דעות – ...
– שחזור חקירת אונס החיילת. מבוי סתום? החקירה בעיצומה?

צמורה – אמריקה נגד הרוק המלוכלך. צדקנות שמרנית או היגיינה אלמנטרית?

– סאייטקס. אפי ארזי. ברקע, אלסינט

מולדת – עמוס קולק חי בניו־יורק. השבוע, ביקור־בית. כאב לב

כחול – ה־TIME על ביקור הנסיכה דיאנה בארה"ב. כתבת צבע

7 ימים
ידיעות אחרונות

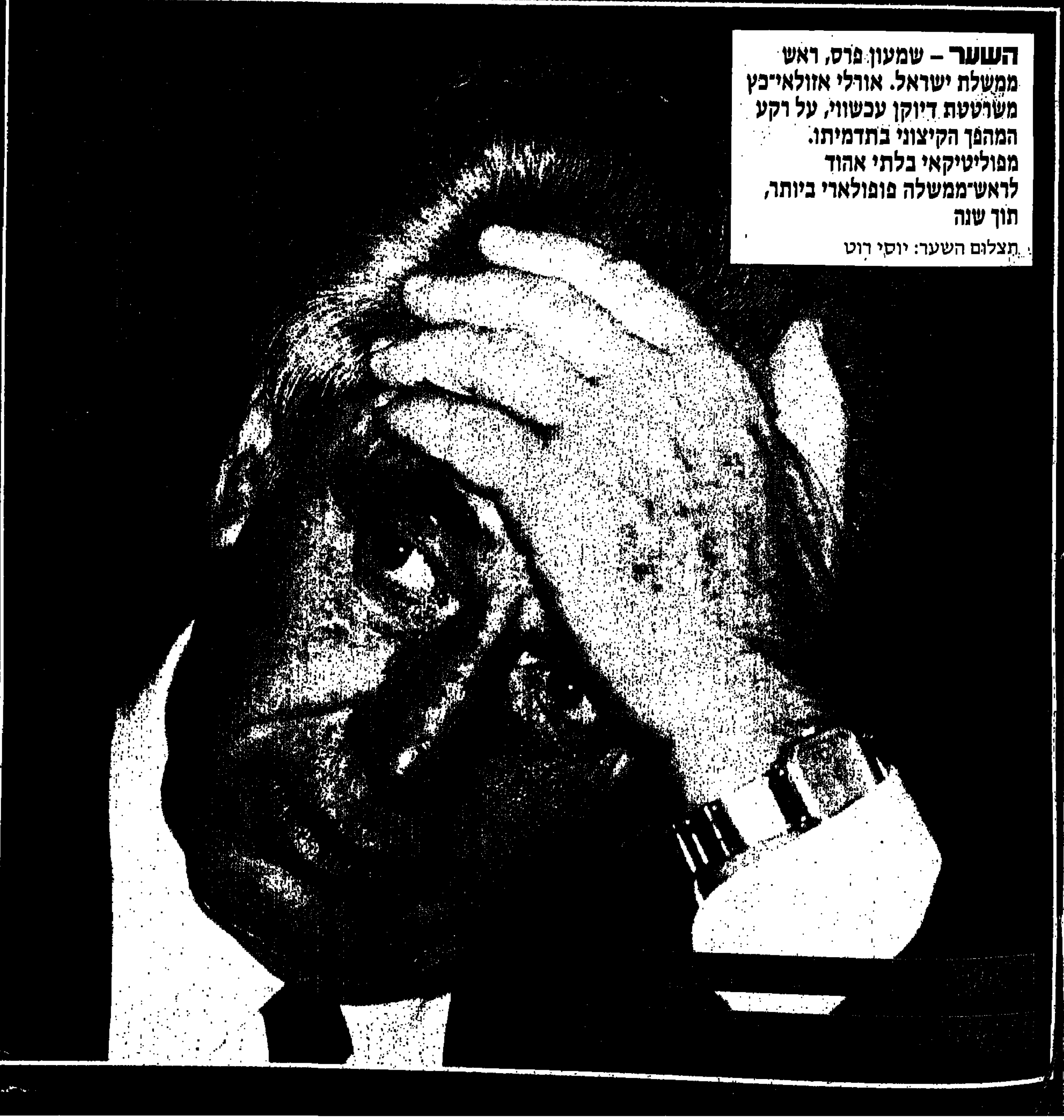

השער – שמעון פרס, ראש ממשלת ישראל. אורלי אזולאי־כץ משרטטת דיוקן עכשווי, על רקע המהפך הקיצוני בתדמיתו. מפוליטיקאי בלתי אהוד לראש־ממשלה פופולארי ביותר, תוך שנה

תצלום השער: יוסי רוט

בריאות לאכול נקניקיה מן הצומח.

הילדים שלי אוהבים נקניקיות. מה לעשות? אם להודות על האמת גם אני אוהבת נקניקיות. הנקניקיות של טבעול פתרו לי את הבעיה: יש בהן שפע של ויטמינים, חלבונים וכל שאר אבות המזון החיוניים להתפתחות הבריאה של הילדים ואין בהן שומן מן החי וכולסטרול הפוגעים בבריאות.

בנקניקיות טבעול אין כל תוספת מלאכותית כגון: צבעי מאכל מלאכותיים — הן עשויות חלבון מן הצומח והילדים מוכנים לזלול מהן בכל הזדמנות ובכיף גדול.

כשאני רוצה לגוון את התפריט אני מכינה את השניצלים הנהדרים של טבעול גם הם מחלבון מן הצומח, או המבורגר, נקניקית הקוקטייל, מאפה הנקניקיה והטחון — כולם מן הצומח ומיוצרים בטבעול: מפעל קיבוצי חדיש — האומר בשבילי: איכות מעולה, ניקיון ובריאות.

מבצע השנה

קחי טיפ

וקבלי חינם משחת קלין

חברת ויטקו יצרנית קלין גאה להכריז על המבצע השנתי הגדול של אבקת הכביסה "טיפ חדש".
קחי את האבקה המעולה "טיפ חדש" באריזת 5 ק"ג ותקבלי בחנות שי חינם גביע ½ ק"ג של
"משחת קלין לכלים" בריח לימון - משחת הכלים הטובה ביותר בישראל.

"טיפ חדש" - "המוצר הנבחר" ו"הקניה הטובה ביותר" 1985
★ "טיפ חדש" בעלת כושר ניקוי מעולה.
★ "טיפ חדש" חסכונית יותר ומתמוססת היטב.
★ "טיפ חדש" בריח בושם נפלא שנשאר על הבגד גם לאחר הכביסה.

"משחת קלין לכלים" - "המוצר הנבחר" ו"הקניה הטובה ביותר" 1985
★ "משחת קלין לכלים" בעלת 37% חומר פעיל, מנקה באופן מושלם, וחסכונית בשימוש.
★ "משחת קלין לכלים" מכילה חומרי הגנה השומרים על עור ידייך.

החודש את חייבת טיפ חדש

קלין

קשר באואר & גשוני

ברשת שטיחי ראובן אתה יכול לבחו

המסלול הדולרי

26 תשלומים!

והמסלול השקט

13 תשלומים שקליים שווים***

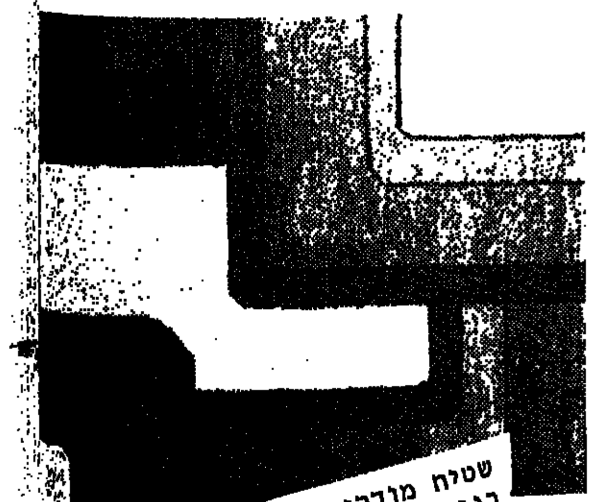

שטיח מודרני שעיר בגודל 200×300 23,400 ש'
לחודש* $15.60

שטיח אריגה בדוגמה קוביסטית בגודל 120×180 8,400 ש'
לחודש* $5.60

שטיח מודרני אריגה בדוגמת אומגה 150×200 11,700 ש'
לחודש* $7.80

* לאחר תשלום ראש

אספקת מלד

פתוח במוצ"ש 18.30-23.00

1/3 ממחיר השטיח במזומן והיתרה ב- 25 תשלומים צמודי דולר ברבית שנתית 17% כפוף לתקנון המבצע. (ר' דוגמא במודעה)
**הדוגמאות מבוססות על המסלול הדולרי ***בריבית חודשית של 5.5%

רשת שטיחי ראובן

תל אביב העליה 11
ראשון לציון הרצל 4
בית שטיחי ראובן קרית אריה, פתח תקוה רח. שנקר 11 פינת רח. העמק 2, ליד עץ הזית
מחסן שווק ארצי
נתניה הרצל 53

1985

מאת ג. יפית

המשפחות מתלבשות על גלי

אחד המראות המחממים את הלב הוא מראה המשפחות המלוכדות, המרכיבות ביחד מלתחה. בשבוע שעבר נוכחתי במחזה. במו עיני, הורים שהגיעו עם ילדים (והיו שם המונים כאלה), סיפרו בשמחה כי בשל המבצעים המיוחדים בגלי והוזלות המחירים הם יכולים להתלבש טוב ולעבור את החורף הזה בשלום..

באגף הנעליים גילינו כי... כל מקומות הישיבה תפוסים... אנשים מדדו כאן החל מנעלי הליכה, (לילדים, נעלי הליכה במחירים מפתיעים) דרך נעלי הספורט של גלי, הספונים עם המבנה האורטופדי (לצעדיו הראשונים של התינוק, המבטיחים את יציבותו של הפעוט..) נעלי ה־5 סטא'רס הלהיט של בני הנעורים, דרך "אנטומי" סדרת הנעליים האופנתיות עם המבנה האורטופדי לנשים, וכלה ב"מגנום" הלהיט הגברי החדש של גלי.

אנשים עם סלסלות עמוסות עומדים בסבלנות בתור לקופות. זוגות צעירים שנישאו לא מכבר הרכיבו כאן מלתחות משותפות, הלבוש התואם נראה לעתים חזק יותר מן הטבעת...

בנות ואמהות, גם הן אינן מוותרות על ההזדמנות להתלבש ביחד, בקיצור נוכל לומר כי הפעילות המשותפת הזו ממש מלכדת את המשפחה...

תנועה כזו לא היתה כאן מזמן! המונים נוהרים בהיסטריה אל מבנה באיזור התעשיה, מחפשים אחר מקומות חניה, ממהרים.

בני כל הגילים, מבוגרים, בני נוער וילדים נעים בתנועה דו כיוונית. המוקד – בית גלי!

מה קורה פה? אתה שואל מופתע. כשאתה מעיף מבט אל אזור היציאה מבנין בית גלי, נדמה לך שקיבלת את התשובה. היוצאים, כולם, שופעי חיוכים, עמוסים בשקיות גלי. על פניהם הבעת שביעות רצון, של אנשים מרוצים.

ההתרחשויות בבית גלי הפכו לשיחת העיר. בבית קפה פופולרי התגלגלה לאוזני השיחה הבאה: שמעת מה קורה בבתי גלי?, שמעתי שאנשים מתנפלים על חנויות המפעל שלהם, לפי ההיסטריה אפשר לחשוב שהם מחלקים את הסחורה חינם.

• ההתרחשויות בבית גלי הפכו לשיחת העיר. ההסבר לכך נמצא אצל הצרכן הישראלי, שגילה כי בבתי גלי הוא מקבל יותר ומשלם הרבה פחות.
• בתי גלי פתוחים גם במוצאי שבת.

למה התלבשו על גלי?

האמת היא שההסבר להתרחשויות שבבית גלי נמצא אצל הצרכן הישראלי, שעל רקע המצב הכלכלי הקשה נאלץ להשקיע מחשבה רבה בהרגלי הצריכה שלו. היום יותר מתמיד, הוא אינו מוכן לפשרות, הוא מחפש עבור כספו – שהופך יקר לו מיום ליום – את הטוב והיפה ביותר. הצרכן של היום בודק ומשווה מחירים ואיכויות לפני שהוא רוכש מוצר כלשהוא. תוצאות הבדיקה הזו מביאות אותו בהמוניו לבית גלי. שם הוא זוכה במוצר אופנתי בעל איכות ובמחיר שלא יוכל להשיג בכל מקום אחר.

ייצור בסדרות גדולות

מי ששואל את עצמו איך הם מצליחים להגיע למחירים כה נוחים, צריך להבין באיזה יצרן מדובר. גלי הוא לא סתם ייצרן שמייצר בלי תיכנון, הכל אצלו מתוכנן לפרטי פרטים, החל בייצור מערכות לבוש והנעלה וכלה במחיר. העובדה ששיטת הייצור של גלי נעשית בסדרות גדולות מאפשרת לו להגיע למחירים כה סבירים. סיבה נוספת למחירים האטרקטיביים של גלי, טמונה בשיטת השיווק הישיר. השיווק מהיצרן לצרכן מוזיל מאוד את המחיר הסופי לצרכן. גם אנשים שמגיעים עם תקציב צנוע מצליחים להרכיב בקלות מלתחה, שתשמש אותם לא רק במשך השנה הנוכחית אלא במשך שנים, וזאת משום שבגלי מייצרים את המילה האחרונה שבאופנה. הבגדים כמו הנעליים שגלי מייצרת היום, יהיו אופנתיים מאוד גם עוד שלוש ארבע שנים לפחות.

בנוסף לכל אלה חשוב לדעת כי האנשים שמאחורי גלי מודעים לקשיים של קהל הצרכנים. המשכורות שנשחקו והמצב הכלכלי הקשה הופכים כיום כל הוצאה למשמעותית. אנשי גלי שאוהבים ללכת לקראת הצרכן שלהם, נוקטים ללא הרף ביוזמות שמטרתן לשמור על המחירים הנוחים שלהם.

להוזיל את המחיר לצרכן

כך למשל בשלושת החודשים האחרונים קוצץ תקציב הפרסום של גלי בכ־700 אלף דולר, במקום תקציב פרסום מנופח העדיפו אנשי גלי להוזיל את המחיר לצרכן... סיבה אחרת לעליה הגדולה לבית גלי קשורה באיכות ובמגוון האופנה שיוצאת תחת פסי הייצור של מפעלי גלי.

זה כבר מספר שנים מתמודדת גלי בהצלחה, עם מיטב בתי האופנה בעולם. האופנה, כמו גם הנעליים של גלי הפכו ליצואנים מכובדות ביותר. הבדים בהם משתמשים בגלי הם רובם יבוא מאיטליה וצרפת, חלק מהם ארוגים במיוחד עבור גלי בעיצוב של גלי. ואכן, נעלי ובגדי גלי מקשטים רבים מחלונות הראווה של חנויות אופנה והנעלה מהמובילים בארץ, ומוצריהם נדרשים ביותר.

שוקי לוי, מעצב האופנה של גלי, שהמוניטין הרב שלו הגיע למרכזי האופנה בעולם, פועל יחד עם צוותי חשיבה, המתכננים קבוצות שלמות של מערכות לבוש, המורכבות מצבעים תואמים:

גלי – אופנה לכל שעה

כשמדברים עם שוקי לוי על קולקצית גלי לחורף, הוא מתלהב. "הפעם השתדלנו להכין מערכות אופנתיות ומגוונות, ביניהם: מערכות לבוש לשעות הבוקר, לעבודה, לבילוי וקבוצת "גלי קוקטייל" ששמה מעיד על יעודה... ב"גלי קוקטייל" קיימות מערכות לבוש לערב, ביניהם גם מבדים מבריקים שהם מאוד אופנתיים, בצבעים מרהיבים.

האופנה בגלי הותאמה לנשים דינמיות ואקטיביות. בעיצוב ותיכנון הדגמים נלקחו בחשבון, הנוחות הן בלבישה והן בשימוש. הנשים מצידן מצאו בגלי פתרון אידיאלי, שכן, כאן הן יכולות להרכיב מערכת שלמות

באמצעות פריטים תואמים. מערכות שניתן יהיה להשתמש בהן לאירועים וזמנים שונים. עכשיו אתם יודעים מדוע הם מתלבשים על גלי.

דנג'ר – סכנה שאי אפשר לסרוב לה

דנג'רו!!! הלהיט החם ביותר של גלי לחורף, אופנת ג'ינס שלמה, 50 פריטי לבוש על טהרת הג'ינס, חצאיות צרות מחמיאות לגוף או רחבות רחבות, קצרות וארוכות. זקטים מסוגננים, מכנסיים בגזרות שונות. עולם חדש ומלהיב של ג'ינס במחירים מיוחדים. מי שג'ינס זה הכיוון שלו – הולך לאבד כאן את הצפון...

להיות אופנתי ולהשאר גבר

אחד האתגרים שהציבה גלי לעצמה הוא: להלביש את הגבר הישראלי, מכף רגל ועד ראשו בנוסף לסדרת נעלי ה"מגנום" (הנעל האורטופדית עם עצוב אופנתי) התורמת רבות להופעתו החיצונית של הגבר, פיתחו בגלי מערכות לבוש תואמות ומושלמות לגבר הישראלי. סוף סוף יכולות הנשים להתגאות בבני זוגן, במערכות האופנתיות של גלי הם נראים: גברים!

בתי גלי פתוחים:
כל יום מ־09.30 – 19.30 ברצף
כל יום שישי וערב חג
מ־09.00 – 13.30
מוצאי שבת
מצאת השבת עד 22.00

רשת בתי גלי
אזור המרכז:
בית גלי ראשון לציון, רח' [illegible]
איזור התעשיה החדש
איזור ירושלים
בית גלי ירושלים, רח' [illegible]
בבנין אולמי פלאס
איזור התעשיה תלפיות
איזור הדרום
בית גלי באר־שבע, מרכז מסחרי [illegible]
דרך חברון 4
אזור הצפון
בית גלי חיפה, שד' ההסתדרות 162
בנין קרסו, צומת [illegible]

גם התיירים התלבשו על גלי

[illegible] תיירים [illegible] ביקור זה גם [illegible]
כאשר הגיע אוטובוס של תיירים מארה"ב לשערי גלי בקניון שבר"ג, סיפרו התיירים כי את גלי הם מכירים עוד מהבית. מסתבר כי הם מרבים לבקר בחנויות גלי שבמיאמי ובניו־יורק. "המחירים של גלי כאן בישראל זולים בהרבה מן המחירים בניו־יורק", הסבירה תיירת אמריקאית. "כך אני יכולה לרכוש מלתחה שלמה וגם להביא מתנות".
על רקע התופעה ניתן להבין [illegible] הישראלים [illegible] גלי [illegible]

המטבח השקט של דניש

היישר מן התנור של דניש, מגיע אליך "המטבח השקט": קו חדש של מטבחים באיכות בינלאומית ובמחיר תוצרת הארץ.

מחירים תוצרת הארץ, איכות תוצרת חוץ

דניש, שרכשה נסיון רב בעבודה עם חברות מפורסמות בעולם, מייצרת היום את "המטבח השקט" בארץ ומכאן מחירו הנוח.

דניש 13: את קונה את המטבח הטוב ביותר מתוצרת הארץ, ומשלמת עד 13 תשלומים שקליים שווים, לפי תקציבך החודשי, באמצעות כרטיסי האשראי ויזה ודיינרס קלוב.

לדוגמה: מטבח קומפלט הכולל 15 יחידות. יחידה עליונה 365 ס"מ, ובגובה 72 ס"מ, יחידה תחתונה בצורת ר'ש. כולל ארונות אחסון (מדפים), מגירות סכום, מדפים נשלפים לאחסון סירים, מגירות אחסון לבקבוקים וכו'. יחידה לכיור כפול ושתי יחידות מתקן ייבוש כלים,

רק 586,000 ש' לחודש.

* התשלומים אינם צמודים לדולר. נושאים ריבית נומינלית של 96% לשנה.

האטם השקט והאלגנטי

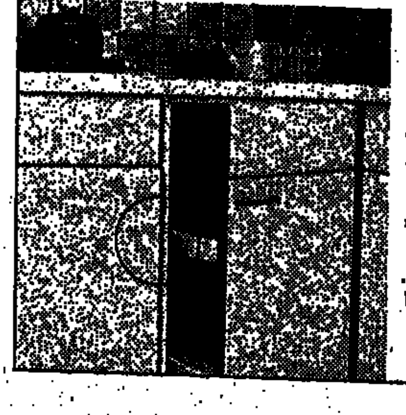

בלעדי לדניש:
בעיצוב חדיש, הוסיפו מומחי דניש פסי גומי עדינים למסגרות ארונות המטבח; הדלתות נסגרות בשקט ובאלגנטיות, ונמנעת חדירת אבק פנימה.
* מסילות טלסקופיות למגירות, לשליפה שקטה וקלה.
* "מסד" (סוקל) נשלף, המקל על הניקיון.
* לבחירתך קשת של צבעים בגוונים אופנתיים ובסגנון אירופאי.

את יכולה לקנות בשקט

מטבח לא קונים בכל יום; אין ספק שזו השקעה לתקופה ארוכה. את מוזמנת לדניש, לשבת בשקט עם המומחים שלנו, ולתכנן לך מטבח שיענה על כל הדרישות שלך.
* גם נגרים פרטיים מוזמנים לחזות בתצוגה.

ייעוץ והרכבה ע"י מומחי דניש

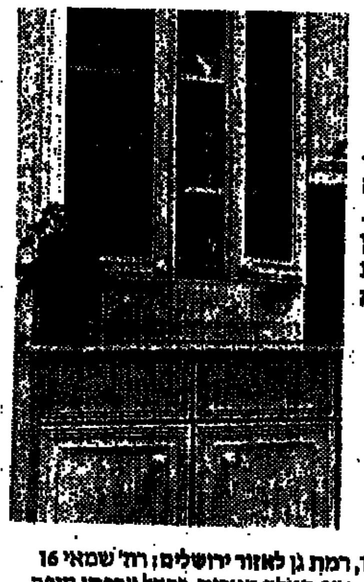

יתרון חשוב של "המטבח השקט" הוא - דניש. את קונה בחברה גדולה ואמינה ומקבלת מטבח שהוכן במיוחד עבורך. כמו אצל נגר פרטי... לרשותך - ייעוץ מקצועי בבחירת הצבעים; המידות והסגנון. תכנון לפי גודל מטבחך והרכבה מושלמת באמצעות המומחים של דניש.

דניש 13
13 תשלומים שקליים שווים

אולמי תצוגה מרכזיים:
לאזור תל אביב וגוש דן: ז'בוטינסקי 104, רמת גן לאזור ירושלים: רח' שמאי 16 ירושלים לאזור חיפה: רח' טשרניחובסקי 35 סטלה מאריס, כרמל צרפתי חיפה. לקריות ואזור הצפון: צומת קרית אתא, שד' ההסתדרות ביתן 3. לבאר שבע והדרום: רח' הברון 4 באר שבע.

להתראות

דניש

הוסף דניש לחיים זה שווה את המחיר

ורשבסקי פרילינג דובר

יצחק נבון לא היה עושה את זה

שמעון פרס נושא דגל קטן, בפרוייקט של שבועון ה"טיים" - "אלבום משפחתי עולמי", במלאות 40 שנה לאו"ם, נובמבר 1985. פרס מבודד כאן מתוך הצלום קבוצתי של ראשי ממשלות, נושאי דגלי ארצם. סמוך לפרס מופיעים ראשי ממשלות פורטוגל, שוודיה, איטליה, קנדה, אוסטריה. יש מידה טובה של הומור ב"אלבום המשפחתי". תצלום, אדי אדמס

ראש האופוזיציה, שמעון פרס, ישב בלשכתו בבית המפלגה, ועיין בניירותיו, שעה שבשדה־התעופה בלוד עמד לנחות המטוס מארגנטינה. היה זה יום חמסין מעיק באמצע האביב, קצת אחרי שהכנסת החליטה להקדים את הבחירות.

אנשי לשכתו ציינו לעצמם, כי פרס הגיע במבט נוגה מהרגיל. ארובות עיניו היו שמוטות כלפי מטה, מה שמעיד, על פי נסיונם, שהבוס מכין להם יום קשה במיוחד.

נישא על גלי הפופולאריות שליוו אותו עוד מימי הנשיאות, יצא יצחק נבון מאולם הנוסעים. לפניו פסעה מעדנות אשתו, אופירה. עשרות אוהדים מסניף ירושלים, קיבלו אותו כמנצח. הם הריעו לו. והניפו לכבודו שלטים. „איתך אנחנו נפסיד את הבחירות", נזכר פרס במילים הדוקרות ששמע ערב לפני כן מעוזי ברעם. „נבון הוא נכס אלקטורלי למפלגה".

הנכס האלקטורלי לחץ ידיים, ניפנף לאוהדים והתקשה לומר בצורה ברורה, אם אכן יתמודד מול חברו הטוב, שמעון פרס, על תפקיד מועמד המפלגה לראשות הממשלה. „הבאתי איתי הרבה הפתעות במזוודה", התבדח נבון, „הפתעות לארז, מתנות לנעמה".

אבל, שמעון פרס חשש מהפתעות מסוג אחר. עוזי ברעם, חבר כנסת מרכזי, לשעבר איש של רבין, לשעבר איש של פרס, החליט להמר על נבון. המפלגה נסחפה, פחות או יותר, אחרי ברעם, שלקח על עצמו לנהל את הקמפיין של נבון. היו כאלה שאמרו זאת בגלוי, ועוד הרבה יותר שישבו בצד וחיכו לתחילת ההצגה.

„אתה האחרון שעוד תומך בפרס", אמר ברעם לח"כ משה שחל, „תשלם על זה ביוקר. תחשוב על העתיד הפוליטי שלך". שחל הסביר לברעם, כי הוא מסודר בחיים. „יש לי את הסיביר שלי", השיב שחל, "לא יילך הפעם, אני חוזר למשרד עורכי־הדין שלי".

על שולחנו של שמעון פרס הונח אחד הסקרים הסודיים ביותר שערכה מפלגת העבודה. הסקר קבע בצורה די נחרצת, כי רק אם יעמוד נבון בראש המערך, יש סיכוי להכניס את הליכוד.

שמעון פרס רצה להיות ראש־הממשלה. יצחק נבון, ברגע האחרון, החליט לא להתמודד

מה לא אמרו עליו בתקופת האופוזיציה? –"שהוא גר בפנטהאוז מפואר, שיש לו מניות בתדיראן, שאשתו מוסלמית, אמו ערביה ובתו מאומצת" • באסיפות בחירות זרקו עליו עגבניות, קראו לו בוגד, סוכן של אש"ף והציעו לא לקנות ממנו אפילו מכונית משומשת • היום – מלמדים הסקרים – שמעון פרס, 62, שנה בתפקיד, ראש־הממשלה הפופולארי ביותר שהיה אי פעם למדינת־ישראל. סקר פופולאריות שנערך לפני צאתו למסעו האחרון בארה"ב, הצביע על 67 אחוזים – 2 יותר משהיו לבגין במיטבו

מאת אורלי אזולאי־כץ

פרס במיטבו

כמה ריבית חריגה שילמת החודש על משיכת היתר שלך?

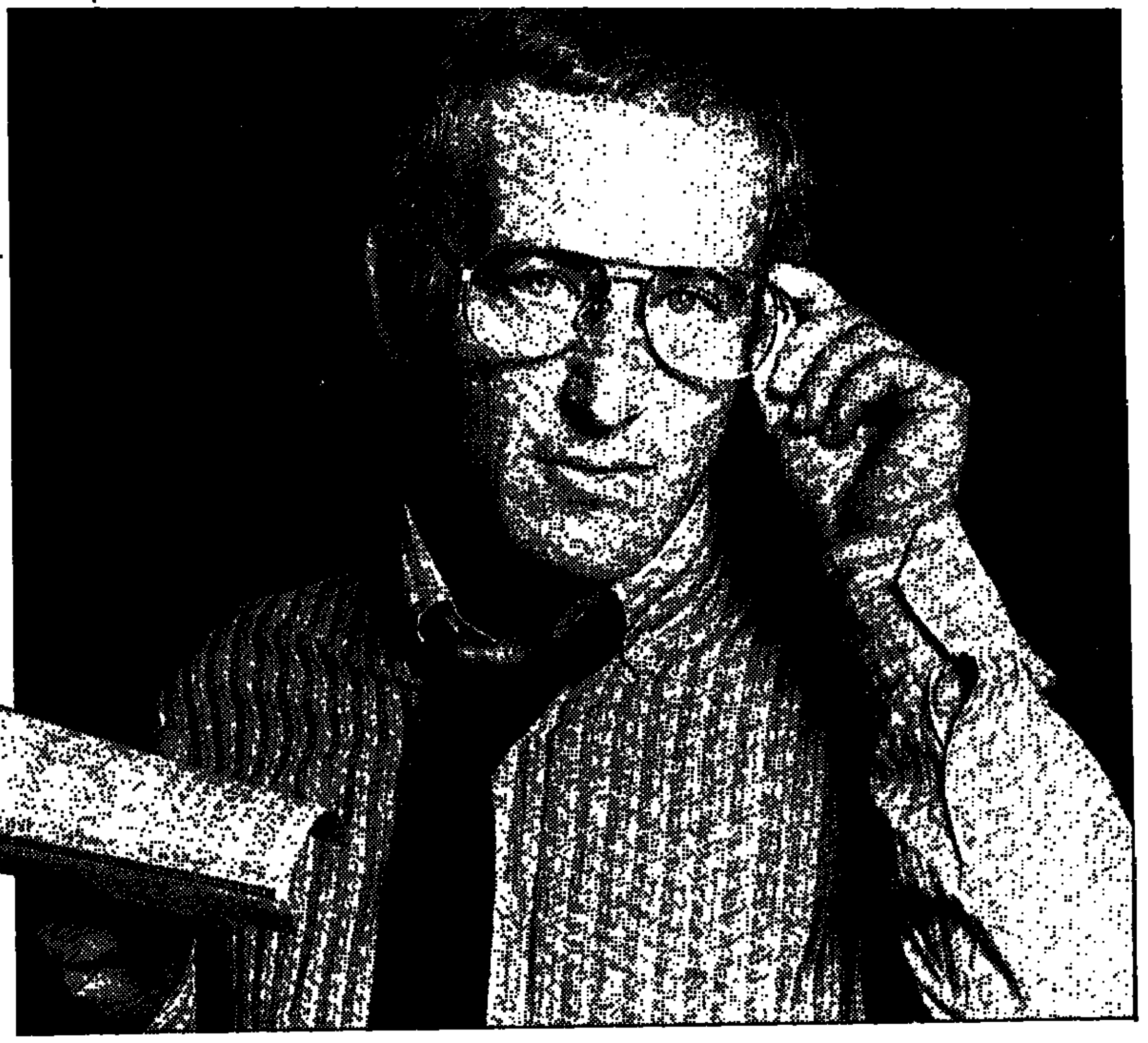

וכמה מתוך הסכום הזה שילמת יותר מדי?

בבינלאומי, 1,000,000 שקל משיכת יתר-ללא ריבית חריגה.

• עו"ש משופר •

לבעלי חשבונות פרטיים

בבינלאומי תקבל מיליון שקל בריבית מועדפת,* בלי לשלם ריבית חריגה.
כך תחסוך עשרות אלפי שקלים בחודש במקום לשלם אותם לבנק. פתח היום חשבון עו"ש משופר בבינלאומי והפסיק לשלם ריבית חריגה.
ובנוסף, בעו"ש המשופר לא תשלם דמי ניהול חשבון על כל הפעולות פרט למשיכת שיקים ומשיכת מזומנים ליד הדלפק.
פעולות כמו מטבע חוץ, תפ"ס, פק"מ, הפקדת שיקים, ניירות ערך, פעולות במכשיר האוטומטי ועוד פטורות מדמי ניהול חשבון.
זהו חיסכון נוסף של אלפי שקלים בכל חודש. הוסף אותו לחסכון על הריבית ותראה כמה אתה מרויח.
גש היום לבינלאומי. כל יום שעובר איתה מפסיד כסף.
פרטים נוספים בסניפים

מתן האשראי מותנה בקבלת בטוחות כנהוג.

פתחתי חשבון גם בבינלאומי

הבנק הבינלאומי הראשון

מולו. פרס נכנס למרוץ האחרון, כשעל גבו תווית המפסידן הנצחי.

היום הוא יכול לחייך. סקרי דעת־הקהל נותנים לו את אחוזי הפופולאריות הגבוהים ביותר להם זכה אי פעם ראש־ממשלה בישראל. ״כשאתה נמוך בסקרים, אסור לך לאבד את הראש. וכשאתה ממריא בסקרים, אסור שזה יעלה לך לראש״, נוהג פרס לומר. ״באופן כללי, נעשה לי עוול מכוון, עוול גדול מאוד.

״אני דווקא זוכר, שהייתי פופולארי מאוד בתקופה של אלומות. החברים בחרו בי לכל תפקיד אפשרי. מה קרה אחר כך, אני לא יודע. אין לי הסבר לזה. הכפישו אותי בכל דרך אפשרית. באופן כללי, לא השתניתי. היום, הסקרים מחמיאים לי ואני לא עושה דבר למען התדמית. כבר 13 חודשים אני בתפקיד. לא התעצלתי, לא התפנקתי ואת התוצאות רואים בשטח״.

בתקופת האופוזיציה שלו, היה שמעון פרס האיש המושמץ ביותר במדינה. אמרו, כי הוא לא יוצא עם אשתו לאירועים פומביים, כי היא בעצם מוסלמית. גירסה אחרת, נפוצה יותר, אמרה, שאמא שלו ערביה. סיפרו, שהוא גר בפנטהאוז מפואר, שיש לו מניות בתדיראן, שהבת שלו מאומצת.

באסיפות בחירות זרקו עליו עגבניות. הוא העיר באירוניה, שהוא בעצם מעודד את הזקלאות בישראל, והמשיך לרוץ. אמרו עליו שהוא לא אמין, וכדי להמחיש זאת, אהבו משמיציו לשאול: האם היית קונה ממנו מכונית משומשת?.

היחסים המשובשים שלו עם רבין, היו בעבריו. בספרו ״פנקס שירות״, כינה אותו שר הבטחון של היום: ״חתרן בלתי נלאה״.

גם חבריו אמרו עליו – כאשר הוא שומע את התואר ראש־הממשלה, נדלקות לו העיניים

מקורביו של רבין היו מוכנים אז להשבע, שמצאו את עקבותיו של פרס בפרסום הידיעה על חשבון הדולרים של לאה רבין. פרסום, שהביא להתפטרותו של רבין מראשות הממשלה.

מאחורי גבו קראו לו ״שמעון פרסומת״, האיש החי למען פרסומו ותדמיתו. את קבוצת העתונאים שהקיפה אותו כינו ״יונייטד פרס״. באסיפות בחירות, בכל שנותיו באופוזיציה, קראו לו בוגד וסוכן של אש״ף. הסיפורים על מעשיו האפלים פרחו כיד הדמיון הטובה.

איש טרם הצליח להסביר, למה דווקא בו רבקו כל הסיפורים האלה. אולי בגלל שראו עליו, שהוא כל כך רוצה להיות ראש־ממשלה.

מפלגת העבודה, 7 שנים באופוזיציה, היתה רעבה לשלטון. כאשר חזר המטוס מארגנטינה, היו רבים שהיו מוכנים לתת את הקופה לנבון. אבל המציאות היתה אחרת. פרס שינס מותניו לקראת מערכת הבחירות. רק מעטים מבין האנשים הקרובים לו ביותר ידעו באותם ימים, כי פרס הכין את נאום־הפרישה שלו. בינו לבין עצמו החליט אז, כי אם הפעם זה לא יילך, הוא יוצא מהמשחק ועובר לכתוב זכרונות.

אנשי הפרסום ויועצי הבחירות החליטו על קו, לפיו ״יחביאו את פרס״. כאשר הוצע בכרזות בחירות לפרסם את תמונתו של פרס, התנגדו אנשי יחסי־הצבור. הם הימרו על התמונה המשולשת, בה רואים את רבין, את נבון וגם את פרס.

בשנותיו הארוכות באופוזיציה, ידע עכשיו אנשים יושבים, שמה שמעניין אותו זה רק פוליטיקה ותככים״.

לקראת מערכת הבחירות האחרונה ניסו יועצי התדמית להבין, למה פרס מעורר חוסר אמון. אנשי הטלוויזיה טענו, כי בעת שידורים הוא לעולם לא ממצמץ בעיניו, תכונה לא אנושית, היוצרת אי אמון. אנשי תקשורת טענו, שהוא לבוש מסודר מדי, אף פעם לא מתפרץ, לא צועק ועל כן נתפס כלא־אנושי.

כאשר ערכו מחקר פנימי, כדי להבין מה אנשים חושבים על פרס, נדהמו גם אנשי המחקר מהתוצאות. במשאל כזה, כאשר נשאלו אנשים על־פי מדגם מקרי, מה הם חושבים על פרס, התשובות היו כאלה: נואף, שתיין, שקרן, מוכן למכור את אמא שלו בשביל הכסא, סוכן של אש״ף, לא אמין.

פרס שנא את ההתעסקות הזאת באישיותו ובתכונותיו. הוא לא אהב את יועצי התדמית, שבאו אליו חדשות לבקרים, עם גימיקים חדשים. ״אנשים ילמדו להכיר אותי״, נהג לומר,״אני לא צריך את זה״. אבל ברגע של ברירות, כשישב במשרדו, חשף פרס ברגישות רבה את תכונותיו, כפי שהוא רואה אותן.

על דף נייר רשם את המשפטים האלה: ״אני משוכנע עמוק בליבי, שאני ביישן שאין לו תקנה, אך עלי להשלים עם העובדה, שרבים טוענים שאני ארום הנוטה לקפוץ בראש, כמעט שחצן. אני בוודאי מגונה מחשבתית ורגשית על־ידי אנשים, מצבים וחזונות, ונוטה להגיב עליהם במהירות, לפעמים בחיפזון. אך כמעט ואינני מסוגל ליהחשף עד הסוף. אני מניח, כי זה מתוך רגש בושה, אם כי אחרים סבורים, שזה נובע מתוך חשבון קר״.

הוא לא אוהב את החשיפה, אבל לקראת מערכת הבחירות האחרונה, התרכך מעט בעניין זה.

פרס עלה לארץ עם אחיו גיגי, הצעיר ממנו בשנתיים. שני ילדים פולנים, שניסו להשתלב בסביבה הפולנית של מרכז תל־אביב. שמעון היה הילד הנאיבי החולמני. גיגי, השובב של השכונה. שמעון היה רוכב לבית־הספר בלפור על אופניים. גיגי היה ילד חזק. כאשר בריוני השכונה היו באים להכות את שמעון, היה גיגי מחזיר להם מנה אחת אפיים.

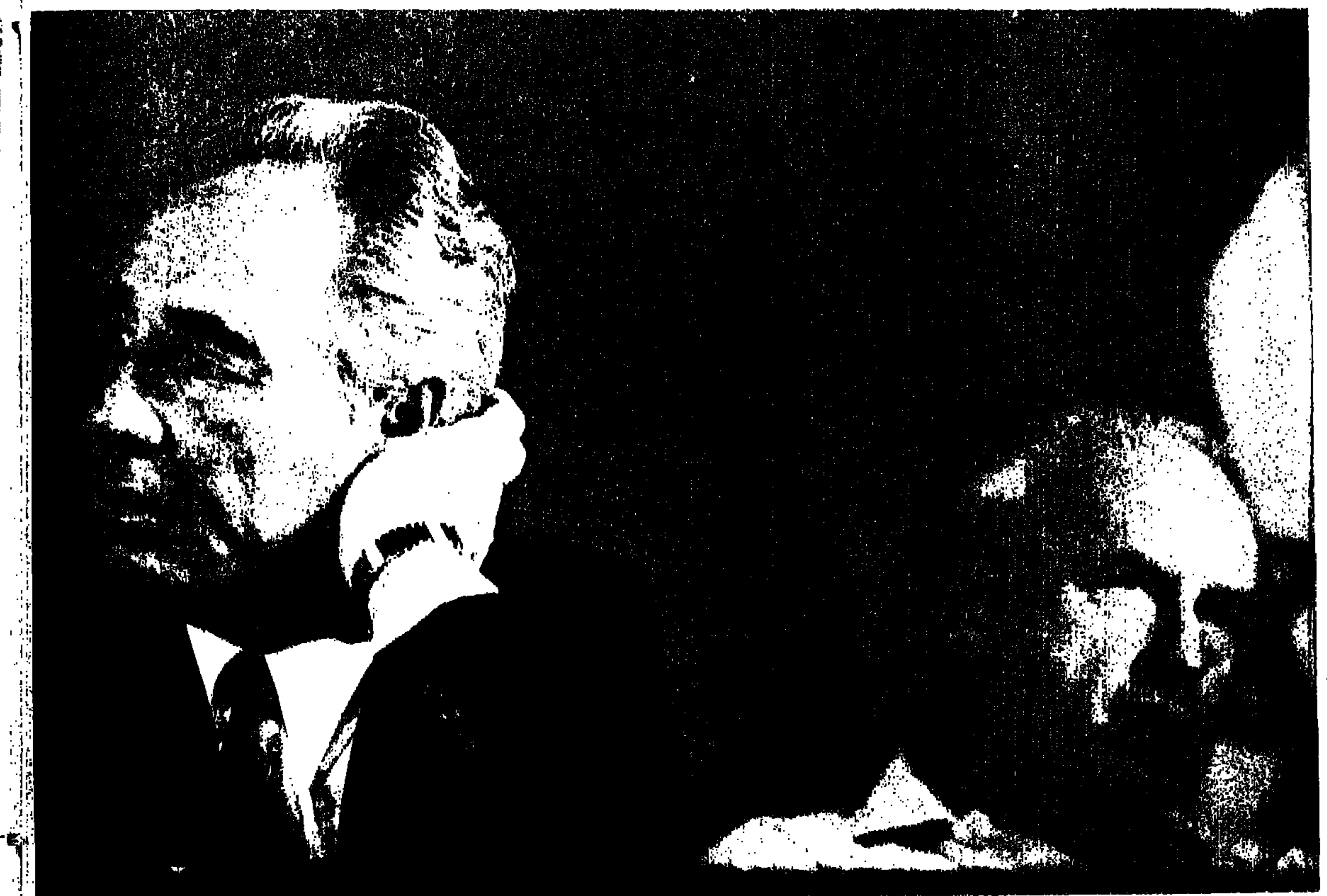

עם יצחק רבין. לא זוג נשוי, אבל עובדים בשיתוף־פעולה מלא. מה שלא עשה השכל, עשה הזמן

תצלום: יוסי רוט

יחסי אהבה–שינאה

למקהלת התוקפים את פרס, כשחזר ממסעו האחרון בארה״ב, הצטרף יצחק מודעי, ואת היתה הפתעה עבור ראש־הממשלה. בין השניים שוררת מערכת יחסים מורכבת, של אהבה־שנאה.

בתקופה שפרס היה באופוזיציה ומודעי היה שר מתוסכל בממשלת הליכוד, דובר בין השניים לא פעם על האופציה הליברלית. אופציה, שתחבר אחרים מהליברלים לקואליציה עם המערך ותאפשר הפלת ממשלת האחדות.

השניים שומרים על יחסי חברות שנים אחדות. פעם דירגו בהערכה איש על רעהו. כאשר הפיל מודעי בתפקידו כשר אוצר, נתן לו פרס גיבוי מלא, ומודעי שיבח אותו על כך. בנושא התוכנית הכלכלית, היו השניים בסירה אחת. שותפות הגורל והאחריות, הביאו את שניהם למצב, בו נאלצו להגן זה על זה.

אולם, העבודה המשותפת, בלחץ מתמיד, חשפה בפני פרס תכונות אישיות של מודעי, שלא הכיר קודם. פרס הירבה להתלונן, שהעבודה עם מודעי בלתי אפשרית. בשיחות פרטיות, התבטא בביטויים חריפים ביותר נגדו. וכאשר במפלגת העבודה היה עוד מי שהאמין שהאופציה הליברלית קיימת, פסל פרס את האפשרות על הסף: ״אי אפשר לסמוך על הליברלים, אי אפשר לסמוך על מודעי״.

המאבקים הפנימיים בליברלים והמאבקים על הנהגת חרות, הקפיצו את עמדותיו המדיניות של מודעי. והוא הלך רחוק ימינה. גם חילוקי הדעות בתחום הכלכלי בין פרס ומודעי, תרמו את תרומתם להעכרת היחסים בין השניים.

אם פרס ומודעי היו יכולים להחשב כחברים בעבר, הרי שהעבודה המשותפת בממשלת האחדות שינתה את מערכת היחסים בין השניים. נכון לעכשיו, הם הסירו את המחיצות ביניהם ומנסים לעבוד בשיתוף פעולה. כל עוד תיק האוצר בטריטוריה של הליכוד, מעדיף פרס שבראשו יעמוד יצחק מודעי. האלטרנטיבה, יכולה להיות גרועה הרבה יותר.

הציבור מעט מאור על ״בעל המניות בתדיראן, שאמא שלו ערביה״. בכל שנותיו הארוכות בפוליטיקה, הגן בקנאות על משפחתו. אצלו, ההפרדה בין המשפחה לבין החיים הציבוריים, מוחלטת. אולי זו הסיבה שכל כך הרבה שמועות פרחו סביבה. כאשר יעצו לו לערוך מסע בחירות בסגנון אמריקאי, הוא אפילו לא חשב על זה. רק השיב בשקט: זה לא יילך.

האיש המושמץ ביותר במדינה, חרש את הארץ לאורכה ולרחבה. לבו נחמץ בכל פעם, שראה כרזות קיר ועליה נכתב פרס = ארס, פרס = אש״ף. בסתר לבו חשב, שמי שאומר עליו דברים כאלה, בטח לא מכיר אותו.

״אתם תראו שהכל ישתנה כאשר יהיה לי תפקיד ממלכתי״, נהג פרס לומר, ״אם הייתי שר בטחון, למשל, הייתי יכול פעמיים בשבוע להצטלם עם דובון ליד טנק, וזה היה עובד.

אני רואה שאתה סובל, אמר לו מוטה גור, למה לא תפרוש מהמירוץ?

בימים ההם, במידבר הפוליטי, חיבר את האופציה הירדנית. נחרצותו להביא לדינמיקה מדינית ולשלום עם ירדן, ליוותה אותו לאורך כל הדרך. היוזמה הירדנית האחרונה שלו, טוענים יריביו, היא רק בלון מנופח. מקורביו חוששים, שייצא ממנה בריסוק אברים • פרס לא מודאג, כבך ראה ימים גרועים מאלה

ילדותו של פרס עברה בין בית־הקברות המוסלמי לבין הרחובות בוגרשוב וקינג ג׳ורג׳. בלילה, היו האחים מתגנבים לאיזור מוגרבי, כדי לצפות בחיי־הלילה הסוערים. שמעון תמיד רגז כשאמרו על תל־אביב שהיא פאריז הקטנה. באותם ימים עדיין לא זכה לראות את פאריז, אבל חש בתוכו שההשוואה עושה עוול לתל־אביב.

״כיצד תיתכן עיר יפה מתל־אביב?״, שאל את עצמו. ״המרפסות הפתוחות, בתי־הקפה ההומים, בית־העם הסואן ומוגרבי בעל הגג הפתוח, האבטיחים האדומים כיין והפלאפל הריחני, שניתן לחזות בו כשהוא מיטגן מול עיניך, בשמן הרותח המתיז רסיסים מטורפים. מה יכול להיות יותר נעלה מזה?״

שמעון פרס הנער, הצטרף לתנועת הצופים ופרש ממנה מהר מאוד, כי לא היה רקדן מעולה ובתנועה נהגו לרקוד. תנועת הנוער העובד, הלמה יותר את שאיפותיו הכמוסות. שם החל את הקאריירה הפוליטית שלו.

הוא עבר לבן־שמן, נשבע אמונים להגנה ולסוניה.

על הפגישה עם הנערה בעלת הצמות, כתב פרס מאוחר יותר: ״התאהבתי בקלות. כל חיי הייתי איש מאוהב. אהבתי היתה שלמה, מלאה, טבועה בדמיון עשיר. הנערה שאהבתי בכל תקופה, ומעולם לא אהבתי אלא נערה אחת, נראתה לי כליל השלמות. המסקנה הבלתי נמנעת מכך היתה, שאינני ראוי לה. בכל שנמנעתי לגלות את אהבתי, הייתי מתייסר איתה בסתר. רק בקושי התגברתי פעם אחת על מעצורי זה, והיא היתה לאהבתי הגדולה והנמשכת. הנערה שאהבתי היתה לבת־בריתי לאורך חיי״.

הפוליטיקאי הצעיר ואשתו עברו לאלומות. מגיל 21 הוא מכור למשחק הפוליטי. היה עוזרו הקרוב של בן־גוריון, ניהל את משרד הבטחון, וכבחור די צעיר עשה בשליחויות בטחוניות עלומות בחו״ל.

ההמשך ידוע: פרישה לרפ״י, סכסוך עם אנשי הגוש, שנאה של גולדה, משרד הבטחון, התמודדויות נצחיות עם רבין ומפלה מוחצת בבחירות 1977, עת עבר השלטון לליכוד.

אז החלו שבע השנים הרעות של פרס. הוא נחשף כמניפולטור חסר מעצורים, תאב שלטון. מאחורי גבו נהגו גם חבריו למפלגה לומר עליו: ״כאשר הוא שומע את התואר ראש־ממשלה, נדלקות לו העיניים״.

בימים ההם של המדבר הפוליטי, חיבר פרס את תוכניתו, שנקראה ״האופציה הירדנית״. נחרצותו להביא לדינמיקה מדינית ולשלום עם ירדן, ליוותה אותו לאורך כל הדרך. אבל הכותרות שהוא עשה אז בעיתונים, נבעו מפרטים רכילותיים מפלגתיים של עסקן קטן, ולא של מדינאי.

לפני מערכת הבחירות האחרונה, כאשר חבריו צפו ביסוריו, הם יעצו לו בדסקרטיות לפרוש מהמרוץ. ״אני רואה כמה אתה סובל״, אמר לו מוטה גור, ״בשביל מה אתה צריך את זה?״

ואז הגיע המטוס מארגנטינה. יצחק נבון, ידידו הטוב, אשר עבד עמו אצל בן־גוריון, חזר לארץ, ועיני מפלגת העבודה היו נשואות אליו. אותם ימים, הסקרים ניבאו למפלגת העבודה נצחון מוחץ בבחירות.

הרעיון שנבון יתמודד מולו, העביר בגבו צמרמורת. אבל כאשר שמע על חברים שלו, שנוטשים באמצע הדרך ועולים לרגל לירושלים, הרגיש כאילו תקעו לו סכין בגב. חבריו הטובים של פרס טוענים, כי הבנזין שהניע אותו אז היה, בין היתר, הרצון להוכיח, שהוא לא כמו שאומרים עליו. שאין לו אמא ערביה.

הטיסה מארגנטינה עברה בשלום, גם מבחינתו של פרס. נבון קצת כעס, קצת נעלב, אבל פרס נותר בזירה. בתפקידו כראש־ממשלה, עשה את המהפך האישי. מעורבותו בתחום הכלכלי עד הפרט האחרון, יצרה תחושה שיש בעל־בית.

גם יריביו המושבעים ביותר של פרס טוענים היום, כי הוא ראש־ממשלה מעולה, עובד קשה, מטפל בדברים הנכונים, מגלה תכונות של מנהיג. אהדה גדולה היתה לפרס תמיד בעולם, אבל התלהבות כזו כבר הרבה שנים לא פגש בארץ. הוא מרבה לסייר בארץ, והאהדה לה הוא זוכה, מביכה לפעמים גם אותו. ״זה מחמם את הלב, אבל אני לא רגיל לזה״, הוא מודה, ״לפעמים, כאשר מתנפלים עלי באהבה, אני פשוט לא יודע מה לעשות עם זה״.

דווקא תכונותיו שהפריעו לו במפלגה, כמו פשרנות, סבלנות אינ׳קץ ועצבים של ברזל, עזרו לו לתפקד בממשלה פרובלמטית כמו ממשלת אחדות. העובדה, שהוא הצליח לאחד את המפלגהה והיום הוא נחשב למספר אחד שם ללא עוררין, סייעה לו בתמרון הממשלה.

יחסיו עם רבין, למרות כל המשקעים, היום הם תקינים וקורקטיים, כהגדרת שני הצדדים. ״אנחנו לא זוג נשוי״, אמר פרס לא מכבר בשיחה פרטית, ״אבל אנחנו עובדים בשיתוף־פעולה מלא. רבין הוא שר־בטחון מצויין. יש בינינו תאום והבנה״.

רבין, מצידו, הירבה לשבח את פרס באחרונה, בעקבות הצלחת מסעו בארה״ב ויוזמת השלום שלו עם ירדן. ״כל הכבוד

(המשך בעמ׳ 39)

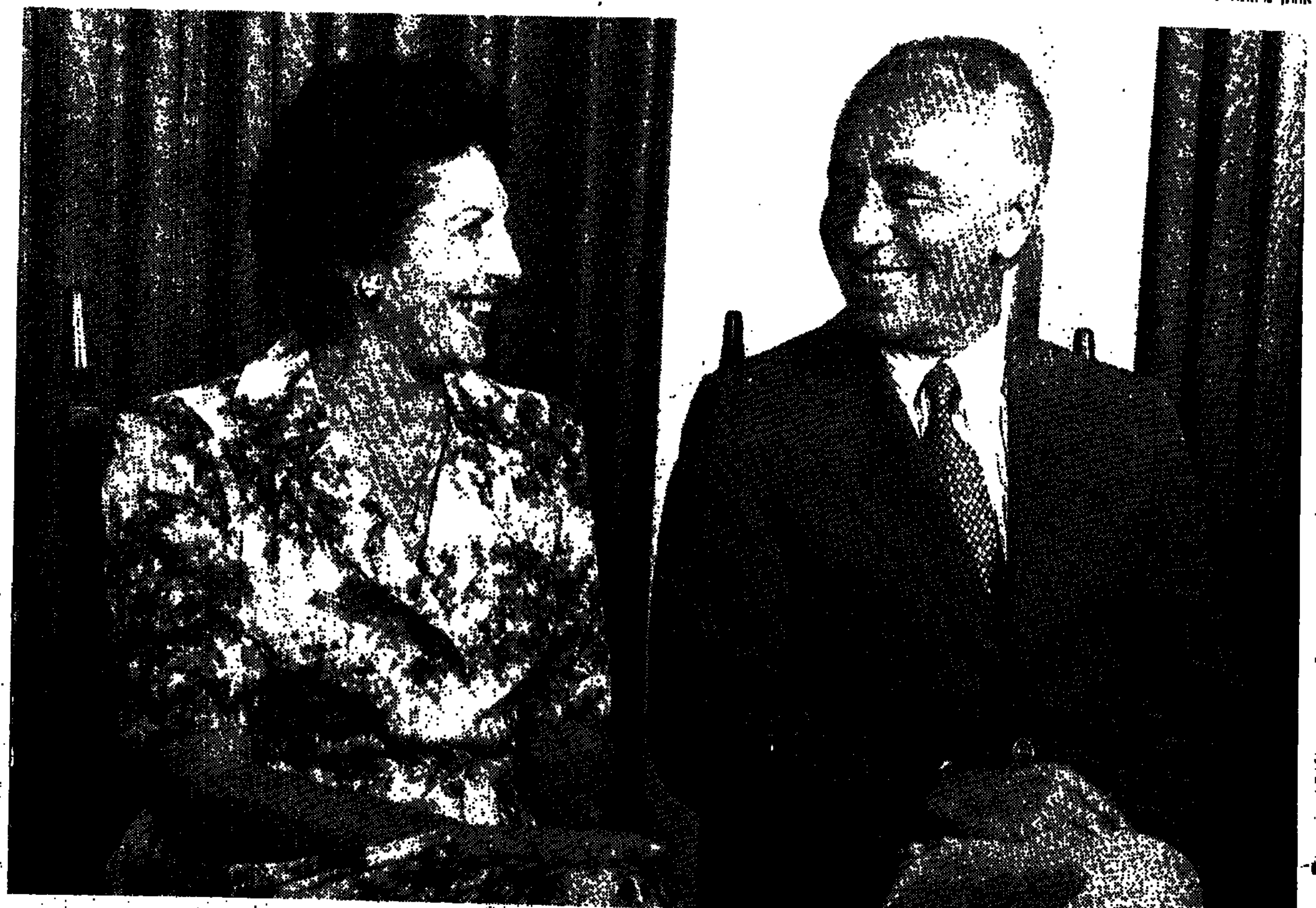

עם סוניה. ״התאהבתי בקלות. אהבתי היתה שלמה, מלאה, טבועה בדמיון עשיר. היא היתה לאהבתי הגדולה והנמשכת, בת־בריתי לאורך חיי״

מה הם אומרים על פרס

עזר ויצמן: ״אני אף פעם לא חשבתי שבגין יכול להיות ראש־ממשלה כדמותו של פרס. אמרתי רק באותה תקופה, שפרס לא עבר. היום, פרס הוא נכס למפלגה. הוא תמיד היה אישיות מהדרגה הראשונה. היום, כל הציבור מכיר בכך, כי ניתנה לו ההזדמנות להוכיח את תכונותיו״.

משה שחל: ״מה שעשו לפרס, זה העוול הגדול ביותר שנעשה לפוליטיקאי. אנשי הליכוד, וגם אנשים במפלגתנו, עשו לו רצח אופי, בדיבות והכשעות הפיצו עליו שמועות ושקרים.

״אני תמיד האמנתי ביכולתו של האיש. הוא ממזג ריאליזם וחזון. לא זזתי ממנו בתקופות הקשות ביותר, כי האמנתי בו. שמעון פרס לא השתנה. פעם, הציגו תמונה מעוותת שלו. היום, הוא נראה כפי שהוא באמת, מנהיג גדול״.

יצחק שמיר: ״אני לא אוהב לחלק ציונים, ובעיקר לא לראש־ממשלה. מעט, כשאפרוש, אולי אכתוב זכרונות, ואז אתייחס להערכתי של פרס״.

״באופן כללי, הממשלה מתפקדת לדעתי לא רע, למרות הקשיים. אין חילוקי דעות בתחום הכלכלי בין המפלגות, אבל בנושאים המדיניים, אנחנו חלוקים ויש גבולות שאסור לעבור״.

יוסי ביילין (עבד עם פרס את כל שנות האופוזיציה): ״יש לו כריזמה של תפקיד. זו כריזמה שנותנת לאותם שמקבלים תפקיד מושג חזה, אם הוא ממלא אותו באיכות. הכריזמה נשארת. במקרה של פרס, הוא הצליח מעט פעלתנות, ולכן לדעתי הכריזמה הזאת תישאר לו גם כאשר יעזוב את התפקיד, אם יעזוב״.

[illegible]: ״אמרתי לו שמעון, עשה שלום כפי שעשה בגין, שסכם עם מצרים. יש לך הסכם ביד, רק צריך למשש אותו. הוא לא שמע לי. ועכשיו הוא בעניין של ירדן, ויש לנו חילוקי דעות. אבל אני חושב שהוא מנהיג גדול״.

החקירה בעיצומה

פרשת החיילת נפתחה לפני כשלושה חודשים כאונס מזעזע, מלווה בניסיון לרצח. עד היום, הפרשה מעסיקה את הציבור הישראלי, גם אם בעוצמה פחותה • צבי אלוש משחזר את חקירת פרשת החיילת, החל מהבדואים שמצאו והצילו אותה, ועד לימים אלה • על חלק ניכר מפרטי החקירה הוטל איפול. תחילת החקירה לוותה בצו איסור פרסום • האם החקירה במבוי סתום? האם המשטרה מחכה להלשנה או למזל מיקרי? • המשטרה מצהירה: החקירה בעיצומה

מאת צבי אלוש

היא זכרה את השעון הדיגיטאלי, את הריפוד. היום קיימת סברה שאולי היתה זו מכונית מדגם דייהטסו

בשבוע שעבר, בשעות אחר הצהרים, ניצבה חיילת המשרתת באחד מבסי־סי צה״ל, במרכז הארץ, בטרמפיא־דה שלאורך כביש החוף. לפתע, נעצרה בסמוך אליה מונית, מבלי שניתבקשה לכך. החלון שליד מושב הנהג הוסט, ומתוכו הציץ ראשה של צעירה, נאה, קצוצת שיער, שפנתה אל החיילת: ״נו, נו, נו״, נזפה הנוסעת באצבעה. ״אסור לנסוע בטרמפים, זה באמת מסוכן...״ – והמונית המשיכה לדרכה.

קרוב לוודאי, שעד לרגע זה הטרמפיסטית הנבוכה איננה יודעת כי הנוסעת הצעירה, שהוכיחה אותה על הטרמפ, היא מי שעמדה לפני שלושה חודשים במרכזה של פרשה מזעזעת של אלימות מינית, שטרם ירדה מהכותרות.

הכוונה היא, כמובן, לפרשת האונס (ואולי יש לדייק ולומר אלימות מינית, כפי שיובהר להלן) ונסיון הרצח של החיילת תושבת עיירה דרומית, שאירעה ב־16 באוגוסט 85', אי שם בנגב.

״אינני מצליחה עדיין להשתחרר מהסיוט״, אמרה לי החיילת לפני מספר ימים. ״כשאני רואה חיילת בודדה ניצבת בטרמפיאדה נעשה לי רע בלב. אני נתקפת חולשה, ונזכרת שגם אצלי כל העניין החל בעצם מטרמפ תמים״.

כיום, בעזרתו של הצוות הרפואי של המרכז לשיקום של ״בית לווינשטיין״, מנסה החיילת הפגועה להשתקם, פיזית ונפשית, מהטראומה הקשה. מצפה לה כברת דרך ארוכה עד להחלמה המלאה. בכל מקרה, לגבי דידה, החיים לא ישובו להיות כפי שהיו, עד לצהרי ה־16 באוגוסט 1985.

בבוקרו של יום שישי ה־16 באוגוסט, יצאה החיילת מבסיסה שבשומרון לחופשת סופשבוע בבית הוריה, בעיירה קטנה, בנגב. היא היתה רק בתחילת שירותה הצבאי. מדי הזית לא הספיקו להתבלות.

בשעות הצהריים, הגיעה באוטובוס לתחנה המרכזית של ״אגד״ בבאר־שבע. ככל הנראה – השימוש הנפוץ בצמד המילים ״ככל הנראה״, נובע בעיקר מסימני השאלה הרבים המרחפים עדיין סביב לאירועי הפרשה, וכן מהאיפול־למחצה שצוות החקירה המשטרתי מטיל על הנושא. התלווה אליה, לפחות בקטע מסויים מהדרך, חברה של החיילת. בתחנה המרכזית של באר־שבע, דקות ספורות לפני השעה 2, גילתה החיילת שלא נותר כסף בארנקה. אפילו לא 640 השקלים הישנים שהיו דרושים לנסיעה באוטובוס מבאר שבע לעיירת מגוריה.

היה לה אסימון אחד. היא ניגשה לאחד הטלפונים הציבוריים, והתקשרה לבית קרו־ביה בבאר־שבע. לא היה איש בבית. שוב התקשרה, והפעם לבית הוריה. היא שוחחה עם אחותה וסיפרה לה שהיא ״תקועה״. ״כנראה שאגיע בטרמפ״, אמרה לאחותה. ״אשתדל להזהר. אל תדאגי״.

הדרך מהתחנה המרכזית בבאר שבע אל תחנת ההסעה הדרומית לחיילים נמשכת כחמש דקות בצעידה מתונה.

הכביש המוביל לתחנת ההסעה מקביל לשוק העירוני, ולרוב הוא הומה אדם.

באמצע הדרך, נעצרה לידה מכונית פרטית חדישה, לבנה מסוג ״סובארו״. הנהג הציע לה טרמפ. נראה שהנהג עורר את אמונה. הוא נראה לה יהודי. הוא דיבר עברית במיבטא צברי. כך סיפרה, מאוחר יותר, לחוקריה. היה לו שיער שאטני ועיניים בהירות.

החיילת נכנסה למכונית. חייל שחלף במ־קום, בדרכו לטרמפיאדה, ראה אותה נכנסת למכונית. בשלב מאוחר יותר תחזק עדותו את הערכת חוקרי המשטרה כי החשוד נסע במכונית ״סובארו״ חדישה.

לימים, כאשר עננת אי־בהירות תאיים מעט על חקירת החיילת, תועלה סברה שהחייל ״העלה״ את הסובארו מעומק ההיפנוזה שעבר. יתכן שלא היתה זו סובארו.

כ־10 דקות נמשכה נסיעת התוקף וקורבנו הצעיר. דקות ספורות לאחר שעברו את אזור התעשייה ברמת חובב, כקילומטר לפני תחנת הדלק, הניצבת על אם הדרך, סטה הנהג מהכביש הראשי, ועלה על התוואי הישן של כביש הנגב. זהו כביש משובש, המתפתל בשטח חורשתי שומם, ונקטע, סתם כך, כעבור מספר קילומטרים. פרט לאנשי שבט העזאזמה, המתגוררים באזור, איש איננו משתמש בכביש זה.

על מרבית האירועים, שהתרחשו במהלך 60 דקות שחלפו מאז סטה הנהג מהכביש הראשי עד שהסתלק מהמקום, חל עדיין איסור פירסום.

חלק מהעובדות מתברר רק בימים אלה, כתוצאה מהחקירות האחרונות של החיילת.

על כל פנים, כאשר גילתה החיילת כי הנהג האדיב זומם משהו, כבר היה מאוחר מדי. כאשר ניסתה להמלט, נעל את הדלת ואף שלף אקדח (כנראה מסוג ״בארטה״) כדי להמחיש את רצינות כוונותיו. ״אם תעשי חוכמות – אני אהרוג אותך״, הוא אמר לה. בלב החורשה הדלילה הוא הורה לה להת־פשט, והחל להתעלל בה פיזית ומינית (ספק אם התרחש שם אונס מלא, במובן הקליני של המלה).

ברגעי האימה האחרונים, בטרם ציווה עליה לצאת מהמכונית, היא הבחינה בכמה פרטים שצצו ועלו בזכרונה מאוחר יותר: המעויין עם הכוכבים, סמלה של חברת ״סובארו״, שהתנוסס על ההגה. השעון הדיגיטאלי שריצד מלוח המחוונים. הריפוד האפור, החדש.

בשלב מסויים, לאחר שסיים את התעל־לות הברוטאלית בגופה של החיילת, הוא ירה כדור במיצחה.

לאחר שוידא שהיא מתה, אסף את בגדיה, והסתלק, כשהוא מותיר אותה עירומה ומכוסה דם.

זו היתה הטעות הראשונה של האנס, שנותר אלמוני עד היום הזה. החיילת לא מתה. היא איבדה את הכרתה, אך היא שבה מידי מספר שעות.

במשך כמעט 20 שעות, מערבו של ה־16 באוגוסט ועד לצהרי יום המחרת, נשארה החיילת בת ה־18 בודדה בשטח. האזור חולי, מלא שיחים קוצניים וצמחיית מדבר.

על השעות הארוכות עד לגילויה שנדמו לה כנצח, ספרה לי החיילת לפני מספר ימים: ״כשהתעוררתי, בפעם הראשונה, הדבר הראשון שהרגשתי היה פחד עצום. בהתחלה, פחדתי שהוא יחזור כדי לוודא שאני מתה. הקשבתי לכל רחש בדריכות. אחר כך, התחלתי לפחד מהמצב שבו נמצאתי. חושך, אני זרוקה לבד במדבר, מאבדת דם. אולי אני אמות בסוף מאבדן דם, לפני שמישהו יספיק להציל אותי. לא ידעתי אפילו שיש לי כדור בראש. החלטתי לעשות הכל כדי להתקרב אל הכביש. לתת סיכוי למי שיחפשו אותי.

״כשהרגשתי שהיד והרגל השמאלית משותקות, החלטתי לקשור את היד בעזרת החזיה. אני חושבת שמה שהחזיק אותי בחיים היה הפחד שהוא יחזור. זה גרם לי לרצות לחיות. מידי פעם הייתי מתעלפת.

״כשהתעוררתי רועדת מקור התפללתי לאלוהים שיבואו וימצאו אותי. למחרת בבו־קר, כשהשמש כבר החלה לזרוח, הרגשתי שאני מתייבשת. מידי פעם, צעקתי לעזרה, אבל הקול בקושי נשמע. התחלתי לזחול לכיוון הכביש, לא ראיתי את הכביש, אבל שמעתי את המכוניות שחלפו. זה תיסכל אותי מאוד. התחלתי לגרור את עצמי באיטיות. כועסת על אלוהים שהוא לא עושה משהו דחוף.

״בדרך כדי לא להתייבש, התחלתי לאכול ולמצוץ חרקים שעברו לידי. לא יודעת מאיפה בא לי האומץ, ואיך לא נגעלתי. פשוט עשיתי את זה! לא הייתי צריכה להתאמץ ולחפש אותם: היו שם הרבה תולעים, חפושיות ועכברושים שנמשכו אחרי הדם. כך עברו השעות באיטיות. התעלפתי וקמתי. התקדמתי מעט ולאט, אבל זה נראה לי כמו מסע של 100 ק״מ.

״פתאום שמעתי קולות של בני אדם. ואז ראיתי בזווית העין שתי ילדות בדואיות, שצעדו עם חמור, כנראה לאסוף עצים. הן לא ראו אותי. צעקתי לעברן. הן נבהלו. בהתחלה ברחו, אחר כך התקרבו. אני מבינה קצת ערבית מהבית. שמעתי אותן כועסות על זה שאני עירומה. ביקשתי מהם, בערבית השבו־רה שלי, שיקראו למישהו. כשחשבתי שהן לא מבינות, הנחתי את היד בראש והוצאתי אותה מלאה דם. התחננתי שיביאו לי מים והצבעתי על שפתי היבשות. הן לא אמרו לי כלום, רק מיהרו לאן שהוא.

״אחר כך, הגיעו כמה בדואים. התביישתי נורא כי הייתי עירומה. אחד מהם זרק לי את הכפייה שלו והתכסיתי בה. אחר כך, הופיע שוטר צבאי והביא שמיכה צבאית גדולה. אז ידעתי שניצלתי״.

בערב שבת ה־16 באוגוסט, כשהתברר לבני משפחתה של החיילת שהיא טרם הגי־עה, סיפרה אחותה על שיחת הטלפון שלה מהתחנה המרכזית.

אחד מבני המשפחה מיהר לנקודת המשטרה בעיירה, וביקש לדווח על היעדרות האחות. השוטר הסביר לו כי על פי הנוהל, שהיה קיים, צריכות לחלוף 24 שעות מרגע ההודעה על ההיעדרות עד לתחילת החיפושים אחריה. השבת עברה על בני המשפחה בחרדה, תוך בטלה מאונס וטלפונים לידידים וקרובי משפ־חה, שאליהם היא היתה עשויה לפנות.

בשבת אחר הצהרים, הוזעקו בני המשפחה על ידי המשטרה לבית החולים ״סורוקה״, בבאר שבע, שבו אושפזה. קצין משטרה בכיר תיאר באוזניו של האח ההמום, צעיר יוצא צבא ומובטל, את מה שנודע עד אז.

במוצאי שבת, הוכנסה החיילת במצב קשה לחדר הניתוח, לשם הוצאת הקליע מראשה. מחלפות שיערה הארוך והמרשים גולחו. הרופא המנתח הביע תדהמה מיכולת החיילת לשרוד בחיים, לאחר כל מה שעברה.

במטה משטרת מרחב הנגב, דלקו האורות עד לשעות הלילה המאוחרות, בליל ה־18 באוגוסט. מפקד המרחב, ניצב משנה חיים בן איון, כינס את סגל הפיקוד הבכיר, כדי לקבוע מערך חקירה.

בישיבה הראשונה, הוא מחליט להקים צוות חקירה מיוחד, שלרשותו יעמדו כל האמצעים וכח האדם בעדיפות ראשונה. בראש הצוות, הקצין הוותיק פקד יצחק אבן חיים, ולצידו פקד אלברט דנא.

מאוחר יותר, מכנס דובר משטרת המרחב, פקד עמירם אוולאי, את הכתבים בבאר־שבע ומוסר להם דיווח לאקוני על הפרשה. הדיווח נמסר לכתבים כחומר רקע נצור, לא לפיר־סום.

מאוחר יותר, כדי להבטיח שלא יהיו דלי־פות, מוזעק שופט שלום באר־שבעי, ממנוחת מוצאי השבת, ומוציא, לבקשת המשטרה, צו איסור פירסום על כל הפרשה. הצו תקף במשך ארבעה ימים.

ב־20 באוגוסט, מחליט פיקוד המשטרה לשתף את הציבור במקרה, ולפנות לעזרתו בלכידת העבריין הנמלט.

במסיבת עיתונאים, דראמטית במושגים באר־שבעיים, מוסרים ראשי צוות החקירה פרטים כמעט מלאים על הפרשה, ומציגים אותה כאחת המזוויעות והאכזריות ביותר בתולדות הפשיעה המינית בישראל.

באותה מסיבת עיתונאים, שנערכה בחמש אחר הצהריים ב־20 באוגוסט, נודע כי המשטרה כבר הרכיבה קלסתרון משוער, בהסתמך על עדותה הראשונה של החיילת.

לצוות החקירה היתה זו [illegible]

הנחות היסוד של חוקרי המשטרה אז היו כדלקמן: הפשע המזעזע בוצע על רקע פלילי ולא לאומני. התוקף התכוון לרצוח את החיי־לת וסבור היה, כשעזב את זירת הפשע, שהיא מתה. התוקף הכיר היטב את האזור. הוא נהג במכונית ״סובארו״ לבנה מדגם חדיש, כנראה משנת ייצור 1985. כאן באו לעזרת החוקרים הפרטים ה״שוליים״ שאותם זכרה החיילת: השעון הדיגיטאלי, הריפוד האפור, ועוד.

בסופה של מסיבת העיתונאים, פנתה המשטרה לציבור בבקשת עזרה. כל מי שברשותו מידע כלשהו העשוי לסייע לחקירה מתבקש לסור מייד או להתקשר לתחנת המשטרה הקרובה – נאמר בהודעת המשטרה.

כאשר פורסמה הפרשה לראשונה, היה צוות החקירה המשטרתי בעיצומו של מה שהוגדר אז ״כמצוד ענק ללכידת התוקף״. עשרות שוטרים ובלשים הוקצו לחקירה. טובי החוקרים של משטרת מרחב הנגב שולבו במאמצים.

הסערה שקמה בציבור, עם פרסום הפרשה, מדרבנת את צמרת משטרת הנגב.

כאשר נשאל מפקד המרחב, בסוף השבוע הראשון לחקירה, אם יש התקדמות כלשהי, השיב במשפט, שישב ונישנה עד לרגע כתיבת שורות אלו: ״אנו חוקרים בכל הכיוונים האפשריים״. ובתרגום פשוט: אין כל חדש.

דעת הקהל הישראלית נסערת ביותר. הציבור רגיש לפגיעות בחיילים, ובפרט בחיילות. ראשי הציבור הערבי רושמים לעצ־מם שמדובר בחשוד יהודי. העצבים מגורים. הציבור מחכה שהמשטרה תספק תוצאות. המשטרה בלחץ.

ב־22 באוגוסט, בישרו כותרות העיתונים על הכיוון שאליו החליטו החוקרים להפנות את החקירה: כל בעלי מכוניות ה״סובארו״ הלבנות יבדקו.

חוקרי הצח״מ (צוות חקירה מיוחד) פשטו על הסוכנויות הגדולות של ״סובארו״ ושאבו בשקדנות כל פרט העשוי לסייע להם. הם נטלו את רשימות רוכשי המכוניות החדישות בשנים האחרונות, ובחנו מה מאפיין כל שנת ייצור. הם ביקשו לדעת על כל מכונית שהובאה לתיקון באחרונה.

פה ושם, ברחבי הארץ, נוצרים פקקים. המשטרה מציבה מחסומים בדרכים. המחסו־מים מגבירים את העצבנות הכללית. פונקציו־נרים פוליטיים מעלים מחדש את עניין הסעת חיילים חינם, באמצעות התחבורה הציבורית.

הפנייה המשטרתית לציבור, עוררה, כצ־פוי, גל אדיר של פניות נרגשות, מרביתן כתוצאה מהרהורי־לב של אנשים טובים. רבים סיפרו שראו סובארו לבנה ליד השוק בשעה 2 בצהריים, ביום שישי האמור. כל הפניות נבדקו – ללא הועיל. עשרות נעצרו לחקירה – ושוחררו, כעבור מספר שעות, משהתברר, מעל לכל ספק, שאין להם קשר לפרשה. רבים מבעלי הסובארו, החדישות והלבנות בארץ, גילו, עד מהרה שחייהם עלולים להיות מאוד לא נוחים.

מידי שלושה ארבעה ימים, היתה נפוצה בבאר־שבע, שמועה ״לוהטת״ חדשה – פלוני אלמוני, שהוא כידוע בעל סובארו לבנה וחדישה, הוא החשוד העיקרי. השמועות מופרכות, לא לפני שהן גורמות סבל נורא לקורבנות. אחד מהם כ.ל. מעיירה בנגב, כמעט לקה בהתמוטטות עצבים. בעברו, מקרה לא נעים עם טרמפיסטית.

הפרשה ההיא אמנם הסתיימה בזיכויו המו־חלט. אולם בעיני רבים הוא הפך חשוד עיקרי. כה גם שהוא דמה במקצת לתיאור המשטרתי. הטלפון בביתו צילצל בלי הרף, אנשים נעצו בו מבטים מזרי־אימה, וחייו הפכו גיהנום. עד שהוא עצמו ניגש, ביוזמתו, למיפקדת הצח״מ, ושם קץ לשמועות.

ב־23 באוגוסט, שבוע לאחר שנפלה קורבן בידיו של התוקף האכזר, התעוררה החיילת ממצב ממושך של חוסר הכרה. הרופאים דיברו בחצי פה על הטבה משמעותית במצ־בה. משפחתה העניפה התמקמה, במשך ימים רבים, מול חדרה, במחלקה הנוירוכירורגית של בית החולים ״סורוקה״, בבאר־שבע. אמה של החיילת פועלת נקיון קשת־יום, שנטל פרנסת המשפחה על כתפיה, אומרת בקול בוכים: ״אלוהים היכה אותה ואלוהים הוא שירפא אותה״. תפילה קשה. תפילה עם אצבע כמעט מאשימה כלפי מעלה.

המשטרה איבטחה את החדר בקפדנות. לאיש לא הותר להתקרב למיטתה, פרט לסגל הרפואי. שוטרת צעירה הופקדה ליד מיטתה, לשמור ולשמוע. ואמנם, צעיר אלמוני שהת־קרב למחלקה, והתעניין לתומו לשלום החיי־לת, נעצר מיד – ושוחרר משהובהרה תמימותו.

מרסיסי מידע שדולפים, בכל זאת, מחדרה המוגן, מסתבר כי מצבה של החיילת עדיין קשה, שנתה נטרפת עליה, לעיתים תכופות. היא מתקשה להירדם בלי גלולות שינה. ומדי פעם היא זועקת כמו מתוך חלום בלהות: ״הצילו, הוא רוצה להרוג אותי...״

בני משפחתה של החיילת מתעודדים מהשיפור שחל למחרת במצב הגפיים השמאליות המשותקות של החיילת, ומתחי־לים לשוחח עם העתונאים, הצמאים לכל בדל מידע חדש.

הם אולי מופתעים לגלות שכל משפט, שהם לוחשים באוזנו של כתב, הופך למחרת לכו־תרת בולטת בעתון. הם מודים למשטרה ולרופאים על מאמציהם, ומייחדים תודה מיו־חדת לבדואים משבט העזאזמה, שגילו את אחותם והצילו אותה.

ב־24 לחודש מתקיימת פגישה נרגשת וקצרה בין החיילת לבדואי שהציל את חייה, סאלאמה אל חמאדה, בן ה־25, עובד תחנת הדלק.

(המשך בעמ׳ 39)

היסטריה, שמועות

פרשת החיילת מטריפה את החברה הישראלית. לכך גורם סף גירוי נמוך במיוחד. וכן, האספקט של ההתעללות המינית. ההתעללות כמעט מחווירה מול הניסיון לרצוח את החיילת. בבית החו־לים, קליע מוצא מראשה.

הציבור הישראלי מוכן לקלוט את הזוועה המזוויעה ביותר. ברקע, רצח דני כץ. וכן, העלמות חיילים, חיילות, הדס קדמי, הרצח בכרמיאן.

סדר הזמנים, ככל הנוגע לאסונות משתבש, ואולי אף נעשה חסר חשיבות ברורה. החברה הישראלית מוכנסת למצב של טרור פסיכולוגי. הטרור הפסיכולוגי הוא קרקע מדושנת היטב, המצמיחה בטבעיות שמועות. ואלה, השמועות מל־כות יצרים.

השמועות סביב פרשת החיילת הקיפו גם אפשרויות דימיוניות. לא מעט ישרא־לים, שפויים בדרך כלל, אולי מצאו עצמם מסייעים בהולכת שמועות. מה שלא עשה האנס, כמעט ועשו השמועות.

לא קשור לפרשת החיילת

ב־6 לנובמבר 85', הובא לפני שופט שלום בבאר שבע, גבר בן 37, נשוי ואב לשני ילדים, כחשוד באונס חיילת. וכן, בביצוע מעשים מגונים והתעללות אכזרית בשלוש חיילות נוספות, באזור הנגב.

האיש אינו חשוד בפרשת החיילת, נשוא כתבה זו. המשותף לאיש ולפרשת החיילת היא העובדה שנהג מכונית סובארו, ונתן טרמפ לחיילות.

עם פרסום הידיעה, חזר אלוף פיקוד דרום, משה בר כוכבא, ונידרש לעניין הסעות חיילים בתחבורה ציבורית. לדעתו, יש לזרז את הטיפול ולאפשר נסיעת חינם לחיילים. המעצר החייה את החרדה באזור הדרום.

נקפו שבועיים מן האונס ועד להגשת התלונה במשטרה. החיילת חששה להתלונן. היא זכרה את עניין היריה בראש, וחששה שגם אנס זה יידחף לשימוש בנשק, אם תתלונן. אגב, לאיש, תושב אופקים, אין עבר פלילי. הוא יהודי.

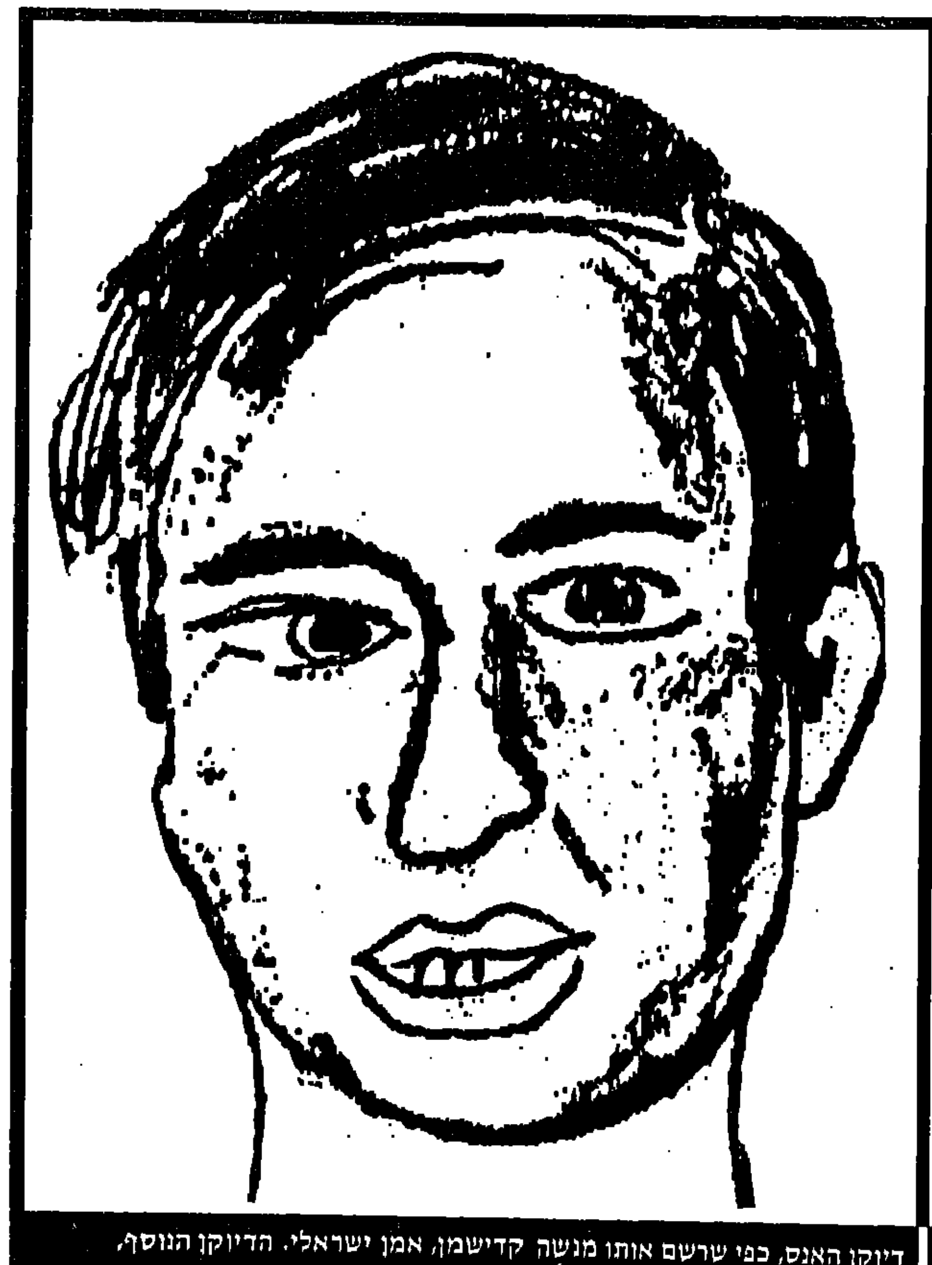

דיוקן האנס, כפי שרשם אותו מנשה קדישמן, אמן ישראלי. הדיוקן הנוסף, המעודכן, היה שונה למדי מזה של קדישמן

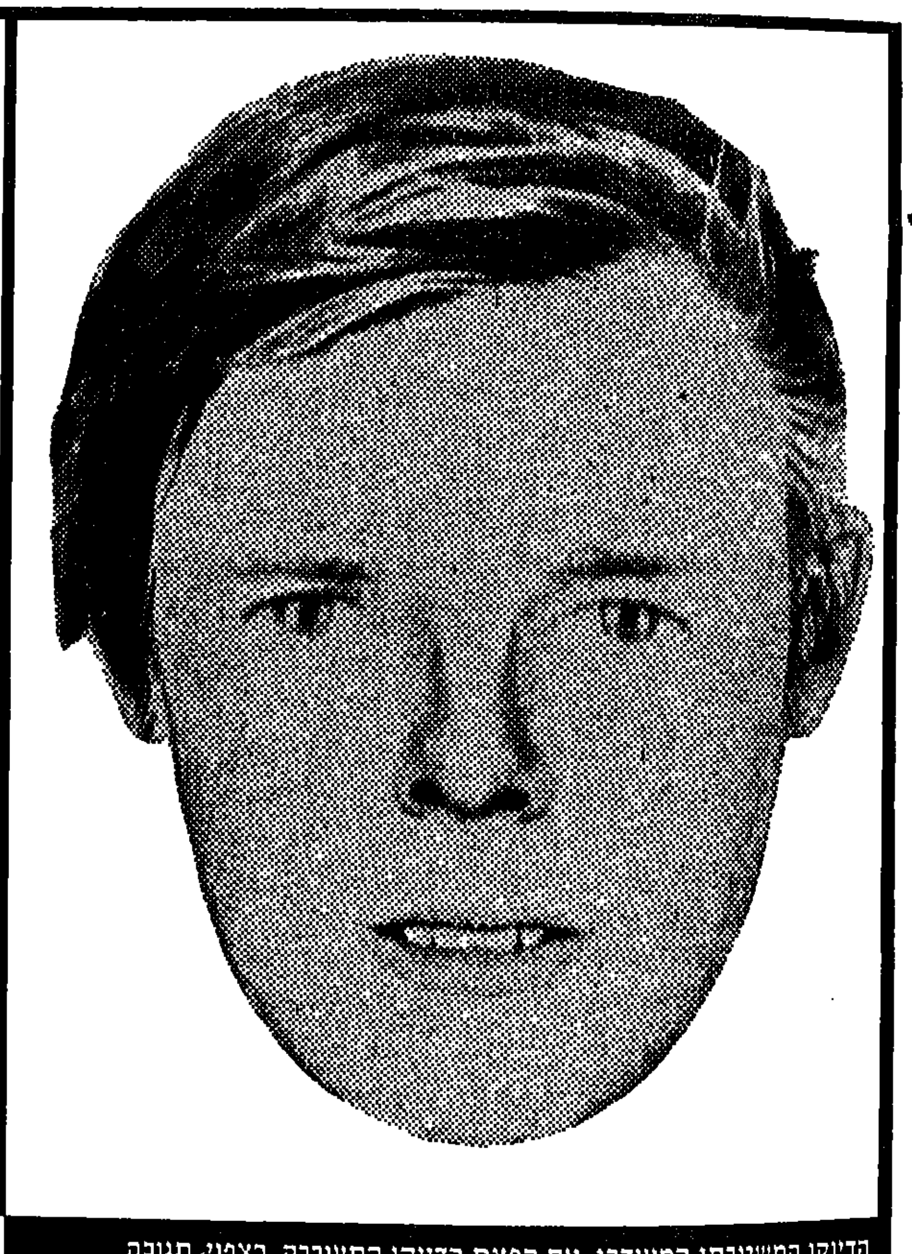

הדיוקן המשטרתי המעודכן. עם הפצת הדיוקן התעוררה, כצפוי, תגובה היסטרית. מאות אנשים דימו לעצמם שהם מזהים את האנס

מבוי סתום?

נכון לשעת כתיבת שורות אלה, סביר להניח שהמשטרה עדיין מגששת באפי־לה. גם אם, יתכן שאין זו האפילה של ראשית החקירה.

קיימת אי בהירות מסויימת באשר לטיב שיתוף הפעולה וההבנה שבין המשטרה לבין החיילת. ניתן אולי להבין, שלכאורה אין המשטרה מרוצה לחלוטין באופן שיתוף הפעולה של החיילת.

בשלבים מסויימים, הרופאים מנעו מן החוקרים כניסה לחקירות אינטנסיביות של החיילת. וזאת, בשל מצבה הפיסי ו/או הנפשי.

אנשים המתמצאים בדרך כלל בעבודת משטרה צופים התקדמות בחקירה כתוצ־אה מהלשנה. או, כתוצאה מלכידת האנס בעניין אחר, שונה לחלוטין, או דומה. חקירתו בחשד אחר, עשוייה להוביל את החוקרים לפרשת החיילת.

בינתיים, כאמור, המשטרה מצהירה שהחקירה בעיצומה. אירועים טראגיים אחרים, חדשים, תפשו בתודעת הציבור את מקום פרשת החיילת. הלחץ על המשטרה הוקל.

השבוע, חזרה הפרשה לתקשורת. ניתן היה לראיין את החיילת. האפשרות שלא היתה זו סובארו פורסמה ברבים.

שבועיים איטליה

כל-בו שלום

תל אביב
חיפה

ממוצ"ש 18^{00}-22^{00}

LA MODA ITALIANA

hilton

FIAT Uno FIRE 1000

Alitalia

רק פעם ביובל אפשר לקנות

25 תשלומים לכבוד 25 שנים לשטיחי כרמל.
חברת שטיחי כרמל דואגת לך לאשראי שיאפשר לך לשלם רק 10% ממחיר המוצר במזומן ואת היתרה ב-24 תשלומים חודשיים (צמודים לשער הדולר היציג לפי ריבית שנתית של כ-17% לשנה, כפוף לתקנון המבצע).
הכנס עוד היום לבית כרמל הקרוב אליך וקנה כל שטיח שתבחר: קינג, קינג דיויד, שטיח משי, שטיח מודרני, שטיחים מקיר לקיר, ושטיחים בעבודת יד ב-25 תשלומים.
לדוגמא: שטיח היוקרה אמבסדור, בשלל דוגמאות, 3×2 מ' 100% אקרילן;
החל מ-21,500 ש' לחודש, שווה ערך ל-$14.5 לחודש.
אספקה מיידית מהמלאי הקיים.

בית כרמל
רשת השיווק הישיר של שטיחי כרמל

★ פתוח במוצ"ש
אחרי צאת השבת

★ רמת-גן: רח' מודיעין 13
★ רמת-גן: קניון אילון, דרך אבא הלל
תל-אביב: נחלת בנימין 37
תל-אביב: ברוכים, דרך יפו 13
★ נתניה: רח' שמואל הנציב 5 (השקם הישן)

★ ירושלים: רח' המלך דוד 14
★ ראשון לציון: רמת אליהו (מול ההיפר שוק)
★ ראשון לציון: המשך רח' הרצל כביש בית דגון
רחובות: רח' הרצל 183
פתח-תקוה: הברון הירש 28
★ יפו: רח' יהודה הימית 36

★ חיפה: צומת הצ'יק פוסט (מול ההיפר שי)
★ כפר-סבא: רח' הרצל 63 (פינת המייסדים)
רעננה: שטיחי רעננה, רח' אחוזה 184.
דלית אל-כרמל: מרכז מסחרי
עפולה: רח' ירושלים 19 (מול השק"ם)
באר-שבע: בית האשל 26.

סוחרים מורשים:
חיפה: שיח, הרצל 48. חזי שקלים, הרצליה 12 • נהריה: חן, תחנת אגד • תל-אביב: ציון, דרך יפו 62. שלמה שקלים, הרצל 99 (פינת סלמה) • חולון: עמרם שמחה, כיכר ויצמן 7 • ירושלים: סומך, יפו 44. בית השטיח, יפו 50 • אשדוד: בית קריגל, אזור התעשיה הקלה.

אפי ארזי, הילד הפלא?

אחרי שאלסינט נקלעה לקשיים, אפי ארזי מסאיטקס לא רוצה להיות השני בתור • בעולם כינו אותו "ילד הפלא של הכלכלה הישראלית: 1700 עובדים ב־33 מדינות, יצוא בלמעלה מ־100 מיליון דולאר. מניות בוול סטריט . מחשבים חכמים, שחוללו מהפיכה בעולם הדפוס • אפי ארזי יודע שלא לעולם חוסן. בימים אלה, עומד להתפרסם דו"ח הרבעון השלישי של החברה. הרווחים יהיו קטנים מהמצופה. בפברואר יסכמו את השנה. ארזי יודע שהמספרים לא יהיו מעודדים

מאת עמוס נבו

תצלום: יוסי רוט

ימים אחדים לאחר ש"אלסינט" נקלעה לקשיים, כינס אפי ארזי את עובדיו באמפיתיאטרון של קיסריה, ואמר להם שצריך לשנס מותניים. הימים קשים, אמר. ימי בצורת באים.

הם ישבו דוממים על ספסלי האבן. גברים ונשים. רוח קרירה עלתה מן הים. אפי ארזי אמר להם, שיקפיא את הגידול בכוח האדם, שימתן את הייצוא. למחרת, הוכה ה"וול סט־ריט" בתדהמה: מניות סאיטקס ירדו ב־33 אחוזים.

שעות אחרות אחר־כך כבר היה בדרכו לסניפי החברה בחו"ל, לומר לעובדיו, שמי שלא יתרום את חלקו למפעל – יפוטר. ארזי אינו איש של פשרות. הוא תובעני מאוד. הוא אינו רוצה ללכת בדרכי "אלסינט".

בשבוע שעבר אמר שהוא פוחד. כן, הוא חושב שהוא זהיר יותר מסוחמי מ"אלסינט". הוא רואה, אומנם, כמה צעדים קדימה. אבל גם לו זה עלול לקרות. אולי פחות כואב. אולי פחות דרמטי.

בעוד ימים אחדים, יפורסם דו"ח הרבעון השלישי של החברה. הרווחים יהיו קטנים מהמצופה. בפברואר יסכמו את השנה. ארזי יודע שהמספרים לא יהיו מעודדים. לא נעים, הוא אומר.

סאיטקס היתה תמיד סיפור של הצלחה. את ארזי כינו "ילד הפלא של הכלכלה היש־ראלית". מ־30 איש לפני 18 שנה, צמחו ל־1700 עובדים. כל שנה הגדילו את הייצוא ב־45 אחוזים. מדי שנה גדל מספר העובדים ב־30 אחוזים. עכשיו נזהרים. מתייעצים. אפי־לו ראש הממשלה, אומר ארזי, התקשר לשא־ול מה קורה. כולם מודאגים. ארזי אומר שלא יתן לסאיטקס ליפול.

בשבוע שעבר נזכר, איך בגיל 13 היה מסתובב בבתי־קברות בירושלים וגונב זרים. בכסף שהרוויח ממכירת הפרחים, היה קונה רכיבים אלקטרוניים. הוא גר ברחביה. אביו היה מהנדס. בזמן המצור על ירושלים ישב במרתף הבית וכנה רדיו גביש. זו היתה תחילתו של השיגעון. הוא אומר שלא חלם להגיע לאן שהגיע.

באוניברסיטת הארווארד לומדים אותו.

ניסיונותיו להוציא תעודת בגרות לא עלו יפה. עד שפגש בסדר מונוסון.

"מונוסון היה מיליונר אמריקני. הוא שמע שאני עוסק באלקטרוניקה, והציע לי לבוא ללמוד בארה"ב. מונוסון הבטיח שידאג לי".

למחרת כבר עמד בפתח שגרירות ארה"ב. שאלו אותו מה עם הבגרות, והוא סיפר להם שהוא בוגר "האקדמיה של חיל־האוויר היש־ראלי". כן, אבל איפה התעודה, הקשתה הפקידה, וארזי העמיד פני תם. הוא סיפר לה שהאקדמיה הצבאית אינה ששה להראות לכל דיכפין את תעודות בוגריה, והסיפור עבר. ימים אחדים אחר כך כבר היה בבוסטון.

הוא היה בן 21. הוא אומר שלא ידע כל כך לאן הוא נוסע. אמ.אי.טי, המכון הטכנולו־גי של מסצ'וסטס, קסם לו. הוא שמע שבימי מלחמת העולם השניה פיתחו שם רדארים. לתומו חשב, שהראדרים קיימים עדיין. הוא היה מאוהב בהם.

קיבלו אותו לניסיון. הוא אומר שסיפר להם שהוא איש חיל־האוויר הישראלי, והם התפעלו. באותן שנים, קיבלה האוניברסיטה מנתחים את סיפור ההצלחה של סאיטקס. כל סטודנט מקבל חוברת בת 30 עמודים ומתפ־על מהסיפור. אחת לשנה מזמינים את ארזי לרב־שיח עם הסטודנטים. הוא מספר להם איך גדל. הם מספרים מה היו עושים במקומו.

תמיד רצה להיות מדען: פיסיקאי. כימאי. לא, לא מהנדס. הוא העריץ את ז'ול וורן ואת ליאונרדו דה־וינצ'י. ללימודים, הוא אומר, לא היה לו ראש. המורים סבלו ממנו. היה שובב לא קטן. ההורים התחננו שישאירוהו ללמוד. לבסוף סולק מגימנסיה ו'חביה. הוריו התביישו.

למורת רוחם, נרשם לבית־הספר הטכני של חיל־האוויר, ושם החל לפרוח. שלחו אותו לקורס מכ"ם. זה היה משהו מיסתורי, הוא זוכר, משהו מיוחד. הוא אהב את ההתעסקות הזו. לראשונה בחייו, הוא אומר, הצטיין במש־הו. לאחר מבצע קדש קיבל פרס ייעול על שהצליח להפעיל מכשיר רדאר, שהשאירו המצרים בסיני.

חלומו ללמוד בטכניון הלך והתרחק: כל ולמ[illegible] מוזיים, כדי לעקוב אחר התפתחו־תם. ארזי היה ביניהם.

הוא למד ולא הבין כלום. אנגלית ידע בקושי. המיליונר שלו, יתגרר לו נהמשך, לא התכוון כלל לממן את לימודיו. ארזי, שבור ומיואש, עמד לשוב ארצה, אך שוב, ברגע האחרון, שיחק לו המזל: יהודים טובים מבוסטון סידרו לו עבודה בבית מלון מקומי. הכסף לא הספיק. דיואי סטון, מיליונר, מימן לו את שנת הלימודים הראשונה.

בחופשים, כשמאס במלון, הלך לעבוד כטכנאי בחברת אלקטרוניקה. את הלימודים אהב, הוא אומר, אך לא התאמץ במיוחד. הם נמשכו שמונה שנים. שלוש מהן הקדיש ללימודי ספרות אנגלית בהרווארד.

כשסיים את אמ.אי.טי, הוסמך למהנדס אלקטרוניקה. סוף סוף, הוא אומר, אמא שלו יכלה להתגאות בו. בהרווארד אהבו את הראש שלו: תמיד מקורי, תמיד מבריק.

הזמינו אותו, על כן, להשתתף בפיתוח לווין ריגול. ארזי אומר שהיתה לו מעבדה יפה. הוא ישב ושיחק בכל מיני המצאות ושגעונות. פיתח טלסקופ חללי, משקפות, מערכות לבקרת אש ופריסקופ לצוללת. לימים, מונה לעמוד בראש המחקר והפיתוח האלקטרואופטי של חברת "אייטק".

געגועיו לארץ גברו. הוא אומר שנשיא החברה פיתה אותו להשאר, אך הוא רצה לחזור. בארה"ב היו לו חברים ישראלים, מהנדסים ומדענים, שכבר ישבו על מזוודות. אפי: "אמרתי, למה שאתן את המוח שלי לאמריקנים. אמכור אותו לישראל".

סמוך לאחר מלחמת ששת־הימים חזר ארצה עם תשעה מחבריו המהנדסים. הם הקי־מו במכון וייצמן את "טכנולוגיה מדעית בע"מ". חצי השקיעה "אייטק"; חצי –"ריסקונט השקעות". הם תיכננו מערכות צבאיות. ארזי אומר שכמעט ופשטו את הרגל.

ארזי: "היינו במצב קשה. הצבא הבטיח הזמנות, והן לא הגיעו. יום אחד, לגמרי במקרה, פגשתי את תעשיין הטכסטיל האמ־ריקני, ג'ון המילטון. הוא הציע לי אתגר־הנדסי: לפתח מחשב שקורא דוגמאות, מדפיס אותן על בד ומפעיל מכונת סריגה. לא חשב־תי פעמיים. או־טו־טו עמד המפעל להסגר. היינו זקוקים ברחיפות למזומנים. או. קי., אמרתי להמילטון. תוך עשרה חודשים יש לך מחשב. זה יעלה לך 250 אלף דולאר".

הוא לא ידע בדיוק מה עומד לפניו, אבל הבטיח. חבריו אמרו שהוא מטורף. איך מבטי־חים פרוייקט כזה, ובכלל.

אפי לא נרתע. כזה הוא: נועז, מהמר גדול, רואה למרחוק, חושב בגדול. הוא אומר שהריח שיש פה שוק טוב.

לאחר ששה חודשים, נולד "מחשב הטקס־טיל" הראשון. התעשיין האמריקני כל כך התלהב ממנו, שדרש לעצמו בלעדיות על המחשב, כדי שמתחריו לא יהנו.

שוב ראה ארזי כיצד החברה מתמוטטת מול עיניו. ממחשב אחד לא יכול היה לחיות. הוא טס אל התעשיין ודפק על השולחן ועורר מהומה. לבסוף הוסר סעיף הבלעדיות, אפי ארזי אומר שזה עלה לו רבע מיליון דולאר. אך זה היה כדאי. הוא עבר להרצליה והקים את סאיטקס.

הוא גדל מהר. כל מוצריו יועדו לייצוא. הוא האמין שרק כך יצליח. תמיד היה חדשן. חלוץ. תמיד חיפש קודם את השוק המתאים, ורק אחר־כך התאים לו מוצר. בזכות זה, הוא אומר, סאיטקס הצליחה. היא הקימה מערך שיווק ב־33 מדינות ברחבי העולם. גם ביפאן. ארזי אומר שמי שלוקח לו סוכן הוא מטומטם.

הוא המשיך להסתכל קדימה. תמיד רץ קדימה. מסתכל היכן שאחרים אינם מסתכ־לים. חושב אחרת. פרופ' ריצ'ארד רוזנבלום מאוניברסיטת הרווארד כינה אותו "ממציא מבריק". כשהבין שמיחשוב ענף הטכסטיל מיצה את עצמו, חדר לענף הדפוס. הוא אומר שאף אחד לא חשב על כך לפניו.

הוא פיתח את רספונס – מחשב מתוחכם שהביא למהפיכה בענף הדפוס. בעזרתו מכי־נים גלופות ועורכים כתבי־עת ומודעות פירסום. הכל מדוייק, קצר, איכותי, אוטומטי. כמו שארזי אוהב.

הוא אומר שזה מכשיר חכם מאוד. העורך יושב מול צג, ובעזרת עט אלקטרוני יוצר מציאות חדשה. נשים מכוערות הופכות ליפות. שמנים הופכים לרזים. ה"פלייבוי" וה"פלייגירל" רכשו את המכשיר – נערות־האמצע שלהם נראות יפות יותר ומגרות יותר בעזרתו. ה"טיים" מדפיס באמצעותו: הכנת העיתון מתקצרת בשלושה ימים. עבודות־פירסום שנמשכו עד כה שבועיים, מבוצעות בחצי שעה. ביפאן נעזרים בו ציירים. גירסאות אחרות של הרספונס מאפשרות לשרטט מפות ומסייעות באיתור מאגרי נפט וגאז.

יותר מ־400 מחשבים כאלה הותקנו עד כה בעולם. 700 אלף דולאר כל מחשב. בשנה שעברה ייצאו ב־104 מיליון דולאר. 10 מילי־ון נותרו להם לאחר מס. ב־1980 נכנסו לבורסה האמריקנית וגייסו 89 מיליון דולאר.

זה הרבה, אומר ארזי. הוא אוהב להשתע־שע במספרים. הוא אוהב לחוש את העוצמה בידיים. לא, הוא לא סוחר, הוא אומר. על כן גייס לשותפות את ארתור לאו, איש עסקים קנדי. לאו חושב ביזנס. ארזי חושב טכנולוגיה מתקדמת.

את המפעל בהרצליה־פיתוח הפך לבבואה של עצמו. הכל נקי. יפה. חוצלארצי. הקירות צבועים לבן. שטיחים מקיר לקיר. פה ושם קירות זכוכית. בכל מקום הקפיד על אור נכון, על אקוסטיקה נכונה. בחדר האוכל שולחנות עגולים. כמו בבית קפה. אלה שיוש־בים ליד שולחן אחד לא ישמעו את חבריהם בשולחן הסמוך. זה שיגעון שלי, אומר ארזי. 22 דקות, ואנשים גמרו לאכול. אפי מרה: "אני רוצה להזכיר לאנשים שהם נמצאים כל הזמן בתחרות בינלאומית".

העובדים חשים שדואגים להם. תנאי הע־בודה בסאיטקס היו עד לפני שנים אחדות בגדר מהפיכה. ארזי אומר שהוא מחפש מקצוענים. מי שטוב מקודם; תארים אקד־מאיים אינם תנאי לקידום.

אין ועד. אין דרגות. לכל אחד הסכם אישי עם המפעל. אחת לשנה משלמים בונוס. לא, לא לכולם. רק למי שמגיע.

אצלנו דורשים הרבה, אומר ארזי. כל עו־בד רשאי לבחור לו את השעות הנוחות. זה סיר לחץ נורא. אני דורש מהעובדים שלי, והם מקבלים תמורה. איפה בארץ שמעת על פועל, שהתפוקה השנתית שלו היא מעל 80 אלף דולאר?

הוא לא מתחכך בבוהמה, אין לו חברים מליונרים. לא מצלמים אותו למדורי הרכילות

אפי ארזי, מנכ"ל ונשיא סאיטקס, במפעל בהרצליה. על־פי ארזי, המפעל עדיין לא בקשיים. אבל הם נערכים, על כל צרה שלא תבוא. במפעלים מתוחכמים מסוגו של סאיטקס, דרוש הון לפיתוח. סאיטקס מוציאה בימים אלה הנפקה לבורסה

אני נותן להם הרגשה טובה, יחס אנושי. הדלת פתוחה. אין רישמיות. הכשרנו 60 "ממונים", שעברו קורס ביחסי אנוש. הם נמצאים בקשר ישיר עם העובדים. הם עוקבים אחר התקדמותם.

פעם באו אלי העובדים ושאלו מדוע המפ־על לא מוכר להם מוצרים בהנחה. מה רצו, שנמכור להם רספונס לגרפיקה או רספונס לחיפושי נפט?! מה כבר יכול מפעל עתיר־ידע להציע לעובדיו? החלטנו ללמד אותם מחשבים. בערבים באים הנשים והילדים למפעל ולומדים. אנחנו צנועים. אצלנו לא תמצא סופי שבוע במלונות. זו בהמיות. תחת זאת מטיילים בארץ, יוצאים לפיקניקים, עור־כים מסיבות ישראליות. בלי רוק, בלי עוגות קצפת.

קוראים לו אפי. הוא לא סובל שקוראים לו מר ארזי. עוד מעט ימלאו לו 48. הוא לובש מכנסי ג'ינס וחולצה משובצת ונעלי התעמלות. מדבר מהר. שובב. מרבה לומר עלא כיפק. על ידו הוא עונד "אומגה".

ויש לו שגעון: עפיפונים. שעות הוא מסוגל להטיס ולהביט בהם כילד. יש לו עפיפון לרוח חזקה ועפיפון לרוח מתונה. אחד לקיץ ואחד לסתיו: "זו חוויה נפלאה. ביטוי לחושיה והתגברות על העולם".

ה"סיינטיפיק אמריקן" בחר בו לפני שנים אחדות להיות מקדם המכירות שלה. הוא הצט־לם בחולצה צהובה על נייר כרומו משובח. ראו אותו בחיק המשפחה. הראו אותו במפעל. צילמו אותו דוהר באופנוע בלב המדבר. כן, פעם היה משוגע גם על אופנועים. למעלה כתב המפרסם: "אחד שכמעט גמר תיכון,

החיים, על פי ארזי, הם מלחמת מוחות. החכם מנצח

ושינה את פני תעשיית הדפוס".

אפי אהב את הפירסום. חודש לפניו הופיע המדען האמריקני קרל סגן. חודש אחריו מנהל הסיטי בנק של ניו־יורק, ג'ון ריד. אנשים מפורסמים, אומר ארזי. הוא אוהב להיי־ות איש חשוב. אוהב כבוד. הוא מאמין שרמו־תו תרמה ל"סיינטיפיק אמריקן" הרבה קור־אים.

במפעל הוא מרגיש שווה בין שווים. האנ־שים שלו, הוא אומר, לא סובלים את התחושה של "מספר שתיים". אלה חבר'ה כבדים מאוד. אף פעם לא יאמר "העובדים שלי". לעולם יאמר: "המפעל שבו אני עובד". יש לו כאריזמה, אומרים העובדים. הוא מנהיג. סוחף אחריו אנשים.

בלילות החורף הקרים של ירושלים, בער־דו ילד, כשהיה עומד בחנות סטימצקי בירושלים וקורא עיתונים מקצועיים, לא תי־אר לעצמו שיהיה כזה מוצלח. החיים הוליכו אותו לאן שהוליכו. היום הוא איש עשיר. הוא אומר שלא השתנה.

הוא לא מתחכך בבוהמה. אין לו חברים מיליונרים. חבריו אינם אנשי עסקים. עובדה: לא מצלמים אותו למדורי הרכילות. אין מה לכתוב עליו שם. אני מחפש אנשים עם רא־שים מיוחדים ונשמות מיוחדות, אומר ארזי. אתה יודע, רופאים, ציירים, עיתונאים.

בדירתו בקומה העשרים, במגדלי דוד בתל־אביב, הוא אוהב להשתעשע עם השגעו־נות שלו. הבית מעוצב על־פי ספרי ארכיטקטורה. סולידי, לא משוגע. צבעים רכים ובהירים. אין תמונות על הקירות.

כשתיכנן את הבית, קנה ספר שכתב האיש שעיצב את תא הטייס של האפ־18. ארזי אומר שרצה לבדוק מהם היחסים המתימטיים האידיאליים בין מידות גוף האדם לסובב אותו. בתריסי החלונות קבע תאים פוטואל־קטריים, המכוונים את זווית התריסים לפי מקום השמש. נוח לו שם, והוא מאושר. יש לו שני ילדים מאשתו הראשונה. לדינה, אשתו הנוכחית, שלושה ילדים ונכד.

הוא קורא הרבה. ידידיו אומרים שהוא אנציקלופדיה מהלכת. עשרות ספרים גודשים את קירות ביתו: ספרי ארכיטקטורה, ספרי היסטוריה וגיאוגרפיה וסתם ספרות יפה.

אחרי שראה את הסרט "גליפולי", קרא שלושה ספרים על הנושא. הוא יסודי מאוד. מעמיק. כשביקר בלונדון הלך למוזיאון הבריטי לאמת את כל הפרטים על הקרב־המפורסם.

החיים על־פי ארזי הם מלחמת מוחות. החכם מנצח. המוכשר מצליח. הוא אומר שהוא משחק כל היום שח נגד מתחריו. הוא קורא להם זרים. כל היום הולך וחושב מה בראש שלהם. הוא מפעיל רשת ריגול עניפה.

הימים הבאים לא יהיו קלים לסאיטקס, הוא יודע. אם לא תצליח החברה לגייס מהציבור 14 מיליון דולאר, היא עלולה להיק־לע לקשיים.

בשבוע שעבר נזכר כמה היה קשה לו בע־בר. הוא קצת פוחד. לא, הוא לא מיואש. בלילות, כשהוא לבד עם עצמו, הוא חושב על העתיד. הוא רוצה שיתנו לו לפרוש בזמן. הוא יודע שזה יגיע. הוא יודע שיהיה לו קשה. אולי יילך ללמד. אולי יפתח משהו משוגע. תמיד יוכל לחזור לעפיפונים.

החברה מנסה לגייס עכשיו מהציבור 14 מיליון דולר. אם לא תצליח – תיקלע לקשיים

מה קורה בסאיטקס

בשעת כתיבת שורות אלה, לא התפרסם עדיין הדו"ח הכספי של סאיטקס. קשה, על כן, לעמוד על מצבה הכלכלי האמיתי. יש אומרים – סאיטקס בלון נפוח; יש אומרים – סיפור הצלחה.

חברה מצליחה, מעידים כלכלנים, לא נמדדת בתקופת שפע. עד כה גייסה כסף באמצעות הנפקות מהציבור – לא רק מרווח תיפעולי. מיבחנה האמיתי של סאיטקס, אומרים כלכלנים, יהיה דווקא עתה, כאשר הכלכלה בשפל.

המכירות של החברה קטנו בשנה האחרונה. ארזי מייחס את הדבר לקשיי הכלכלה הישראלית, למדיניות הממשלה בנושאי מחקר ופיתוח, וכן למצבה של תעשיית האלקטרוניקה בעולם.

העובדים מודאגים. כ־10% ממניות החברה מצויים בידיהם. כ־60% – בידי הציבור. כ־15% מחזיקה "כלל תעשיות", כ־15% – "השקעות דיסקונט".

עמוס מר־חיים, מנכ"ל "כלל תעשיות": "החברה בריאה ביסודה. יציבה. מתפתחת. מאוד מאוזנת מבחינת סיכויים וסיכונים. בקרוב תצא החברה בהנפקת מו"פ. אנחנו נקנה מהם סחורה. אינני חרד מפני העתיד. מה כן, צריך לעמוד על המשמר. צריך דיאטה".

דב תדמור, מנכ"ל "השקעות דיסקונט": "מודאגים? לא צריך להיות מודאג. סך־הכל מצבה של סאיטקס טוב. יש מציאות שמחייבת הילחצות וגילוי תושיה, ואני מקווה שיעשו את מה שצריך".

ארכיון
טקס, אגיונות, מיסטיקה
מחוץ לתחום

רוק מלוכלך

הרוק הכבד הגיע אל הסנאט האמריקני: ועדה מיוחדת שעמו הוקמה לבדוק טענותיהן של אגודת נשים - רובן נשות סנאטורים ופקידי ממשל בכירים, שיצאו למלחמת חורמה נגד "הרוק המלוכלך" • תמלילי הרוק הכבד מהללים אונס, סאדו-מאזוכיזם, גילוי-עריות, כיתות מיסטיות והתאבדויות - טוענות הנשים • ה"טיים" וה"רולינג סטון" מקדישים במה נרחבת למאבק. יואב קוטנר מסכם את הסיבוב הראשון: השבוע, הנצחון הוא של הנשים. מעתה, תודבק תווית על כל תקליט, שתזהיר מפני "תמליל בוטה"

מאת יואב קוטנר

תצלומים: "סיגמא"

שילה אי. פסילת שירים או סיווגם באות מסויימת, לא מנעה בעבר, ואין לה סיכוי שתמנע בעתיד, את המצלמה [illegible] המעוניין בהם

כשאלביס פרסלי הופיע, לפני כמעט שלושים שנה, בתוכנית הטלוויזיה של אד סאליבן, הקפידו לצלם אותו רק ממותניו ומעלה. נענועי הירכיים שלו נראו נועזים מדי למוסר האמריקני שהיה מקובל באותם ימים. היום זה נשמע מצחיק. גם בשנות השישים היו שכאלה שחשבו שתפקידם לשמור על המוסר והטעם הטוב. ה"חיפושיות" ועינייני הסמים שלהם עוררו מחאות ציבוריות חריפות בבריטניה (את משרד החינוך הישראלי הם הפחידו, כזכור, עוד קודם לכן, וביקורם בארץ נאסר מחשש שישחיתו את הנוער...) ו"האבנים המגלגלות" זעזעו את הממסד בגלל התבטאויותיהם המיניות.

אלה רק חלק קטן מהדוגמאות הרבות למאבק ההיסטורי בין הרוק ומתנגדיו השמרניים. מאבק שהיינו מצפים כיום, אחרי ימי הפאנק בבריטניה, שיהיה נחלת העבר. מסתבר שכלל וכלל לא.

בארה"ב פועלת בשנה האחרונה אגודה חדשה, הנושאת את השם "P.M.R.C.", ראשי תיבות של "מרכז הורים לפתרון בעיות מוסיקה", בתרגום חופשי (להלן "מהלכמ"). זוהי אגודת נשים, בעלות קשרים אישיים טובים מאוד בוושינגטון, רובן נשות סנאטורים ופקידים בכירים בממשל האמריקני. הן, ביחד עם אגודות אחרות, ובראשן "N.P.T.A." ("ועד ההורים הלאומי"), טוענות שתעשיית המוסיקה מרוויחה כספים מגרימת הלם וזעזוע לילדיהן. הן החליטו להלחם בתופעה, ובזכות קשריהן הטובים, גם הצליחו להעלות את הנושא בפני וועדה מיוחדת של הסנאט.

המלחמות שלהן מכוונות בעיקר נגד להקות רוק כבד (וולגאריות באמת...) כמו "ו.א.ס.פ.", "ג'ודאס פריסט", "מוטלי קרו", "איי.סי.די.סי.", "טוויסטד סיסטר" וכדומה.

אבל לא רק הן. גם מדונה עוברת אצלן בדיקה מדוקדקת, וגם שינה איסטון ששרה ל"קירות הסוכר" שלה. כך גם שילה אי., בעלת ההופעה הפרובוקטיבית, ופרינס, ששר על נערה שמאוננת עם שבועון. וגם מייקל ג'קסון.

בינתיים, הן מתמקדות באמנים מסויימים, אך אם תתקבל הגישה שלהן, היא תפגע באמנים נוספים רבים. כפי שהגדיר זאת פראנק זאפה, אחד מעדי ההגנה בוועדת הסנאט בנושא: "הרשימה המלאה של דרישות האגודה נראית כמו ספר הוראות להריסת כל היוצרים והמופיעים בעולם הרוק..."

חברות "מהלכמ" טוענות, שתמלילי הרוק מהללים אונס, סאדו־מזוכיזם, גילוי עריות, כתות מיסטיות והתאבדויות. הן דרשו, שכל שיר בכל תקליט וקסטה יסווג באות מתאימה לפי תוכנו, כמו "V" ל"אלימות", "X" לסקס, וכדומה.

הן גם עומרות על כך, שכל שיר חדש יובא בפני וועדת מוסר, אשר תאשר או תפסול אותו, או תצנזר לנו את הקטע המתאים.

חלק מחברות התקליטים, שנבהלו מדרישות האגודה, הציעו לצרף לתקליטיהן הבעייתיים תווית אזהרה, כמו על קופסאות סיגריות: "כולל תמליל בוטה". אך ההצעה הזו נראתה אנמית מדי לאגודת הנשים, שפסלה אותה על הסף.

אם רוצים לצנזר תקליטים, צריך להעביר את הטימטום הזה בחוק

חברות התקליטים נעמדו על רגליהן האחוריות. הדרישה נראית להם הטלת צנזורה על כל תעשיית התקליטים. "אם רוצים לצנזר תקליטים, צריך להעביר את הטמטום הזה בחוק", אמר דיוויד גפן, מנהל חברת התקליטים הנושאת את שמו.

הזמר ג'ון פוגרטי: "כל הדבר הזה נשמע מסוכן מאוד, כיוון שלא ברור מי יחליט על התוויות האלה. מה שברור הוא, שכאשר יתחילו בסיווגים, לא תראה חלק מהשירים המסורגים בחנויות התקליטים, ולא תשמע אותם ברדיו".

ג'קסון בראון מוסיף, שהנפגעים העיקריים יהיו היוצרים, ולא חברות התקליטים, ותוהה תחת איזה אותיות יסווגו את השירים שלו, הנעים בין יצירה חברתית לשירי אהבה. רנדי ניומן אומר, שרוב תקליטיו יצונזרו בשיטה זו, ושכבר כיום רבים משיריו לא מושמעים ברדיו...

חלק גדול מהשירים המשמשים מטרה להתקפת האגודה הם יצירות שוליות של להקות לא ידועות, אך החשש הוא, שהצלחה בפסילתם תביא להתקפה על יוצרים נוספים בעולם הרוק.

מעודדות מהשיחות בסנאט, החליטה האגודה להתלבש גם על סרטוני הווידאו של הלהיטים. הם טוענות שרוב הסרטונים החדשים "מנוונים, משחיתים וחסרי מוסר", ודורשות לצנזר קטעים מתוכם או לפסול אותם לגמרי. זאת, למרות שכבר כיום יש ברשת הטלוויזיה בכבלים המוסיקלית, ה"אם.טי.בי.", ועדה פנימית הבודקת בציציות כל סרטון וידאו חדש לפני שידורו ואף מצנזרת בעצמה קטעים נועזים מדי לטעמה (כמו קטעים מ"הרגע" ו"שני שבטים" של "פראנקי הולך להוליווד", "יותר מדי דם" ו"היא היתה חמה" של "האבנים המתגלגלות", "נערות בסרטים" של "דוראן דוראן" ועוד).

רשת המוסיקה המתחרה, "וי.66" פוסלת גם היא סרטונים נועזים או מקרינה אותם בשעות מאוחרות. לאגודת הנשים אמצעי המניעה האלה לא מספיקים, למרות, וחשוב לציין זאת, שלא מדובר בסרטי סקס או אלימות "ממש" אלא, ברוב המקרים, ברמיזות בלבד. הן דורשות, גם במקרה זה, להשתתף בהחלטה מה לשדר ומה לא, ולהטיל תווי סיווג גם על סרטוני וידאו.

למה זה קורה דווקא עכשיו? לפחות חלק מהמגינים על חופש הביטוי של הרוק טוענים, שלפעילות הזו יש רקע פוליטי. בשנה האחרונה התגייסה מוסיקת הרוק לפעילות חברתית־פוליטית עם מבצעים כמו "עזרה חיה", למען רעבי אתיופיה, "עזרה כפרית", למען החוואים האמריקנים הדפוקים, ועוד.

לפוליטיקאים מסויימים זה נראה כאיום, והם רוצים להחזיר את המוסיקה למה שנראה להם מקומה הטבעי. אך אמני הרוק אינם ודאים, בהכרח, את מקומם הטבעי במקום בו היו רוצים לראות אותם הפוליטיקאים. וגם רוח השמרנות המרחפת על פני משטרו של רייגן מתקשה לרסן את הרוח הטבעית של הרוק.

איש לא מעוניין בעידוד אלימות או סקס לשמו, אך מכאן ועד הטלת הגבלות רב המרחק. איש רוק אחד, לפחות, חושב כמו נשות האגודה העליונות. מייק לאב, מ"נערי החוף", תרם בחודש שעבר 5,000 דולאר לטובת אגודת הנשים. הוא נראה, בינתיים, בודד בתמיכתו.

אצלנו, כך נראה, יהיו רבים שיתלהבו מהרעיון. הרוק מסוכן? ב־1985 יש שוב כאלה שרוצים להאמין שכן. אולי זה קשור להגדרת המושג "רוק" על פי ליאונרד כהן: "רוק'נרול היה ויהיה תמיד המוסיקה של הדור הצעיר מול הדור הקודם...".

ה"רולינג סטון": פגיעה בחופש הביטוי

ה"רולינג סטון", מגאזין הרוק והתרבות החשוב ביותר בארה"ב, מקדיש חלק ניכר מגליונו החדש, שיצא לפני שבוע, לנושא זה, כשהוא מדגיש את הכתבות ב"קיפול" בולט בראש כל עמוד: "צנזורת רוק".

לראשונה זה שנים רבות, מפרסם העיתון "דבר מערכת" בנושא, וזוהי התגובה המנומקת הראשונה המתפרסמת בעיתונות. אני מביא אותה להלן, וחותם עליה בשתי ידיים.

סיווג תקליטים בגלל תוכן תמליליהם, אומר ה"רולינג סטון", אינו מביא שום תועלת

רם עברון מארח את השמיימי

ואו, יום אחד, מתוך דחף כמעט לאו בר־כיבוש, רם עברון מארח ב"זה הזמן" את דיווין, את השמיימי. יכולת לחשוב שמדובר בארתור רובינשטיין, או לחילופין במעין פארודיה.

דיווין, עיוות מיני בידורי ומוסיקאלי ניו־יורקי, הגיע לישראל, להופעת־בזק. הוא הופיע כזמר רוק גס, מלוכלך, פרובוקאטיבי, מיקצועני.

נגד הסוג שלו מתקוממת אשת הסנטור האמריקני. הוא מפחיד אותה, והוא מגעיל אותה. הוא מאיים, לדעתה, על הילד שלה. הוא, לדעתה, פשוט מעוות ומסריח. היא היתה מחזירה אותו לרחם של אמא שלו.

אבל, דיווין לא חוזר לשום רחם. הוא יוצא אל העולם. מדפיס תקליטים, עורך קונצרטים, חוגג את המיניות הכפולה, או המטושטשת שלו. גבר, אשה, גבר בבגדי אשה, פאות נוכריות, עקבים, חזה מנופח, ישבן ענק, מלא שטיקים. פארודיה כמעט מלאה פלוס תמלילים בוטים, אולי אף פרוצים.

הקהל באולם התל־אביבי אהב את דיווין. הקהל ידע במה מדובר, ולא הופתע. מדובר בעסקי בידור.

רם עברון היה, בעת הראיון עם דיווין, רציני כמו קרפיון שאיבד את העניבה שלו, בדרך לפגישה עם מלכת אנגליה.

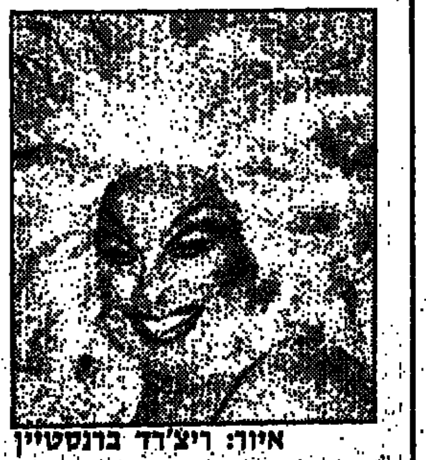

איור: ריצ'רד ברנשטיין

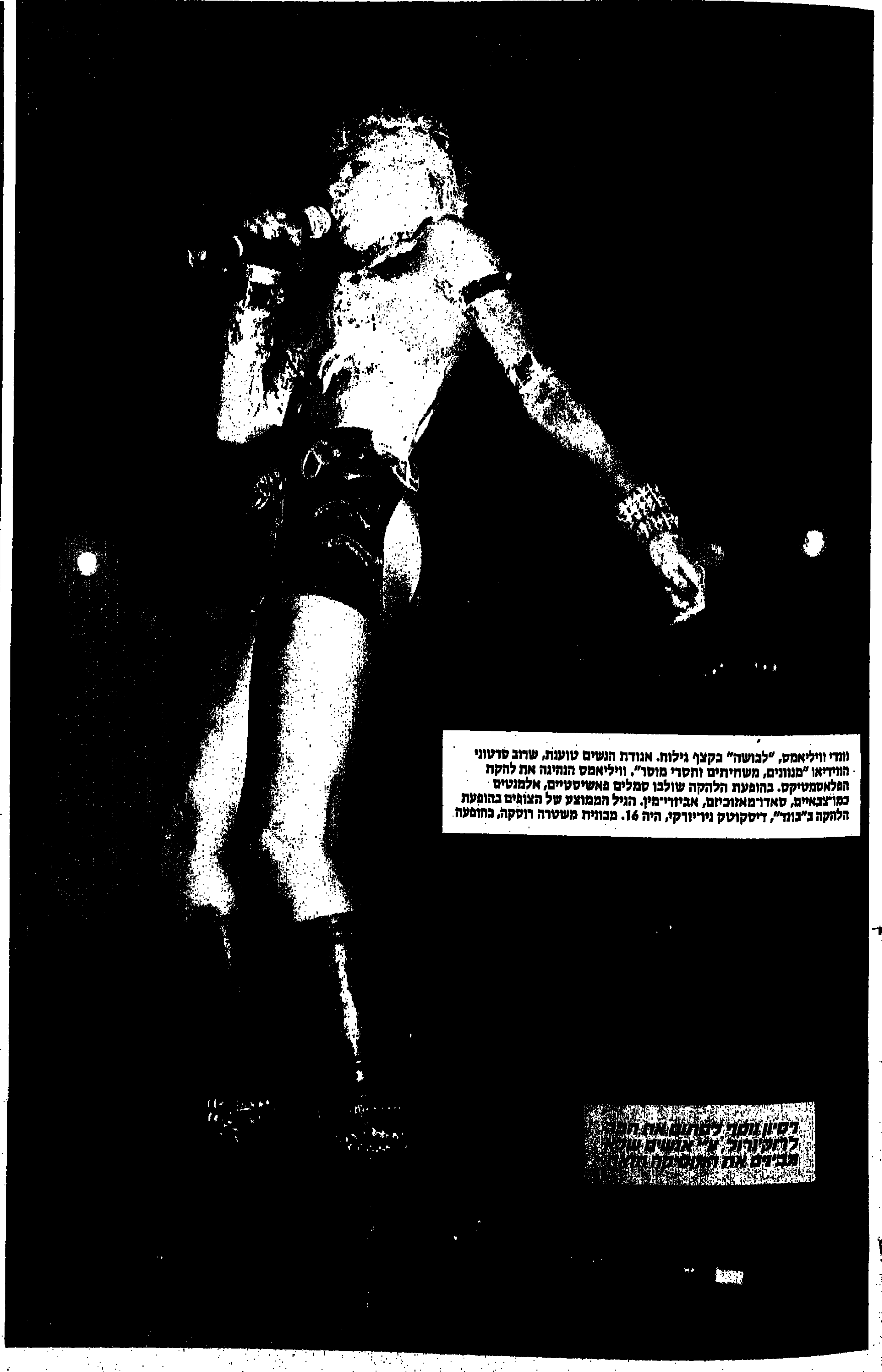

וונדי וויליאמס, "לבושה" בקצף גילוח. אגודת הנשים טוענת, שרוב סרטוני הווידיאו "מנוונים, משחיתים וחסרי מוסר". וויליאמס הנהיגה את להקת הפלאסמטיקס. בהופעת הלהקה שולבו סמלים פאשיסטיים, אלמנטים כמו־צבאיים, סאדו־מאזוכיזם, אביזרי־מין. הגיל הממוצע של הצופים בהופעת הלהקה ב"בונד", דיסקוטק ניו־יורקי, היה 16. מכונית משטרה רוסקה, בהופעה

ניסיון נוסף לפתוח את הקבר לרוקנרול ע"י אנשים שלא מבינים את המוסיקה הזאת

לילדים שעליהם הוא מתיימר להגן, ומאיים קשות על חופש הביטוי של היוצרים ועל חופש הבחירה של הכל.

ההצעות של „מרכז הורים לפתרון בעיות מוסיקה", בלתי מעשיות ולא נחוצות, ומובילות לצנזורה. בעוד כוונת הארגון, להגן על ילדים מ„גסויות" ראויה לשבח, הדרך שלהם קצרת־רואי, לא הגיונית ומסוכנת. מאחורי הרטוריקה של „הצילו את הילדים", מסתתר ניסיון של מיעוט רב כוח פוליטי, לכפות את המוסר שלו על כולנו.

„אנחנו לא צנזורים", טוענות נשות „מהלכמ" שוב ושוב. ובכל זאת, מטרות הארגון, אם ימומשו, יובילו לצנזורה. הן יודעות, שסיווג תקליטים באות „מ" כ"מוגבל", ייאלץ את המפיצים ואת הקמעונאים לחשוב פעמיים אם להתייחס לתקליטים כאלה.

רשתות שיווק בוודאי יסרבו לעשות כך. לחץ כלכלי כזה יגרום לחברות התקליטים לפסול או לערוך שירים בעייתיים. כרגע, השירים הנחשבים ראויים לפסילה, מתעסקים בסקס, באלימות או במיסטיקה. אבל ברגע שיהיה אפשר להגביל את השפה בגלל סיבה כלשהי, יהיה קל להרחיב את תחום ההגבלה ולכלול בו תמלילים פוליטים לא מקובלים, כפי שקורה בצ'כוסלובקיה ובדרום־אפריקה.

„מהלכמ" קורא בתמימות לסיווג התקליטים, „עניין צרכני". טיפר גור, סגנית־נשיאת הארגון, ניסתה אפילו להשוות את זה עם ציון כמות המלח במזון. אבל תמלילי שירים, שלא כמו מרכיבי מזון, פתוחים לפרשנויות שונות.

ב־1970, כשספירו אגניו ניהל מסע־צלב נגד הוכרת סמים בשירים, היו תחנות־רדיו שפסלו לשידור את שיר הילדים „פאף דרקון הקסם", בטענה שהוא מרמז לעישון מריחוואנה. עכשיו, נשות „מהלכמ" רוצות להקים צוות „מומחים", שיינתח את משמעויותיהם של יותר מ־25,000 שירים בכל שנה. זוהי משימה בלתי אפשרית.

הצוות יחליט אילו תקליטים יסווגו כמסוכנים ואיזה יהיו בטוחים לאוזני הילדים. האחריות הזו אינה שייכת לתעשיית התקליטים או לצוות ממונה או לוועדה של הסנאט.

אם הורים רוצים לפקח או לצנזר את המוסיקה שילדיהם בוחרים, הם חופשיים לא לתת להם כסף לתקליטים או להופעות. „מהלכמ" חופשיים להציע את הסיווגים שלהם לכל מי שרוצה בהם, כפי שהכנסיה הקתולית מציעה סיווגי סרטים. אך אסור

היום זה מצחיק, אבל פעם פחדו מה"חיפושיות" ומ"האבנים המתגלגלות"

שריעות „מהלכמ" יקבעו איזה מוסיקה נשמע כולנו.

מוסיקת הרוק'נרול היתה תמיד ישירה, ולפעמים וולגארית, עם הרבה דברים שמבקריה לא אוהבים. אבל הדוגמאות שהובאו על־ידי חברות „מהלכמ", כללו נתזים שוליים וחסרי חשיבות, שכמוהם נוצרים בעולם המוסיקה מידי שנה.

השיר שמוזכר הכי הרבה פעמים, „חיה" (לדפוק כמו בהמה) של „ו.א.ס.פ.", בכלל לא יצא לאור בארה"ב. כמוהו רוב הדוגמאות, הן מתוך אלבומים מסתוריים של להקות לא מוכרות. דוגמאות אלה מובאות, בכוונה תחילה, כדי להציג תמונה מסולפת של עולם הרוק.

במבט על הנושא בקונטקסט של שלושים השנים האחרונות, נראית פעילות הנשים הוושינגטוניות כניסיון נוסף לסתום את הפה לרוק'נרול, על־ידי אנשים שלא אוהבים ולא מבינים את המוסיקה הזו.

בחודש שעבר הציגו הנשים את טענותיהם בגבעת הקפיטול. עכשיו, הגיע זמננו להשיב להן. כצורת ביטוי חיונית, לעתים מתוספסת, הרוק נוטה לרקוד על הקצה הקיצוני של מה שהחברה רואה כמתקבל על הדעת. זה תמיד היה כך. אנחנו חייבים להבטיח, שכך זה תמיד יהיה.

האם אפשר באמת לצנזר?

מכירים את גברת סלוקומב, מסדרת הטלוויזיה „מישהו משרת אותך"? שמתם לב שהיא מדברת חופשי על „הפוסי" שלה? למה בדיוק היא מתכוונת, ואם זה רק חתלתול תמים, או למה זה מצחיק? כאן מסתתרת בעייה נוספת למי שרוצה להטיל צנזורה.

מעבר לעניין העקרוני (האם מותר להטיל צנזורה? מי יחליט מה טוב ומה רע?) ולעניין המעשי (איך יבדקו כל עשרות אלפי השירים היוצאים לאור בכל שנה? מה יקרה למאות אלפי השירים בתקליטים ישנים?), ישנה

המלחמה מכוונת בעיקר נגד להקות רוק וולגאריות, אבל גם מאדונה, פרינס ומייקל ג'קסון - על הכוונת. איזכור נוסף לרוח השמרנות של ממשל רייגן

פרינס. סיווג תקליט כ"מוגבל", ייאלץ המפיצים לחשוב פעמיים אם לקחת על עצמם תקליטים כאלה

נקודה נוספת, המוציאה את העוקץ מכל ניסיון ציגזור, אם כי לא מונעת אותו.

ל„צוותי הצנזורה" אין שום סיכוי לעמוד בקצב החידושים והשינויים בסלנג, ויהיו צעירים ומומחים ככל שיהיו. דוגמאות לכך לא חסרות. כאשר לו ריד שר בלהיטו, „לך בצד הפראי", על אחת ש„נותנת ראש" ("GIVIN' HEAD"), אף אחד לא ידע, שהוא מדבר על מציצה. כשגילו את האמת, זה היה מאוחר מדי...

כך היה גם עם „החיפושיות", ששרו על „מדליק אותי" ("TURN ME ON"), בהתייחסות לסמים, ואפילו עם אריק איינשטיין, ששר ב„מה איתי" את שורת הווידוי: „מהזה קרה לי, טוב לי אוראלי...". טוב, זאת רק בדיחה (הוא שר, כמובן, „טוב לי או רע לי"), אבל מי אמר, שצנזור־העתיד לא יחשוב שיש פה רמז „גס"?

בספר „רשימות הרוק" (דייב מארש, 1981), מובאות שתי רשימות הנוגעות לענייננו. עשרה שירים ששונו בעקבות צנזורה, של חברות התקליטים או של תחנות השידור, וחמישה עשר שירים, שהצליחו להתחמק מגורל רומה. הצנזור לא הבין במה מדובר.

בין השירים ששונו: „הדולאר הירקרק" של „שלישית קינגסטון" (1963), בגלל שנאמר בו: „אני שם פס על הדולאר הירקרק" („איי דונט גיב א דאם אבאוט א גרינבק דולאר"). המלה "DAMN" נחשבה למעליבה (ביחוד מאחר שהעליבה את הדולאר...), והיא נמחקה מגרסת התקליטון של השיר.

ואן מוריסון נתקל בבעיה בשירו „נערה חומת עיניים" (1967), כששר „עשינו אהבה בעשב הירוק מאחורי האיצטדיון". תחנות־הרדיו הסכימו לשדר רק גרסה מתוקנת, שבה הוא שינה את ההיסטוריה ושר על כך, ש„רצנו וצחקנו מאחורי האיצטדיון".

המשפט „החזיקי מעמד, אני בא", החזיק מעמד בהרבה מאוד שירי־נשמה, עד שצנזור מתוחכם הבין, שאולי הכוונה היא ל„החזיקי מעמד, אני גומר", ואילץ לשנות רבים, למשל, את להקת „המאודז" ב־1968, ל„החזיקי מעמד, אל תחששי, החזיקי מעמד, בבקשה". וזה באמת לא אותו דבר.

„ג'טרו טול" שינו את המשפט „תפסתי אותו בביצים" (ב„נשימת קטר", 1968), ל„תפסתי אותו בכיף"... הלהיט „כסף", של „פינק פלויד" (1973), הושמע ברדיו האמריקני מתקליטון שדרים, מיוחד שממנו הושמט הביטוי „בולשיט".

„שורשי העשב" שרו ב„מאמאסיטה" (1975), משפט אהבה בשם „הייתי יכול לאכול אותה", שנשמע לצנזור כל־כך מלוכלך, עד שאילץ את הלהקה לשנות את הביטוי ל„אין מישהו מתוק ממנה" (באנגלית, לפחות החרוז נשמר...). אפילו ב־1979 היו ל„להקת צ'ארלי דניאלס" שתי גרסאות ללהיט „השטן ירד לג'ורג'יה" – אחת עם

מאחורי הרטוריקה של "הצילו את הילדים", מסתתר ניסיון של מיעוט לכפות דעה על הרוב

„סאן־אוף־א־ביץ'" הישן והטוב, והשניה, לשידורי הרדיו, עם „סאן־אוף־א־גאן".

ברשימת השירים שלא צונזרו, למרות שיש בהם „גסויות" נפלאות (ואותן יהיה עליך לגלות בעצמך...), נמצא את: „גלוריה" של „הם", „לולה" של „הקינקס" (שרק המלה „קוקה קולה" שונתה בו, מטעמי פרסומת, ל„שרי קולה"), „אל תאכל את השלג הצהוב", של פרנק זאפה, „נשות שעשועים", של „האבנים המתגלגלות", „תמונות של לילי", של „המי", „כדורי אש גדולים", של ג'רי לי לואיס, „הנקי פנקי", של טומי ג'יימס והשונדלז, „מסנוור על־ידי האור", של ברוס ספרינגסטין, „אוהבת לאהוב" של דונה סאמר ועוד ועוד.

ועוד נקודה אחת למחשבה. פסילת שירים או סיווגם באות מסויימת, לא מנעה בעבר, ואין לה סיכוי למנוע בעתיד, את הפצתם בקרב הקהל המעוניין בהם. דוגמא מהשנה שעברה: השיר „הרגע", של „פראנקי הולך להוליווד", נפסל לשידור בבריטניה, וסרטוני הווידאו של הלהקה ("הרגע" ו„שני שבטים"), נאסרו להקרנה בטלוויזיה. זה לא הפריע ל„פראנקי", ואולי אף עזר ללהקה, להגיע למקום הראשון בבריטניה ולמכור, גם לילדים, מאות אלפי עותקים של השירים. מים גנובים יימתקו.

איש לא מציע לעודד שימוש באלימות ובפורנו, בניגוד לסקס, אגב, כמקדם־מכירות תקליטים, אך כדאי לזכור, שהציבור נחשף לנושאים אלה, לאו דווקא בשירים ובסרטוני וידאו. צנזורה על מוסיקת רוק לא תוכל להצליח, ובוודאי לא תוכל לשנות את העולם.

צנזורה בישראל

בענייני רוק מיובא, אין אצלנו כמעט בעיות. אומנם, ב„עד פופ" בשבוע שעבר נפסל הסרטון היחיד של „טוקסידו מון" (צוות התוכנית מצא בו סימנים לאלימות ולשימוש בסמים). ובעבר, אהוד מנור קיצר מאוד את „שני שבטים" של „פראנקי הולך להוליווד", בגלל שהסרטון נראה לו מגעיל. פעם עשו את זה ל„בערות בסרטים" של „דוראן דוראן" (סקס), ומי יודע איזה עוד סרטונים לא הוקרנו אצלנו בגלל פגיעה, אמיתית אוסובייקטיבית במונח המעורפל „הטעם הטוב".

ובכל זאת, דומה, שבכל הקשור בשידור טלוויזיוני או רדיופוני של חומר מחו"ל, אין אצלנו, בדרך כלל, איסורים וחרמים מסיבות בהן עוסקת כתבה זו. האם זה בגלל שאנחנו פתוחים וליבראליים, או אולי בגלל שרק מעטים בכלל שמים לב למלים?

הזמר העברי המקורי, לעומת זאת, כמעט ואינו מצונזר, מכיוון שרק לעתים רחוקות נאמר בו משהו פרובוקטיבי, אם בכלל נאמר בו משהו. רוב פסילות השירים לשידור בשנים האחרונות, נעשו על רקע של בעיות דקדוק והיגוי, ולא של תוכן.

בסך הכל, כמעט כולם חבר'ה טובים, שלא רוצים להרגיז אף אחד. לעתים, כשצפויה בעייה, היא נפתרת מראש על־ידי האמן או על־ידי חברת התקליטים. כשברוזה העיז לשיר ב„האשה שאיתי" את המלה „זיונים", שלא היתה „דווקאית" אלא התאימה מאוד לרוח השיר, נפסל השיר לשידור ב"קול ישראל", עד שהודפס תקליט־שדרים מיוחד, ובו צפצוף מעצבן בדיוק על המלה הנוראה הזו. (בגלי צה"ל, אגב, המשיכו להשמיע את גרסת התקליט הרגילה).

בשבוע שעבר הגיע לרדיו תקליטון־שדרים חדש של „טנגר" בשיר „שפוי מלחמה". גם שם יש צפצוף על המלה „זין" במשפט „משפשף את ה...". הצפצופים האלה נשמעים נורא, אבל הם פחות נוראים משיטות הצנזורה הברוטליות של העבר.

עד היום ניתן למצוא בתקליטיית גלי צה"ל תקליטון ישן של להקת „בצל ירוק", ובו השיר „הפרוצה החלוצה" – שרוט לעומק בעזרת מסמר. הקשר ההומוריסטי בכותרת השיר נשמע למישהו, אז, פוגע מדי לקהל הישראלי.

רוב השירים שנפסלו בעבר בישראל, נפסלו על רקע „לאומי" או „בטחוני", מחשש של פגיעה במוראל. לא בגלל סקס ואלימות. כך, למשל, היו שנים בהן היה אסור לשדר, ללא אישור מיוחד (ולעתים בכלל־לא), שירים כמו: „שיר השלום" של להקת הנח"ל. יענקל'ה רוטבליט, שכתב את המלים לשיר החשוב הזה, לא זכה בהרבה השמעות של תקליט־הסולו שלו, „איך שחררתי את ירושלים", ולא במקרה.

כך נפסלו גם כל שירי „מלכת האמבטיה" של חנוך לוין, „הסלע האדום" של אריק לביא, „חיל של שוקולד" של „החלונות הגבוהים", „פתאום בלעדיו" של אריק איינשטיין, שירים של יונתן גפן ושל יוצרים נוספים.

ישנם שירים רבים שלא נאסרו ממש, אבל סווגו, לעתים תוך ציון על עטיפת התקליט, כ„בעייתיים" ו„רגישים". כמו, לדוגמא, „בלדה לחובש", ששר יהורם גאון.

צריך להכיר את המצב בארץ באותה תקופה כדי להבין זאת, או את אחת הפסילות המצחיקות ביותר במבט של עשרים שנה לאחור: „כושי כלב קט", ששרה יפה ירקוני, לא רצו לפגוע בשחורים. המלה „כושי" היתה מלת גנאי, והיו שמועות, שבפסח יוחלפו ארבע הקושיות ב„ארבע אפריקניות". צריך להוהר.

יש 33 דרכים להפוך את החורף לחורף יפה

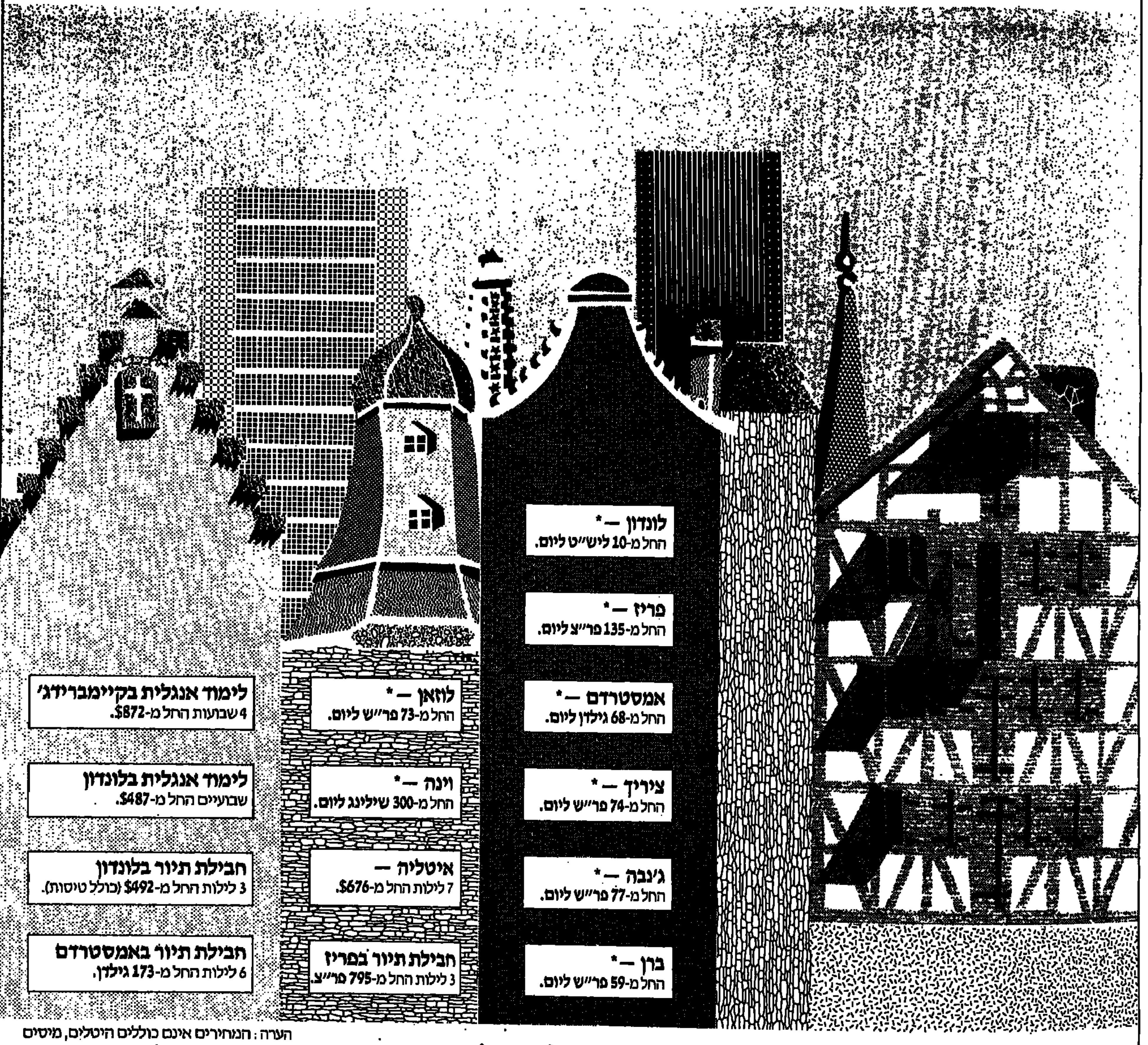

הערה: המחירים אינם כוללים היטלים, מיסים ו-MARK UP של איירתור.
* מחיר בתי מלון ליחיד בחדר זוגי.

קחו את הערים הגדולות של אירופה למשל...

החורף היפה ממתין לכם ב-14 ערים תוססות באירופה ומזמין אתכם למקומות בילוי מסעירים, אתרים ומוקדי תיירות העונים על טעמו של כל מבקר.

מתיאטרון אנגלי משובח, מסעדה איטלקית מעולה, מופעי רחוב או מוזיאון קלאסי ועד מרכזי הבילוי והקניות האופנתיים בעולם–שפע האפשרויות העומדות לרשותכם הוא בלתי מוגבל.

בחרו את ההצעה המתאימה לכם ביותר והפכו את החורף לחורף היפה של חייכם.

לפרטים נוספים וחוברות מידע פנה אל סוכן הנסיעות שלך.

להתראות אצל סוכן הנסיעות

עכשיו גם אתה יכול החורף היפה

אל על

צילום: ניצן שורר

עמוס קולק, נובמבר 85, ירושלים. הוא פיתח טינה נגד מבקרי הקולנוע הישראלים. הפרמיירה של הסרט האחרון שלו היתה עצובה. מישהו ארגן את האנשים היפים. אביו עזב באמצע

עמוס קולק, 38, בנו של טדי קולק, הגיע לחופשת מולדת. לאחרונה, הוא שוהה בניו יורק. הוא סופר ובימאי סרטים שישראל, לדעתו, מתאכזרת אליו • נכון לומר, שבמובן מסוים עמוס קולק פלט את עצמו מישראל. הוא מבקש להתקיים בניו יורק כיוצר עצמאי, שאינו נושא על גבו את הצלב הענק של אביו הדומינאנטי והכאריזמטי, ראש עיריית ירושלים • חיים שיבי הלך איתו בעדינות, כשהוא חג סביב סרטו האחרון של קולק. הביקורת הישראלית שחטה את הסרט, שלא הצליח גם כלכלית • הסרט הזה, מבחינת קולק, הוא פצע פתוח

עמוס קולק. פצע

מאת חיים שיבי

שתי נשים, שני ספרים, אבא פופולארי, אמנות, קולנע, יסורים פטריוטיים, מתקרב ל־40 • עמוס קולק נגד הכשלון, נגד הזמן, בעד עצמו

עמוס קולק חוצה בצעד מהיר את המדרחוב הירושלמי, נכנס למזללה ומבקש שווארמה בפיתה. הוא מסתובב בעיר של אבא שלו, בתחילת נובמבר 85', עם נעלי התעמלות וטי־שירט. הוא נראה כמו דמות מסרטו הבא של עמוס קולק. דמות בלי תווית של הצלחה בסרט שיש לו סיכוי להכשל בישראל וללכת לא רע בניו־יורק והסביבה.

הוא פה רק לשבוע. רק לסידורים. אין לו ראש לדברים אחרים. לא עכשיו. זה היה השבוע שבו עמד טדי בראש הפגנה גדולה נגד כהנא, ונגד מה שהוא מייצג. עמוס לא היה שם. תעשו טובה ותעזבו אותו עכשיו מהדברים האלה. שחררו אותו מהלחץ.

לקחתי אותו לאכול צהריים ב"סביון", מסעדת דגים טובה, סמוך לבית ראש הממשלה, רחוב בלפור, ירושלים. אליקים העצני אוהב לטפל שם בעיתונאים, שרוצים לדבר על מרי אורחי, ולפעמים יושבת שם צמרת המתנחלים במועצתה.

אבל, אנחנו לא בסיפור הזה. עמוס מדבר וממנו לא תוציאו מלה אחת פוליטיקה. הוא אוכל את הדג שלו בתנועות מהירות, עצבניות. אין לו זמן. בלילה הוא עוד צריך לתפוס טיסה לניו־יורק.

אבל, זה לא רק זה. בגיל 38, אחרי פעמיים נישואין, פעמיים ספר, פעמיים סרט – אף אחד מהם לא שיא של הצלחה – באמת נגמר לו הזמן.

עמוס קולק אומר: "איי וונט טו דו מיי און טינג, אתה מבין? אני חי רק פעם אחת ועכשיו אני חי בשביל עצמי. אז אני לא מתעניין בכהנא, סו וואט? פעם, אם הייתי חי בניו־יורק שמונה חודשים רצוף, הייתי מקבל רגשי אשמה. הייתי אומר לעצמי, הנה אני פה ולא עושה מילואים וזה כאילו לא פטריוטי.

"עכשיו, אני לא מרגיש כך, ואם מישהו יגיד תראו את העמוס קולק הזה שיושב שם ולא עושה מילואים סו וואט? שיגידו! לא שמילואים זה לא חשוב, אבל אני החלטתי לרדת מכל העניין הזה של "תראו מה קורה לנו", ולהתעסק עם מה שאני רוצה באמת לעשות, ומה שאני רוצה לעשות עכשיו זה סרט בניו־יורק, שאין לו שום קשר לישראל. סתם קומדיה על שתי נשים. המון שנים ביזבזתי על ללכת ולחזור להיות שם ולהיות כאן. הייתי מתחיל משהו בניו־יורק, והייתי חוזר לירושלים. עבדתי על רבע מהפוטנציאל שלי.

"עכשיו, אני הולך על יותר, וזה יהיה על חשבון הדברים שעליהם מדברים פה. אז בטח, יש לי דעות על כהנא, אבל מה זה משנה. או שאני מנסה להפיל את כהנא ולרוץ לכנסת, או שאני עוד אחד מאלה שיושבים ומדברים כל הזמן על המצב ומה יהיה, ולזה אין לי כוח.

"אני הולך לגייס כסף ולעשות סרט, ובזה אני אתרום יותר לעצמי ולעולם. בכלל, יש לי תמיד הרגשה טפשית מכל הדברים שעליהם אני רק מדבר ולא עושה. אם אני לא עושה כלום, אז יותר טוב שאני אשתוק.

"אני שונא אנשים שלא עושים כלום ומדברים. כמו המבקרים. לקטול זה קל. להגיד איזה אהבל העמוס קולק הזה שעשה את הסרט הכי דבילי במדינת ישראל. איך הוא הצליח ליצור כזה טימטום".

אנחנו מתקרבים לפצע של עמוס קולק, וזה בא מהר. הייתי שם, בלילה של הפרמיירה בקולנע "רון". פרמיירה לסרט של עמוס קולק.

כמה טלפונים של טדי, כמה טלפונים של תמר קולק – וכל האנשים היפים, של כל הפתיחות, התייצבו בהרכב מלא. זאת היתה קומדיה ששמה "מניו־יורק באהבה" – אבל, הם לא צחקו. טדי עזב באמצע.

עמוס קולק, הבמאי, התסריטאי, המפיק, השחקן הראשי, היה באותו לילה בלוס־אנג'לס.

מישהו שכח לספר לו על העתוי החדש של הקרנת הבכורה. הוא לא הפסיד הרבה. הביקורות של בוקר המחרת היו גומרות אותו. כשצילצלו אליו ללוס־אנג'לס, לא סיפרו לו את הכל.

עמוס קולק: "לא סיפרו לי כי אולי פחדו שאהיה מדוכא מזה. כל העסק היה קטסטרו־פה! ידעתי על הפרמיירה רק כמה שעות לפני. ניסיתי לבדוק אם אפשר לעשות עוד משהו, להציל עוד משהו. שאלתי אם יש טעם שאתפוש טיסה לארץ. אמרו לי לא. חלב שנשפך. שכח מזה. היה ברור לי שלא הלך.

"זה הזיז לי אז. זה לא מזיז לי עכשיו. אולי זה מזיז לי גם עכשיו. הרגשתי נורא מזופת. אחר כך, אמרתי לעצמי לעזאזל עם זה. לעזאזל עם כל הצד הישראלי. טפשי לקחת ללב. איכשהו שכנעתי את עצמי. לפעמים, זה טפשי אבל בכל זאת לוקחים ללב. אם הייתי פה, לא הייתי רוצה שיעשו לי הקרנת בכורה עם ה"סלבריטי", אבל הם עשו את זה למעני, ואני מעריך את זה.

"בארה"ב אף אחד לא עשה לי פרמיירה כזאת, אבל עשינו קופות טובות ב־200 בתי קולנוע עם הסרט הזה. אני לא חשבתי שאשבור קופות בארץ. לא ציפיתי לביקורות פנטסטיות.

"מצד שני, באים לך במין גישה נורא נבזית. אולי זה הקשר המשפחתי שלי. לא יודע. אולי אנשים חושבים שיש לי צ'אנסים מיוחדים, אז צריך לעלות עלי. זה מוציא את החשק לעבוד פה.

"מבחינה כספית זה תמיד קשה יותר. אז בסדר. אז אני אומר תנו קצת יחס. אל תכתבו ביקורות גדולות, אבל אל תעשו את זה לסרט הכי עלוב שנעשה במדינת ישראל. זה היה ברמה יותר גבוהה מ־85 אחוז של הסרטים שעושים פה – אז לא צריך להגזים. כל הגישה הזאת של שמחה לאיד. להראות כמה בנאדם דביל. זה עיצבן אותי".

ניו־יורק עושה לו טוב. במכונית יש לו קטעי עתונות אמריקניים. אחד מעתון שיוצא בפורט־לאורדרדייל שבפלורידה. נתנו לו ציור של חצי עמוד עם הכותרת "וודי אלן הישראלי".

יש גם קטע מהניו־יורק טיימס. הכתבת תארה את הסרט של עמוס קולק כקומדיה חביבה, קצבית, מבדרת ועמוסת קסם רגוע. החסר כל כך, להערכתה, בסרטים הישראליים. זה היה בניו־יורק טיימס.

קולק עשה בסרט שלו מילואים, תפש תיירת והסביר לה את פניו, נתן קצת קיבוץ, הסתובב קצת בעיר העתיקה, היו נופים, היתה ירושלים. הוא אומר שבניו־יורק זה הלך הרבה יותר טוב מאשר הסרט "מאחורי הסורגים". "הם פתחו חודש לפנינו, ולעומת הסרט שלי זה רץ מעט מאד זמן, ואף אחד לא בא. הסרט שלי עשה יחסי ציבור טובים מאד לישראל. הראה אותה כמקום עם הומור. להמון אנשים שראו את הסרט בא לראות את הארץ. אני לא אגיד שעשיתי אותו רק ממניעים פטריוטיים, אבל הוא עזר לישראל יותר מ־98 אחוז של הסרטים שעושים כאן".

גורלם של סרטי וכתבי קולק בניו־יורק, לעומת מה שקורה להם בירושלים, משאיר אותו שם לתקופות שהולכות ומתארכות.

אבל, זה לא כל הסיפור. "וודי אלן הישראלי" גומר את הדג שלו ולוקח עוד סלט טחינה. הוא מקריח, גדל אברים, סמוק פנים. הוא בקטע הקשה של המירוץ שלו.

אם זה לא יבוא לו עכשיו בגדול, זה עלול לא לבוא בכלל. ההצלחה. היכולת ליצור בגדול שם.

צילום: יונתן ברוני

מתוך סרטו של קולק. "אל תשאלי אם אני אוהב". בישראל, לדבריו, הוא לחוץ. אנשים מתייחסים אליו בהקשר של אביו. בניו יורק, הוא משוחרר

אמרתי לו שהסרט שלו היה באמת נחמד, אבל כשהוא הסתובב עם רובה האם. 16 כמו שילוב מקומי של וודי אלן וקלינט איסטווד, ולא שכח להכניס גם סצינה של קומזיץ בקיבוץ וכל זה, עם פס קול באמריקאית בסיסית – זה היה קצת יותר מדי.

הסרט הזה, מבחינתו, הוא פצע. הפצע טרי. עמוס קולק אומר: "קשה נורא למכור סרטים שעושים בעברית. כל סרט שהוא עם סאב־טייטלס (תרגום בגוף הסרט) זה כבר רע. גם אם יש לך מישהו כמו פליני, שחצי עולם מדבר עליו, זה ילך פחות מסרט אמרי־קני ממוצע. סרט בעברית לא מזיז כלום לאף אחד. זאת בעיה עצומה. אין לי חשק לנסות לאסוף פה 100 או 200 אלף דולר ולעשות סרט ישראלי מצ'וקמק, שבמקרה הכי טוב יכסה אולי את ההוצאות, ולא יראו אותו בשום מקום. לדבר כזה אין עתיד. לא קורה אתך כלום. אתה יכול לעשות את זה 20 שנה, ואיך שהתחלת בגיל 20 כך אתה בגיל 40, וזה לא מושך אותי.

"יש הרבה דברים שלא עשיתי עד הסוף או בגלל חוסר ניסיון, או בגלל הפיד־בק של הסביבה הישראלית, שהוא תמיד אנטי.

"תמיד כשאני הולך לעשות פה סרט, יש כאלה שאומרים, אז למה אתה כותב את התסריט, ולמה אתה מביים, ולמה אתה גם המפיק, ומה בכלל הניסיון שלך, ואתה לא יודע את זה ולא יודע את זה. אלה אנשים שברובם לא יודעים על מה הם מדברים, לא יודעים מה אני כן יכול לעשות, לא יודעים שום דבר על העניין עצמו של לעשות סרט.

"באיזה מקום אני בכל זאת קצת סופג את זה. אז אני לא מנסה להגיד לך פה שאני גאון הדור, אבל כשאני מתחיל לפחות קצת תחושה של מה שאני מסוגל לעשות או לא לעשות, זה יותר קל שם, בניו־יורק.

"פה אני מקבל רק פיד־בק שלילי, ויש לי אבא, ומדברים. זה לא עוזר לי. זה לא עוזר לי בכלום. אין לי שום עניין להיבנות על מישהו אחר. לא רוצה שיתיחסו אלי בגלל מישהו אחר. לא פלוס ולא מינוס.

"הכנסתי את אבא לשניה לסרט, כי זה היה פיקנטי. למה שאני לא אכניס אותו!? אני לא נגד ההורים שלי. רק פה שואלים אותי כל הזמן, אז מה אבא חושב על זה, ומה אבא חושב על ההוא. בארה"ב לא עושים לי את זה. אין לי חשק בגיל 38 לחיות כאילו אני ילד בן 7 ששומע כל הזמן את השאלה "מה אבא אומר".

"כל הדברים האלה משפיעים עלי פה תמיד פסיכולוגית. כשאני פה, אני מרגיש כמו ילד קטן כזה שעוד בגן, וכשאני שם אני יכול להתפתח, לתת ליכולת לבוא לידי ביטוי, להרגיש יותר טוב לגבי עצמי, להיות יותר בטוח לגבי מה שאני יכול לעשות. אתה עושה הכל יותר טוב כשאתה לא בעמדת התגוננות כל הזמן, ולא אומר לעצמך הנה האיש הזה הולך לתקוף אותי מפה, ואני יודע מה להגיד לו, ואני לא אגיב נורא גרוע".

השמש זורחת פתאום בקפה־מסעדה "סביון" ועמוס קולק אומר שבניו־יורק התחיל להיות קר, בדיוק לפני שבוע, כשהוא עזב. כמו כל הישראלים בניו־יורק, הוא גם פה וגם שם, לא פה ולא שם. הוא לא רואה את עצמו כ"ישראלי שחי בניו־יורק".

"יש אנשים שאוהבים את מדינת ישראל כמות שהיא וטוב להם פה. אז יופי. ויש כאלה שלא מסתדרים עם זה והולכים, ויש כאלה שהם קצת בין זה לזה, ואין להם פתרון אידיאלי. אני כרגע מרגיש, גם בגלל מה שקרה פה לסרט שלי, שאני רוצה לעבוד שם. זהו. ואחר כך נראה מה יקרה. לא שהחלטתי לרדת. יש דברים שאני נורא נהנה מהם בארץ, אבל שם אתה יכול לאבד את עצמך יותר. פה חונקים אותך.

"אני בכלל לא מכיר ישראלים בניו־יורק. זה לא התחום שלי. בכלל לא. אני לא כל כך תכרותי בשום מקום. יש לי כמה ידידים וידידות שהם ברובם אמריקאים. רובם קשורים איכשהו במה שאני מתעסק. לפעמים, נחמד לחזור הביתה. למרות כל ההתדרדרות אתה מרגיש שיש ערכים או אידיאלים או, אני יודע, ציונות. משהו בכל זאת נשאר מזה. שם זה יותר הכסף, הקריירה או מה שאתה רוצה. כן, זה מוגבל בירושלים ולא רק בשבת או יום שישי. אבל אני לא יודע מה אני חושב על זה. כל העניין של מדינת ישראל זה בכל זאת היה החזרה הזאת לא רק לציונות. גם לדת. זה לא סתם עם שבא לישראל. זה העם היהודי".

קולק הולך ל"פיאט" שלו להביא לי את קטעי העתונות הטובים מניו־יורק ומפורט־לאורדרדייל. אחר כך, הוא שואל אם יש לי מספיק חומר כי נגמר לו מה להגיד, ואני רואה שהוא כבר בטיסה ובדירה השכורה בניו־יורק, בסרט הבא שבינתיים יש לו רק תסריט. זאת קומדיה על שתי בנות שמתגלגלות בעוני מוחלט, ושום דבר לא הלך להן כמו שצריך, ואז פתאום יש תפנית, ובא להן המון כסף, ובאות להן המון הרפתקאות. כל הסיפור מתחיל שם ונגמר שם.

הפעם הוא לא יביא אותה לירושלים. לא צריך שיהרגו לו פה את החלום וההפי־אנד באורגיה של ביקורות ארסיות. הכל יקרה בניו־יורק, רק שם זה יכול לקרות.

רק שם אפילו עמוס קולק קאן דו היז און טינג.

עמוס קולק לא ירד מהארץ. הוא מודע לשמועות. הוא מנסה לשקם עצמו בניו יורק

אומרים ישנה ארץ

גליל מערבי ● כרמל ● מישור החוף

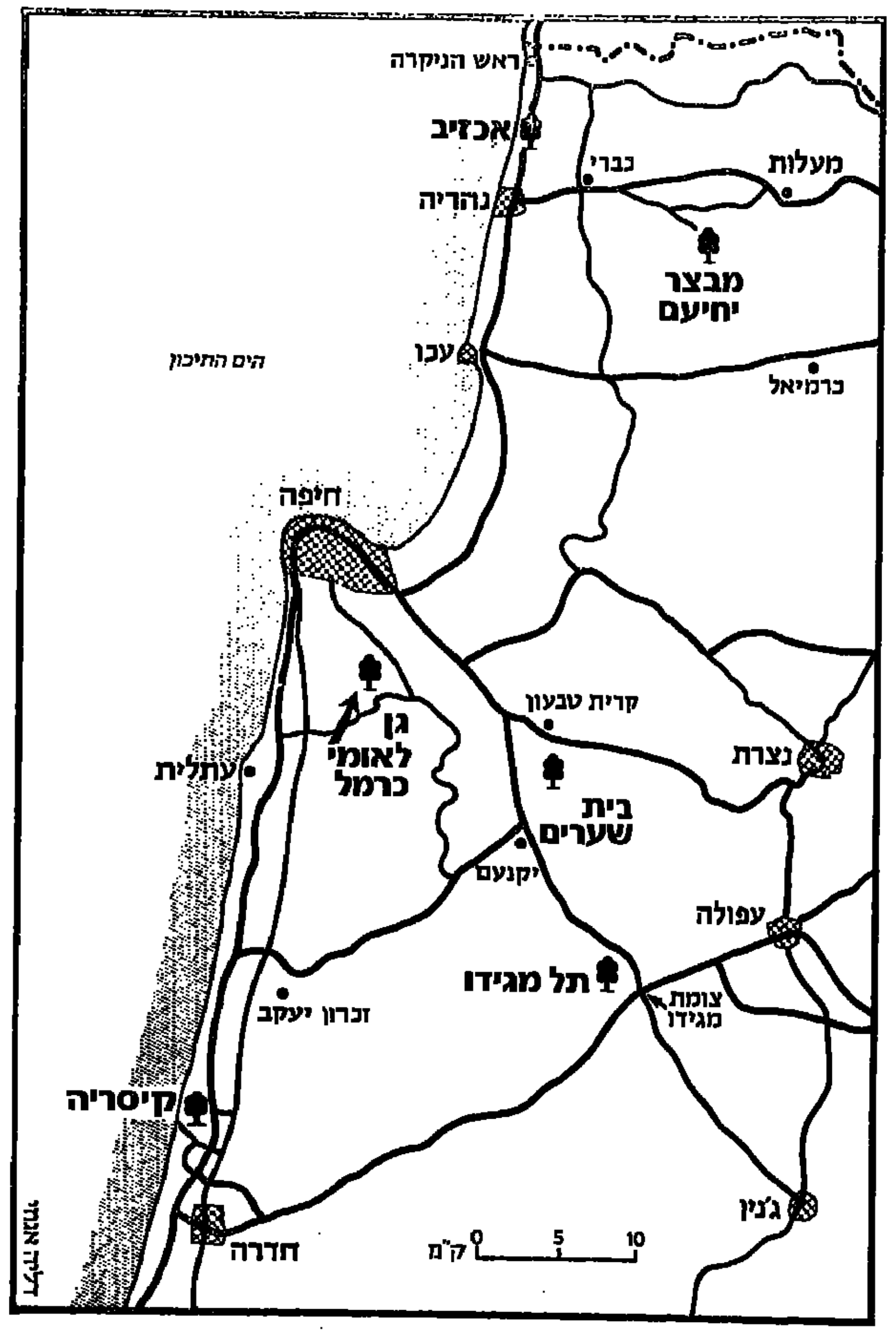

אכזיב

אכזיב, שלחוף ים־התיכון, מצפון לחיפה, היתה ישוב עירוני בימי קדם ותחנה חשובה ב"דרך הים" הנודעת ממצרים אל ארצות הפרת והחידקל.

בעת חלוקת הארץ לשבטי ישראל בימי יהושע בן נון, נועדה אכזיב לשבט אשר, אך הוא לא הוריש את התושבים הנוכרים (שופטים, א, ל"א).

בימי בית שני, כבימי המישנה והתלמוד, היה המקום מיושב יהודים והיה בו בית־כנסת.

הצלבנים בנו במקום מצודה, שכונתה "קסל ל'אמברט". בסימטות ובחזיתות הבתים שבאכזיב נשתמר צביון אופייני לימי הביניים.

בחפירות נמצאו שרידים קדומים רבים, ביניהם כלי־פולחן, נרות, צלמיות, מסכות ועוד.

במלחמת העצמאות היה בכפר בסיס של הכוחות הערביים שפעלו נגד יישובי היהודים באיזור הגליל המערבי. במסגרת מיבצע "בן־עמי" לשיחרור הגליל המערבי (מאי 1948) נחתה מהים יחידת־צה"ל, שהשתלטה על האיזור.

רשות הגנים הלאומיים, בשיתוף עם המועצה האזורית סולם צור, טיפלו בשיקום אכזיב, בהתקנת חוף הים לרחצה ולנופש ובנטיעת גן לאומי.

שתי בריכות שהותקנו בים ע"י שובר גלים, מאפשרות שחיה במים שקטים, גם בשעה שביתר החופים בארץ, הים סוער.

במקום יש מסעדה, מלתחות ושירותים.

הבריכה בחוף אכזיב

יחיעם

יחיעם הוא קיבוץ בגליל המערבי, סמוך לו מצויות הריסותיו של מיבצר צלבני, שהוקם בידי מיסדר־הטמפלרים בסוף המאה ה־12 לספירה. זה היה מבצר ג'ידין, המרוחק רק כעשרה ק"מ מדרום לאתר הצלבני הנהדר מיבצר מונטפורט. יחד עם מונטפורט עבר מיבצר ג'ידין לידי המיסדר הצלבני של האבירים הטבטוניים, בראשית המאה ה־13. הוא נהרס בידי הסולטן הממלוכי ביברס בשנת 1265, במסגרת הכנותיו למצור על מונטפורט.

ממיבצר ג'ידין ההרוס לא נשארה אלא "קליפתו" – חומות פרוצות, גדמי מגדלים והרבה חדרים קרועי־גג ופתוחים לשמיים. אבל המיבצר היה אדיר כל־כך, שאפילו שרידים אלה אומרים עוצמה ושגב. כעבור חמש־מאות שנה לערך, סביב שנת 1760, הוכללו ההריסות במעוז חדש ומפואר, שהוקם כאן על־ידי אחד המושלים התקיפים באיזור – השייך דאהר אל־עמר.

שרידי המבצר הצלבני עדיין מעוררים התפעלות גם כיום. באתר רואים את שתי הקומות התחתונות של המגדל המזרחי הגדול, חלקים של מגדל אחר וקירותיהם של כמה אולמות, שניכר בהם כי היו קמורי־תקרה. חלקי החומות העומדים – עדיין גבוהים למדי, ובכמה מהם ניתן לראות את החרכים ששימשו לירייה.

שיחזור חלקי של כמה מן החורבות בוצע מטעם רשות הגנים הלאומיים, וכן עבודות פינוי וניקוי, הכשרת האדמה וגינון.

תל מגידו

מגידו, הנמצאת דרומית־מזרחית לחיפה, שוכנת בראשו של מעבר־הרים בקצה המערבי של עמק־יזרעאל. מכיוון שהיא חולשת על מיצר הרים עיקרי בכניסה לצפונה של ארץ־ישראל, וניצבת על דרך־השיירות הגדולה שהוליכה ממצרים בדרום לסוריה ולארץ־הנהריים בצפון, היתה מגידו אתר אסטרטגי חיוני משך כל תולדותיה וגיא־חזיון לקרבות אדירים בתקופת המקרא. כובשי המקום שקדו לבצרה וקיסרויות מתגוששות נלחמו עליה למן הזמנים שלפני המקרא ועד למלחמת־העולם הראשונה. לא פלא הוא, איפוא, שמגידו מוזכרת הרבה גם בתעודות למן האלף ה־2 לפנה"ס וגם בתנ"ך. בספר־החזיון בברית החדשה מצוין מקום זה כמקום שבו ייערך הקרב הגדול האחרון בעולם, ושמו: ארמגדון (שיבוש מן העברית, הר־מגידו).

בחפירות הארכיאולוגיות הגדולות, שנערכו בתל־מגידו בין 1925 ל־1939, נחשפו שרידים של עשרים תקופות היסטוריות נבדלות, מ־4000 לפנה"ס עד 400 לפנה"ס.

מכל המיבנים ההרוסים, הנראים עתה לעין, רבי־הרושם ביותר הם אלה השייכים ל"עיר־הרכב" המבוצרת אשר בנו כאן המלך שלמה, במאה ה־10 לפנה"ס ומלכי ישראל אחריו, וכן שרידיהן של תקופות ההיקסוס והכנענים. בעיקר מרשימה הרשת העתיקה לאספקת המים, שזמנה מן המאה ה־12 לפנה"ס, ואשר נשתמרה עד היום הזה. רשות הגנים הלאומיים ניקתה אותה וגם הכשירה דרכי־גישה אליה ולאורכה.

רשת אספקת המים היא מלאכת־מחשבת מופלאה של גאוניות הנדסית. היא כוללת מחפורת גדולה, שנחצבה בסלע עד לעומק של 36 מטר, מקום שהיא נפגשת עם מנהרה שנחצבה לאורך 65 מטר, עד למעיין שמחוץ לעיר. רשת זו הבטיחה את אספקת־המים למגינים בעת מצור – שכן המעיין, שמחוץ לעיר, הוסתר על ידי חומה מוסווית בכיסוי של עפר. סמוך למרכז התל יש ממגורת־דגן משוקעת בקרקע, מן המאה ה־8 לפנה"ס, ובה גרם־מעלות המתמשך לאורך הקיר העגול, מתעקל ויורד עד לקרקעית.

בקצה הדרומי של התל יש הריסות של אורוות, שמסתבר כי נבנו בידי אחאב מלך ישראל במאה ה־9 לפנה"ס. עדיין אפשר לראות שם כמה עמודי קשירה של אבן ואבוסים של אבן וסיד. שלושה מקדשים כנעניים עודם עומדים בקצה המזרחי של האתר.

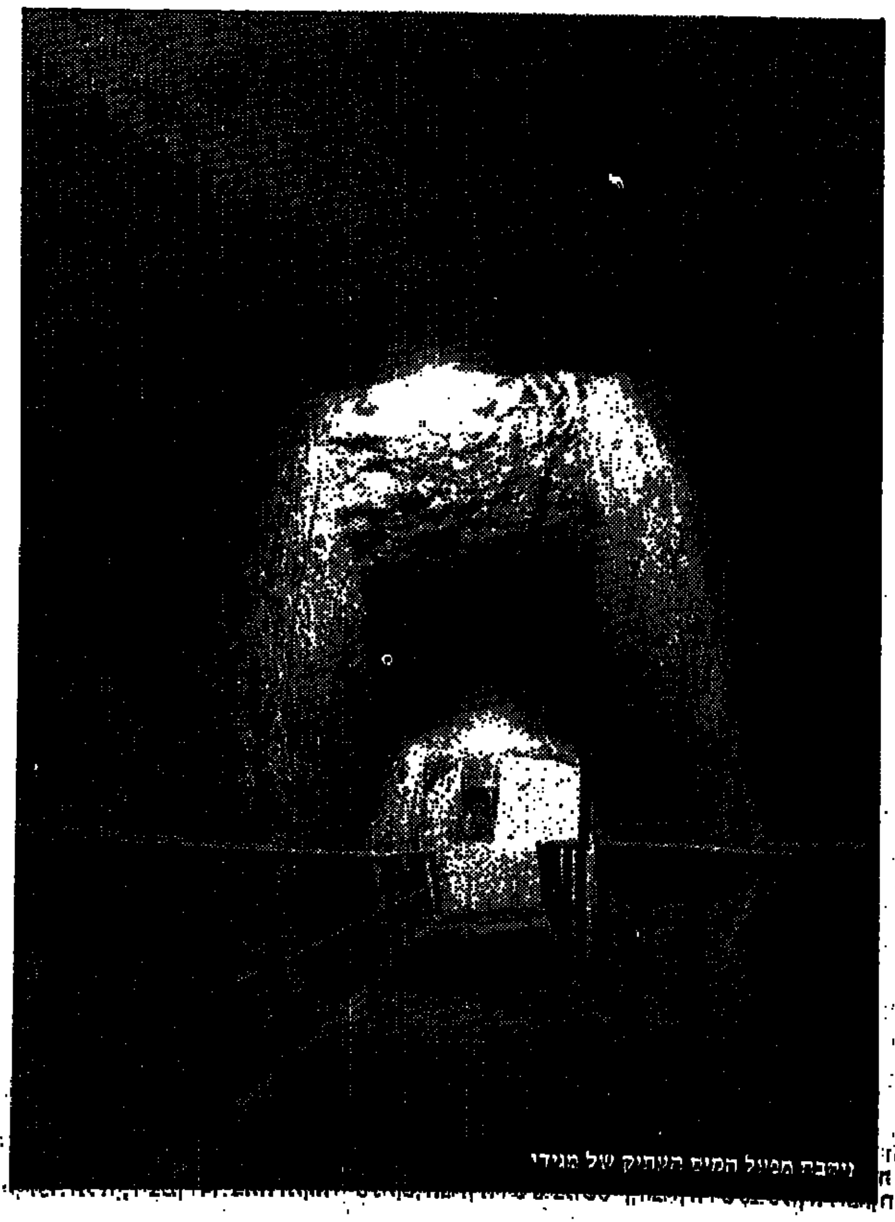
ניקבת מפעל המים העתיק של מגידו

"אחרי 10 שנים הגיע הזמן להחליף את המזרון הישן לפרדייז חדש"

מודעה זו פונה למאות אלפי איש ואשה במדינה הישנים על מזרון מהדור הישן במשך 10 שנים או יותר. אחרי 10 שנים, שהם 3,650 לילות, שהן 29,200 שעות שינה, כל מזרון מתחיל להתעייף. הקפיצים מתחילים לשקוע, נכנעים למשקל הגוף במקום לתמוך בו. מה הפלא שאתה לא מרגיש בריא כמו פעם? הגיע הזמן להחליף. לשינה טובה אין מחיר. אתה צריך "פרדייז חדש".

מגיע לך "פרדייז חדש" הדור החדש במזרוני קפיצים

מזרון "פרדייז חדש" מכיל חידושים ושכלולים שלא היו קיימים במזרונים שיוצרו לפני 10 שנים.

עד שהגיע "פרדייז חדש", היו מזרוני הקפיצים בנויים לפי נוסחה קבועה: מערכת קפיצים מלמטה - ושכבות ריפוד מלמעלה. ב"פרדייז חדש" ישנו מרכיב נוסף - שכבת תמיכה הנקראת "הלב האנטומי".

היא נמצאת בין מערכת הקפיצים מלמטה לבין שכבות הריפוד והבידוד מלמעלה. הלב האנטומי הקשיח נועד לתת לגופך בדיוק את הקושי הנכון לכל אורך המזרון; הקושי הנכון לכתפיים, הקושי הנכון לגב ולמותניים, הקושי הנכון לרגליים. "פרדייז חדש" דואג לכל חלק מחלקי גופך. כך אתה מקבל את השילוב המושלם:

מלמעלה - מצע גמיש התורם לנוחותך.
באמצע - לב אנטומי קשיח השומר על בריאותך.
מלמטה - מערכת קפיצי פלדה משובחת הבולמת זעזועים ומעניקה יציבות לכל המזרון. (זהו סדר השכבות משני צידי המזרון, לא רק מצד אחד).

מה הפלא ש"פרדייז חדש" הוא המזרון הנמכר ביותר בישראל?

חיים ארוכים יותר ל"פרדייז חדש" - 12 שנות אחריות

ללב האנטומי יש יתרון נוסף: הוא מונע שקיעת המזרון גם לאחר שימוש ממושך. זאת הסיבה שאנו יכולים לתת לך עליו 12 שנות אחריות.

פרדייז חדש
המזרון מס' 1 בישראל

מבצע החלפת מזרונים

עד 30.11

קח 90,000 ש'

תמורת המזרון הישן כשתקנה פרדייז חדש. אנו ניקח את המזרון הישן מביתך כשנביא אליך את החדש.

תל-אביב לובלינר, הרצל 46 - מטלון 25. דימור, ארלוזרוב 53. מרכז מזרונים - נחלת בנימין 135. חנות רים פרדייז, דרך פ"ת 158. קדוש, בית אשל 12 יפו. רשת חנויות רים - כל בו שלום - סקאנדיה - שקם - משביר לצרכן בכל הארץ. גבעתיים מולה דוד, כצנלסון 127. רמת-גן ע. אליהו ובניו, ז'בוטינסקי 96. בני-ברק דרליך, ירושלים 59. שטרן את ברוך, ירושלים 16. ויזל, עקיבא 16. חולון רהיטי צח, סוקולוב 86א'. מרפדיה שאול, שנקר 59. רמלה צרפתי, ז'בוטינסקי 3 בשוק-רמלה. ירושלים חנות רים, רח' כורש 7. מקור הגומי, הנביאים 86. אלדובי, מאה שערים 21. תצוגת רהיטים ויסמן, דרך בית לחם 120. קרייזמן, יפו 19. עץ לי, יד חרוצים 16 תלפיות. חיפה חנות רים, דרך חטיבת גולני 23. וידר, שיבת ציון 40. שגיא, רח' כטיב 3. מצלר, חנמל 59. שמירא אורי, הרצל 38. עדי אורנים, החלוץ. אריה רוף, סירקין 2. חום רהיטים, צ'ק פוסט. מ.ד. דגם רהיטים, צ'ק פוסט. קואופרטיב כרמל, השיש 2 המפרץ. דיור 2000, צומת קרית אתא המפרץ. עיצוב בינלאומי, צומת קרית אתא המפרץ. נגרית שמירא, צומת קרית אתא המפרץ. כץ רהוט ועץ, קרית שמואל. תובר, אשכל 22 קרית ים. רהיטי אדיב, דלית אל כרמל. רהיטי שורץ, העצמאות 69, קרית אתא. רהיטי ביאליק, שד' ירושלים 15 קרית ביאליק. רהיטי ארגמן, קרן היסוד 88. סביניה. רהיטי גלית, ויצמן 11, קרית מוצקין. עכו מרפדית בן עמי, רח' בן עמי 44. זלסקו, בן עמי 27. נהריה רהיטי בדריאן - ככר הדקל. בית שאן רהיטי אתינגר. קרית שמונה כלבו אלקטריק. צפת בית מימון - רח' עליה 13ב'. רהיטי אנטון, ירושלים 131. רהיטי חן, הפלמ"ח 83. טבריה רהיטי חן, הגליל. מרכז הרהיטים. נצרת פראג' יוסף, ככר המעין, אנואר קרדוש, 1001/30. עפולה רהיטי ולדמן, שד' ארלוזורוב. רהיטי כרמל. שפרעם נגרית מור חדד. ראשון-לציון עלפי, הרצל 103 אבלית משה, רוטשילד 47 רהיטי "שיא", רוטשילד 97. אדם ומעונו, רוטשילד 27. רהיטי "חיים" מרכז מסחרי רמת אליהו. נס ציונה ציון חנניה, רוטשילד 4. אשקלון כל בו לנגר, אזור התעשיה. זלמן, צה"ל 27. המשביר לצרכן, הרצל. רהיטי אשקלון, צה"ל 11. רהיטי גזית יוסי, הרצל 16 פסג' "הדר". אשדוד בן עזרי, מרכז א'. קוז, מרכז ב'. רהיטי כ.ג.ר. אזור תעשיה קלה. אוניברסל מרכז ב'. באר-שבע גרינר אהרון, קק"ל 47. "רים" א. תעשיה גב ים ביתן 6. עוד רהיטי לילך, קרית גת רהיטי לכיש, שד' לכיש מרכז מסחרי. רהיטי גלית, שד' לכיש. נגרית הדרום, הדר 10/1 א. התעשית. דימונה נעורים דימונה, מרכז מסחרי. פיליפ יצחק, ת.ד. 443. רהיטי אביב, מרכז מסחרי. רחובות רהיטי סולו, הרצל 187. בית רהיטי חי, אחד העם 6. שטרן את ברוך, טלר 28. אחים ארזנה, אזור תעשיה. חדרה לחון, סמואל 30. חלום, הנשיא 30. שולמית, הנשיא 59. גוריה, הנשיא 67. נתניה מפי, חנות המפעל א. תעשיה רח' קדר. רודה, פינסקר 20. אוריאל , שמואל הנדיב 28. לאדור, אזור התעשיה. תל מונד הדר, מול הדאר. הוד השרון ש.מ. רהיטי האחים, דרך השרון 94. רמת השרון בית וגן, אושיסקין 41. בית החלומות, אושיסקין 28. הרצליה רהיטי אדרי, בן גוריון 8. אפריון, סוקולוב 53. כפר-סבא קולמן, המלאכה 5. כהן ראובן, רוטשילד 60. רהיטי נוער, ויצמן 137. תל חי, ויצמן 141. פתח תקוה ויס מקס, חברון הירש 8. בלושטיין, חברון הירש 26. סלון אירופה, חובבי ציון 27.

פינה בכרמל

אכזיב

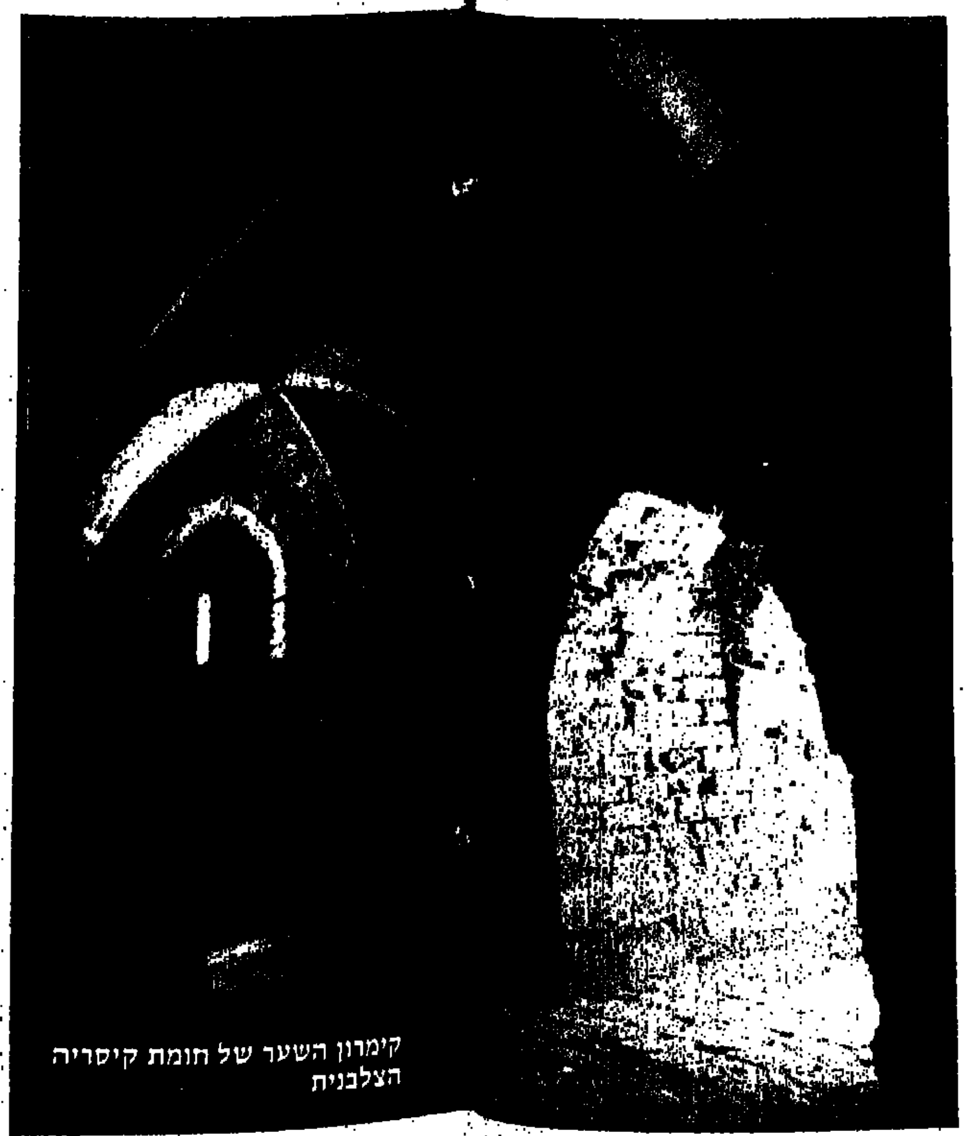

קימרון השער של חומת קיסריה הצלבנית

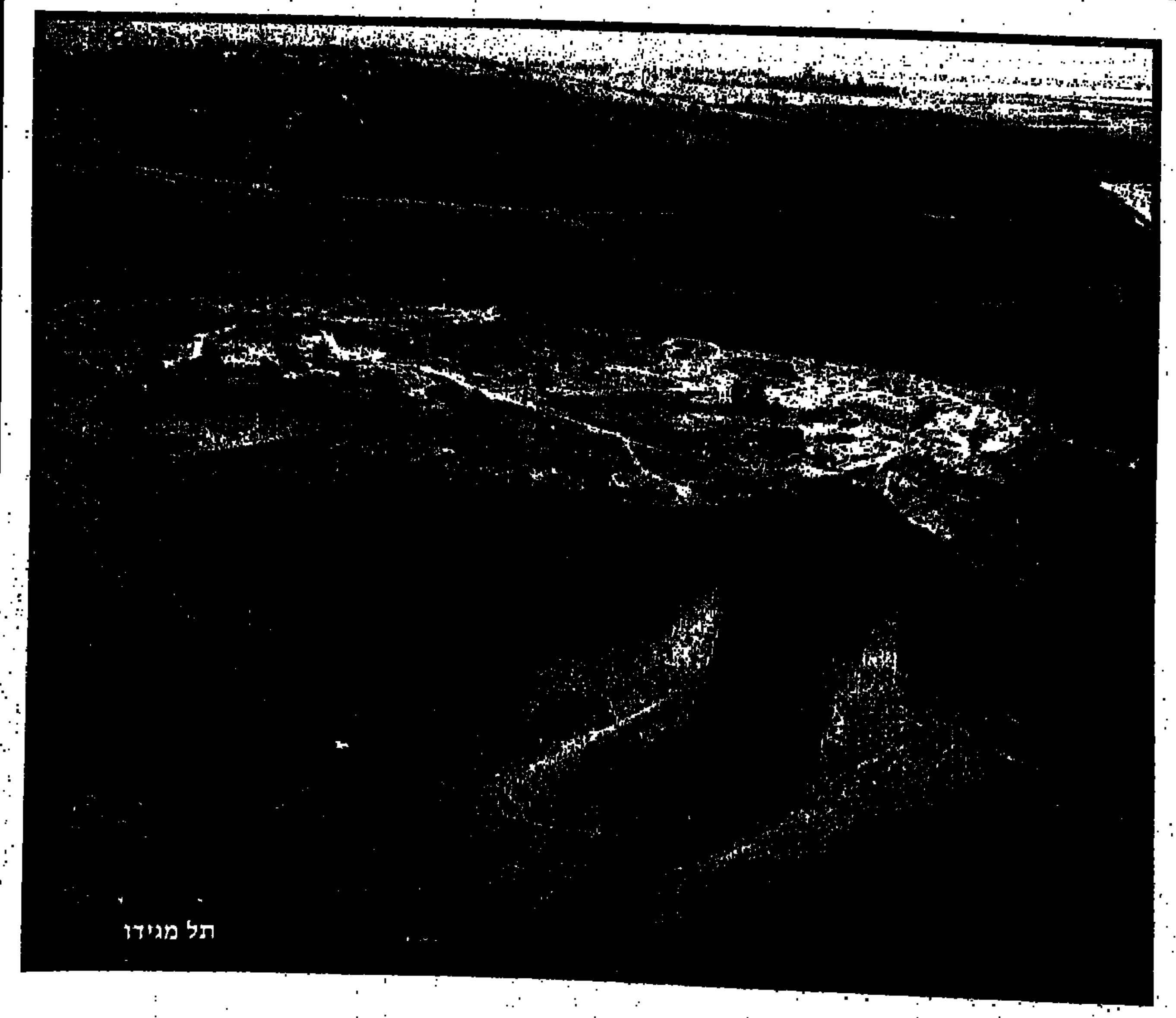

תל מגידו

החדשות הכי טריות של קיבוץ עינת ופרומין

בית המאפה

טרי ברגע שתרצי

לחמניות אפויות חלקית - עד 6 דקות חימום*

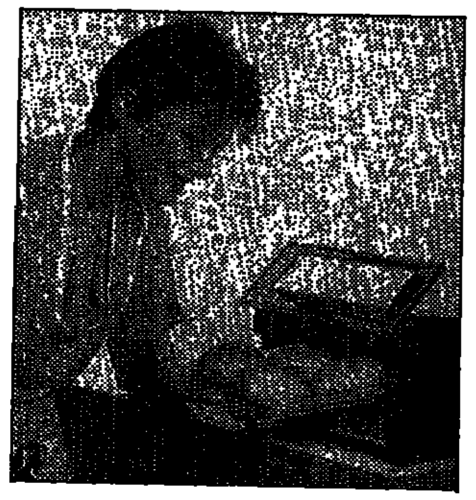

חדש בישראל ■ באריזה אטומה ללא מגע יד-אדם שומרת על טריות 12 שבועות מיום הייצור ■ ללא קרור או הקפאה ■ ללא חומרים משמרים ■ טרי ברגע שתרצי ■ בתאבון ■

לחמניות אפויות חלקית. רעיון נפלא. בכל רגע שאת רוצה לחמניה טריה, את פותחת אריזת לחמניות "בית המאפה". עד 6 דקות "בטוסטר-אובן" או בתנור חם ובידיך לחמניות אפויות, חמות, טריות וריחניות כאילו יצאו הרגע מתנור המאפיה.

את הראשונה שנוגעת בלחמניות שלך

כי לחמניות "בית המאפה" מיוצרות וארוזות באריזה הרמטית ללא מגע יד אדם. לחמניות "בית המאפה" מבטיחות נקיון מירבי ואיכות משופרת.

לחמניה טריה ב-9.00 בערב? אצלך זה אפשרי!

כי לחמניות "בית המאפה" אפשר להגיש חמות וטריות גם כשהחנות כבר סגורה וגם כשלחמניות רגילות איבדו מזמן את טריותן.

הסנדביצ'ים הכי טעימים שלך!

הסנדביצ'ים מלחמניות "בית המאפה" שומרים על טריותם זמן ממושך יותר - הילדים בבית הספר והבעל בעבודה ייהנו מלחמניות סנדביץ טעימות וטריות יותר.

לחמניות טריות בפיקניק ובטיול? בהחלט!

אם הדלקתם גריל - זה הזמן להוציא לחמניות "בית המאפה" מהאריזה המקורית, לשטוח נייר אלומניום על גבי הגריל, עליו להניח את לחמניות "בית המאפה" ולהפוך אותן מצד לצד עד שצבען יהיה זהוב. אם אתם מכינים המבורגרים, לחמניות המבורגר של "בית המאפה" מתאימות במיוחד.

ולכן כדאי לך תמיד לשמור במזווה ללא קרור והקפאה לחמניות של "בית המאפה".

* בגלל ההבדלים בין מכשירי "טוסטר-אובן" מטיפוסים שונים, יש לבדוק תוך כדי חימום ולהוציא את הלחמניות אם השחימו בפחות מ-6 דקות או להשאיר יותר זמן עד להשחמה. רצוי להמתין 5 דקות אחרי הוצאתן מהתנור, לפני השימוש.

לבחירתך: • 4 לחמניות עגולות • 3 לחמניות גדולות • 4 לחמניות המבורגר.

בית המאפה

עינת פרומין

טרי ברגע שתרצי

כשר

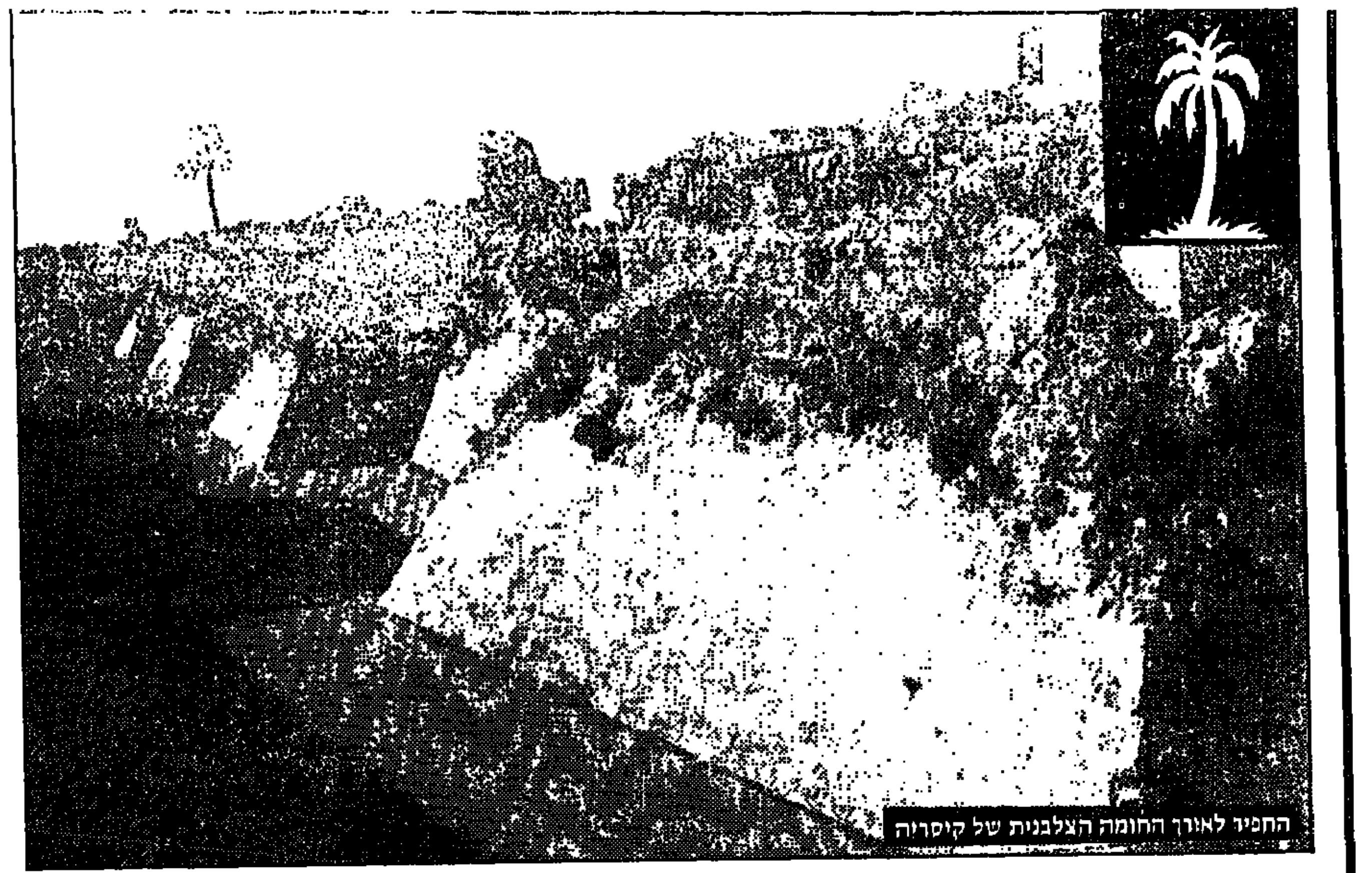

החפיר לאורך החומה הצלבנית של קיסריה

רשות הגנים הלאומיים הכשירה את האתר כולו למבקרים, התקינה שבילים ושלטי־הסבר להריסות, עד שאין אדם זקוק למורה־דרך. היא גם הקימה את המוזיאון שלמרגלות ההר, המציג דגמים של שיחזור בנייני המקום העיקריים וכן העתק־תצלומים של המימצאים החשובים ביותר שנתגלו בחפירות במקום, בכללם שנהבי מגידו המפורסמים.

במקום קיים מזנון־מסעדה.

בית שערים

בית שערים היא מעין עיר־מתים תת־קרקעית מפוארת. בבטן ההר חצובות כאן מערות־קברים רבות. הן ערוכות קבוצות קבוצות, הקשורות ביניהן, ומצטרפות למערכת קבורה ענקית. הכניסות אל עיר זו הן דרך "חצרות" – חלקות־אדמה תחומות על פני שיפוע ההר – שמהן נפתחים פרוזדורים ארוכים ומדרגות ומובילים פנימה, עמוק אל תוך ההר. העיר היא אולמות ותאים מקומרים, עמודי תבליטים ותמשיחים. זהו מקום־הקבורה המרכזי שהיה מקובל על יהודי ארץ־ישראל והפזורה בין המאות ה־2 וה־4 לספירה, לאחר שבעקבות חורבן הבית בידי הרומאים בשנת 70 ודיכויו של מרד בר־כוכבא בשנת 135, נסגר בפני היהודים גם בית־הקברות עתיק־הימים שעל הר־הזיתים. כשעבר מרכז החיים הלאומיים והדתיים של היהודים מיהודה לגליל, נעשתה בית־שערים למושב הסנהדרין, היא המועצה העליונה של היהודים. כאן ישב רבי יהודה הנשיא, כאן לימד תורה והעמיד תלמידים הרבה, כאן סידר את המישנה – הלוא היא התורה שבעל־פה – וכאן, בעיר־המתים שבבטן ההר, נקבר, בשנת 220 לספה"נ.

האתר של העיר בית־שערים נחפר כולו, במשך שמונה עונות־חפירה, על־ידי הארכיאולוגים פרופ' בנימין מזר ופרופ' נחמן אביגד. הם מצאו שרידים של בית־כנסת גדול, באסיליקה, בנייני־ציבור, בתי־מגורים, מפעל זכוכית וגת־שמן – כולם (חוץ מן הבאסיליקה שהיא מאוחרת יותר) הם בני התקופה שלמן שלהי המאה ה־2 ועד לאמצע המאה ה־4 לספירה ואולם, מבחינה ארכיאולוגית – המעניין ביותר הוא בית־הקברות: תאי־הקבורה נשתמרו בן בשלמותם עד עצם היום הזה, והארכיטקטורה התת־קרקעית שלו בכללה היא מיוחדת־במינה. נתגלו יותר מעשרים קבוצות של מערות־קברים. הכניסה אל כל קבוצה היא מ"חצר" שבשיפוע ההר, כלומר ממבוא־מערה נמוך, מוגף בדלת־אבן. בכל מערת־קברים מצויה שורה של אולמות ארוכים, ומהם מסתעפים תאי־קבורה, שרבים מהם מכילים גלוסקמאות מעוטרות תבליטים. על קירותיהן של מערות־הקברים ישנם כתובות בעברית, ארמית ויוונית, ציורי־קישוט פרימיטיביים של תמונות מן המקרא וסמלי־דת יהודיים, שבוצעו בשיטות טכניות שונות, למן תחריט חד וברור ועד לציור־מכחול קליל וגרידה ביד לא־אמונה.

שרידי המיבצר הצלבני ג'דין ביחיעם

רשות הגנים הלאומיים סללה דרכי־גישה לאתר הזה, גיננה את ה"חצרות", הן המבואות שבשיפוע ההר, התקינה מערכת־תאורה במערות־הקברים, והקימה מוזיאון צנוע באולם־הכניסה המרכזי.

במקום קיים מזנון.

קיסריה

באתר של מעגן קטן שנקרא בשם מגדל־שרשון (סטראטון), שהוקם בידי הפיניקים במאה ה־3 לפנה"ס, בנה הורדוס הגדול עיר גדולה סמוך לסוף המאה ה־1 לפנה"ס וקרא לה קיסריה לכבודו של קיסר רומי. במשך מאות־בשנים היתה זו אחת מערי־הנמל הראשיות במזרח הים התיכון. כה מפוארת היתה בבנייתה, שבשנת 6 לספירה, עשר שנים אחרי מות הורדוס, נעשתה מושבם של נציבי רומא ביהודה (ביניהם גם פונטיוס פילאטוס).

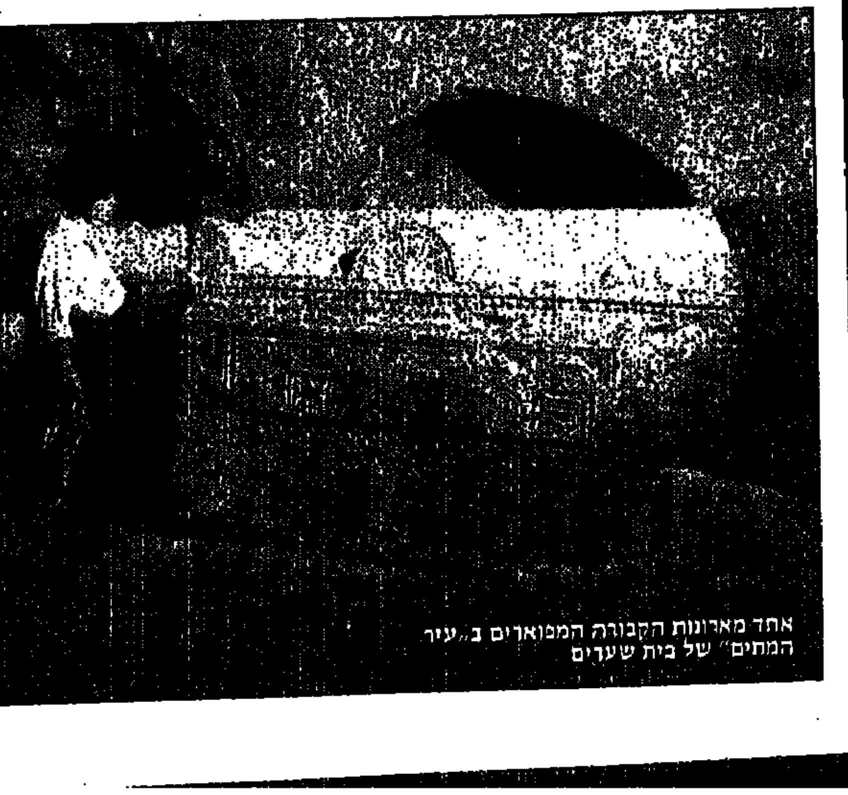

אחד מארונות הקבורה המפוארים ב"עיר המתים" של בית שערים

יהודי קיסריה הם שהדימו את נס המרד נגד הרומאים ב־66 לספה"נ, והמהומות שהתחוללו לאחר־מכן נתנו את האות לפתיחת המרד הגדול, שנסתיים בחורבן ירושלים בשנת 70.

קיסריה תפסה מקום חשוב בתולדות התפתחותה של הנצרות הקדומה, התגוונה לאחר הכיבוש המוסלמי, ושבה לחיים בימי הצלבנים, שביצרו אותה היטב. האדירים שבביצורים אלה ניבנו על־ידי לואי התשיעי, מלך צרפת, ב־1251. מכל השרידים הצלבניים שבארץ־ישראל – אלה של קיסריה, שנשתמרו יפה, הם המעניינים והמושכים ביותר, בייחוד לאחר שבאתר כולו נעשתה עבודה עצומה של חפירות ארכיאולוגיות, של שיחזור וגינון על־ידי רשות הגנים הלאומיים. שובר־הגלים של הנמל הצלבני, שנבנה בשעתו במקום שהיו בו הנמל הביזאנטי והנמל הרומי המקורי – שופץ. חלקים מן החומה שהקיפה את העיר הצלבנית שוחזרו, יחד עם מדרגות המוליכות אל מרום־החומה, וכן שוחזרו רחוב, שרוצף בידי הצלבנים גושי־שיש גדולים שנלקחו מבניין רומאי, וקמרונים. הגשר אל השער הצלבני הראשי, הנסמך על ארבע קשתות נאות, שוקם. בסמוך נמצאים שרידי המגדל, שהגן על הגשר, והתנשא לגובה 9 מטרים. אך אולי יותר מכל מתרשם המבקר בקיסריה מתעלת־המגן הגדולה שרוחבה 9 מ' ועומקה מגיע עד 13.5 מ', שנחפרה והותקנה במצוות לואי התשיעי. היא נחשפה כליל על־ידי רשות הגנים ונמצאה שלמה ללא פגם. באתר מצויים עוד שרידי בניינים ביזאנטיים וצלבניים, באחד מהם ניכר שהיה קאתדראלה.

מדרום לתעלת־המגן מצוי תיאטרון רומי, שנחשף. רשות הגנים שיחזרה אותו שיחזור מלא והוא משמש לקונצרטים ולמופעי בלט, דראמה, מחול וקונצרטים מוסיקאליים בפסטיבל הישראלי השנתי למוסיקה.

המים לתעלת־המגן באו באמצעות מעביר־מים רומי מן המאה ה־2, שנשתמר להפליא ושקתותיו שלמות ללא פגם. ממזרח – שרידי פורום ביזאנטי מן המאה ה־5, ביניהם עמודים רומיים ושני פסלי־ענק בלא ראשים במרחק מה מן החוף נחשפה ריצפת פסיפס נאה, המתארת צפרים למיניהן ובעלי־חיים.

סמוך למעביר־המים נחשפו שרידים של בתי־כנסת מן המאות ה־4־7 לספה"נ בחפירות ארכיאולוגיות שערכה כאן האוניברסיטה העברית ב־1956.

במקום חוף רחצה, מסעדות וגלריות.

הכרמל

הכרמל, המפורסם ביופיו, נודע גם בקדושתו, לעם ישראל והן במסורת הנוצרית, המוסלמית והדרוזית. בכרמל, המשתרע לאורך כ־25 ק"מ, בין עמק יזרעאל למישור החוף, מצויים אתרי נוף ושמורות טבע, יישובי יהודים ודרוזים, כנסיות ומינזרים, מערות האדם הקדמון ועיי ישובים כנעניים. בין האתרים הידועים כאן: המוחרכה (קרן כרמל), מערת אליהו, חורשת הארבעים ועוד. על ההר מצויים הכפרים הדרוזים דליית אל־כרמל ועוספיא, שבו נחשפה רצפת פסיפס של בית כנסת יהודי מהמאה ה־5. ברצפה נראית מנורה בת שבעת קנים וכתובת: שלום על ישראל. פיסגת הכרמל היא רום כרמל, המתנשאת לגובה של 546 מ' מעל פני הים.

רשות הגנים הלאומיים מנהלת את פארק הכרמל, המשתרע על 84 אלף דונם, ושומרת על אופיו הטבעי.

הרשות פיתחה בכרמל 25 חניוני פיקניק והקימה בצידם מגרשי חנייה, נקודות מים ושירותים.

כן פרצה הרשות כ־250 ק"מ דרכי נוף וכ־300 ק"מ שבילים להולכי רגל במרחבי הפארק, והקימה שמונה מצפורי־נוף.

העבודות בכרמל מבוצעות בשיתוף עם ק.ק.ל.

הנסיכה של העדשה

מאת ריצ'ארד סטנגלי

אתה רוצה לומר, שלא קיבלת את ההזמנה? זו שכתוב עליה "הוד מעלתם, הנסיך והנסיכה מוויילס, מזמינים וכו'"? זו, שהיתה אמורה להיות כרטיס־הכניסה שלך לאירוע החברתי הנוצץ ביותר של העונה – ביקורם של הנסיך צ'ארלס והנסיכה דיאנה בארה"ב?

טוב, זה לא כל־כך נורא. אם לא קיבלת הזמנה, סימן שאתה שייך לאותם 231,964,159 אמריקנים, אשר שמותיהם לא נכתבו על מעטפות ההזמנה ששוגרו מהבית הלבן. בכל מקרה, מן הסתם עקבת גם אתה אחרי מהלך ביקור־ארבעת־הימים של בני הזוג הנסיכותי באמריקה, שהחל בשבת שעברה בתה־של־שחרית בבית הלבן, אצל הרייגנים, ונמשך בסידרה רצופה של סעודות־ערב ומסיבות וביקורים. כולם, לאור הזרקורים ובעדשות המצלמות ואל מול המיקרופונים.

המלך־לעתיד ורעייתו, הגיעו בשבת האחרונה בבוקר לבסיס האוויר אנדרוז, במטוס של חיל־האוויר האוסטרלי, ומיד יצאו לבית הלבן.
הנסיך צ'ארלס לבש חליפה כהה והנסיכה – חליפה אדומה־בהירה, עם נעליים וכובע תואמים. אלפי אנשים הקבילו את פניהם. רבים מהנוכחים בבסיס האוויר, פרצו בקריאות התפעלות למראה הנסיכה, בחליפה האדומה הגזורה להפליא שלה.

אמריקה נכבשה בסערה. למשך 4 ימים, בשבוע שעבר, היתה הנסיכה דיאנה מלכתה של ארה"ב. מליונים עקבו בדריכות אחר כל צעד של אשפית הפירסום, ה"פאם פאטל" המגנטית של בית־המלכות הבריטי • השבועון TIME סוקר את סיפור עלייתה המופלאה של דיאנה, 24, הכוכבת הגדולה מכולם. יותר גדולה מהרומאן הרומאנטי, מסדרות טלוויזיה בשעת־שיא של צפיה • גם צ'ארלס היה שם

תצלומים: "סיגמא"

הנסיכה דיאנה בביקור בברלין. בעידן שבו למרבית האנשים שחקני הקולנוע הם האצולה היחידה, צ'ארלס ודיאנה הם "הדבר האמיתי"

אכן, סערת־תיקשורת מרהימה. ואין בכך פלא: אחרי־ככלות־הכל, לא בכל יום מגיעות לארה"ב דמויות כה נוצצות ובלתי־שגרתיות כצ'ארלס ודיאנה. זוג, הרשאי לטעון, ללא כל ספק, לתואר הזוג המפורסם והזוהר ביותר בעולם כולו.

לנסיכה דיאנה – "די", כפי ידידיה ובפי כתבי עיתוני־הסנסאציה הלונדוניים גם יחד – היה זה ביקור ראשון באמריקה. ארץ, אשר אילו ההיסטוריה היתה קצת אחרת, עשויה היתה להימצא עדיין תחת שלטון הכתר הבריטי. אבל דיאנה בת ה־24, אינה זרה לאמריקנים: זה שנים, שדמותה מככבת בכלי־התיקשורת שלהם. לקראת ביקורה, הוצפה התקשורת במבול חדש של ראיונות, יומני־חדשות ותמונות נוספות.

הרכילות על קשיי ההסתגלות שלה, גורמת לה ליהראות פשוטה. מלכותית, אך לא נפוחה

כך, למשל, הוקרנו בשבוע שעבר, במיסגרת התוכנית "20 על 20" של "אי.בי.סי.", קטעים ארוכים מהראיון חסר־התקדים בן 45 הדקות עם בני הזוג, שנערך בלונדון לפני שבועות אחדים. ראיון, שבו הכחישו השניים את כל השמועות על הצללים המרחפים, כביכול, מעל חיי נישואיהם.

דיאנה, אשר אך לפני שנים אחדות היו שכינוה "הנסיכה בעלת מוח גרגיר האפונה", הפגינה ביטחון עצמי רב ושטף־לשון, ואף שמץ של אירוניה. נראה, שהמאמץ שהשקיע בה הבמאי ריצ'ארד אטנבורו ("גאנדי"), אשר הכין אותה לראיון, נשא פרי.

צ'ארלס, מצידו, הפיח רוח של שובבות בתוכנית כולה, כאשר עטף את ראשו במטפחת וחיקה את הסבתא־של־הסבתא־של־הסבתא־של הסבתא שלו, המלכה ויקטוריה – כדי להסיח את דעתם של שני צאצאיו מדיאנה, וויליאם בן ה־3 והנרי בן השנה.

הראיון רק יצק שמן נוסף על מדורות ההכנות הקדחתניות, שאחזה בכל המי־ומי בוושינגטון ובחברה הגבוהה באמריקה בכלל. המהומה התקשורתית הובילה למהומה של מזימות נוסח מקיאוולי, שכל־כולן כוונו להשגת המטרה הנכספת: זוג כרטיסי הזמנה לאחד האירועים הנוצצים, בהשתתפות צ'ארלס ודיאנה.

שיילה טייט, לשעבר מזכירת־העיתונות של נאנסי רייגן, הבהירה היטב, כי מי שלא קיבל הזמנה, מוטב היה לו להימצא בסוף השבוע הרחק מוושינגטון, כדי שלא יצטרך לתת הסברים מביכים על שלא הוזמן.

לחילופין, יכול היה לנסות ולהשיג אחד מאחרוני הכרטיסים לסעודת הערב של בני הזוג בפאלם ביץ', במחיר 10,000 דולר לכרטיס. "הריצה אחרי ההזמנות משוט מגעילה", התבטאה בחריפות בעלת־הטור ג'ודית מארטין ב"וושינגטון פוסט" "חוץ מזה, היא גם לא־דמוקרטית".

דמוקרטיה או לא דמוקרטיה. אין ספק, שצ'ארלס ודיאנה נמצאים בצמרת סוחרי־האשליות העולמיים. שניהם שולטים היטב ביכולת המחווה־המרוחקת – היכולת לרמוז על קירבה לבני־האדם מן השורה, בעודם שומרים, למעשה, על ריחוק מלכותי.

היכולת הזו, כך נראה, צדה את דימיונם של בני־האדם הפשוטים, בכל אתר ואתר. שבוע לפני צאתם לארה"ב שבו השניים מביקור [illegible] ימים, באוסטרליה זכו בני־הזוג בניצחון תקשורתי סוחף, והוכיחו את מלוא כישוריהם בתחום יחסי־הציבור.

כך, למשל, הפכה דיאנה את המחווה השיגרתי של ביקור המלכותי במיכרה – מחווה, שבו בדרך כלל הגברת המלכותית, עטויית כסיות וכובע לראשה, חייבת לקמט את מצחה בכובד ראש ולשמוע הסברים טכניים מייגעים – להוכחה נוספת לכישרונם המיוחד של השניים.

בעת שצ'ארלס חבש לראשו קסדת־מגן קטנה מדי, אשר הבליטה את אוזניו הבולטות ממילא, עד שראשו נראה כמו "חיפושית" פולקסוואגן, ששתי דלתותיה פתוחות, פרצה דיאנה בצחוק, ולא יכלה לכבוש את ציחקוקיה משך כל הסיור. צ'ארלס, נבוך למדי, פנה לאחד האוסטרלים שהיו לצידו ושאל: "תגיד, האם גם אשתך צוחקת לך כשאתה חובש כובע?"

בימים אלה, כאשר יפנו בני הזוג, תמיד יהיה מי שיעקוב אחריהם מקרוב, ינסה למצוא סימנים להתערערות קשר הנישואין המלכותי. דומה, שבמהלך השנה האחרונה, רק גבר העניין הציבורי בסיפור של צ'ארלס ודיאנה. תולדות 4 שנות נישואיהם, שבו וסופרו שוב ושוב, בנוסח סידרת־טלוויזיה.

וזו עלילת הסידרה: "בית ווינדזור", בית המלוכה האנגלי, אשר כלפי חוץ הוא שלם,

גם צ'ארלס למד במהרה, כי הגננת הביישנית תופסת פיקוד. זה מרגיז אותו – וגורם לו הקלה

ללא פגם ובלתי חדיר, הפך לקלחת רותחת מבפנים, ל"ארמון דאלאס". הנסיכה, שהיתה ידועה בעבר כ"די הביישנית", הפכה בינתיים ל"די נוסח־דיינסטי" (הסידרה האמריקנית המתחרה בדאלאס, והנועזת ממנה). והנסיך צ'ארלס, שפעם כינוהו "איש הפעולה", על שום עוז־ליבו והמרץ שהפגין בצניחה ובצלילה, נעשה טיפוס מוזר, מתבודד, אפוף מיסתורין.

אם אכן "סיפורם של הווינדזורים" דומה כיום לסידרת־טלוויזיה של שעת־השיא בצפיה, הרי שיש לציין לזכותה של דיאנה.

לפני שהיא נכנסה לעלילה, תחילה כליידי דיאנה ספנסר, סבלה הסידרה מבעיות של דירוג בסולם הפופולאריות. הדמויות כבר היו מוכרות ונדושות מדי: הנסיכה מרגרט, אחות המלכה, שיפרה את דרכיה, ושוב לא התפרצה בפראות לא־הולמת.

הנסיכה אן, אחותו של צ'ארלס, השתנתה גם היא, מנערה עוקצנית, לסתם בחורה טובה. הנסיך פיליפ, בעלה הועפני של המלכה, כמעט שלא מעד ולא פעם אחת. והמלכה אליזבת עצמה – היא הפגינה, כתמיד, שלמות ושלווה.

צ'ארלס עצמו, כבר מיצה עד תום את תפקיד צ'ארלי־הרווק־העליז. לציבור נמאס לקרוא על שלשלת המלאכיות־של־צ'ארלי, נערותיו המתחלפות חדשות לבקרים, בלי שאף אחת מהן תיעשה אשת־חיקו.

ואז, כאילו במטה־קסמים של במאי מיומן, שלף צ'ארלס את תגליתו הבלתי צפויה לתפקיד הנסיכה: הנערה־מן־הבית־השכן. והופ־לה – היא הפכה לכוכבת הגדולה מכולם, והזניקה את "משפחת ווינדזור" למקום־הראשון בכל הזמנים, בין הסדרות הפופולאריות ביותר בטלוויזיה.

ודיאנה עצמה – היא הפכה לנכס לאומי בריטי. על־פי סקר ב"ספר רשימות הממון",

צ'ארלס ודיאנה. היכולת לרמוז על קירבה לבני־אדם מן השורה, בעודם שומרים על ריחוק מלכותי, מרתקת את דמיונם של האנשים הפשוטים בכל מקום אליהם מגיע הזוג

מכניסה דיאנה לאוצר הבריטי יותר הכנסות במטבע זר מאשר נכסים לאומיים אחרים, כמו כיכר טרפלגר ובית הפרלמנט גם יחד. בשנתיים האחרונות, גרפה תמלוגים בסך 66.6 מיליון דולר, על הופעתה במגאזינים ובספרים, ומהתיירים שבאו לראותה.

הסוד שלה בהחייאת המלוכה הוא בכך, שהיא מייצגת באישיותה את העכשיו

דיאנה עצמה, במהלך ארבע שנות הנישואין, עברה שינוי מהותי. מנקודת־המוצא שלה כגננת ביישנית, שמגמגמה במקצת, לבושה באיפוק חסר־חן, היתה לאשה אלגנטית, מגנטית ואוהבת־בילויים, שחדלה לחמוק מאור־הזרקורים, והיתה ל"פאם פאטאל" נוצצת.

כאשר, בפתיחת הפרלמנט לפני שנה, הופיעה כששיערה אסוף בתיסרוקת מוגבהת כבר סה שנות ה־40', עוררה סביבה את ההתרגשות הרבה ביותר שראה בית־הפרלמנט עתיק־היומין מאז שגי פאוקס ניסה לפוצצו, איש־שם בתחילת המאה ה־17. איש לא שם לב לנאום המסורתי של המלכה. לורדים קשישים פקחו, לראשונה זה שנים, את עיניהם כבדות־התנומה.

אין ספק: דיאנה גורפת דור חדש של בריטים לנאמנות לכס המלוכה. בחודש יולי האחרון, כאשר צ'ארלס ודיאנה קפצו לזמן קצר לקונצרט ה"לייב אייד" לאפריקה בלונדון, זכו בתשואות בעמידה. [illegible]

בית האנשים, שחקני הקולנוע הם האצולה היחידה, צ'ארלס ודיאנה הם "הדבר האמיתי", הגדול מכולם: בני הזוג המלכותיים על תקן של סופרסטארים.

בעוד שבכל רחבי העולם משקפים המלכים הבודדים שנותרו על כסאם, ערכיו של דור העובר וחולף מן העולם, דיאנה מייצגת את הדור החדש, הדור הבא. הסוד שלה בהחייאת המלוכה טמון בעובדה, שהיא מייצגת באישיותה את העכשיו, את היום.

היא אשה בת הדור הפוסט־פמיניסטי, הנערה בת הדור הישן, שהפכה לבת הדור החדש, המשלבת "מסורת" עם פופ. את תפקידי הרעיה והאם, היא ממלאת בקלילות ובזוהר. אפילו בעיותיה נראות כדבר־שבאופנה. "אין" לגמרי. הרכילות על קשיי־ההסתגלות שלה לחובות התפקיד הרשמי, גורמת לה להיראות פשוטה, עכשווית. היא מוכיחה, שאפשר להיות מלכותית בלי להיות נפוחה.

האמת היא, שצ'ארלס ודיאנה אינם בדיוק דומים זה לזו כשתי טיפות מים. ההבדלים ידועים: הוא מעריץ אופרה – היא מעדיפה רוק'נרול. הוא מפלס דרכו בקריאת ביוגרפיות היסטוריות, היא מעדיפה את הרומן הרומנטי. הוא אוהב לשחק פולו, היא מעדיפה לשחות.

ובכל זאת, הם נראים מאוהבים. התחבקויות אקראיות בין עצי־היער וגיפופים בשדה־הפולו הם אך הניצוצות הפומביים למה שנראה כתשוקה אמיתית מאחורי הקלעים. הפגנות־החיבה הפומביות הללו, מפשירות את הדימוי הקפוא, המוכתב כדרך־כלל, על־פי כללי הפרוטוקול המלכותי.

שניהם מנסים עדיין להתרגל לחיי הנישואין, אך העומס על דיאנה רב יותר: עליה להתרגל גם לחיים בארמון, הקונבנציה המלכותית על שפע החובות הציבוריים שהם מטילים עליה. לחנוך בתי־חרושת, ללחוץ אלפי ידיים, ללכת ברחובות מכוערים בערים תעשייתיות.

"האם, לדעתך, את יכולה כיום לצאת לרחוב כלשהו, בלי לעורר מהומה ציבורית?", שאל אותה סיר אלסטייר ברנט, בראיון־הטלוויזיה האחרון. "לא, האמת היא שלא", הודתה בפשטות.

הסיגנון החדש של דיאנה ניכר גם באורח גידולם של ילדיה. היא התעקשה ללדת בבית־חולים רגיל, ולא בארמון. התעקשה, בניגוד לעמדת חותנתה, המלכה אליזבת, לשכור כמטפלת אשה פשוטה ולא־מנומסת, בשם ברברה בארנס. היא שולחת את בנה הבכור, וויליאם, לפעוטון רגיל, מחוץ לארמון, בחברת ילדים אחרים, בני כל הגזעים, העשויים יום אחד למצוא עצמם נתיניו של חברם־למשחק, עת יוכתר כמלך וויליאם ה־5.

יחסיה עם בני־המשפחה המלכותית, קרוביה החדשים, אינם אחידים. לדבריה, היא "תמיד מסתדרת מצויין" עם גיסתה, הנסיכה אן (למרות שהשתיים שונות לחלוטין זו מזו). אבל, לדברי בקיאים בנעשה בארמון, המצב שונה. כפי שמוכיחה העובדה, שהנסיכה אן בחרה לפני כשנה לצאת למסע־ציד, במקום להשתתף בטקס הטבילה של בנה השני של דיאנה, הנסיך הקטן הנרי. הפרשנות היא, שאן נעלבה מכך שלא ניתן לה להיות סנדקיתו של

בנה וויליאם, לומד בפעוטון רגיל, מחוץ לארמון, בחברת ילדים מכל הגזעים

הנרי. באותו טקס, היו לו 6 סנדקים בראשותו של אנדריו, אחיהם של אן וצ'ארלס.

יחסיה של דיאנה עם חותנתה שלה, המלכה אליזבת, טובים, אבל לא קרובים. כפי שאמר אחד המקורות: "הם דומים במקצת ליחסי המלכה עם ראש־הממשלה שלה – הערכה הדדית בריאה, אבל לא חיבה גדולה".

לוח־הזמנים המלכותי נראה לדיאנה, לעיתים, ככבד וכמייגע מדי. משך שנים, היה נהוג, שהמשפחה המלכותית יוצאת לחופשות על־פי סדר שיגרתי: חג־המולד בארמון ווינדזור, קיץ בארמון בלמוראל, שיט על היאכטה המלכותית "בריטניה" לסקוטלנד, בחודש אוגוסט, ופיקניקים בחיק הטבע, כשהנסיכה מרגרט מארגנת שירה־בציבור.

לדיאנה, סיגנון אחר. במוסיקה, היא מעדיפה את ה"דייר סטרייטס" על פני מרגרט. וביציאה לבילויים, אין היא נוטה לכבד את הגבלת הזמן המלכותית המקובלת. כך למשל, בנשף־צדקה, שנערך באחרונה בלונדון, רקדה בשמלה חשופת־כתפיים בצבע כסף. כשהגיעה שעת־חצות, סירבה לעזוב, בנוסח המקובל על סינדרלה ועל בית־המלוכה גם יחד. ב־2.30 לפנות בוקר, עדיין רקדה.

חודש לאחר מכן, בעת שצ'ארלס נמצא במסע כלשהו, נענתה להזמנה מאחותה, ויצאה בגפה למסיבת־ריקודים. הרווקים שנכחו במקום, לא העזו לפנות אל הנסיכה ולהזמינה לריקוד. לבסוף משנמאס לה, אחזה בכתפו של אחד הגברים הצעירים. ואמרה: "בוא נרקוד, למען השם". והיא רקדה – עד 4 לפנות־בוקר.

במיסגרת המאמץ לשנות את סיגנון־לבושה הישן, יצאה דיאנה בשנת הנישואין הראשונה לתראפיה־של קניות, שנועדה להכין עבורה את המלתחה המלכותית. "האופנה היא [illegible]

מי יכול לדעת מה יקרה מחר?

מבצע עד 25/11
6 תשלומים חודשיים שווים לא צמודים

באמקור אתה יודע בדיוק כמה תשלם!
•לא צריך לפחד מפיחות!
•לא צריך להביא ערבויות!

„בראש שקט"

מקררי אמקור XL
מקפיאי אמקור

ומכרים במחירים מוקפאים
עכשיו ב-6 תשלומים
חודשיים, שווים
לא צמודים
לא לדולר
ולא למדד
רק בתוספת
12% דמי
אשראי*

*(ריבית אפקטיבית מצטברת 72% לשנה).

להשיג:
בכל חנויות אמפא
אצל סוחרים מורשים
רשת שקם, מות"מ.

שרות אמפא

אמקור
גדול יצרני המקררים בישראל

ב־4 שנות הנישואין שלה, היתה דיאנה לנכס לאומי. היא מכניסה לאוצר הבריטי יותר מטבע זר מכיכר טרפלגר ובית הפרלמנט גם יחד. בשנתיים האחרונות, גרפה תמלוגים בסך 66.6 מיליון דולר, על הופעותיה במגאזינים ובספרים, ומתיירים שבאו לראותה

צ'ארלס ודיאנה, בביקור מלכותי בקנדה. מגננת ביישנית, לבושה באיפוק חסר־חן, לאישה אלגנטית, נותנת טון באופנה המערבית

מלך ב־2002

"איני רוצה שצ'ארלס ימצא עצמו במצבו של אדוארד ה־7", אמרה המלכה אליזבת ב־1965, כאשר לנסיך מלאו 17 שנה. "לדעתי, כדאי שאוותר על כסאי למענו, ברגע שיהיה מוכן לכך".

אמרה – ופתחה בהכנות. כדי להכשיר את הצעיר הקצת־גולמני, קצת־שובב, לקראת תפקידו המלכותי, הוכן עבורו מסלול הדרכה מיוחד: צבא, לימודים, מסעות, ספורט, תפקידים.

מאז, חלפו 20 שנה, ואף אם צ'ארלס בן ה־37 כבר מוכן להניח את הכתר על ראשו, הרי שהמלכה עדיין לא מוכנה לפרוש. אחרי יותר מ־30 שנה על כס המלוכה (מאז הוכתרה, ב־1952), אומרים עליה, שהיא "יודעת על עוצמה ועל פוליטיקה יותר ממרבית הפוליטיקאים", ושהיא עדיין נהנית מתפקידה. עניין הפרידה־מהכתר כנראה ירד לגמרי מעל סדר היום, וכלי שום קשר למידת "מוכנותו" של צ'ארלס.

מעריך סיר ג'ון קולוויל, שהיה מזכירו הפרטי של וינסטון צ'רצ'יל, ואשר סייע בהכשרתה של אליזבת, כיורשת צעירה, לפני הכתרתה. "אני מאמין שהמלכה, הנמצאת במצב בריאות מצויין, תמלוך עד שתחגוג את יובל ה־50 שלה כמלכה, בשנת 2002. ואז – תפרוש מרצון לטובת צ'ארלס".

ב־2002 יהיה צ'ארלס בן 54 – רק ב־5 שנים צעיר מאותו אדוארד ה־7 האומלל, שעלה על כיסאה של ויקטוריה, בהיותו בן 59. בנו־בכורו, הנסיך וויליאם, יהיה כבר בן 40, והציבור בוודאי יעסוק אז בהשערות על עתידו של יורש־העצר וויליאם, ולא בהכתרתו של יורש־העצר המזדקן, הנסיך צ'ארלס.

לא בדיוק התחום שלי", התנצלה – אך מדי שבוע, הוציאה כ־2500 ליש"ט על שמלות ואי־ביורים.

עתה, כשהיא מתכננת מסעות לחו"ל, היא עורכת, כשם שגנרל מתכונן לקרב, תוכניות מפורטות באשר לפריטי־הלבוש שיוטלו לקרב על התדמית הציבורית בכל רגע ורגע, בכל אירוע ואירוע.

לפני כל מסע, היא אוספת מודיעין־מקדים: מעיינת במגאזיני האופנה האחרונים, מתייעצת עם המעצבים התופרים עבורה, ומזמינה ברוחב־יד. לעתים, היא לובשת ג'ינס ובליווי איש־האבטחה יוצאת ב"פורד סיירה" האדומה שלה, לגיחת־בזק לאחד הבוטיקים החביבים עליה.

"תיכנון המלתחה אינו עניין פשוט", היא מסבירה את השיקולים המלכותיים המנחים אותה. "צריך לזכור, שעלי להושיט את היד כדי לקבל פרחים, לכן אי־אפשר ללבוש משהו חושפני מדי. צריך לזכור, שעלי להתכופף לנשק ילדים, ולכן אסור לי ללבוש חצאית או שמלה קצרה מדי. אחרת, כשאתכופף, תמיד יהיו תצי־תריסר ילדים שיציצו לי מתחת לשמלה".

בסך־הכל, ניתן לראות שיש לה מגע־של־שנינות בבחירת בגדיה. אבל לעתים היא "נופלת" בפריט לבוש מחריד למדי. לזכותה ייאמר, שאחרי שנים ארוכות שבהן המלכה־האם (אמה של אליזבת) נהגה להסתובב כשלראשה כובעים שנראו כאילו ציפורי־גן־עדן גוועו עליהם ונשארו שם אחרי מותן, שנים שבהן נראתה אליזבת עצמה תמיד לבושה כספרנית חמורת־סבר – גם ה"נפילות" של דיאנה הן חידוש מרענן.

אבל דיאנה אינה מסתפקת בדאגה לעצמה. היא הלכה וצברה ביטחון הן כלפי צוות־העובדים בארמון, והן כלפי בעלה, הנסיך צ'ארלס.

תחילה, חשו עובדי הארמון בסמכות החדשה הזו, "הבוס" בפיהם. מאז שהגיעה לארמון קנסינגטון, שבו היא מתגוררת עם צ'ארלס ובניה – כבר פרשו 40 עובדים, והוחלפו באחרים. ביניהם היו רבים שהשתייכו לגזע בעל המסורת הארוכה של משרתי־ארמון, הקרואים "רווקים מושבעים", לשון עדינה להומוסקסואלים. "היא פשוט לא רוצה לראות טיפוסים כאלה סביב המשפחה שלה", הסביר אחד ממקורביה.

אבל גם צ'ארלס למד במהרה, כי הגננת הביישנית תופסת פיקוד. היא נטלה אותו לידיה, ושיפצה את תדמיתו, כדי שייראה צעיר יותר: עניבות מבהיקות, חולצות פסים, חליפות בעלות גיזרה פחות שמרנית ורצינית. היא שיכנעה אותו להניח למעצב־השיער שלה לעצב עבורו תיסרוקת חדשה, ארוכה יותר, המרככת במקצת את הרושם שמותירות אוזניו הבולטות.

עתה, לעתים, נראה צ'ארלס אובד־עצות. אחרי שנים ארוכות שבהן היה האטרקציה־מספר־אחד במשפחה, מצא עצמו לפתע נתון בצלה של רעייתו. הדבר מרגיז אותו – וגורם לו הקלה, בעת־ובעונה־אחת.

גם הפיכתו לאב לשני ילדים, גרמה לו להיראות רציני יותר, מסתגר יותר. לפני שנים רומה היה, כי עבר מהפך אישי חד ומהיר, מצעיר גולמני, הישר לגבר שמרני בגיל העמידה. עתה נראה, שהוא נתון במעין משבר־זהות אישי, כשהוא מטיל ספקות בדברים ודאיים, אשר פעם קיבל אותם כדבר שבשיגרה.

אחד ההיבטים של צ'ארלס המתלבט, כבר הספיק לעורר שערורייה־רבתי בבריטניה: בעת ששהה בביקור באוסטרליה, גילה ארכיטקט בשם רוד האקני, המשמש כיועץ לצ'ארלס בענייני תיכנון קהילתי, כי הנסיך "מודאג מאוד מהמהומות על רקע גזעי", וכי הוא "אינו רוצה להיות יורש לכס־המלוכה על בריטניה מפולגת בתוך עצמה".

הסערה פרצה משום שהתברר, כי הנסיך ערך ביקורים חשאיים בכמה מרובעי־העוני, ובחן תוכניות לשיקום שכונות. האופוזיציה לממשלת תאצ'ר חגגה: השמרנים השמיעו נאומים בגנות צעדיו של צ'ארלס, שלדעתם היו הפרת ה"טאבו" נגד מעורבות בית־המלוכה בפוליטיקה הפנימית בבריטניה.

צ'ארלס עצמו מחפש עתה משמעויות חדשות, כיוונים חדשים. הוא החל לעסוק בעבודת־כפיים חקלאית באחוזתו שבדוכסות קורנוול ("יש משהו חשוב מאוד בעבודת האדמה", אמר), ואימץ את הפילוסופיה הכלכלית של הבריטי אי.פ.שומכר, לפיה "קטן זה יפה".

המהפך האישי של צ'ארלס הביא לגל של שמועות על נטיות מוזרות מצידו – למגידי עתידות ולתורות הנסתר. כך, למשל, נטען שהוא נעזר ב"לוח אויג'ה" (לוח לספיריטואליזם) כדי להעלות באוב את רוחו של דודו האהוב, הלורד מאונטבאטן, אשר נרצח ע"י טרוריסטים איריים, ב־1979. הוא עצמו הכחיש את הטענות הללו: "אין לי מושג מה זה 'לוח אויג'ה'", טען.

נראה, שמצוקתו הנוכחית של צ'ארלס נעוצה גם בעובדה, שהוא מחפש את דרכו בחיים – עד שתגיע העת להכתרתו. הנסיך, בפשטות, מחפש תעסוקה. וככל הנראה, הוא מתכוון להיעשות פעיל במאמצים להילחם באבטלה בבריטניה, ולעודד צעירים לפתוח עסקים משלהם.

בינתיים, ממתין צ'ארלס – ועימו דיאנה – תחת צילה של המלכה אליזבת. במצב זה, השניים חשופים לביקורת ציבורית מתמדת, אשר לדברי משקיפים עלולה להביא אותו למצב בלתי אפשרי. "הציבור תובע מהמשפחה המלכותית לממש פנטאזיות סותרות", כתב ה"טיימס" הלונדוני באחרונה. "מצפים מחבריה שיהיו רעננים ומתוחכמים, חרשנים ויציבים – הכל בעת ובעונה אחת".

הסביר אחד המשקיפים: "סוד הצלחתה של המשפחה המלכותית להתקיים משך שנים כה ארוכות, היה המיסתורין שיצרה סביבה בעצם חייה, ואסור לנו להניח לאור־היום לחשוף את הקסם הזה".

החידוש של דיאנה הוא בכך שהיא, ובהשפעתה גם צ'ארלס, כן מניחים לציבור להציץ, ולו במקצת, אל תוך חייהם הפרטיים – ובכל זאת, בתוך כך אין הם מאבדים את הילת־הקסם שסביבם. [illegible]

מה קרה לרוזנוואסר

11 מיליון דולאר הפסדים. איום פיטורין על 700 פועלים. כונס הנכסים מגיע. רוזנוואסר רוצה עוד צ'אנס אחד

מאת לאה אתגר

תצלום: יצחק נופך מוזס

בחודש האחרון, פירקו את "דנות". מרק מושביץ, יו"ר מועצת המנהלים של דנות, העניק לא מעט ראיונות. הוא אמר שהוא עצוב, מריר ומאוכזב, שכואב לו הלב לראות משקיעים קטנים, שטוענים כי בגללו איבדו את כספם. מושביץ טען שבנק ישראל והנגיד אשמים במה שאירע לדנות. לא היה זה, באותם ראיונות, מושביץ שידענו, לא זה הסמכותי, הבוטח בעצמו.

מושביץ הצטלם לעיתונות בפנים עצובים, וטען נגד אחרים את "האני מאשים" שלו.

בעבר הלא רחוק, היום לפני חמש שנים, ידעה העיתונות לספר על 11 המופלאים, ראשי התעשיה והכלכלה בארץ, שהקימו את ילד הפלא "דנות", עשו ניסים ומעשי־אשף והביאו הרבה כסף לעולם.

הכרוניקה היבשה של החודש האחרון, כללה את הנתונים הבאים: "דנות" מתפרקת. חובותיה כארבעים וארבעה מיליון דולר. שווי נכסיה מגיע בקושי לשלושים ושישה מליון דולר. הנכס העיקרי ששווה משהו הוא הבנק "הבינלאומי הראשון".

מי שיעיין בשפע ההצהרות של 11 המופלאים, בעת הקמת החברה, יגלה הבטחות להטות לקדם את התעשיה הישראלית. הם הצהירו על הרבה הון, ועל הרבה עשייה. התשקיף שלהם דיבר על צמיחה וגידול. הם היו חברה ציבורית שמכרה לנו את מניותיה בבורסה, והם הבטיחו לעם ישראל הרבה. בשנות השיא, דיברו על אפשרות רווח מהיר של תשעים מליון דולר!

היום, חמש שנים אחרי ההבטחות, כמעט כל מפעל תעשייתי בו נגעו, הפך יצור כושל. חברת "דומיניון מגנטיק" מירושלים, היא סיפור כישלון. חברת המחשבים של "דנות" נשאה הפסדים. המפעל להידראוליקה, כישלון. סיפור פיתוח הלבלב המלאכותי, עורבא פרח. בקיצור: "אלקו", "ליהקום", "קרגל", "מנוף", "רחוב ראשי", שרשרת של נפילות.

בסיפור הזה של נפילת "דנות", ישנו גיבור מקומי, שמו דוד רוזנווסר (44). למי שלא זוכר, רוזנווסר הוא האיש שמכר ל"דנות", בימי שיא תהילתה, את מיפעלו ליצור שרשראות זהב באור יהודה.

זאב בירגר: רוזנוואסר סידר את "דנות". המחיר היה גבוה. הם רצו לצאת לבורסה

ב־1980, רוזנווסר היה "גיבור ישראלי". הוא מכר את המפעל שלו ל־11 המופלאים, תמורת 6.5 מליון דולר מזומנים, ועוד כשני מליון דולר עבור הציוד, המכונים, המלאי וכד'.

במשק הישראלי טענו שרוזנווסר עשה עיסקת חייו. מכר מפעל ששווה כמליון דולר במחיר הגבוה לפחות פי ששה או שבעה או שמונה משוויו. יצא בזמן עם הון וממון.

אם לא די בכך, רוזנווסר חזר ונכנס אז כשותף עם "דנות" ברבע מן המפעל, שזה עתה מכר להם. שם המיפעל שונה אז ל"דנות־רוזנווסר בע"מ".

ועוד סוכריה: הנהלת "דנות" מינתה אז את דוד רוזנווסר ליועץ מיוחד למשך שמונה עשרה חודשים, בשכר של מאה אלף דולר לשנה.

סוף הסיפור: בית המשפט מינה כונס נכסים למפעל "דנות־רוזנווסר". בספרים רשומים למפעל הזהב הפסדים של 11 מליון דולר. על 700 הפועלים שלו מוטל צל איום הפיטורין. זהו זה.

הלכתי לחפש את דוד רוזנווסר, האיש שהצליח לצאת בזמן עם כמה מליוני דולרים בכיס. מי שמבין את מה שאירע למפעל הזהב שלו, עשוי אולי להבין במעט את מה שאירע ל"דנות".

לא פשוט למצוא את רוזנווסר. במפעל הזהב שבאור יהודה, שם עדיין הוא שותף ברבע, טוענים שכבר מזמן הוא נעלם מהשטח.

במלון "אסטוריה", שם היה לו משרד להשקעות, מוסרים שסגר עסקיו, ונעלם מבלי להשאיר כתובת. אלה המכירים אותו מקרוב יודעים לספר שהתחתן והתגרש שלוש פעמים מאשתו הראשונה, ועכשיו הוא כבר נשוי לאשתו השניה.

ולבסוף, מצאתי את רוזנווסר בסביון. טלפון חסוי. זה עתה שב מחו"ל, רצה לקנות אנית נוסעים ענקית, והעיסקה לא יצאה לפועל.

רוזנווסר, שמנמן עם עיני תכלת ומבט של ילד תמים מצטיין בסיפורים. תוך שימוש בחינניות רבה, הוא מתקשה לזכור במדוייק אף מיספר אחד הכרוך ברווחיו, אבל זוכר במדוייק את יחסיו עם אנשי "דנות", איך אמרו לו מה, וכמה הרגיזו אותו, ואיך אחרים אשמים.

האיש הנחמד הזה גר בוילה מפוארת מאד בסביון. רוצה למכור אותה בשבע מאות אלף דולר. חמישה וחצי דונם, בריכה, גן מהודר. בחניה, אולדסמוביל שחור, עם טלפון, כמובן. אשה צעירה, מספר שתיים, עם שני תינוקות חדשים, נחמדים מאד. יש אשה לשעבר, החיה במילנו, עם בן, 17. יש שני עוזרים־פקידים המסייעים לרוזנווסר בעניני מישרד ונייר. יש עוזרת בית צמודה לאשה. בקיצור, רוזנווסר חי טוב. חלום ישראלי. אפשר לעשות ממנו את הפוסטר של החלום הישראלי.

החיים הטובים האלה הם רק אשליה חיצונית, יגיד רוזנווסר. באמת, הוא אומר, הכל "בובקעס" שטויות במיץ עגבניות. "בובקעס" יושב בטבעיות על לשונו.

רוזנווסר לא מרגיש כמו איש עסקים שיושב על הסוס, אלא כמו אחד ש"אכלו" אותה. צריך להתאמץ מעט בשביל "לשנות" אותו ואת גירסתו כפשוטם.

הוא, לדבריו, לא מכר ל"דנות" מפעל במחיר מנופח, אלא את מיפעל שרשראות הזהב הכי גדול בעולם. הוא מכר את ה"ביי־בי" של חייו, מפעל מרוויח. הוא לא ביקש

רוזנוואסר: הכל בובקעס! לא מכרתי במחיר מנופח! מכרתי ל"דנות" את המפעל הכי גדול בעולם, מסוגו

מאנשי "דנות" שיקנו אותו. להיפך, הם פנו אליו בתיווכו של הבנקאי בינו צדיק, הם התחננו שימכור. הם לא קנו אצלו קיוסק. היו ספרים ובדיקות מקצועיות, והיה עסק משגשג, עם 970 פועלים נאמנים. זהו זה.

הם הפכו את המפעל המצליח שלו, תוך חמש שנים, לחורבן אחד גדול. הם, "דנות", חייבים הסבר לציבור והסבר לרוזנווסר, הוא אומר.

ויש נקודה אישית: מן הכסף הגדול מאד שקיבל, לא נותר לרוזנווסר הרבה, לדבריו.

בשורה האחרונה: אם מס ההכנסה יאמין לו – ויש לו הרבה צרות עם אנשי המס, הוא יכתוב בהצהרת ההון שלו שהוא שווה כמליון וחצי דולר בלבד.

מה קרה לשאר הכסף? רוזנווסר ישים יד על הלב ויספר שהבורסה גילחה גם אותו. אחרי שיצא מהעיסקה עם "דנות" כמליונר צעיר, עם מזומנים גדולים ביד, הוא לא ידע מה עושים עם הכסף. אף פעם בחייו לא היו לו כל כך הרבה מזומנים בידיים.

רוזנווסר רצה להבטיח את עתידו. הוא קנה מיגוון גדול של מניות. חלקן באופן אישי, וחלקן דרך חברת־השקעות שהקים. הוא חשב אז שהמניות הן בטחונות מצויינים לעתיד. הוא השתתף בחגיגה של כל עם ישראל. היתה אז תחושת אופוריה אדירה, הוא אומר.

אירע לו, לדבריו, מה שאירע לרוב עם ישראל. הוא הפסיד הון עתק. אגב, במשך תקופה מסויימת, בעיני חוג עסקים מסויים, הוא נחשב אשף־מניות. ייחסו לו מגע זהב.

אם לא די בכך, מאז עזב את המפעל, שלח ידו בעיסקי קבלנות בדרום נתניה. בנה שם דירות. לא הפסיד, אבל גם לא הרוויח.

אחר כך, פנה לעיסקי ספנות. כמעט חתם חוזים עם אניות קירור להובלת בשר מארגנטינה לישראל, והפסיד.

אחר כך, כמעט הקים חברה להובלת פרי הדר, עם שני רבי חובלים ישראלים, והעיסקה לא יצאה לפועל.

בחמש השנים האחרונות, דוד רוזנווסר לא עשה עסקים גדולים. רק, לדבריו, הפסיד כספים. יש לו עדיין חלומות על כניסה לעיסקי ספנות וים. יאכטות הן התחביב שלו. יש לו יאכטה פרטית אחת במארינה בתל אביב.

כך או כך, רוזנווסר אומר, בצער, שבימי חייו הרויח כסף רק בזהב, שאינו מבין גדול בעסקים אחרים, שרק יתנו לו לשוב לעיסקי הזהב והוא יעשה חייל.

מאז עזב את המיפעל שלו – הראש שלו התייבש. קם בבוקר, והלב בוכה. למה היה צריך למכור את המיפעל ל"דנות"? כסף נישאר לו רק כסף קטן. המיפעל הזוהר והמצליח שלו ירד לטמיון. אם לא היה מוכר, היה היום מיליונר גדול. בעולם, היו חמש

מארק מושביץ, בחברת יצחק רבין. נפילת "דנות" הביכה אותו קשות. היא אולי נגעה במוניטין שלו כאיש עסקים. הוא לא הגיב על פרשת רוזנוואסר. חובות "דנות" הסתכמו, לפי שעה, ב־44 מיליון דולאר. פירוק החברה ניכרך על־ידי מושביץ בהאשמות כלפי בנק ישראל, וכלפי נגיד הבנק. תצלום: שאול גולן

בדרך לדנות

תפני למושביץ

מן השלישיה שניהלה את המשא ומתן לרכישת מפעל הזהב של רוזנווסר: פלג תמיר, דוד גולן ודב לאוטמן, היה קשה לקבל תגובות ביחס לאפשרות ש"דנות" שילמה יותר מדי לרוזנווסר עבור המיפעל.

לאחר שיחה עימם, התחושה שלי היתה שהם מרגישים שהם לא חייבים שום הסבר. לאוטמן היפנה אותי למושביץ. מרק מושביץ לא טרח להחזיר טלפון. פלג תמיר לא בארץ. הוא משמש ראש הבונדס באירופה. גולן ולאוטמן הגיבו.

דוד גולן: "אני לא מוכן להיכנס לדיון בעל פה ולשלוף מהמותן. (הוא לא היה מוכן גם להיפגש עימי לדיון רציני אחרי שיעיין במיספרים).

"אני הייתי אחד מאלה שניהלו את המשא ומתן לרכישת המיפעל, ואגיד רק שבזמן שרוזנווסר מכר לנו את המיפעל, הוא לא היה ריווחי, אלא ב"ברייק איוון פוינט" (לא ברווח ולא בהפסד).

"כל הציור הוורוד שמתאר רוזנווסר את המיפעל שלו אינו מדוייק. אני לא מוכן להתייחס למחיר הקניה ששילמנו. אני לא מוכן, ולא רוצה להתייחס לרוזנווסר האיש. זו רכילות. אגיד לך רק משפט אחד: אני לא מעוניין לשבת ולהתייחס לכל הנושא הזה רצינית וכלכלית".

דב לאוטמן: "לפני שבע שנים, בינו צדיק קישר בינינו לבין רוזנווסר. שכרנו אז את זאב בירגר כמומחה. הוא נסע לארצות הברית, ובדק את נושא ייצוא הזהב. שכרנו מומחים, היו מיסמכים, בדקנו מיספרים, והיתה אז קבלת החלטות תוך אמונה שכאן יש מיפעל תעשייתי, עם הרבה עובדים, וכושר יצוא ורווחיות גבוהה.

"אני ביקרתי במפעל רק פעם אחת בחיי. לא מכיר את האיש דוד רוזנווסר. לא ראיתי אותו אפילו חמש דקות. היו שם אנשי מקצוע ומומחים, והם המליצו.

"אני לא מבין במפעל של רוזנווסר, אני לא מתראיין בנושא של "דנות". האם את מראיינת אותי? אני הייתי פשוט מנומס והחזרתי לך טלפון כי ניפגשנו בנסיבות אחרות. אבל בנושא "דנות" תפני למושביץ.

חברת "דנות" התפרקה, החודש, ברעש גדול. 11 המופלאים של הכלכלה הישראלית התקפלו. הישראלי הקטן, שהשקיע בחברה, הפסיד • ישראלי אחד אולי לא הפסיד. קוראים לו רוזנוואסר. הוא מכר ל"דנות" את מפעל הזהב שלו, תמורת 8.5 מיליון דולאר. היום, המפעל דנות/רוזנוואסר שקוע בהפסד של 11 מיליון דולאר. מה קרה שם? האם רוזנוואסר הרוויח? האם המחיר היה מופקע? מי מאנשי "דנות" אחראי לפאשלת־רוזנוואסר? האם חשבו רק על הבורסה? מי זה רוזנוואסר?

דוד רוזנוואסר, נובמבר, 85. לדבריו, הם רצו לצאת לבורסה. הם לא חשבו ברצינות על תעשייה. הם, לבסוף, לדבריו, הדיחו אותו. הם היו גדולים עליו. הוא, לדבריו, עדיין מסוגל לשקם את העסק. הוא הפסיד בבורסה

פנחס ספיר בנה אותם!

זאב בירגר – המנכ"ל הראשון שמונה למיפעל מטעם "דנות". לשעבר סגן מנהל המכס והבלו. סמנכ"ל מישרד המיסחר והתעשיה. מנהל החטיבה לתעשיות קלות. הממונה על המחירים. מנכ"ל חברה אמריקאית, משם השיבוהו ארצה לנהל את מיפעל הזהב. היום, עוסק בעידוד השקעות ותיירות: "כל הסיפור של רוזנווסר לא נכון. כשבאתי למיפעל, מצאתי שרוזנווסר עשה מעשים אשר לא ייעשו. במילים אחרות: הוא סידר את "דנות"! הוא סידר אותם במחיר הגבוה, סידר אותם אפילו במלאי.

"אנשי "דנות" קנו את המיפעל ורצו לעשות דברים מהר מהר. הם חשבו שהם חכמים. הם רצו לצאת לבורסה עם מפעל זהב, ולעשות הרבה כסף. הציבור היה אז מתפעל מסיפור של רוזנווסר ומסיפור של זהב והיה קונה מניות.

"לבסוף, הם לא יצאו לבורסה. אני משתומם על הניתוח הכלכלי של רוזנווסר, המיפעל שלו לא היה ריווחי כשמכר אותו ל"דנות". הוא ניהל אותו כאדם פרטי עם קומבינציות. לא היו ספרים מדוייקים. הוא סגר עיסקות בלחיצת יד. הייתי שם כמה חודשים, וברחתי מהם כמו מאש.

"ברצינות, בוא ואגיד: צמרת הכלכלה שישבה ב"דנות", לא התייחסה למיפעל כאל תעשיה. רק רצו לעשות כסף קל בבורסה. אם תנתחי כל אחד מהם, אולי תגלי שהם בנו אימפריות כלכליות בתקופת ההטבות של ספיר, עם הרבה סובסידיות.

"היחיד מביניהם שיש לי אליו כבוד כאיש שיווק מקצועי, הוא דב לאוטמן. כל השאר, עסקו בקומבינציות. כל מיפעל תעשייתי שבו נגעו, נפל.

"היה אצלם בלאגן. אני לא אוהב שכל הגדולים באים עכשיו ומתחבאים מאחורי הגב שלי. אני הייתי רק פקיד שלהם. אני לא אמרתי להם לשלם שישה מליונים לרוזנווסר. לדעתי, צריך לחקור לא רק את הפרשה של רוזנווסר, אלא את כל "דנות".

"הם שלחו אותי לחו"ל לבדוק את הנושא. הבאתי למפעל הזמנות. כתבתי להם כמה וכמה מכתבי אזהרה, שהראו כי לא הכל במפעל וורוד. האזהרות שלי רשומות בכתובים.

"11 המופלאים האלה קנו מיפעל במחיר הגבוה משוויו, ככה קונים מפעלים?! לא מעניינים אותי כל הגדולים האלה! הם רצו לקנות מפעל בלי להשקיע פרוטה עצמית! הם היו תקועים עם מלאי ועם חובות. רק הריבית השנתית עברה את המליון דולר.

"לי, הם לא נתנו יד חופשית ולכן ברחתי. איפה הם היום מתחבאים?! לדעתי, הסקנדל של מיפעל הזהב קטן יותר מהסקנדלים האחרים שבהם הם טיפלו. בחיים שלי לא ראיתי שככה מנהלים עסקים! בחיים שלי לא ניתקלתי בבן אדם כמו רוזנווסר!

השנים האחרונות טובות מאד לשוק הזהב, הוא אומר, לוא היה ממשיך לעבוד היה היום נחשב למליונר גדול. רוזנווסר מבכה את רוזנווסר.

מה בדיוק אירע במפעל הזהב שכשלו? יש כמה וכמה גירסאות. זו של דוד רוזנווסר, האיש שהקים ומכר ביוקר. זו של דוד בירגר, המנהל הראשון, שמונה על ידי "דנות", למיפעל, מייד אחרי שעבר מידי רוזנווסר ל"דנות". בירגר השתתף בתהליך המשא ומתן לרכישת המפעל.

ישנה גירסה נוספת, זו של בני לפידות, היום מנכ"ל "דנות־רוזנווסר".

רוזנווסר אומר שכל ימיו היה תעשיין קטן. כשבאו אליו כל הגדולים מ"דנות", חי בחגיגה. מה איכפת לו שיקנו ממנו, ואחר כך יכנס עימם בחזרה כשותף ברבע וכיועץ? הוא חשב שהם הגדולים והעשירים יהיו מנוף למפעל. תמיד היה לו מחסור במזומנים. ועכשיו, להיות שותף עם מושביץ? זה בכלל לא רע!

הוא אף פעם לא ישב עם כל הגדולים האלה. לא שהם היו בעמדת התנשאות, אלא הם בכלל לא מאותה הסביבה.

רוזנווסר יליד טרנסילבניה, איש פשוט, לא למד בימי חייו יותר מדי. הוא עובד בזהב מגיל 11, במפעל צורפות קטן שהקים אביו. יודע מעט אנגלית. עושה עיסקאות באידיש, ובמעט אנגלית של ברוקלין. אוהב להתלבש בהידור, נעלי עור אליגטור, בגדים רכים. אוהב לבשל מזון בנוסח הונגריה, מתעשר חדש, לא מהשורה של 11 המופלאים. בעבר, ניהלו עימו משא ומתן דוד גולן, פלג תמיר ודב לאוטמן. עם אלה, היו לו מעט פגישות. לא הפכו לחברים ולא התקרב.

אחרי המכירה, הביאו מירושלים את זאב בירגר, מבכירי כלכלני ישראל, ומינו אותו מנכ"ל המיפעל. רוזנווסר היה צריך להיות יועץ. פתאום, הרגיש שלא סובלים אותו במפעל. העובדים שלו חוששים לדבר איתו. "מתנהגים כמו שיעינישו אותם אם יאירו פנים לבעלים לשעבר".

לא טוב לרוזנווסר במפעל שפעם היה כולו

←

עסקים. דנות מתפרקת. פרשת־רוזנוואסר. הקלות הבלתי נסבלת של חולמי החלומות

לשבוע המתחיל ב־15.11.85 והמסתיים ב־21.11.85

האירועים המרכזיים הצפויים השבוע

- שיבושים על רקע הקשיים הכלכליים במוסדות ממלכתיים, בבתי־חולים, ובמקומות עבודה שונים.
- תסיסה של קבוצות עובדים מתפתחות להפגנות אלימות.
- הממשלה חורגת באופן משמעותי ממסגרת התוכנית הכלכלית.
- תקרית מקומית בשטח בטחוני, הופכת לתקרית בינלאומית.

האישיות בחדשות

אריאל שרון – יליד מזל דגים, עובר בימים אלה תהליך של שינוי בדרכי פעולתו ויתכן אף שינוי בפילוסופיה הפוליטית שלו. עד כה, היה מעורר סביבו סערות תוך התנצחויות בוטות עם יריביו הפוליטיים, אך מאז הקמת ממשלת האחדות, הוא נמצא בדילמה קשה, שעיקרה תוסר יכולתו להתמודד על דעותיו באותה מידת חופש ולקיחת סיכונים שהיתה לו לפני כן.

החשש, שמא מאבק חריף מדי על דעותיו, הן במסגרת תנועתו והן במסגרת הממשלה, עלול לגרור את מפלגתו למשבר שאין ממנו מוצא, מונע עד כה מבעדו לבצע מהלכים דראמטיים מדי.

במפת לידתו השמימית נמצאים הכוכבים צדק ואורנוס בקרבה האחד לשני וכך גם הכוכבים מאדים ונוגה. כוכב נפטון נמצא במפה זו במזל אריה בקרבת מעלת המלכות, ובצמידות לכוכב המאדים במפתח של מדינת־ישראל. מה שמצביע על קשר הדוק בין השניים.

כוכב שבתאי במפת לידתו של שרון ממוקם במזל קשת במיקום שאליו מתקרבת בתוך מספר שבועות הכוכב אורנוס. מאידך, כוכב נוגה נמצא במפה זו במזל דלי באותו מיקום, בו כוכב צדק מהלך שם זה שבועיים.

מתוך מקרא מפתו השמימית של שרון נראה, כי בתוך זמן קצר הוא ישתחרר מן הקפאון או מהשקט היחסי שבו היה נתון לאחרונה, תוך שהוא מחולל מחדש סדרת סערות הגורמות לזעזועים בתנועתו ובממשלה. הימים הקרובים, וכן החדשים פברואר־מרץ הקרובים ובאים, יחזירו אותו לכותרות. נראה אותו הפעם לוקח סיכונים גדולים יותר, תוך החרפת מאבקיו עד כדי יצירת משבר ממשלתי ממשי.

דרכו הפוליטית של שרון היתה רצופת תפניות ושינויים חדים. נראה, כי גם בתקופה הקרובה תהיה תפנית משמעותית הן באופן פעולתו והן בצורת מאבקו.

מפת השמים השבוע – מצביעה על כמה מהלכים שמימיים חשובים (בעיקר מאמצע השבוע ואילך). כוכב שבתאי עובר ב־18 לחודש למזל קשת, לאחר ששהה במזל עקרב מאז דצמבר 1982. במעברו זה, מסתיימת אחת התקופות המסובכות במינה בעיקר במישור הכלכלי והחברתי. מאידך, בכניסתו למזל קשת, מביא הוא עמו דגש יתר על התמודדות במישור הבינלאומי, בעיקר בכל הקשור לגבולות, לשכנינו הערבים ולבעיות עליה וקליטה.

באופן אישי, מאפשר מעברו של כוכב שבתאי, לכל אחד מאיתנו, לערוך חשבון פנימי מחודש תוך למידת לקחים ותחת פחות לחצים. זה הזמן להפתח לרעיונות חדשים ולגישה חדשה בחיי היום יום. ביום בו עובר כוכב שבתאי למזל קשת, נמצאים כוכב נוגה וכוכב צדק בהיבט שלילי האחד כלפי השני.

תחת השפעת היבט כזה מומלץ להזהר מספקולציות כספיות, או מהקמת שותפויות.

ב־20 לחודש מתחיל כוכב חמה מהלך נסיגתי במזל קשת, שיימשך עד ה־9 בדצמבר. בתקופה זו מומלץ לכולם להזהר מגנבים, מרכילות, מטעויות בשיפוט, מקניות חפוזות, ללא בדיקה ומחוסר ריכוז.

המאדים, מאידך, מקרין הבטים חיוביים לאורנוס, לצדק ולכוכב חמה. מצב זה מאפשר לנו לפעול במלוא כושר האנרגיה שלנו ובמינימום טעויות, תוך יכולת לנצל באופן יעיל כל דבר בדרכנו. כל זאת, בלא לאבד מההתלהבות שאנו נסחפים בה, והנותנת לנו את האנרגיה החיונית לעצם ביצוע הפעולות המקדמות אותנו למטרה.

ילידי השבוע – משתייכים לקבוצת השלישון האחרון של מזל עקרב ונשלטים על־ידי הכוכבים פלוטו, מאדים, והירח. בני קבוצה זו הינם הרגישים ביותר מבני מזל עקרב. הרגש שלהם הרבה יותר סוער והדבה יותר תוקפני. ומצבי־הרוח שלהם יותר בולטים מהרגיל. קיים אצלם קשר חזק לבני משפחה וכן אהבת נסיעות ולימודים. התחושת הצורך להיות בתנועה מתמדת, אינה נותנת להם מנוחה. הם מחפשים באופן קבוע אתגרים חדשים וריגושים מרתקים.

בני קבוצה זו סבלו בשנה האחרונה מצוקות רציניות, בעיקר בכל הקשור למשבר אישיות או משבר התדמית העצמית, תוך צורך מיידי לבנות תדמית זו מחדש במקום הקודמת.

לקראת סוף נובמבר יוצאים בני קבוצה זו בהדרגה מהלחץ ומתחילים במסלול חדש, כשהם הרבה יותר חכמים ובשלים מאשר קודם. בני המזלות דגים, שור, סרטן, ובתולה יהיו להם לעזר רב.

עקרב (23.10–22.11): הדגש הוא על השתחררות מלחץ וממחויבות קודמת. החיים מתחילים להראות הרבה יותר אופטימיים. כוכב שבתאי עוזב, השבוע, את מזל עקרב ומאפשר לבני עקרב לחזור לקצב החיים הטבעי שלכם או לפחות לנהל את החיים בפחות לחצים. הנכם מוזהרים לנקוט בכל אמצעי הזהירות בכל הקשור לענייני כספים. מהלכו הנסיגתי של כוכב חמה עלול לסבך אתכם בצרות פינאנסיות בלתי צפויות.

קשת (23.11–21.12): בשבוע הנוכחי מתחילים הקשתים תקופה חדשה בחייכם. בעיקר הכוונה לאלה שנולדו בעשרת הימים הראשונים של מזל קשת. בתקופה זו אתם עושים את חשבון הנפש הרציני ביותר בחייכם מאז שנים רבות. אתם חשים שכל ההישגים שהשגתם עד היום אין בהם שימוש או שאין להם השפעה וכי למעשה עליכם להתחיל מבראשית. עם זאת, אין זה הזמן לשינויים, אלא ללמידת הדרך בה עליכם יהיה לבחור בעת ההחלטה העומדת להתחך בקרוב.

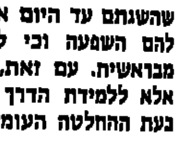

גדי (22.12–19.1): השבוע הדגש הוא על שינויים בגישה אל עצמכם. עד כה נטיתם לצפות ליותר מדי מהסובבים אתכם, תוך יצירת קשר הדוק מדי בין יכולתכם לבצע וליצור, לבין התמיכה וההכרה מצד החברה. החל משבוע זה ואילך, אתם הופכים למתבוננים ומוכנים ופתוחים ללמוד מהחיים יותר מתמיד, שהרי החיים עבורכם הוא בית־הספר האמיתי. מכל מקום, המסקנות עבורכם בתקופה זו חשובות יותר מהעובדות.

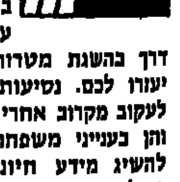

דלי (20.1–19.2): בימים אלה אתם, הדליים, הופכים למרכז בכל אירוע חברתי, משפחתי או מקצועי. כוכב צדק העובר במזל דלי בתקופה הנוכחית, מטיב עמכם ומאפשר לכם קיצורי דרך בהשגת מטרות. ידידים בעלי השפעה יעזרו לכם. נסיעות וביקורים יאפשרו לכם לעקוב מקרוב אחרי התפתחויות, הן בעסקים והן בענייני משפחה. מכל מקום, זה הזמן להשיג מידע חיוני וחשוב לצורך המשך פעולותיכם, גם אם הדבר כרוך בצורך לנסוע או לבקר במקומות מרוחקים. בענייני לימודים או השתלמויות, ההצלחה מובטחת מראש. אין זה הזמן לענייני רגש.

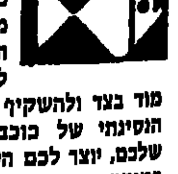

דגים (20.2–20.3): הדגש הוא על לקיחת אחריות. בניגוד לעבר, הנכם מוכנים כיום לקחת על עצמכם מחוייבות ואחריות, תוך הפגנת שאפתנות ורצון לממש שאיפות במקום לעמוד בצד ולהשקיף על החיים בעצב. מהלכו הנסיגתי של כוכב חמה בבית הקאריירה שלכם, יוצר לכם השבוע בעיות בלתי צפויות במימוש תוכניותיכם. על כן, עליכם לנקוט באמצעי זהירות רציניים כדי לא לאבד את השליטה על מהלך העניינים. אל תתנו אמון באיש, בימים הקרובים. אל תסמכו לא על הבטחות ולא על לוח זמנים.

טלה (31.3–19.4): השבוע הדגש עבורכם הטלאים הוא על שותפויות, ועוזכים אך גם בענייני רגש. ידידים יהיו לכם לעזר רב והוא הדבר בשותפים עסקיים. בשטח הרומנטי הרגשות סוערים וקיים רצון להפגין כלפי חוץ את התחושות הפנימיות. בענייני כספים עדיין קיימות דאגות, אך עם זאת, כבר יש לכם פתרונות לבעיות בשטח זה. השיפור במצב הכלכלי יבוא בהקדם. אין זה הזמן לנסיעות, בתקופה זו הנכם כלולים להתאכזב ולאבד את לוח־הזמנים ולא לפגוש את אלה שאותם תכננתם לראות. באם אתם מוכנים בכל זאת להסתכן בשיבושים בעת נסיעות, אין לכם ממה לחשוש. ומובטחת לכם, למרות הכל, חוויה מהנה. אל תסמכו בימים הקרובים על מכתבים או על הודעות. הואילו נא לבדוק היטב את המקור לכל מידע המגיע אליכם.

שור (20.4–20.5): הדגש הוא על עבודה, קאריירה, וניצול ההישגים המקצועיים לקידומכם האישי. ההצלחה בתפקיד, או בעיסוק, או בלימודים, מחזקת את תדמיתכם האישית ומאפשרת לכם להתקדם ביתר מהירות למטרות שהצבתם. אנשים בעלי השפעה או עמדת סמכות, ישמרו על האינטרסים שלכם.

בענייני רומנטיקה, על אף רגשות חזקים קיימת רגישות גבוהה מהרגיל כלפי בן או בת הזוג. אין זה הזמן המתאים לערוך חשבונות או לדרוש ויתורים מהצד השני. בענייני כספים, אין זה הזמן לקחת סיכונים.

תאומים (21.5–22.6): השבוע אתם ממשיכים בפעילות יוצרת והאופטמיות מרקיעה לשחקים. מאידך, הילוכו הנסיגתי של כוכב חמה השליט על מזלכם, יוצר רגישויות מוגזמות לסובבים אתכם. חוסר הסבלנות ומצבי הרוח שלכם בולטים בתקופה זו, דווקא בעת שאתם נמצאים במצב של פעילות רבה. עליכם להמנע בימים אלה מחתימה על הסכמים, מכניסה לשותפויות, או ממתן התחייבויות ללא בדיקת העובדות באופן מדוייק. מוטב בימים אלה לבדוק כל מסמך בקפדנות לפני חתימה, וכן, לא להאמין למידע שאין לו הוכחות ברורות.

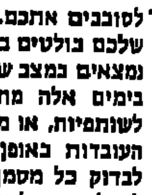

סרטן (23.7–23.8): בימים אלה אתם מתחילים בהדרגה להתאושש מהמתח הנפשי והרגשי בו הייתם נתונים לאחרונה. על אף שעדיין אתם נמצאים על פרשת־דרכים בענייני הרגש, קיימת בכם תחושת בטחון רגשי יותר מבעבר. השליטה במצב בשטח זה, חוזרת אליכם. בענייני בריאות, זה הזמן לעבור ביקורת רפואית, ולא לזלזל במקרים של בעיות בעיכול ובלחץ הדם.

בשטח העבודה והקאריירה, עומס העבודה גדול מהרגיל, ואינו מאפשר לכם מנוחה מספקת. זה הזמן לעצור ולעשות סדר־יום חדש. בענייני כספים, על אף שיפור זמני, טרם יצאתם למרחב.

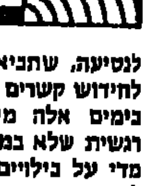

אריה (23.7–23.8): השבוע, הדגש אצל האריות הוא בענייני הרגש ושותפויות. זאת, על אף רגישותכם לעמדת הצד השני וחוסר גמישותכם למצבים בלתי צפויים. מפגש מרגש יגרום לנסיעה, שתביא להידוק קשרים חדשים או לחידוש קשרים שנותקו בעבר. עליכם להיזהר בימים אלה מטעויות בשיפוט ומהישתפכות רגשית שלא במקום. הוצאות כספיות גדולות מדי על בילויים או על מוצרי פאר, עלולות לסבך אתכם בצרות תקציביות.

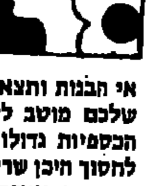

בתולה (22.8–22.9): בני מזל הבתולה שמים דגש בימים אלה על ענייני הבית ועל ביקורים ונסיעות לקרובי משפחה. אין זה הזמן להתערב בסכסוכים משפחתיים. אחרת, תהיינה אי הבנות ותצאו אתם הסובלים. את הביקורת שלכם מוטב לשמור לפעם אחרת. ההוצאות הכספיות גדולות בימים אלה מהרגיל, ומוטב לחסוך היכן שרק אפשר. בענייני עבודה, השינויים כבר באופק אך מוטב לחכות עד החודש הבא. אותה המלצה מתייחסת גם לשינויים במקום מגורים.

מאזניים (23.9–22.10): השבוע הדגש עבורכם בני המאזניים הוא על התחלות חדשות, אם בשטח עבודה וקריאה ואם בשטח לימודים, מגורים, או נסיעות למרחקים. בימים הקרובים, דרושה מצדכם זהירות מוגברת בכל הכרוך בנהיגה, ובנסיעות. אתם עלולים ליפול קורבן לרמאויות, להטעיות ולגניבות. על כן זה הזמן לבדוק מחדש מסמכים משפטיים או התחייבויות העומדות לביצוע. מן הראוי להזכירכם לדאוג לביטוח מעודכן, לסורגים בדירה, ולדלת עם מנעול מתוחכם.

שלו. אחרי שמונה חודשים, מזמינים אותו, לדבריו, הגדולים מהדירקטוריון של "דנות" לצהריים, ואומרים לו שהוא בחוץ. שיש לו אמנם רבע במפעל, אבל יותר הוא לא יהיה יועץ.

למה הוא לא יודע. באותם ימים, המיפעל התחיל להפסיד 350 אלף דולר לחודש, אומר רוזנווסר.

אנשי "דנות" הביאו כלכלנים לנהל אותו, לא אנשים שמבינים בזהב. רוזנווסר אומר שהתחנן שיחזירו אותו לתפקיד ביצועי. אבל, אנשי "דנות" החליטו אחרת. שלחו הביתה את זאב בירגר המנהל הראשון, והביאו במקומו את המנהל השני, בני לפידות. גם הוא לא בן אדם שמבין בזהב, אומר רוזנווסר.

"כל הזמן", רוזנווסר אומר, "ישבתי והתפוצצתי, איך זה אף אחד מן הגדולים לא מתעניין, לא מרים אלי טלפון ושואל מה לעשות, אני הרי לא איש של סיפורים, אלא איש מעשה, הנה כאן יש מפעל שמפסיד וכושל, המנהלים לומדים עליו איך לנהל והכסף אובד".

בקומדיה העצובה הזו משתתפים ישראלים שונים זה מזה. מארק מושביץ, עלית, הסמכותי והידוע. דוד רוזנוואסר האלמוני, שהחזיק מפעל לא גדול באור יהודה, לייצור תכשיטי זהב • בעולם העסקים הישראלי, התייחסו לרוזנוואסר כאל היחיד שהרוויח מ"דנות". הוא היה כמעט גיבור. מושביץ לא יצא אז, ולא יוצא היום לארוחות ערב עם רוזנוואסר. איכשהו, כל אחד מהם נותר במקומו, תוך השותפות דנות/רוזנוואסר, ולאחר המפולת • ראשומון קטן. עסקים, ישראל 85

"אנשי דנות אחראים!", הוא אומר, "את העסקים הפרטיים שלהם הם לא היו מעזים לנהל כל כך גרוע, אבל מה שהפך לנכס של חברה ציבורית אפשרי!"

"כל הזמן עשו שם שטויות. מכרו לאמריקאי אחד פושט רגל סחורה במליוני דולרים. כסף – לא ראו ממנו, אבל, האמריקאי, לעומת זאת, תבע את המפעל לדין בטענה שמכרו לו סחורה עם תכולת זהב נמוכה מזו הכתובה על הסחורה".

כל הדברים "המכוערים הללו", לא התרחשו בתקופתו, אומר רוזנווסר. והגרוע יותר: למרות העובדה שהוא עדיין שותף ברבע מהמפעל, הרי משנת 84' לא העבירו לו, לדבריו, מאזן ושום דבר. מן העיתונות הוא היה צריך ללמוד שהמפעל חייב לנושים שונים 11 מליון דולר, שמינו לו כונס נכסים, ושכל מה שהיה לו הלך לאיבוד.

למרות הצער והתיסכול רוזנווסר אומר שכונס הנכסים קרא לו ושאל אותו אם הוא יכול להציל את המיפעל.

רוזנווסר אומר שעדיין הוא חולם לשוב למפעל, לנהל אותו ותוך שלושה חודשים להפוך אותו לריווחי. כל השנים הוא ישב וחיכה לרגע הזה, הוא אומר. במישרד קטן, הבנוי על נחלתו בסביון, הוא אומר שערך נסויים במתכות, שאם יאפשרו לו לשוב למיפעל, הוא עוד יפציץ את השוק הבינלאומי בהמצאות ובמהפכות חדשניות.

הוא שוכח את הצהרתו הקודמת שהמוח שלו התייבש. טוען שהשנים השקטות שלו לא היו לריק, שכל הזמן חשב על מהפכות בשוק התכשיטים. אם היו נותנים לו בטחונות של חמישה מיליון דולר, מחזירים אותו לשוק הזהב – הוא היה מוכיח לעולם מי זה רוזנווסר. הוא יותר מדי גדול ללכת מחדש על

זאב בירגר: איפה אנשי "דנות" מתחבאים היום?! מאחורי הגב שלי?!

מפעל קטן, הוא רוצה ללכת רק על גדול, רק לחזור למיפעל שלו. להציל את השרידים. יש לו שם פועלים נאמנים, אנשים שעבדו עימו שנים על שנים. שישנו עימו בלילות על הריצפה במפעל, כשהיה צריך לבצע הזמנות לחו"ל. יש לו שם בין העובדים הרבה קרובי משפחה. כך אומר רוזנווסר בביתו שבסביון.

סוף הסיפור – סיפור הצלחה/ כישלון/ טיפוס/ נפילה/ ישראלי. רוזנווסר לא חושב שאמר את המלה האחרונה שלו. עדיין לא מרים ידיים.

בסיפור שלו – לא חשוב אם יש צודקים יותר, או צודקים פחות – יש מפסידים. זה מה שחשוב. אולי גם אתה, הישראלי הקטן, ביניהם.

רוזנווסר אומר שממה שאירע לו, למד שעסק טוב צריך להתקיים גם בימי פרוספריטי, וגם בימי שפל. העסק של "דנות" לא היה תעשיה. הם רצו לצאת עם המיפעל שלו לבורסה.

מסיבות שאינו יודען, הם לא יצאו לבורסה. רק הפסידו. המסקנה של רוזנווסר היא שתעשיינים גרועים ואנשים שאצים להתעשר – מפסידים. לא בטוח שרוזנווסר יוצא נקי מן הביקורת שלו על אנשי "דנות". במבט לאחור, הביקורת שלו יכולה לחזור גם אליו כבומרנג.

מפעל משגשג? לא בטוח

בני לפידות, מהנדס מכונות. לשעבר מנכ"ל ארבע חברות. בעל שם של איש מינהל מצויין. בעל תואר שני במינהל עסקים. כיום מנכ"ל מפעל הזהב "דנות רוזנווסר": "אני עדיין עובד ב"דנות" ומתלבט קשות מה להשיב. החובות הריאליים של המפעל כשלושה וחצי מליון דולר, בספרים רשום 11 מליון כי זה כולל פחת מוניטין. זהו סיפור עצוב.

"הדברים התגלגלו ולא גילגלו אותם. אי אפשר לשים אצבע ולהאשים. בתחילה, כתבתי עבורך בתגובה שלושה עמודים. אחר כך, התחרטתי. אני אמסור ביובש ובקיצור את עמדתי.

"אני, כאמור, עדיין עובד "דנות". הצטרפתי למפעל ב־1982, אחרי שהמשא ומתן בין "דנות" לרוזנווסר היה כבר חתום, ובכך אין לי כל חלק.

"לא ניהול כושל הביא להתדרדרות. אני לא משוכנע שרוזנווסר מכר מפעל משגשג. אולי להיפך. היו לו בשנת 1980 רווחים ספקולטיביים, וזה כיסה על ההפסדים של מיפעל כושל, ולא משגשג.

"להיפך, אנחנו שיפרנו את המיפעל. אבל, תנאי השוק השתנו. ארה"ב הטילה מכס על שרשראות זהב, מחיר הזהב נפל. היה צורך דחוף להשיג מימון. היו חובות גרועים, והקטנה דרסטית של האשראי. כל אלה הביאו להתדרדרות.

"ביחס לתביעה המשפטית, כאילו מכרנו לסוחר אמריקאי זהב בתכולה נמוכה מהמוצהר – זו תביעה קנטרנית של סוחר, שחייב לנו הרבה מאד כספים.

"ביחס לרעיון שרוזנווסר רוצה לחזור למפעל, אני אומר רק, בהומור, שאולי הפעם הוא רוצה לחזור על התרגיל ולקנות את המפעל במחיר נמוך, שהוא אולי המחיר שהמפעל שווה באמת.

בני לפידות: זהו סיפור עצוב. אי אפשר להאשים איש. תנאי השוק פשוט השתנו

פנינה רוזנבלום: היא טילפנה אלי ואמרה, יש לך עסק עם בעלי

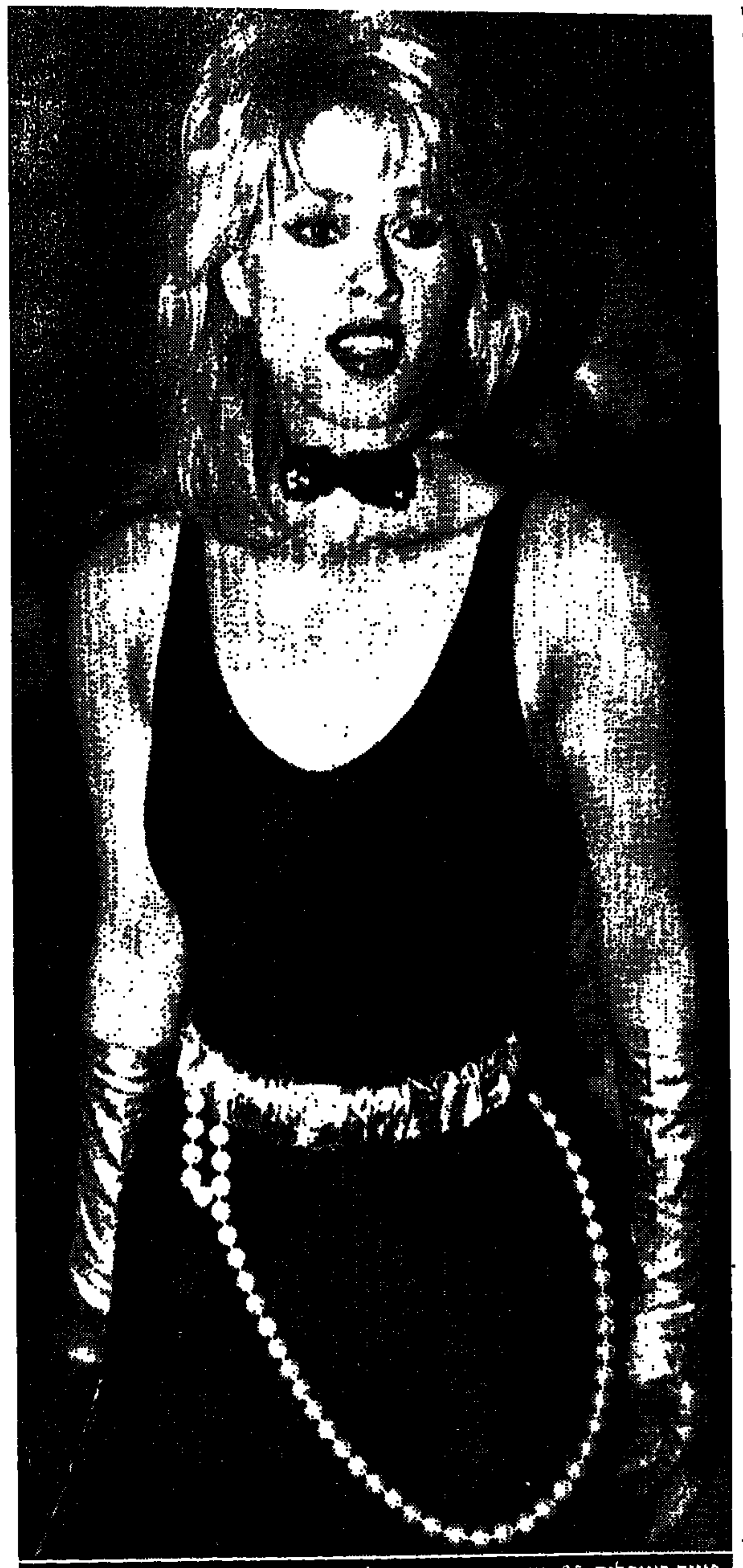

פנינה רוזנבלום, 85. נערת הזוהר מגיבה על דברי רוזנוואסר, כאילו חיזרה אחריו נואשות. רוזנבלום ניכנסה לכתבה זו, במהלך תיאורו של רוזנוואסר המתעשר, כפלייבוי. תצלום: שלום בר־טל

הוא את יודעת מה

רוזנווסר בימי זוהרו היה קצת פלייבוי. שמו ניקשר לשמה של פנינה רוזנבלום. הרכילות ידעה לספר שהיה להם רומן, שהתנהל בניו־יורק.

על כך אומר רוזנווסר: "היא רדפה אחרי. ראתה גבר צעיר ועשיר. היא היתה רגילה לגברים זקנים, וחשבה שתפסה פראייאר. פתאום, החליטה שאנחנו נוסעים לסוף־שבוע בלייק פלסיד, שזה אתר נופש מפואר, עשתה הזמנות, ואני והחברים שלי התגלגלנו מצחוק.

"במשך עשרה ימים, השתעשעתי איתה. ערכתי מסיבה לחברים שלי, עם שמפניה וכל טוב, והגברת מודיעה לכולם שחוגגים את התחלת היחסים בינינו.

"אני יושב לסחור עם נציג של חסידי חב"ד, והיא באה ומתרפקת עלי. היתה לי בושה. לא ידעתי איך להשתחרר ממנה. ביקשתי מידידה שלי שתטלפן ותעמיד פנים שהיא אשתי, הידידה טילפנה והשתחררתי מפנינה. היום הידידה הזאת היא אשתי".

כששמעה רוזנבלום מה אמר עליה רוזנווסר, הגיבה: "עבדתי בשבילו בניו יורק כדוגמנית תכשיטים. מכרתי יפה, והוא שילם לי יפה. הוא הדיוט. חיזר אחרי מפה ועד להודעה חדשה.

"הוא נמוך ומכוער, ולא עניין אותי כלל. מאיפה הוא מוצא שטויות כאלה. חיזוריו הגיעו לאוזני אשתו. יום אחד היא הרימה לי טלפון ואמרה לי: יש לך עסק עם בעלי, הוא את יודעת מה, צאי מזה.

"עניתי לה שתיקח את בעלה בחתיכה אחת, ושאני שולחת לה אותו. חי אלוהים איזה טלפונים הלכו שם. הוא חתיכת אפס. זה מוסיף אינצ'ים לגובה שלו, כשהוא אומר שהיה לו סטוץ עם פנינה רוזנבלום".

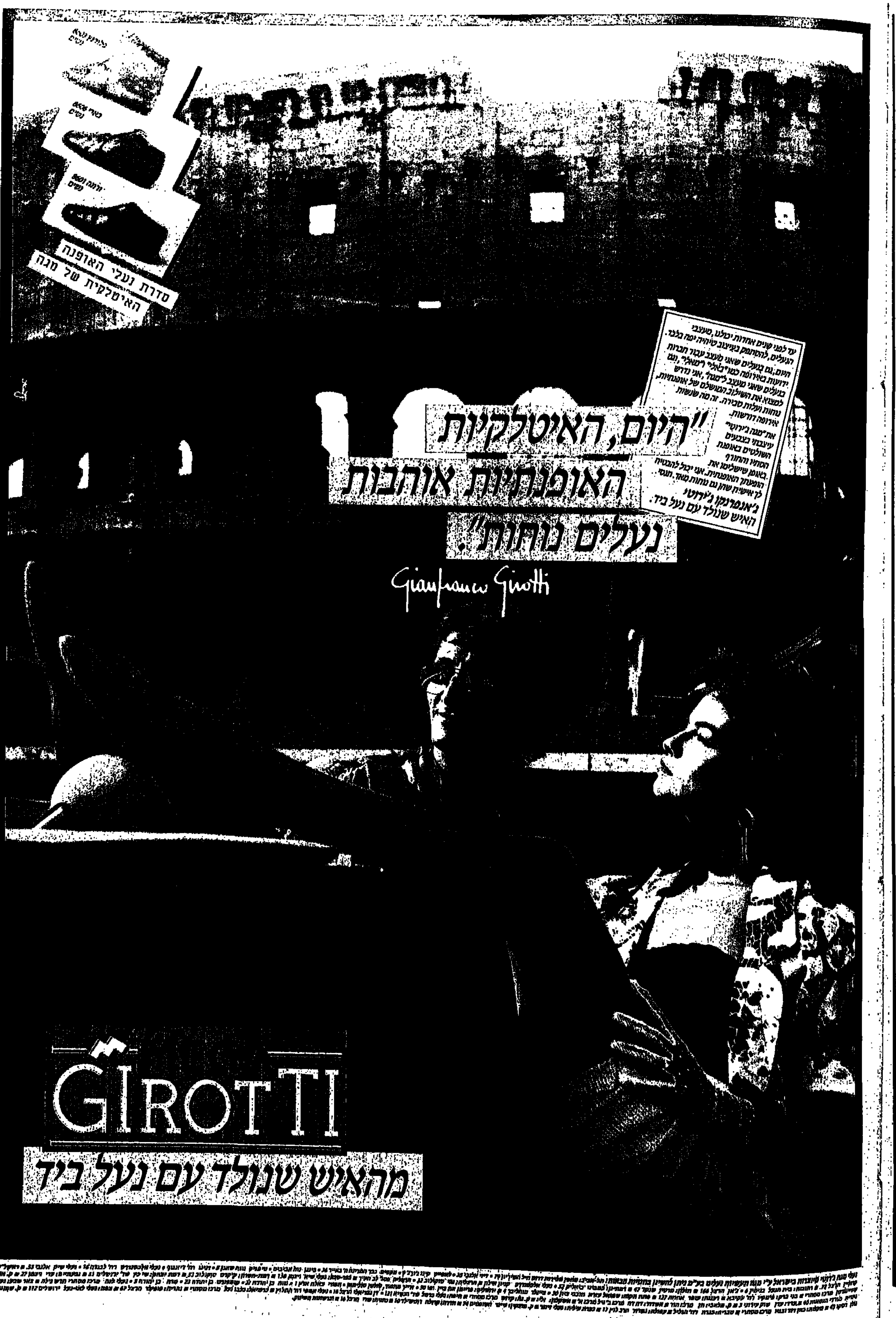

כיופים

אודטה א. דנין

פטנטים

שיניים צהובות שיניים לבנות

זה קרה לפני המון שנים, אבל אני עדיין זוכרת את העסק. מסתבר שאין בעולם חוק אשר ימנע מאדם לשים את מעיו על דוכן, ולתת לעולם הצצה ארוכה ויסודית אל ניבכי הוויתו האכסהיביציוניסטית. כך קרה שפעם, ישבתי מול המירקע וצפיתי במשורר מקומי שהרעיד כויברטור, רטט בריגושים עצורים, אך לא ויתר. במאזוכיזם פראי, פסאודו־אובייקטיבי התעקש לספר על אהבתו הנכזבת, שיניו הצהובות מדי, אוזניו הבולטות מדי, מיצחו המקריח וחוותו הנשייה. ממש רציתי לברר מה עולל הבחור לעצמו בעצמו, שככה נקם חזרה.

באמריקה זו דווקא תופעה שכיחה. הטלוויזיה שלהם היא מכשיר מציצנות בלתי נחפס בכלל לתודעה של פה. אפשר לצפות שם למשל באנס מועד, שמספר בפירטי פרטים מה הוא מרגיש באמצע, לפני ואחרי האקט, והכתב בכלל לא מרים אליו אקדח ויורה בו. אפשר לצפות בגברת שמספרת על גילוי עריות עם אביה, ואחר כך לצפות באביה ואמה שמכים על חטא היסטורי – מול המצלמה כמובן.

כומר הווידוי הנוצרי הוא המצאה אדירה, כי האומלל המכהן בקודש חייב לשמוע את הנודניק עד הסוף. אבל אמריקה החילונית זנחה אותו. היא אימצה במקום זאת את הטלוויזיה. שים וידוי בטלוויזיה, והיטהר. הבא בתור בבקשה! תרגש אותנו. תרטיט אותנו. תצמרר אותנו. תעביר בנו זרמים חלשים של חיים, שנרגיש כמו פעם, בימים הטובים ההם של הפרהיסטוריה, כשכולנו ישבנו סביב המדורה ושמענו סיפורים מהחיים.

אבל נחזור למשוררנו.

הוא התראיין – נדמה לי – לרגל הוצאת אסופת רכילות משל עצמו. אתייחס ברשותכם רק אל הופעתו הבלתי נשכחת של האיש, בה הכריז נוכח פני האומה ששיניו צהובות מדי, בין כל שאר השגותיו על עצמו.

וככן, לבחור, ולכל שאר האנושות המדמה כי לשיניה גוון חמניה עשיר:

כבר הרבה זמן משווקות בארץ צלוחיות חרסינה מיובאות מצרפת, מלאות מין מישחה רפואית מלבינה על אמת. עם המישחה הזאת מבצעים השיננים ניקוי אבן. מובן לכן, שזו לא באה במקום מישחת שיניים רגילה, אלא טיפול משלים, אס.או.אס. למעשנים ולאוכלי ארטישוקים טריים.

המישחה הזו מכילה גרגירים מלטשים, לכן אין להשתמש בה יותר מאשר פעם בחודש. לוקחים קצת מהעסק הזה על מיברשת שיניים יבשה וקשה, ומשפשפים הרבה, ביסודיות, ביחוד על מירבצי הניקוטין, וקו המגע של השן עם החניכיים, בתנועות טיאטוא קטנות של מהחניכיים והחוצה.

לעסק קוראים DE'TARTRINE וזה נמכר אצל סוכנים לצרכי רפואת שיניים, באריזה של שלוש צלוחיות יחד. (לאתר בדפי זהב, תחת הערך: "רפואת שיניים, ציוד חומרים ותיקון" לחפש מי שמפרסם "מוצרים דנטליים") זה אומנם נמכר בדרך כלל לרופאי שיניים, אבל אין סיבה שגם סתם אזרח לא ישתמש במוצר הזה, אם יזכור שזו לא מישחה יומיומית!

לפעמים, תורשה, פלואוריד רב במי השתיה ותרופות אנטיביוטיות שניתנו בגיל קטן, משנות את הגוון הטיבעי של השן. אם הגוון הצהבהב־חום אינו מסיבות חיצוניות (טבק, מיני מזונות מכתימים) המישחה הזו לא עוזרת. יש ללכת לרופא שיניים טוב, שיצפה את השן בטכניקה "אצגג" עם חומר פורצלני קוסמטי מטייח. משהו כמו עיקרון מישחת הלק על הציפורניים, רק כמובן הרבה יותר עמיד.

זהו. משפשפים עם זה ושוטפים בהרבה מים. אחר כך יוצאים אל העולם, מחייכים אליו – והלה נזקק מיד למישקפי סינוור. באחריות.

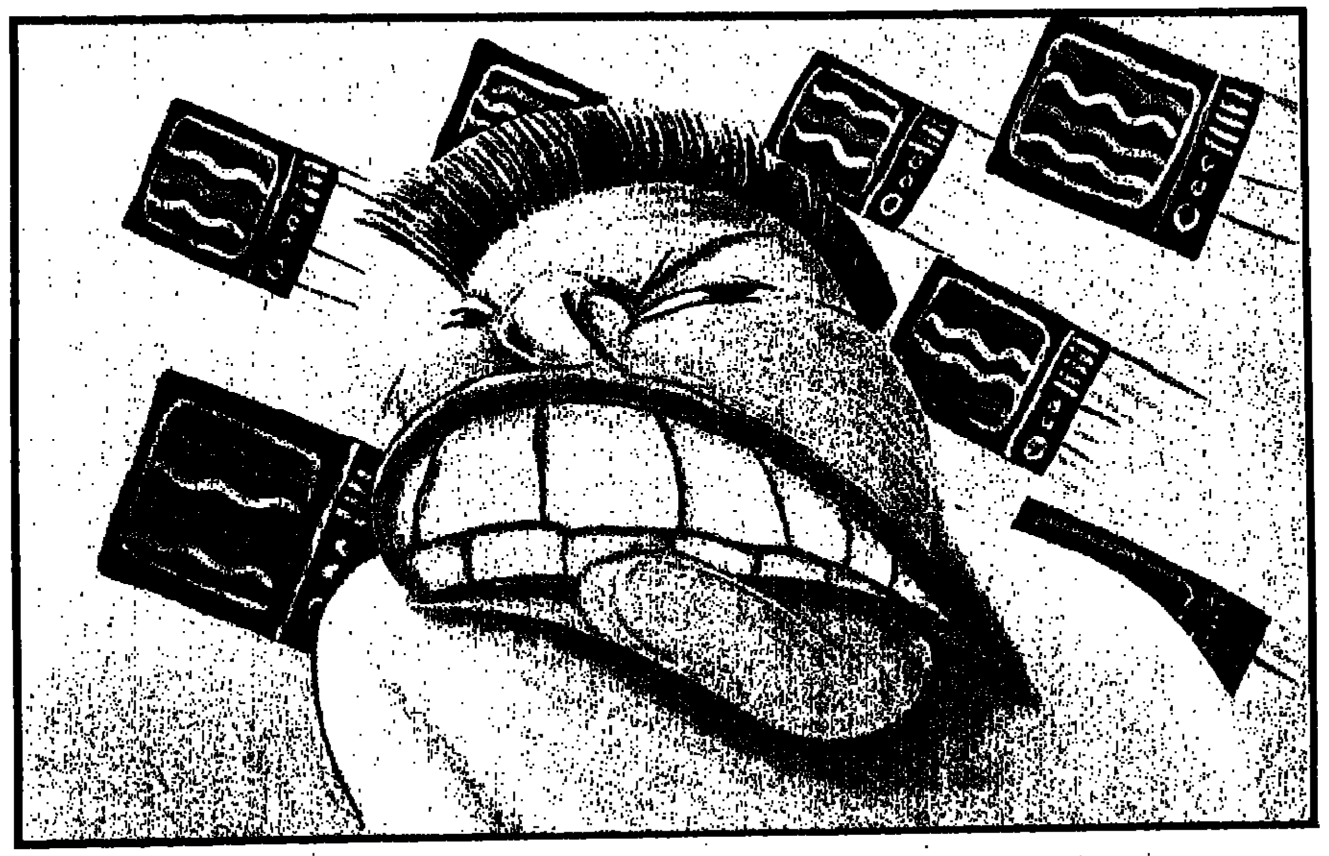
איור: עמיר דום

בישולים

הגלידה של ההיי צ'וצ'ייטי

"אהה" אמרה הקופאית במינימרקט ודפקה לחשבון באצבעות אמן 2 שמנת מתוקה. "גם את עושה את הגלידה שעושות כל ההיי סוסייטיז"

הילד תלה על כתף אחת וכירסם ביסודיות את הטריקו שלי, שמחשופו נהיה קלוש. על [illegible] מאוד, שהצטין את הגבהה ציין לעשר זקות שקט. עין אחת היתה סגורה לי מרגש, כי בני לא למד שלפני חיטוט מרונק על פני אמא יש לרחוץ ידיים.

איזה גלידה? שאלתי ההכרות ונוזה על שככה החשיבה אותי כהיי־צ'וצ'ייטי, למרות מצבי העגום.

"זאת נר", אמרה "עם החלב הממותק המרוכז, והמיץ הקפוא".

וככה רבותי, תודות לבחורה בשם דליה, אני יודעת מה אוכלים בהיי־צ'וצ'ייטי. ממש לא פייר כמה טעים.

כמובן ששיפצנו את העסק במיטבח הביתי כי חיי לא חיים בלי הפרות מישמעת, ולו גם של מתכון, אבל הבסיס באמת היה בומבה.

זה מעדן בכמה טעמים לבחירה. פחות מוס, יותר גלידה חורפית. מינון וטכניקת הקרשה מדויקים יוצרים לזה מירקם וטעם של גלידה נפלאה – רק בלי ה"קפוא" האלים מדי, בעונה זו, לפה. סכנת נפשות לדיאטה – אבל חגיגה לחיך.

צריך:

- 2 שקיות שמנת מתוקה (500 סי. סי.)
- שפופרת אחת חלב מלא ממותק מרוכז, של 150 גרם (נסטלה)
- 2 כפיות מחוקות (מסט הכפיות הבין לאומי) אבקת ז'לטין (כן, משתמשים רק בחלק שקית)
- לטעם לימון: פריגת לימון קפוא אחד (200 סי.סי. רכז, וכבר ממותק באריזה).
- לטעם מוקה: נס קפה חזק מכוס מים + 2 כפות מחוקות נס קפה + 2 כפות מחוקות סוכר.
- לטעם וניל: כוס מים (200 סי.סי.) + 2 כפות סוכר וניל (זה 3 שקיות) + כף אחת תמצית וניל + קורט מלח (לשבירת הטעם הניג'עס).

1. בקערת מרק עמוקה (לא צלחת) שמים את 2 כפיות הג'לטין.

2. על זה שופכים או פריגת לימון מורתח וחם, או נס קפה חזק (ראה מיפרט) מורתח וחם, או מי וניל רותחים. לפי הטעם הניבחר. נוח להרתיח את הנוזלים האלה בפינג'אן או במחבת קטן.

מערבבים היטב היטב עם כף עד שאין כבר גושים. סבלנות. ענין של 10 דקות. כשאין כבר שום גושישים –

3. פותחים את שפופרת החלב מהצד הישר (ה"סוף") שלה, מישרים את כל הקיפולים, מפרידים בסוף את שתי דפנות האלומיניום הצמודות בעזרת חוד סכין – והחל מהפקק מתחילים לסחוט את התכולה ביסודיות, לתוך תערובת הג'לטין שבקערה.

מי שאין לו כוח לסחיטות, ניתן לפתוח רחב את "סוף" השפופרת ולתקוע את החלק העליון עם הפקק הסגור בתוך מים רותחים כפינג'אן. אחר כך אותזים בזהירות, בעזרת מטלית, והופכים את התכולה לתוך הג'לטין.

כשיוצאת כל הכמות מערבבים היטב, כמו מיונז, ומכניסים עם כף המתכת המערבבת שתוליך קור, לרבע שעה בדיוק לפריזר. זה חוסך המון זמן.

מוציאים, ומניחים על השיש לעוד רבע שעה, שימשיך להתקרש. בקיץ, כשחום מי על השיש, עושים פעולה זו במקרר.

כשהמירקם ריירי (אם התקשה מדי ניתן להמיס מעט חזרה ע"י הצבת קערת המרק עם החומר בתוך מחבת עם סנטימטר מים רותחים).

4. מקציפים את שתי שקיות השמנת לקצפת קשה מאוד, אבל לא עד חמאה – ובלי שום סוכר. יש די ברכז החלב ובמי הג'לטין. כשיש קצפת מוכנה –

5. מחזיקים את קערת המרק המלאה מעל קערת הקצפה, ולפני שפיכת תוכנה פנימה על הקצפת, לאיחוד, מעלים מתוך הקצפת שתי כפות בריאות חומר, ומערבבים אותן בלי רחמנות, ככה, כמו מיונז לתוך עיסת הג'לטין. זה "מקליל" את הג'לטין, ותורם לאיחוד הומוגני יותר של העיסה הסופית. כעת שופכים את כל תכולת קערית המרק על הקצפת, ומערבבים היטב תוך "קיפול" עדין, את כל החומרים. שופכים לתבנית "אינגלש קייק" מאוד גדולה וארוכה־או לשתיים קטנות. מדביקים על זה ניילון, ומצננים שעה בפריזר, או חמש במקרר. מאפסנים במקרר.

פשוט עולמי!

סינת הגאון: בקערת מרק עמוקה, 2 כפיות ג'לטין תפל. על זה מרתיחים קודם במחבתון, ושופכים חם, אחד מהטעמים:

לימון: פריגת לימון קפוא אחד. (200 סי.סי. תרכיז לימון ממותק) או –

מוקה: נס קפה חזק מכוס מים + 2 כפות מחוקות נס קפה + 2 כפות מחוקות סוכר, או

וניל: כוס מים + 2 כפות סוכר וניל (זה 3 שקיות) + כף אחת תמצית וניל + קורט מלח.

מערבבים כשהכל נמס, סוחטים פנימה יסודי 150 גרם חלב מלא מרוכז ממותק (משפופרת) מצננים את העסק עד דרגת ריירי בלבד מקציפים חזק 2 שקיות שמנת מתוקה, ומערבבים את זה יסודי פנימה. שעה פריזר או חמש מקרר. מאפסנים במקרר, בתבניות אינגליש קייק, מכוסות.

שלושתם נפלאים בעיני. ממש קשה לי להחליט עבורכם מי עדיף.

כן מלח!

העובדה כי המלח הוא בבחינת אוייב היא עובדה ברורה למדי, בשל תפקידו בהעלאת לחץ הדם. אולם, יש העלולים לשגות כאשר הם מנסים לסלק את המלח ממזונם. בנסיבות מסויימות, איסור כולל עלול להזיק.

באיזה נסיבות?

אם עוסקים בעבודה או במאמץ גופני – מזיעים. אם עוסקים בענפי ספורט פעילים מזיעים. אם מבצעים פעילויות אלה ביום חם – מזיעים עוד יותר. כאשר מזיעים – מאבד הגוף מינרלים, וביניהם נתרן (מלח) ואשלגן.

הנתרן והאשלגן חיוניים לתיפקוד הלב. הלב, כתא דלק, זקוק לפעילויות־גומלין כימיות וחשמליות. בין הנתרן והאשלגן יש פעילות־גומלין, היוצרת את הדפקים החשמליים הדרושים לא רק ללב, אלא לגוף כולו. כאשר חלה ירידה חדה במיפלס הנתרן או האשלגן, או שניהם, הזרם החשמלי מוחלש או משובש. כאשר היצע החשמל נמוך מכדי שיוכל לעמוד במיפלס פעילות מסויימת, עלולים התקפי לב להתרחש אצל בני אדם שליבותיהם תקינים מכל בחינה אחרת.

הדרך הטובה ביותר להדגים זאת היא של אדם המשחק טניס ביום חם מאוד, מזיע בשפע, ומגיע לנקודה שבה אובדן הנתרן כה רב, עד כי הדפקים החשמליים אל הלב חלשים מכדי שיוכלו לתמרץ פעולות נורמליות.

התקפי לב מעין אלה לעיתים קרובות אינם מובנים, כיוון שקורבנם אינו מגלה כרגיל, בתולדות המיקרה שלו, שיבושים בתיפקוד הלב.

זאת הסיבה לחשיבות העילאית שיש לעיקרון של איזון ופרופורציה בכל הנוגע למלח. כמות המלח הקיימת באופן טיבעי במזונות השונים מספיקה בדרך כלל כדי לקיים את האיזון הבין־כימי. אבל כאשר מגזימים ומנסים לסלק לגמרי את השימוש במלח במזוננו, על אף הדרישות האישיות והנסיבות המיוחדות, נוכל להסתבך בצרות.

כיצד ניתן לדעת מהי כמות המלח המספקת?

עלינו לקחת בחשבון את סוג החיים שאנו מנהלים, את העבודה שאנו עושים, את הפעילות הגופנית שאנו מבצעים, את עונת השנה ואת האזור שבו אנו מתגוררים. בבדיקת דם פשוטה, שבין כה וכה יש לבצעה על מנת לקבוע את רמת הכולסטרול והטריגליצרידים ניתן לקבוע היכן אנו עומדים בכל הנוגע לגבולות הנורמאליים.

מתוך "מרפא ללב", דרכים להתמודד עם בהלה וחוסר ישע של נורמן קוזינס. מצדיק הצצה.

כדאי

הרהיטים היפים ביותר בארץ

- **איפה מוצאים בעלי הדרישות ריהוט יפה באמת.**
- **היתרון הגדול של רהיטי פורמה – תכנון, עיצוב וייצור בכל השלבים תחת גג אחד.**
- **פתוח השבת בשעות 10:00–22:00.**

מאת ג. יפית

מי מאיתנו אינו מביט מפעם לפעם, ברהיטי הסלון שלו. כשמזימה קטנה מתרקמת בליבו... להחליפם. זה שהתרגלנו למערכת הסלון הישנה, לא עושה אותה יפה יותר היום... הילדים הרי גדלו קצת, אפשר כבר לרהט את הסלון במשהו טוב יותר...

להחליף רהיטים ולהעניק מראה חדש לבית זה תענוג בלתי רגיל וגם משימה נכבדה. אך קיימת בעיה אמיתית. במיוחד לאנשים בעלי טעם טוב במיוחד. צריך למצוא משהו חדש וקוסם. איפה מוצאים ריהוט יפה באמת, טוב באמת... המבחר הכללי בחנויות הרגילות הוא בדרך כלל דל לבעלי הדרישות.

מי שבחייו כבר היה וראה ריהוט יפה ברחבי העולם, מזומנת לו הפתעת חייו. איפה? בהרצליה. באנו לרהיטי פורמה בהרצ־ליה. ראינו ונכבשנו. יש מקום ברמה בינלאומית, מקום עם רהיטים משגעים, מקום שם אתה מרגיש פתאום במרכז העולם – אתה נמצא בתערוכת הריהוט הגדולה של 1986. כל החידושים, כל העיצובים הכל לרשותך.

סמוך לצומת אכדיה, על כביש החוף ממש, שוכנת לה מעצמת רהיטים קטנה. מעצמה של איכות ועיצוב. הרהיטים היפים ביותר בארץ. באת לפורמה, אתה כמו ילד שספרי אגדה נפתחו לפניו והוא מטייל לו בין האגדות... מסתבר כי הסוד גלוי וידוע זה מכבר לרבים וחלק גדול מן הבתים היפים ביותר בארץ מצויידים זה זמן רב ברהיטים של פורמה.

צוות של מעצבים מעולים ביותר מציעים כאן ברהיטי פורמה את העילית שבריהוט.

אנשי פורמה מבקרים בכל תערוכות הרהיטים הגדולות בעולם ונמצאים בקשרי ידע עם טובי המעצבים והיצרנים.

לאחר שנושא העיצוב מכוסה בדרך העד־כנית והטובה ביותר, מתגלה היתרון הגדול והמשמעותי כל כך של פורמה. במקום פועל מפעל המייצר את הרהיטים מאלף ועד תו, שעה שיצרנים אחרים מתמחים בדרך כלל בתחום אחד כמו נגרות, ונעשות העבודות האחרות על ידי קבלני משנה. מי שסובל כמובן זו האיכות. האיכות העליונה המושגת ברהיטי פורמה נובעת מייצור עצמי של כל השלבים. מנגרות ועד ריפוד, תוך הקפדה מקסימלית על טיב החומרים וטיב העבודה. שיטת עבודה זו מבטיחה איכות גבוהה באמת,

במקרים רבים מאוד איכות גבוהה יותר ממוצרי יוקרה מיובאים.

המפעל המשוכלל מייצר את תוצרתו בפי־קוח צמוד של המעצבים ואנשי ביקורת האיכות. המיצרים השונים מופנים לשתי חנויות הפועלות במקום. פורמה קלסיק ופור־מה לצעירים. בפורמה קלסיק תוכל למצוא מערכות סלון יפהפיות בעיצוב מתקדם ביו־תר. אריגי הריפוד המקסימים מסופקים לפור־מה במיוחד והם רובם אריגים הדוחים כתם ולכלוך (!)

מחלקת הריהוט הסלוני מציגה מערכות ישיבה ושולחנות סלון שהם המילה האחרונה בעיצוב האירופאי. פרי המחשבה והתכנון של גדולי המעצבים בעולם, עוברי כאן את תהליך הייצור הקפדני של פורמה ומוצג כאן כאיכות עילית. המזנונים של פורמה הם יצירה בפני עצמה. לא תמצאו בתצוגה הרבה מזנונים. בפורמה מאמינים כי כל מזנון חייב בתכנון כשלעצמו תוך התאמה לסביבתו. 90% (!) מן המזנונים של פורמה מיוצרים בתכנון משותף עם הלקוח תוך התאמה מדוייקת לצרכיו.

באורח מעורר תיאבון מוצגות כאן פינות אוכל אציליות למראה. פינות האוכל בסג־נונות שונים. מי שאוהבים לארח, ימצאו כאן את המיטב שבתרבות הישיבה לשולחן. דגש רב מושם על נוחות בישיבה.

בחנות פורמה לצעירים ראינו מבחר גדול של רהיטים בעיצוב צעיר יותר, בצבעים עליזים ובמבחר בדים שונה וצעיר. מבלי לוותר על טעם טוב ואיכות גבוהה, השכילו כאן לאפשר מבחר גדול וצעיר במחירים נוחים.

למען אלה בעלי הדרישות המיוחדות, פוע־לת במקום מחלקה מיוחדת לריהוט לפי הזמנה. טובי האדריכלים והמעצבים בארץ הנהנים מן המבחר הגדול של חנויות פורמה, מבלים כאן במחלקה זו מעת לעת בהזמנות מיוחדות. גם הלקוח הפרטי מתקבל כאן בברכה. ביחד עם מעצבי פורמה יושבים ומתכננים כאן ריהוט מעולה על פי מידה ולפי צרכיו המיוחדים של הלקוח. בתוך 30 יום בלבד, תוכלו לקבל כאן גם את היצירה הדימיונית והפנטסטית ביותר...

ובכל מקרה יביטו בכם בעין טובה וישמחו להגיש את מלוא העזרה.

איך מגיעים לרהיטי פורמה
בכביש חיפה, בצומת אכדיה פונים לכיוון הים, נוסעים כ300 מ' (היזהרו מהיקיפ שבדרך...) פונים שמאלה ושם תמצאו את האולם הגדול של רהיטי פורמה

שעות פתיחה
שבת מ־10.00 עד 22.00
במשך השבוע 9.00–13.00, 16.00–20.00
פורמה I (קלסיק) רח' מדינת היהודים 60 הרצליה פיתוח טל' 052-555522
פורמה II רח' משכית 5 אזור התעשיה הרצליה טל' 052-559707

מבצע מיוחד – כדאי במיוחד

מספר הזדמנויות, בלתי רגילות מוצעות היום לאלה היודעים להזדרז ולנצל הצעה טובה.
* *מבחר של מערכות סלון יפהפיות 3+2+1 מוצעות היום במחיר מיוחד 1,800,000 ש' במקום 3,000,000 ש' (!) (דגם סופט)*
* *במסגרת רענון התצוגה, מוצעות מערכות מן התצוגה למכירה מיידית, בהנחה עד 30%!*

ארונות עכשיו!

ארונות אמכין
מפעלי הפלסטיק אשקלון

■ תל־אביב יהודה הלוי 59. ■ רמת־גן ז'בוטינסקי 73.
■ ירושלים שמאי 6 (סגור במוצ"ש)
■ חיפה צ'ק פוסט, שלמה בן יוסף 13
■ באר־שבע ת.א.מ. רמב"ם 1 (סגור במוצ"ש)
■ אשקלון אזור התעשיה

מכירה מיוחדת במוצ"ש בחנויות המפעל.

אמכין - המפעל הגדול במדינה למוצרי P.V.C. מקבוצת מגרב

פרס במיטבו

(המשך מעמ' 9)

לשמעון", אמר רבין בפגישה סגורה עם תומכיו. "הוא עשה מה שצריך היה לעשות, ואני מקווה שזה יוביל אותנו למשא ומתן עם המלך".

מומחים ליריבויות בין השניים טוענים, כי מה שלא עשה השכל בזמנו, עשה הטבע עכשיו. רבין בן 64, פרס בן 62, ובגילים האלה, כך טוענים מקורבי שני הצדדים, כבר אין את הלהט ואת החשק ליריבות. אחרים אוהבים לצטט את הרב מנחם הכהן, שאמר לא מכבר לשניהם: "אתם תלויים זה בזה. ואם לא, תהיו תלויים זה ליד זה".

כאשר נכנס לתפקידו, הבטיח פרס לעשות שלושה דברים: להוציא את צה"ל מלבנון, להפעיל תוכנית כלכלית, ולנסות לפתוח במשא ומתן עם ירדן. את המשימה הראשונה ביצע במלואה. בתחום הכלכלי הוא מציג בגאווה נתונים סטאטיסטיים המוכיחים, כי התוכנית הצליחה מעבר למצופה.

בעניין ירדן, יש לו תקוות גדולות. במשך כל שנותיו באופוזיציה, נהג פרס לומר, כי הוא לא יעשה דבר שיפגע באינטרסים של המדינה. כאשר ביקרו אותו על עמדות פשרניות שהוא מציג בחו"ל, השיב: "עדיף ליהראות ככבשה ובפנים להיות נמר, מאשר ליהראות נמר ולהתנהג כמו כבשה".

המוטו הזה ליווה אותו בכל הדינמיקה המדינית האחרונה. "היום העולם, ראה שאנחנו מושיטים יד לשלום. כרגע, חוסיין צריך להשיב", אמר פרס בשובו מארה"ב. לטוענים כי כל היוזמה היא "בלון מנופח", וכי בסופו של דבר לא ייצא מזה דבר, השיב פרס: "מה בסך הכל סיכנו? כמה נאומים וכמה נסיעות מעבר לים. מה זה לעומת הסיכוי לשלום".

בירושלים מעריכים, כי בחודש הקרוב לא תהיינה התפתחויות דרמאטיות עם ירדן, אבל אחר כך, מאמין פרס, תיפתח ועידה בינלאומית, ש"מן הצד הירדני שלה ישתתפו פלשתינאים שידיהם אינן מגואלות בדם".

פרס מזוהה לחלוטין עם היוזמה לשלום הנוכחית. כאשר יעצו לו שרים בממשלה, ביניהם עזר ויצמן, לגמור קודם כל את ההסדרים עם מצרים, טען פרס, כי עדיף לטפל בכל גיזרה לחוד וכי עכשיו, לאור הנסיבות, התור של ירדן.

ראש־הממשלה יצר ציפיות בעניין הירדני ומקורביו חוששים, כי אם בסופו של דבר לא יהיה משא ומתן, פרס יצא מהעניין בריסוק אברים. ככל שהוא מגדיל את הציפיות, כך יהיה גורלה של האכזבה.

פרס טוען, שהוא לא רץ מהר מדי. הוא האמין כל חייו בשלום הזה, ועכשיו הוא חושב שהנה, זה כבר מגיע. בתוך התקווה הגדולה שהוא נושא בעניין הזה, הוא רואה לנגד עיניו את האלטרנטיבה. הוא נשבע, כי בתקופתו בכס ראש־הממשלה, לא יתן לעם הזה לעבור מלחמה נוספת.

האיש המוכה, שבע המרורים, הפך להיות ראש־הממשלה הפופולארי ביותר שהיה אי פעם במדינת־ישראל. ערב צאתו לארצות־הברית, הזמינה לשכת ראש־הממשלה סקר פופולאריות. פרס קיבל 67 אחוזים. בתשובה לשאלה למי אתה מאמין יותר, לפרס או לשמיר, 58 אחוז נתנו אמון בפרס, ורק 21 אחוזים לשמיר. שאלה אחרת בסקר: מי בעיניך מנהיג, פרס או שמיר – 58 אחוזים בעד פרס ו־17 אחוז לשמיר.

מאז הוחלט בלשכת ראש־הממשלה, שלא להזמין יותר סקרים. אחוז כל־כך גבוה, הוא בבחינת סכנה. אחריו צפויה רק ירידה. עורכי הסקרים מציינים, כי גם כאשר היה בגין במיטבו, הוא הגיע רק ל־65 אחוז פופולאריות.

שמעון פרס הצליח להרגיז את חבריו ממפ"ם, כאשר הלך להטמין פתק בכותל והירבה להיפגש עם חכמי תורה. הם לגלגו מאחורי גבו, כאשר חבש כיפה והלך לשעור תנ"ך אצל עובדיה יוסף. אבל פרס לא רואה בכך מהפך.

הוא טוען, כי תמיד היה לו יחס מיוחד למסורת, וכי עכשיו הוא מכפר על שגיאות שעשתה מפלגתו כלפי הדתיים כאשר נלחמה בהם. מקורביו מודים, כי יש כאן את השיקול הפוליטי, אבל פרס לא אוהב לדבר על זה.

הוא מקפיד לא לנסוע בשבת והיה מאלה שפעלו למען קבלת חוק החזיר. אבל פעם אחת קרתה לו תקלה: בבקורו אצל סימון סניורה בפאריז, הקפיד לציין, כי עשה את הדרך בשבת ברגל. לרוע המזל, תפס אותו צלם בבית סניורה עם סיגריה דלוקה וכוס קוניאק ביד.

שמעון פרס, 13 חודשים בתפקיד. בלשכה הוא מתנהג כאילו נולד שם. העיתונות אוהבת אותו. גם הסקרים. הוא מחייך הרבה והמבט העצוב של איש מוכה, נעלם לו מהעיניים. הוא לא סובל שמתנפלים עליו בנישוקים ובחיבוקים, אבל מודה שהאהדה כלפיו מחממת לו את הלב.

האיש הזה, שפעם לא רצו לקנות ממנו מכונית משומשת, היום, מוכנים לקנות ממנו כמעט הכל.

חנוך סמית על שמעון פרס

אצלי במשאלים, פרס מגיע ל־60 אחוז פופולאריות. המעניין הוא, שהוא מחזיק באחוז גבוה לאורך זמן: כבר כמעט עשרה חודשים הוא לא יורד מ־60. בגין הגיע ל־65 וגולדה הגיעה ל־65, אבל אצל שניהם זה היה לתקופות קצרות, היו עליות ומורדות. אצל פרס, יש יציבות. דרך אגב, כדי להגיע ל־60 אחוז, מוכרחה להיות לפרס תמיכה גדולה אצל מצביעי הליכוד. זה לא אומר שזה ישפיע על הצבעה בקלפי, אבל הוא נהנה מפופולאריות גם אצלם. המעניין הוא, שהפופולאריות של פרס היא על־מפלגתית. המפלגה שלו לא נהנית מהפופולריות שלו. לדעתי, הפופולאריות שלו נובעת מכך, שהוא מטפל בעדינות בקואליציה, לוקח בחשבון את אנשי הליכוד, מתייעץ עם שמיר, ולא מעליב או פוגע בליכוד.

הוא מחפש פשרות, והצבור אוהב את זה. הוא קיבל תדמית של מנהיג רחב, הפועל בשיטה שקולה. צריך לזכור, כי השנאה הגדולה ביותר אליו היתה כאשר הוא ישב באופוזיציה ותקף את הממשלה.

היום הוא מצטייר כאדם אמין מאוד. בעניין הרוטציה, תהיה בעיה. לפי הסקרים שלי, מרבית האוכלוסיה תומכת בקיום הסכם הרוטציה. אני מניח, שאם ההסכם לא יקויים, יכעסו מאוד על ראש־הממשלה וזה יפגע בפופולאריות. אבל צריך לראות באיזה נסיבות זה יהיה, אם בכלל, והאם פרס יתפס כצודק או לא.

החקירה בעיצומה

(המשך מעמ' 11)

בשלב הזה, כ־10 ימים לאחר המקרה, מתחילים חוקרי המשטרה בנסיונות ראש־ונים, מאז הניתוח, לדלות מפי החיילת פרטים נוספים.

המבוי הסתום שאליו נקלעה החקירה מזמין תהיות ושאלות: אולי בכל זאת היה כאן אירוע חבלני עויין? אולי התוקף כבר לא בארץ? אולי זו לא היתה מכונית "סובארו", אלא דייהאטסו" הדומה לה כל כך?

כעבור מספר ימים, מחריפות השאלות ומקצתן מוצאות ביטוי גם בכמה כותרות של עתונים: חוקרים בצוות החקירה שוקלים לבדוק מחדש את גירסת החיילת, הן לגבי השתלשלות האירועים והן לגבי זהותו של התוקף. המשמעות היא: הטלת ספק במהי־מנות העדות של החיילת, או לפחות בכשירו־תה למסור עדות מדוייקת. הרופאים היקשו על חוקרי המשטרה. מצבה הבריאותי איננו מאפשר חקירה, פסקו הרופאים.

ההתעניינות הציבורית העצומה, הביאה אל חדרה של החיילת את הצייר גדל הגוף, מנשה קדישמן. האחרון, ידיד אישי של מפקד המחוז הדרומי במשטרה, ניצב רחמים קומפו־רט, נענה לבקשתו להפגש עם החיילת, ולנסות לצייר קלסתרון.

הפגישה היתה מרגשת. אם כי אולי קצת פחות מכפי שתוארה כעבור יומיים. ב־27 באוגוסט, דאג מי שדאג להדליף אותה בירושלים. מנשה קדישמן, 52, אב לחיילת, ישב במחיצתה במשך שעות וצייר מעין קלסתרון. למחרת בערב פורסם הקלסתרון של קדישמן ב"מבט". מטה הצח"מ הוצף, כצפוי, בעשרות קריאות טלפון. רבים זיהו את שכניהם וחבריהם כתוקף המבוקש. נשים זיהו בעלים־לשעבר.

גם עיתונאים, שארבו לכל התפתחות בחקירה המסועפת והעקרה, נפלו קרבן למתיחות של סוטים. כותב שורות אלה קיבל שיחת טלפון מאלמוני, שנשמע אמין מאוד והציג עצמו כאנס המבקש להסגיר את עצמו.

קבעתי עמו פגישה במלון "נאות מדבר" בצהרי ה־26 באוגוסט. הוא ביקש שאבוא עם קצין משטרה בכיר וצלם, להבטיח שלא יוכה. במשך שעתיים, המתנתי עם קצין המשטרה בלובי של המלון, שהוקף עשרות בלשים סמויים – אך לשווא.

רק טבעי שקדישמן נעשה "ענייך", למשך 24 שעות. הדיוקן המשוער שהוא מצייר, דומה, בסה"כ, לרישומי־דיוקן רגילים שלו. אותו קו, אותו קדישמן. הדימיון של הציבור מוצת, לשעה קלה. אמן נודע בשירות המשט־רה. יש בזה גם אלמנט קוריוזי. מאז הידידות בין הפסל יגאל תומרקין לבין איש־הצבא גורודיש, הציבור לא שמע על ידידות בין אמן לבין איש בטחון. והפעם, קדישמן וקומפורט.

התעלומה המתמשכת סביב זהותו של התו־קף, וסקרנותם הגוברת של העיתונאים גור־מת ל"קצר" בין כתבי המשטרה בבאר־שבע לצמרת המשטרתית.

המשטרה, כצפוי, האשימה אותם בפירסום "ספקולציות חסרות שחר, ולא אחראיות". הכתבים קבלו כי בעוד משטרת הנגב מונעת כל מידע מכתביה, מודלפים פרטי החקירה על ידי קצינים בכירים בירושלים.

חילופי המהלומות לא פוסחות על הדובר של משטרת מרחב הנגב, פקד עמירם אזולאי. נוכחותו הבולטת בכלי התקשורת, אולי מרגיזה אחדים מעמיתיו, והוא מצטווה שלא ל"דבר" יותר בפרשת החיילת. כל נושא הדוברות הופקד, מראשית ספטמבר 85' בידיו של מפקד המרחב, נצ"מ חיים בן איון, הנחשב שתקן.

העתונות, אולי בלחץ דעת הקהל, נושה במשטרה. את התמשכות החקירה, הציבור אולי נוטה לזהות כאוזלת־יד. סידרה של אירועים אלימים, מכניסה את הציבור לחר־דה. פתרון מהיר של הפרשה, ירגיע את הציבור. לעתים, השאיפה לפייס את הציבור, היא יועץ רע.

ב־30 באוגוסט, לאחר שאנשי המחלקה לזיהוי פלילי של המשטרה, שנעזרו בציוד מודרני מתוחכם, בילו ימים בחברתה של החיילת, הורכב ופורסם קלסתרון חדש של החשוד. קלסתרון ברור יותר, ולדברי החוק־רים והחיילת, קרוב יותר למציאות. פירסום הקלסתרון גורר עשרות פניות טלפוניות והודעות, המתגלות כולם כאזעקות שוא.

ממסדרונות בית החולים "סורוקה", דול־פות יומיים, קודם לכן, שתי ידיעות "משמ־חות" יחסית. האחת, שמצב החיילת השתפר וכי היא תועבר להמשך הטפול השיקומי לבית לווינשטיין. והשניה, שאין ראיות רפואיות לכך שהיא נאנסה.

ב־2 בספטמבר 85', מבשר אחד העיתונאים כי חיילים (או שמא חייל) שהופנטו העידו כי ה"סובארו" שלתוכו עלתה החיילת היה שכור.

באותו יום, מתברר שעיקר המאמץ המשטרתי הועבר למרכז הארץ.

"החקירה בעיצומה, חוקרים בכל הכיוו־נים", מודיעה המשטרה לאקונית. אין בלהודעה המשטרתית הרשמית שום רמז לוויכוחים הניטשים בין קציני הצח"מ על אופן ניהול החקירה, ועל תוצאותיה הדלות.

בשקט בשקט, נודע שבראש 30 אנשי הצח"מ, הועמד רב פקד איתן רצון. מינויו כראש הצח"מ נמשך כחודש, עד לצאתו לקורס מפקדים בכירים.

משום מה, שבים מקורות בכירים במשטרה להפיץ הודעות אופטימיות, בנוסח: "אין לנו ספק שהתוקף ייתפס" או "אנו קרובים מאוד לפיענוח".

למרות זאת, נכון לשעת כתיבת שורות אלה, לא היתה כל התקדמות משמעותית בחקירה. אלפי מכוניות סובארו נבדקו. מאות חשודים נעצרו. אחדים מהם לפרקי זמן ממושכים. הם שוחררו, בסופו של דבר.

עשרות בלשים מיומנים, מסופי מחשב עמוסי מידע, כלי רכב וציוד משוכלל – כל אלו עומדים לרשות צוות החקירה של משט־רת מרחב הנגב, בתקווה שהפושע הברוטאלי יתפס.

בחדרה, שבבית לווינשטיין, מנסה גם החיילת הצעירה, דמות חברותית, דומיננטית ובעל מזג סוער, לסייע לחוקרי המשטרה. הן בריענון זכרונה על ידי היפנוזה, והן בתשו־בות לשאלות שתי וערב.

ידידיה, בני משפחתה ושמחה הולצברג, כמובן, משתדלים להנעים את השעות הפנו־יות, שבתחום כל יום טיפולים. מידי פעם, היא מתפנית לעיין במכתבים המרגשים הנשלחים אליה.

"לעולם לא אשוב להיות בריאה כמו שהייתי", אמרה לי החיילת. "גם לא אתן אמון באנשים, כמו שנהגתי בעבר. אני משתדלת להשתקם, ולפתוח דף חדש. אולי אלך ללמוד בעזרת משרד הבטחון. כרגע, אני מתפללת שיקרו שני דברים: ראשית שאחלים מהר ככל האפשר. ושנית, שיתפסו אותו מהר ככל האפשר."

באר־שבע ניכנסת לכותרות

בין כתבי המשטרה לבין משטרת באר־שבע נוצרה מתיחות, במהלך החקירה, והדיווח על החקירה.

המתיחות אולי טבעית לבאר־שבע, שבבת אחת נחשפה לתשומת לב תקשור־תית, בתחום פלילי רגיש, מלא יצרים. נושא הדוברות מתברר אז כבעל חשי־בות מיוחדת. החשיבות כרוכה ברגישות. באר־שבע, מבחינת צמרת משטרת ישר־אל, מייצגת את המשטרה כולה. הצמרת חוששת. בחיפה ניכוו, כאשר כאילו דווח על פיענוח קרוב ומהיר של רצח הפנה כרמון. בירושלים, אולי נכשלו עם מסי־בת עיתונאים חפוזה, בעניין פריצת הכס־פות בסניף בנק הפועלים.

ואז, בשלב מוגדר, הדוברות נישללת מדובר משטרת מרחב הנגב, פקד עמירם אזולאי, ומופקדת בידי מפקד המרחב, ניצב משנה חיים בן איון.

רוצה להיות דוגמנית

אם דוגמנית מייצגת בדעת הקהל הישראלית בריאות, הצלחה ויופי – אולי אין לתמוה על כך שהתקשורת בחרה לפרסם בהבלטה שהחיילת שואפת להיות דוגמנית, לאחר שתחלים.

בפירסום, היתה מידה לא קטנה של פרובינציאליות ישראלית. אם אחרי כל מה שקרה לה, כאילו אומרת הידיעה העיתונאית, במובלע, היא תצליח להיות דוגמנית, אז היא באמת החלימה. אז היא בכל זאת נגעה בחלום הישראלי 1985.

הכל, כמובן, בערבון מוגבל, אבל דוגמנית ניתפשת, על פי רוח הידיעה, בתעודת בריאות ישראלית.

"הזהרתי אותו!..."

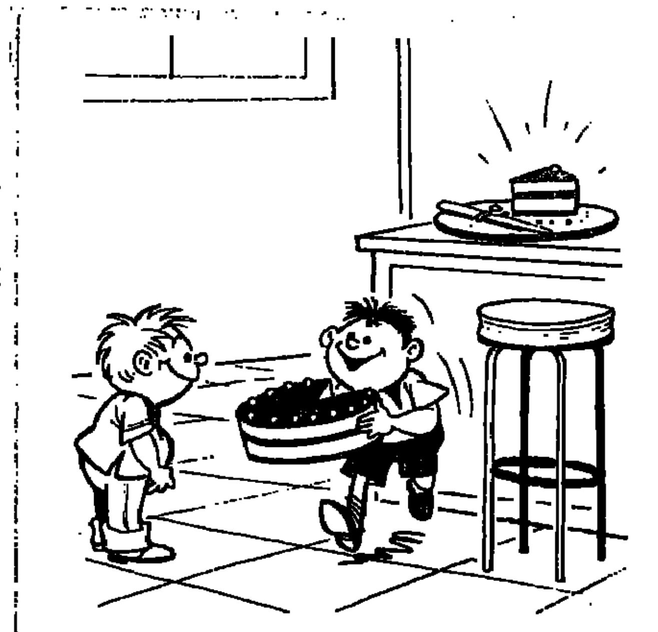
"אמא מרשה לי רק פרוסה אחת..."

פנינה – איזה שם נהדר לבת־של־מיליונר!...

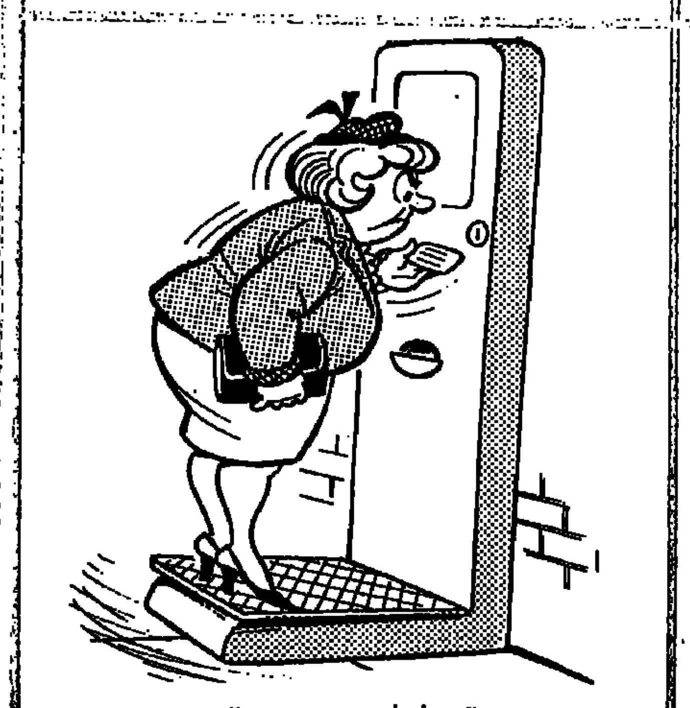
"נא לעלות אחד אחד..."

איך בונים קוטג' בצמרת-פולג?

אם קוטג' מפואר בשכונת היוקרה רמת-פולג מעניין אותך, אתה חייב לראות את הקוטג'ים של צמרת-פולג בבנייה.

לראות איך מתוך החול צומח קוטג' עם פטיו (גן פנימי) וחצר אחורית, סלון ענק, חדרים מרווחים, מטבח מפואר, פינת משחקים, פינת טלוויזיה ומה לא!!

20 דקות מת"א, ים וקאונטרי קלאב גם רמת-פולג תוכננה כשכונת יוקרה לכל דבר. השכונה נמצאת במקום משגע ליד הים, ותמצא בה את כל השרותים הסביבתיים כולל גן ציבורי מקסים, קאונטרי קלאב עם שישה מגרשי טניס, בריכה, חדרי כושר ועוד ועוד. המיקום של רמת-פולג ממש אידאלי: מחוץ לעיר אבל קרוב אליה, בסך הכל 20 דקות נסיעה ואתה כבר בת"א.

איפה אתה בשבת?
בוא לבקר בצמרת-פולג

משכנתאות, הלוואות ובטחונות
לרשותך יעמדו משכנתאות, הלוואות ומסלול תשלומים נוח לפי יכולתך. כספך מובטח לפי חוק מכר הדירות, לרבות ערבות בנקאית.

תכנון וייזום: קבוצת צמרת
משרד ראשי: ככר העצמאות 11, נתניה, טל. 053-35156
משרד באתר: צמרת-פולג, רמת-פולג.

בקרוב קוטג' לדוגמא

צמרת פולג
חברה לבנין ולהשקעות בע"מ
אדריכל: גבי טטרו • מהנדס: ד. זיידמן

צמרת-פולג. השמנת של הקוטג'ים

מדור פרסומי

כדאי

מה קורה בחדר השינה?

* שינוי גדול ומרענן בענף האופנה והעיצוב בישראל – עיצוב חדר השינה.
* כל המיטות בליידי־R מצויידות בסילי פוסטרופדי – המזרון הטוב ביותר בעולם.
* חגיגה רומנטית, מבחר תחרות, בדים יפהפיים והרבה פטנטים מועילים...

מאת ג. יפית

מי שמביט בירחוני העיצוב מחו"ל, יכול רק לקנא למראה ההיצע העצום והחשיבות הגדולה המוקדשים לחדרי השינה. ובצדק, אחרי הכל בחדר זה אנו מבלים כמעט 1/3 מחיינו! חדר השינה אמור לספק לנו שעות של נועם ומרגוע אחרי יום קשה, ודלק ואנרגיה לקראת יום המחר.

כאילו היינו בלונדון או פריס, כך הרגשנו אצל ליידי R.

רעיה אשר ובעלה ישראל הגיעו מחו"ל בדיוק עם כל מה שהיה חסר לנו בחדר השינה. טעם טוב, דמיון ופינוק.

רעיה "מלבישה" חדרי שינה, היא דואגת לעיצובם. כיסויי מיטה נהדרים, ציפיות, סדינים ושמיכות בצבעים של ורוד עתיק, צהוב רענן ושילובים חדשים ומפתיעים. האריגים רכים ומזמינים, עשויים מכותנה ודיאולן נעימים למגע ונוחים לטיפול.

לאוהבי המראה הרומנטי מזומנת כאן "חגיגה רומנטית". מבחר עצום של תחרה: תחרה במערכות מושלמות, תחרה בשילובים שונים, תחרה יפהפיה שכמוה ראינו רק בבתים של פעם..

איכות כל המוצרים גבוהה במיוחד. ודגש רב מושם על גימור המוצר. רעיה אשר, שלה ניסיון רב בניהול בתי אופנה ידועים, וידע עצום בתחום הטקסטיל הקפידה על המיטב שבמיטב בכל התחומים. בין השאר היא מציעה דברים מיוחדים כמו כיסויי מיטה שהינו דו צדדי, ומשמש גם כשמיכת קיץ! וגם כציפה לשמיכת החורף! לא רק יפה, גם שימושי.

למי שברשותו מיטה המורכבת ממזרון על מזרון, מציעה רעיה מערכת עם כיסוי מעוטר ומסוגנן למזרון התחתון וסידור המיטה הופך פתאום לקל ופשוט.

בליידי R ניתן להשיג את מיטות "סופר ברס" העשויות מתכת צבועה עם תוספת נחושת או קרמיקה. מבחר המיטות כולל מיטות קלאסיות, מיטות בקו רומנטי ומיטות בעיצוב חדיש ומתקדם באופנה האחרונה.

בדיקות מקיפות נערכו בליידי R לצורך מציאת המזרון המושלם. ולבסוף נסתבר כי המזרון הטוב ביותר בעולם נמצא דווקא כאן, ממש מתחת לגב... כל המיטות בליידי R מצויידות בסילי פוסטרופדי, שמעידים עליו כי הוא המזרון הטוב ביותר בעולם.

דיברנו עם יוסי רשף, מנהל המכירות של סילי פוסטרופדי: "לסילי פוסטרופדי השפעה נהדרת על הגוף בכל. יום ויום והשפעה חיובית מצטברת בטווח הארוך. האמריקאים שהמציאו את העבודה הקשה, המציאו גם את המנוחה הנכונה – סילי פוסטרופדי".

הרבה מבקרים פגשנו אצל ליידי־R. מסתבר כי גם לפי הזמנה ניתן לבנות כאן חדרי

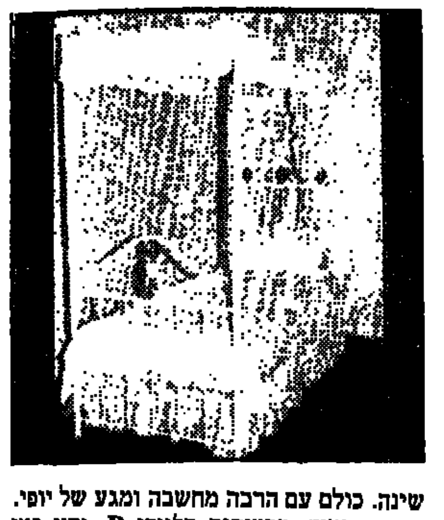

שינה. כולם עם הרבה מחשבה ומגע של יופי. בקרוב מאוד, מבטיחים בליידי R, יהיו כאן גם מוצרים משלימים ותואמים כמו וילונות, מפות מפיות ועוד ועוד. כולם בעיצוב זהה לכלי המיטה והכיסויים.

אצל ליידי R חדרי השינה מקבלים עדיפות עליונה. אם גם אתם חולמתם על חדר שינה מיוחד במינו, היום כבר אפשר להגשים את החלום.

ליידי R רח' נחלת בנימין 52 ת"א
טל' 03-650889
פתוח בשעות 9.00 – 16.00
ביום שישי סגור

מדור פרסומי

חיים טובים

מאת דליה גל

בולמוס הקריאה המהירה נמשך

המכון הישראלי לקריאה מהירה מקיים קורסים מיוחדים לקריאת בזק על בסיס מדעי

סתם משמיצים אותנו – כאמת: שאנחנו איננו תרבותיים, שאנחנו איננו אוהבים לקרוא. אלו הן פשוט השמצות בעלמא. הנה לכם דוגמה: עם ישראל כל־כך אוהב לקרוא, כל־כך רוצה לקרוא מהר יותר כדי לקרוא הרבה יותר.שכולם – מתלמידי בית־הספר היסודי ועד לפנסיונרים – צובאים כהמוניהם על פתחו של מכון מיל״ה – המכון הישראלי לקריאה מהירה.

לכל אחד הסיבות שלו: צורך בקריאה רבה יותר עבור לימודים, בחינות, עבודה או תחביב. בכל מקרה, גם הספקנים נכנעו: התוצאות מדברות בעד עצמן. לא זו בלבד שמסיימי הקורס מכפילים ומשלשים את מהירות קריאתם, אלא אף אחוז ההבנה שלהם עולה בצורה מדהימה כמו גם הריכוז המחשבתי והזכרון.

אלפי תלמידיו מכל הגילים ומכל רובדי האוכלוסיה, בעשרות שנות הוראה, יעידו על כך. התוצאות מדברות בעד עצמן: מממוצע של 200 מילים בדקה ל־800, ומאחורי הבנה של 20%–30% ל־80%–90%. שלא לדבר על הספקים מדהימים כמו 3000 מילים בדקה ויותר!

קחו, למשל, את איילת גונן, תלמידת י"א בתיכון אחד־העם. היא קראה 200 מילים בדקה, וכיום, עם סיום הקורס: 1000 מילים בדקה עם רמת הבנה גבוהה יותר.

או, לדוגמה, את יצחק בס, בן 21, קניין

איילת גונן

יצחק בס

עצמאי, שקרא גם הוא 200 מילים בדקה, קורא היום עד 3370 מילים!

כדי להצטרף לקורס, הקדם ובוא 30 דקות לפני פתיחת הקורס על מנת לעשות את כל סידורי ההרשמה. שכר הלימוד (המוקפא) למשתתף – 112 שקלים חדשים. על הרוכש ספר ברשת חנויות „לירוק" מקבל 6% הנחה בקורס לקריאה מהירה.

הקורסים מתקיימים במקומות שונים בארץ:
* בתל־אביב, בבית ציוני אמריקה, אבן־גבירול 26, ביום א' 10.11 וביום ד' 13.11 בשעה 7.00 בערב.
* בתל־אביב, בסמינר הקיבוצים, דרך חיפה 149, ביום ב' 11.11 וביום ה' 14.11 בשעה 5.00 בערב.
* בירושלים, בבית מיטשל, סוקולוב 15 (מאחורי מלון „הנשיא"), ביום א' 10.11 וביום ד' 13.11 בשעה 5.00 בערב.
* בחיפה, בבית אדרשטיין, פרץ 20, ביום א' 10.11 וביום ד' 13.11 בשעה 5.00 בערב.
* בקרית חיים (מזרחית), בבית ההסתדרות, שרת 75, ביום א' 10.11 וביום ה' 13.11 בשעה 7.00 בערב.
* בבאר־שבע, בבית התרבות לצעירים, גאולה 25, ביום א' 10.11 וביום ד' 13.11 בשעה 7.00 בערב.
* ברמת־גן, בבית התרבות, קריניצי 6, ביום א' 10.11 וביום ד' 13.11 בשעה 7.00 בערב.
* בהרצליה, הרב קוק 30, ביום ד' 13.11 וביום א' 27.11 בשעה 5.00 בערב.
* ברחובות, בבית החמישה, גולדברג 6 (על יד הרבנות), ביום א' 10.11 וביום ד' 13.11 בשעה 7.00 בערב.

אילטקס - חנות המפעל של „שמיכות כרמיה"
שמיכות, כריות ושקי שינה במחירי המפעל

מחירים לדוגמא:

	מחיר רשתות שיווק	מחיר באילטקס
שמיכת אקרילן 150/200	34,825.—	17,000.—
שמיכת מילוי פוך סינטטי 150/200 „חלומית" תוצרת אילטקס	64,100.—	40,000.—
שמיכת מילוי סינטטי 150/200 „כרמיה"	77,120.—	48,200.—
דובון, דגם צבא	67,500.—	45,000.—
סט זוגי ללא גיהוץ — (סדין כפול + ציפה כפולה + 2 ציפיות) יצרן מס. 1	96,007.—	58,000.—
סט מגבות — מגבת 75/120 + מגבת 50/100	34,430.—	16,000.—
ציפית 50/70, עודפי ייצור	6,590.—	3,300.—
חצאית ג'ינס לנערות „רנגלר"	1,200.—	5,500.—

המכירה ליחידים, ועדי עובדים וקבוצים, גם במקומות העבודה • טלפנו 625893, 623066 וצוות אילטקס יגיע אליכם.
הסדרים מיוחדים לקניות מרוכזות.

אילטקס גרוזנברג 24 ת"א — מול קולנוע אופיר — פתוח רצוף 8.00—18.00
אילטקס מחירים זולים — בלי חוכמה!

שעה של פנאי

תשבץ מאת הלל הרשושנים

מספר 1344

21 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר "הכנסת ואני" מאת ד"ר יוחנן בדר ועוד ספרים שונים. המען למשלוח פתרונות "הלל" – תשבץ 1344, ת.ד. 20227, ת"א (61201).

במאוזן – מימין לשמאל: 1) לפעמים הוא "מקלי" ולפעמים "רהיט" 4) צמח בר בעל פקעת ופרחים סגולים 7) קיבוץ בעמק-זבולון; שמו – כשם עיר תנ"כית (שופטים א', ל"א). 10) נולד ולא מת 11) מקוה מים קטן 12) מגדל דבורים בכוורת 13) סיפור יפה מאת הסופר מ.ז. פיארברג 14) מתגושש בקרקס 16) פתרון; פירוש 17) עו הבר 19) אחד מחברי הכנסת 22) מסכת תלמודית בסדר "נזיקין" 26) מחברון לרשימות או זכרונות 28) "זכך" – קטוע-"רגל" 29) אחד משבעת המינים שארצנו נתברכה בהם 32) תקופת שנה 33) עצם-הדג 35) "תרדיף" (שם נרדף) ל"מתנה" 36) תיקו – בלעז 37) "תרדיף" ל"שלטון" 38) קנה-גומא 39) כלי-שיט קטן 41) היכולת לעשות עבודה 42) שרף מאובן צהוב 43) עיר בישראל היא – "אפרת" 47) מטבע ישראלי קדום 48) בלעדיו האוכל הוא תפל 51) מחסום בפני זרם מים 52) ביחידות 56) כלי שתיה 58) שכונה בקצה העיר 59) קליפת העינב 60) מדינה באסיה 61) כסיל 62) ארץ-הפלשתים 63) דגים טורף.

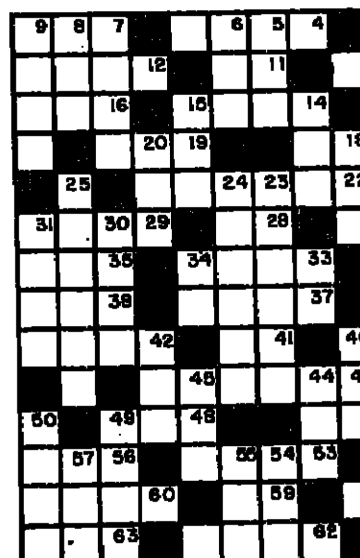

במאונך – מלמעלה למטה: 1) אחות מבנות צלפחד בן-חפר 2) סל-ביכורים 3) אמורא בבלי (ראש ישיבת סורא 5) "תרדיף" ל"זקיק" 6) צמר דחוס ורדוד 7) "תרדיף" ל"גלגלי" 8) כלי בשחמט 9) צמח בעל תפרחת מזולה 14) מדינה ערבית אויבת בנפש של ישראל 15) בעל-חיים מדברי – סמל הגדולה והכבוד 18) בחילה 20) מקור מים חיים 21) אחד משבטי ישראל 23) עץ-נוי בעל פרחים סגולים 24) מקום קדוש ב"אפרת" 25) חודש ונצרי 26) מין חלוק 27) זמן הקצירה 30) מיתקן למיזוג אוויר 31) ההפך מן "תדיר" 33) סופר יהודי מפורסם 34) הבעה של צער 40) הרצות הראשון בעולם – לפי התנ"ך 42) עבודה קשה 44) אשת חבר הקיני 45) מושב בשפלת לוד; נוסד בשנת 1950; 46) בנאי תעלת סואץ 47) מכוסיים רחבים 49) מתנהג לפנים משורת-הדין 50) כלי רחצה 52) עיר גדולה 54) בה התקיים הקונגרס הציוני הראשון 55) נקודה בתוך האות 57) גן ציבורי – בלעז.

תשבץ רתי-משמע ©

מאת נדיב אבידן

תשבץ מס' 102

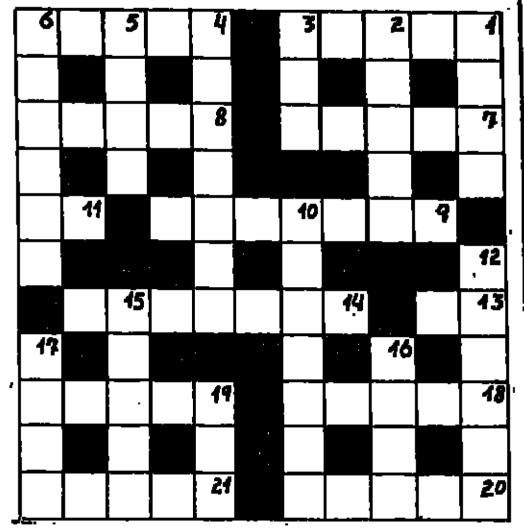

מאוזן
1. אבן חור וקיבל במתנה תבלין (5)
4. אתפור קצת (5)
7. כלב ברח מתוך הכרח (מ) (5)
8. איך נתפוס פיקוד על בן-אדם שיכור? (מ) (5)
9. מחוסר דאגות עשה שמח קצת (3,4)
11. עם "13 אופקי" – הסופר שחור מן הכפור (4)
13. ראו "11 אופקי"
14. קומוניסט לעומתו זה בסדר (7) (עפ"י עירא כהנמן)
18. בחוץ לארץ זה רטוב וחודר (5)
19. מה היתרון שיש למורה שלו לפני העיר? (5)
20. מבוי לבהמות באוזבקיסטן (5)
21. הפקודה הלוא נראית מבעד לחלון (מ) (5)

מאונך
1. זה לכלוך רציני – לא בצחוק (4)
2. הסקוטי לא שכח שזה מרגיז (5)
3. היא מכה שישה ממפלגה אחת (3)
4. הכפים הקטנים שלו זה ממש אגדה (7) (עפ"י אילן גולדהירש)
5. לא איכפת לו איך עני מעביר את הלילה (4)
6. מבחינה פוליטית מודעי לא נעים (6)
10. נביא מתנה או מנחה (2,5) (עפ"י פרץ כהן)
12. אם אריה בביתו – מאיפה יוחנן? (3,3) (עפ"י יעקב טומשין)
15. הלוטו יכול לשמור על העור (5)
16. כוהם בא לידי ביטוי בהידוק התגורה (4) (עפ"י מנוחם יצחקי)
17. אי חשק שתוקף אותי (מ) (4) (עפ"י אורי אלוני ואורה שיינרמן)
19. השר עלה על סוס (3)

בין הפותרים יוגרל סך 8000 שקלים

את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע "ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177 מיקוד 61091 ת"א.

חשבון קטן

מאת מתתיהו ואפרים עופר

עליך לרשום בכל משבצת ריקה, ספרה מבין הספרות 1 עד 9 ועד בכלל, באופן שסכום הספרות יהיה הסכום המופיע בגוף התשבץ. סכום הרשום מעל לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מימין לסכום וזה הרשום מתחת לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מתחתיו.

בכל סכום, כל הספרות שונות זו מזו.

כפתרון יש לשלוח את 12 הספרות הניצבות מאחורי האותיות באה מנוחה לינע.

בין הפותרים יוגרל מחשב-כיס.

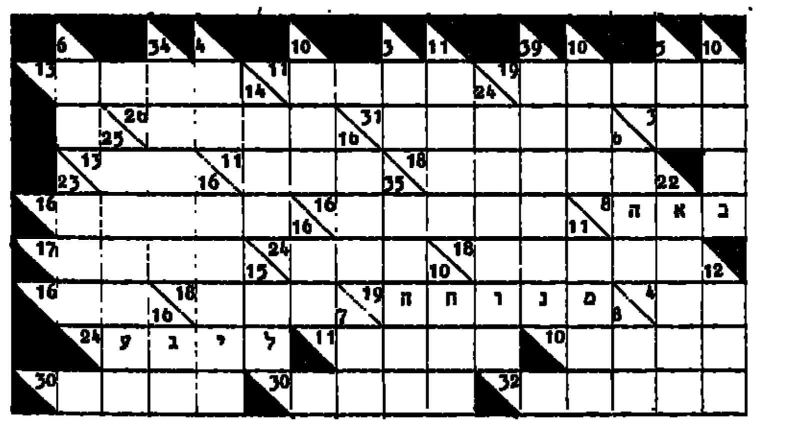

כתב סתרים

ל	ה	מ	א	מ	ד	א	ג	י	י	א	ב
י	ע	צ	ב	נ	א	מ	א	פ	ש	ג	ע
ל	ה	ר	ס	ו	פ	ל	ת	מ	ו	ו	נ
ל	א	ק	ו	ט	מ	מ	י	ס	ו	ה	ו
ה	י	י	מ	א	■	■	ו	י	ר	ל	י
ל	מ	ר	ה	ו	ו	פ	י	ע	ע	ה	ל
ב	י	כ	ל	ת	מ	מ	י	א	צ	מ	א
ד	ו	ו	ל	ו	א	ל	ה	צ	ל	ו	ב

לפניכם התחלת שיר משל דליה רביקוביץ'. אין לחזור על אות יותר מפעם אחת, ויש להשתמש בכל האותיות. המעבר מאות לאות הינו כלפי מעלה מטה או לצדדים.

בין הפותרים יוגרל תיק-צד.

הציור השבועי לילד

לאן הדג נעלם?

חי ואון התמודים ישבו ליד אגם ודגו להנאתם. אחד הדגים שהיה בצלוחית זינק ונעלם. אולי תצליחו אתם לגלות את מקומו.

אותיות ומספרים

מספר 1091

לפניכם חידת "אותיות ומספרים". בפעולת הכפל הוחלפו הספרות באותיות יש לשחזר את פעולת החשבון ולמצוא את הספרה שאינה משתתפת בה * 12 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה * המען למשלוח הפתרון: "אותיות ומספרים מס' 1091", ת"ד 20227, ת"א.

פתח
צר
———
תחלה
המלצ
———
תלחבר

פתרון חידת "אותיות ומספרים" מספר 1085

6857 | 203
609 | 33
767
609
158

הספרות שאינן משתתפות בחידה הן: "4" – "1"

שמות 5 חיילי צ.ה.ל. שזכו כ"א בספר, בתגרולת "אותיות ומספרים" 1085

1) עודד מרגלית, מ.א. 3737398, ד.צ. 02170, צ.ה.ל. 2) אלון יעקבי, מ.א. 3720309, ד.צ. ח'/02150, צ.ה.ל. 3) גלעד חכם, מ.א. 4328964, ד.צ. 03615, צ.ה.ל. 4) עליזה סבג, מ.א. 3391488, ד.צ. 02229/אלף ב', צ.ה.ל. 5) נתן בוכמן, ד.צ. 01280, צ.ה.ל. (כתובת אזרחית: שד' ירושלים 103/36, באר-שבע (84771).

הפתרונות והזוכים

פתרון גליון 1133

- חשבון קטן: ש-3, ל-3, ו-1, מ-1.
- קשר מסויים: ו-ג/נ,ו. 2-ב,ח,י-3-ז, מ-4-ל,ה, 5-ז,ד-6-א,ס,ע7-ז,ט.

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 97

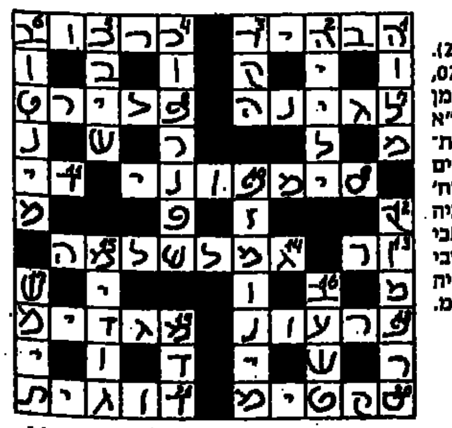

שמות הזוכים בתגרולת 12 פרסי הספרים "אותיות ומספרים" 1084

1) מנשה כתב, רח' בן-עמי 55/10, עכו (24522). 2) סגן עמליה סופר, מ.א. 3218984, ד.צ. 02777, צה"ל. 3) מתן גדנות, כפר-הנוער בן-שמן (73120). 4) יעל יוסיפוף, רח' בר-יוחאי 19, ת"א (66533). 5) מרדכי גנץ, רח' המעפ-חיים 2, קרית-אתא (28000). 6) שלמה ליבשיץ, רח' הניצנים 14/7, הרצליה (46498) 7) חיים חרמב"ם, רח' יצחק-שדה 2, פתח-תקוה 8) חנניה יאיר, צביה ויצחק, גילת 513/69, ירושלים (93384) 9) אבי גולד, רח' איינשטיין 53, חיפה (34602). 10) שבי פרץ, רח' מימון 4, חולון (58342). 11) נחמיה פיגס, רח' המכבים 20, בני-ברק (51211). 12) מ. דניאל, קיבוץ אפק (30042).

שמות 5 חיילי צה"ל שזכו כ"א בספר, בתגרולת "אותיות ומספרים" 1084

1) עודד מרגלית, מ.א. 3737398, ד.צ. 02170, צה"ל. 2) סרן רמי חזיד, ד.צ. 02345, צה"ל. 3) סרן דבורה כהן, מ.א. 3251193, ד.צ. 2250, צה"ל 4) סגן רמי וייזברגר, ד.צ. 02296, צה"ל. 5) סמל מוטי מצה, מ.א. 3720872, ד.צ. 02696, צה"ל.

■ את הפתרונות יש לשלוח במעטפה לפי הכתובת "7 ימים", שבועון "ידיעות אחרונות", "שעה של פנאי", ת.ד. 20227 תל-אביב, מיקוד 61201.
■ ישותפו בגורלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.
■ נא לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

שחמט מאת אורי צחור

הצעירים הצטיינו במונפלייה

תחרות המועמדים במונפלייה, בדרום צרפת, הסתיימה בהישג מזהיר לרבי-האמנים ארתור יוסופוב בן ה-25, אנדריי סוקולוב בן ה-22, ורפאל ואגניאן בן ה-34 – שלושתם מבריה"מ, שסיימו במקומות 1–3 במשותף, כשכל אחד מהם צובר – 9 נקודות ב-15 משחקים. השלושה יתמודדו בדו-קרבות המועמדים.

אחריהם סיימו, אלוף העולם לשעבר, מיכאל טל, בן ה-49 וההולנדי יאן טימן בן ה-34 – 8.5 כ"א. בין השניים נערך, לאחר התחרות, דו-קרב שנועד לקבוע, מי מהם יהיה הרביעי שישתתף בדו-קרבות.

המנצחים בשני הדו-קרבות, שיערכו בשנה הבאה, יתמודדו ביניהם. המנצח יתמודד בדו-קרב נוסף עם סגן אלוף העולם, והמנצח במאבק זה יתמודד ב-1987 עם אלוף העולם על תוארו.

במקומות 6–7 במונפלייה סיימו אלוף העולם לשעבר בורים ספאסקי, החי כיום בצרפת, ורב-האמן אלכסנדר בלייאבסקי מבריה"מ – 8 כ"א. אחריהם: אלוף העולם לשעבר ואסילי סמיסלוב בן ה-64, אלכסנדר צ'רנין ולאיוש פורטיש – 7.5 כ"א, יאסר סייראוואן וצעיר המשתתפים נייג'ל שורט בן ה-20 – 7 כ"א, ויקטור קורצ'נוי – 6.5 (כשלון גדול לקורצ'נוי) זולטן ריבלי וחזוז נוגייראס – 6 כ"א, קווין ספראגט – 5. בין המנצחים לאחרון בתחרות מבדיל הפרש של 4 נקודות בלבד.

בעלי הדרוג הגבוה ביותר בתחרות הם: יאן טימן ואלכסנדר בלייאבסקי, עם 2640 נקודות. השניים תופסים את המקומות 3–4 במשותף בעולם, לאחר קראפוב וקאספרוב. בעל הדרוג הנמוך ביותר הוא קווין ספראגט מקנדה – 2550 נקודות. לאנדריי סוקולוב, היהודי שהעפיל לשלב הבא – 2555 נקודות, כמו גם לנוגייראס. המקדם הממוצע הוא: 2592, מכאן שהתחרות היתה בקטגוריה 14 בדרוג התחרויות. בשנים האחרונות נערכו אמנם מספר תחרויות בדרגה 15, אך השתתפו בהן לכל היותר 12 מתחרים.

מבין 120 המשחקים בתחרות מונפלייה הסתיימו – 74 בתוצאת תיקו. זהו אחוז גבוה במיוחד של תוצאות תיקו. בשלוש התחרויות הבינאזוריות הסתובב אחוז תוצאות התיקו סביב אחיד. לדברי שופט השחמט הבינלאומי צבי בר שירה, הושגו רק 25 נצחונות בכלים הלבנים ו-21 ניצחונות הושגו בכלים השחורים – יחס מאוד לא רגיל. לא היה שחקן, בתחרות, שלא ניצח ולא היה מי שלא נוצח בה. האחרון למנצחים מיכאל טל, הפסיד ליאסר סייראוואן בסיבוב ה-14. בשל בריאותו הלקויה, קשה היה לטל להצטיין לאורך כל 15 משחקי התחרות. בסבוב האחרון הוא סיים בתיקו עם ספראגט.

בתחרות השניה במונפלייה ניצחו ואן דר סטרן מהולנד ויעקב מוריי מישראל בהקדימם 380 מתחרים.

שני מנצחים בפתח-תקוה

רמי אברהמי ויוסף סבי סיימו במקומות 1–2 בתחרות סוף שבוע שנערכה ב"בית נטע" בפתח-תקוה. כל אחד מהשניים צבר – 4.5 נקודות בחמשה משחקים בהקדימם את ניר גרינברג (שהפסיד לאברהמי), מארק קוטליאר, רענן פלאי ואייל קורן – 4 כ"א. 56 שחמטאים השתתפו בתחרות שאורגנה ונוהלה בידי צבי גל ואלמוג בורשטיין.

המשחק ה-19

גם לשחמטאים בעלי שעור קומה כאנאטולי קארפוב וגארי קאספרוב רגעי גאות ושפל. במשחק ה-16 שהיצגנו במדורנו לפני שלושה שבועות ראינו את קאספרוב בשיאו. במשחק ה-19 שוב ניצח קאספרוב, אך הפעם לא היה צריך להתעלות לשיאו כדי לנצח. היה זה אחד מהמשחקים החלשים ביותר של קארפוב. ובכל זאת מענין לראות כיצד הובס קארפוב במשחק ה-19.

הגנה נימצו הודית

לבן: קאספרוב שחור: קארפוב מוסקבה, אוקטובר 1985

1. ד4, פ"ו6 2. ג4, ה6 3. פ"ג3, ר"ב4 4. פ"ו3, פ"ה4 5. מה"ג2, ו5 6. ז3, פ"ג6 7. ר"ז2, 0–0 8. 0–0, ר:ג3 9. ב:ג3, פ"א5!? (תכנית השחור להמשיך 10...ב6, ולהעביר את הרץ ל-א6 ולהפעיל לחץ על האלכסון א6 – ה2, אך קאספרוב, במיטב כשרונו, סותר כוונות השחור) 10. ג5! ו6 11. ג4! (מסע נמרץ. מתברר שלא כדאי לשחור 11...ד:ג5 12. ד:ג5 פ:ג5 בשל 13. מה"ג3, פ"ג6 14. ר"ב2, ואין מנוס מאובדן חומר בהמשך, ואפשר גם: 13. ר"א3, מה"ה7 14. פ"ה5, וללבן התקפה חזקה) 11...ב6 12. ר"ד2! פ:ד2 13. פ:ד2, ד5 14. ג:ד5, ה:ד5 15. ה3, ר"ה6 16. מה"ג3, צ"ו7 17. צר"ג1, צ"ב8 18. צא"ב1, צ"ה7 19. א4, ר"ו7 (העמדת הלבן עדיפה בברור. הרץ השחור חסום על ידי רגלים בערוגות הלבנות. הפרש השחור מחוץ למשחק. ובכל זאת לא נראה כיצד יכול הלבן לנצל את עדיפותו ויזומתו) 20. ר"ו1, ח6 21. ר"ד3, מה"ד7 22. מה"ג2, ר"ה6 23. ר"ב5, מה"ד8 24. צ"ד1, ז5! (עד עתה שיחק קארפוב נכון. כאן הוא נוקט לפתע אסטראטגיה הנוגדת את הכללים לפיהם הוא נוהג לרוב – ובצדק: תכניתו תאפשר לקאספרוב לפרוץ במרכז ולהפוך את יתרונו למוחשי) 25. פ"ו3, צ"ז7 26. פ"ה5, ו4!? (המשכה של התכנית המוטעית) 27. ר"ו1. (הכרחי לחזור במהרה ל-ו2,) 27...מה"ו6 28. ר"ז2, צ"ד8

29. ה4! (הפריצה במרכז שתביא להדיפת מיתקפת השחור) 29...ד:ה4 30. ר:ה4, צ"ה7 31. מה"ג3, ר"ד5 32. צ"ה1, מ"ז7 33. פ"ו4, מה"ו7 34. ר:ד5, צ:ד5 35. צ:ה7, מה:ה7 36. צ"ה1, מה"ד8 37. פ"ה5, מה"ו6 38. ב:ג6, מה:ג6 39. ז:ו4, צ:ד4?! (שגיאה חמורה בדוחק הזמן, אך מצב השחור קשה גם בלעדיה. לאחר 39...ז:ו4 בא 40. מ"ח1, ומאיים צ"ז1 + עם התקפה מכרעת) 40. ס"ו3, פ"ג3 41. צ"ב1, מה"ו6 42. מה:ז7 + והשחור נכנע.

מאוצר התחבולה

לבן: קולטומאן שחור: צינמן לנינגראד 1985

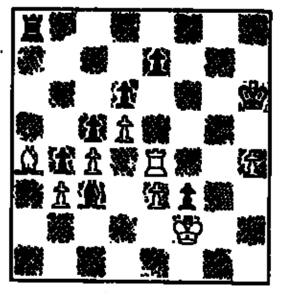

תור השחור לשחק

בעמדה הנתונה אין השחור יכול למנוע, לפחות אבדן רגלי, אך מתברר שאין הוא חייב להיות מודאג יותר מדי מכך ואכן צינמן מצא פתרון מרהיב שהיקנה לו נצחון. כיצד? הפתרון להלן במהופך.

פתרון

[illegible]

בריג' מאת רחל שמיר

המבטים הזועפים הללו

בקייפטאון שבדרום אפריקה, הצלחתי סוף סוף לשחק במועדון, הנקרא על שם העיר. המועדון מנוהל על ידי שתי אחיות: הגברות נורה קרמר וסילביה דלקנו. מתקיימים בו משחקי ברידג' חברתי מדי יום ביומו בשעות הצהרים. המחיר כולל קפה וכיבוד. רק אחת לשבוע, בערבי חמישי מתקיימות בו תחרויות. ובזה אחד המשחקים שיצא לי לשחק בו בכרוז:

צפון
♠ A K 10 3
♡ 8 6 5
◇ 6 4
♣ A Q J 2

מערב
♠ 6 4
♡ Q J 10 2
◇ J 10 5 2
♣ K 10 7

מזרח
♠ Q J 9 8 5
♡ K 7 3
◇ —
♣ 9 8 6 5 4

דרום
♠ 7 2
♡ A 9 4
◇ A K Q 9 8 7 3
♣ 3

חילק דרום – צפון-דרום פגיעים.
ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 דיאמונד	פאס	2 קלאב	פאס
2 דיאמונד	פאס	3 ספייד	פאס
3 בלי שליט	פאס	פאס	פאס

מערב יצא במלכה הארט. מזרח אותת בשביעית ואני זרקתי מן היד את הרביעיה. מערב המשיך בנסיך, מזרח עלה במלך ואני זרקתי את התשיעית. בהחזר בהארט זכיתי באלוף ולפי חשבוני נותר בידי מערב הארט אחד.

עשיתי ספירת מלאי ונוכחתי שיש לי שתי לקיחות בטוחות בספייד, אחת בהארט שכבר זכיתי בה, אחת בטוחה בקלאב, ואם הדיאמונדים מתחלקים 2 – 2 או 1 – 3 המאזן שלי מסתכם ב-11 לקיחות – די והותר. אבל אם אין הדיאמונדים מחולקים וכולם מרוכזים ביד אחת, איך חוזרים ליד כדי למשוך את היתרה? ולכן כדי להבטיח לעצמי את ביצוע החוזה, שיחקתי דיאמונד קטן מן היד ואיפשרתי למערב לזכות בלקיחה. כאן זכיתי למבט רצחני מצד שותפי, וספיקת כפיים באה לאחר שמערב זכה גם בלקיחה נוספת בהארט.

כשמערב החזיר ספייד, לא היו לי בעיות לבצע את החוזה כי עמדו לרשותי שש לקיחות בדיאמונד.

"אבל למען השם, מדוע מסרת לו את היד עם דיאמונד קטן?" טען לעומתי שותפי.

"כשתלמד לשחק, תבין", הפטיר לעומתו מזרח. מערב חייך ואני בינתיים אספתי את הקלפים לקראת החלוקה הבאה.

מטבעות ומדליות מאת חיים לנגלבן

חנוכיה מאשכנז

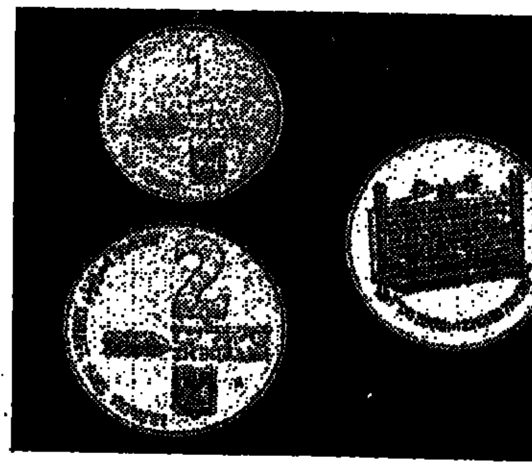

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות החלה בפעולותיה הנומיסמטיות ב-1958, במסגרת "ועדת העשור" שבמשרד ראש הממשלה. ב-1961 הוחלט להפוך את המחלקה הממשלתית לחברה מסחרית בבעלותה המלאה של ממשלת ישראל.

מטבעות זכרון מונפקים, בדרך כלל, על-ידי בנק ישראל ואילו המדליות הממלכתיות מוטבעות על-ידי החברה בלבד. נושאיהן ועיצובן האמנותי נקבעים על-ידי ועדה מיוחדת.

בין יתר מטבעות הזכרון, מנפיק בנק ישראל גם סדרת מטבעות לציון חג האורים. סדרה זו, שהנפקתה הוחל עוד בשנת תשי"ט – 1958, הופסקה בשנת תשכ"ב – 1963. בתקופה זו הונפקו שישה מטבעות בעריכים של לירה ישראלית אחת, ממתכת ניקל-נחושה. נושאיהם קשורים להולדות החג וסמליו.

בשנת תשל"ג – 1972 חודשה הנפקת הסדרה, כאשר הערך משתנה מדי שנה, בהתאם למדיניות המוניטרית של הממשלה. המתכת היא על פי רוב מכסף. מטבעות חנוכה למיניהם הם הילך חוקי. בדעת בנק ישראל להנפיקם מדי שנה במהדורה רגילה וקשוטה.

ההפצה הבלעדית בידי החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות. נושא המטבע משתנה מידי שנה ועד כה נבחרו כנושאים חנוכיות מהתפוצות. כך, למשל, ב-1972 הוטבעה חנוכיה רוסית בת זמננו, בשנת 1973 – חנוכיה מבבל, ב-1974 חנוכיה מדמשק, ב-1975 חנוכיה מהולנד וב-1976 – חנוכיה מארה"ב.

בין היתר, הופיעו חנוכיות מירושלים, מצרפת, ממצרים, מקורפו, מפולין מתימן וממרוקו.

השנה, מטבע חנוכה מנציח חנוכיה מיוחדת במינה, שנשתמרה מ-1574. בית היוצר של החנוכיה הוא קהילת אשכנז שעל שפת נהר הריין. על הדופן של החנוכיה רשומה ברכת חג האורים המזכירה את הניסים והנפלאות בדברי ימי עם ישראל. השם "אשכנזי" מתייחס לישוב היהודי על הריין שבגרמניה. בתקופת ימי הביניים התרחב הישוב לשטחים נוספים, בעיקר בקיסרות הגרמנית ובאירופה המזרחית, ועם גירוש ספרד הפכה האוכלוסיה היהודית של האזור לחשובה שבתפוצות ישראל.

המטבע החדש בצד הנושא, מראה מנורת חנוכה מאשכנז משנת 1574, עם התפילה "הנרות הללו". החנוכיה כדוגמן האחורי. החנוכיה המקורית נמצאת באוסף מוזיאון ישראל בירושלים.

צד הערך מביא את סמל המדינה, המלה "ישראל" בעברית, בלטינית, ובערבית. שנת ההטבעה: התשמ"ו-1985. מטבע חנוכה הופיע בשתי מהדורות: רגילה וקשוטה. על המטבע הקשוט – הערך הנקוב "2 שקלים", וסימן טביעה "מ"ן ואילו על המטבע בבירסה רגילה – "1 שקל" וסימן טביעה של מגן דוד זעיר.

את צד הנושא עיצב זאב ליפמן ואת צידי הערך – גדעון קייך. את דגמי הגבס הכין תדהר דגן.

מטבע הכסף הקשוט, בקוטר 37 מ"מ, שוקל 28.8 גרם כסף מטוהר 850/000. היקפו מחורץ ומהדורתו נקבעה ל-12,000 עותקים. ואילו מטבע הכסף בבירסה רגילה, קוטרו 30 מ"מ, משקלו 14.4 גרם, היקפו חלק ומהדורתו המירבית נקבעה ל-14,000 יחידות. המטבע הרגיל הוטבע במטבעה הלאומית הצרפתית ואילו המטבע הקשוט במיטבעה הפדראלית בברן, שווייץ.

יצויין, כי מטבע זה הינו האחרון הנקוב בשקל ישן. מעתה הערך של המטבעות, שיונפקו בעתיד יהיה בשקלים חדשים.

על בולים ובולאים מאת שלמה שמגר

הרמב"ם בקאריביים

הנהלת הדואר של האיים הקאריביים אנטיגואה ובארבודה עשתה מעשה נאה בכבדה את הרמב"ם בהנפקה מיוחדת ליום הולדתו ה-850. סביר להניח, כי גם הרצון להשיג הכנסות טובות מאספני יודאיקה השפיע על צעד זה...

הסידרה מורכבת משני בולים בני 2 דולרים קאריביים כ"א ועליהם דיוקנו הידוע של ר' משה בן מימון, וצימדת זיכרון המראה את תמונתו מוקף זר עלים מטפסים, בעריך של חמישה דולרים.

שר המלחמה הראשון של ארה"ב

הגנרל הנרי נוקס, שר-המלחמה הראשון של ארצות-הברית, הופיע על בול אמריקני חדש למלאת 200 שנה למינויו.

נוקס, שנולד ב-1750 ומת ב-1806, השתתף בכל הקרבות החשובים של מלחמת העצמאות והיה יועץ מהימן וידיד אישי של ג'ורג' וושינגטון. הוא התגייס לצבא המורדים נגד המלוכה האנגלית ב-1775 בדרגת קולונל בתותחנים והקים את החיל בכלים שכבש מידי האויב.

לאחר כניעת האנגלים ביורקטאון, ב-1781, היה נוקס יליד אמריקה הצעיר ביותר בדרגת מייג'ור-ג'נרל. בסוף המהפכה האמריקנית ירש את תפקידו של וושינגטון כמצביא עליון וב-1785 היה לשר-המלחמה והחזיק בכהונה זו גם בקבינט של וושינגטון לאחר 1789.

הוא נמנה עם מייסדי בית הספר הצבאי הראשון שממנו צמחה האקדמיה בווסט-פוינט, עליה פיקד מ-1782.

האמנות השביעית בבראזיל

שוחרי הנושא "קולנוע בבולים" צהלו לקראת בול בראזילאי חדש שהוצא למלאת ששים שנה ל"חוג הקולנועי של קאטאגואס", שהיה חלוץ האמנות השביעית בבראזיל והפיק בעיר הזאת שבמדינת מינאס-ז'יראיס שמונה סרטים בשנים 1925-29.

הבול מראה מסרטה ישנה, תמונה מתוך הסרט הרומנטי "דם של כורה" ואת דיוקנו של הבמאי הומברטו מאורו.

חלל בזימבאבווה

שני בולים נאים בנושא "חלל" הונפקו בזימבאבווה. האחד מראה את הלוויין "אינטלסאט 5", שנע במרחק 35800 ק"מ מעל כדור הארץ ומסוגל לטפל בו-זמנית ב-12000 שיחות טלפוניות ושני ערוצי טלוויזיה.

הבול השני מראה תחנת קליטה שנבנתה בעמק מאזואי, 40 ק"מ מעיר הבירה הארארי. תחנה זו מאפשרת למדינה האפריקנית קשר ישיר עם כל הארצות הקשורות לרשת הלוויינים הגלובאלית.

כתבניות וקצרניות בעולם

בבולגריה הונפק בול לכנס ה-36 של הפדרציה העולמית של כתבניות וקצרניות, "אינטרסטנו 85", כן הונפקו בולים לזיכרה של אינדירה גאנדי ולכבוד קונגרס התיירות הבינלאומי.

דבר מצחיק קרה ל'חסמבה' בדרך לחולון

ידיעה שנדפסה בעיתון לפני שבועות אחדים צדה את עיני, וכך נאמר בערך: קבוצת ילדים מחולון שלחה מכתב לשר המשטרה, חיים בר־לב, וביקשה להשתלב בפעילות המשטרה. ילדי החבורה, כמו נערי "חסמבה" של יגאל מוסינזון, קראו לחבורתם בשם המורכב מראשי תיבות: "יאל־פאל", לאמור: "ילדים אמיצים למען פעילות אזרחית למופת". שר המשטרה היפנה אותם לתחנת המשמר האזרחי בעיר מגוריהם, חולון, שם, כך אמר, תימצא דרך כלשהי להיעזר בהם.

הסרט "חסמבה ושודדי הסוסים"

הידיעה עוררה את סקרנותי והחלטתי לצאת ולראות במו עיני את הפלא: ילדי ישראל של תשמ"ו רוצים לעזור למשטרה, להילחם בפשע. טוב, מה אגיד לכם? הלוואי שלא הייתי עולה הנושא; הייתי חוסך מעצמי אכזבה מרה.

כבר בשיחת הטלפון הראשונה לביתה של שרון שרייבר, הרגשתי שמשהו לא בסדר. הילדה בת האחת־עשרה וחצי לא הצליחה להבין מה אני רוצה ממנה. רק אחרי בירורים חוזרים ונשנים נזכרה ש"כן, כן, הקמנו באמת חבורה של ילדים". כדי להשלים את התמונה, לא ידעה סגנית מפקד חבורת הילדים שהחליטה לעזור למשטרה, למסור את כתובתה בצורה מסודרת. כדי להגיע למקום נאלצתי איפוא (אוי לאותה בושה!) להיעזר בשירותיה הטובים של משטרת ישראל.

האכזבה הלכה וגברה כשישבתי בחדרה של שרון מוקף בילדי "יאל־פאל". מטרות הקבוצה, שאותן ליקטתי מפיהם בעמל רב, נשמעות בערך כך: "אנחנו רוצים לעזור למשטרה נגד כל מיני אנשים חשודים וגם למצוא מקומות שבהם נעשים דברים לא טובים". על השאלה המסובכת מה הם "דברים לא טובים", לא ידע איש מהם לענות. שרון, סגנית המפקד, נחלצה לעזרת פקודיה והכריזה בקול סמכותי: "אנחנו רוצים לעזור למשטרה לאכוף את החוק". יפה, באמת יפה; רק חבל שבהמשך השיחה התרשמתי כי ההבדל בין אכיפת החוק לעקיפתו אינו ברור לרובם. על השאלה באיזה סוג של עבירות הם סבורים שיצליחו לטפל, אני מקבל את התשובה: "הו הו! יש המון!" אבל מכל ההמון הזה לא הצלחתי לקבל אפילו דוגמה אחת.

ילדי חבורת "יאל־פאל" התחילו בפעילותם לפני כחודש וחצי. שאלתי אותם אם יש להם דוגמה כלשהי למעשה אזרחי למופת שביצעו לאחרונה; התשובה: "גילינו בבנין ההולך ונבנה בסביבה מיכל גאז חשוד. בהתחלה רצינו להודיע למשטרה, אבל אחר כך החלטנו לחקור בדבר. העניין הזה עדיין אינו לפירסום, אבל אנחנו יכולים להגיד לך שיש דברים בגו". זהו. ואני לתומי חשבתי, שאורח המגלה חפץ חשוד צריך להתרחק ולהודיע מיד למשטרה. בכל אופן, בתשדירי השירות בנושא הזה לא מוזכרת שום חקירה. מיעוט הפעולות מוסבר על ידם ב"חוסר סמכויות. אנחנו עסוקים עכשיו בלחפש את הסמכויות, ובגלל זה יש מעט פעילויות אחרות".

שרון רוצה להיות משפטנית כשתגדל, או חברת כנסת. היא מתעניינת בפוליטיקה, אבל מתלבטת בין המערך, הליכוד ו"התחיה". פקודיה מביטים בה בפה פעור, ובמהרה מתברר לי שהם אינם מבינים מהי פוליטיקה. במקום זאת הם מראים לי בגאווה תיק מסודר להפליא של קטעי עיתונות. נו, בערכה של התקשורת בימינו הם מבינים, ועוד איך. לא חשוב מה עשית, חשוב מה אומרים שעשית. הנה, כתוב בעיתון וגם שודר בטלויזיה שילדי "יאל־פאל" מחולון הקימו חבורת ילדים סודית העוזרת למשטרה. לפני לכתי אני מעניק לסגנית המפקד הזדמנות נוספת לנסח את מטרות החבורה; הנה התוצאה, כלשונה: "אנחנו רוצים להוכיח לעולם שהוא לא כל כך נורא, ושאפשר לסדר אותו, ושהנוער לא כל כך נורא. עובדה, הנה יש חבורה!" זהו זה, ירון זהבי, אכלת אותה! אבל זה, כנראה, מה שמגיע לך ולכולנו.

יבשם עוזר

*

יין המשמר

בַּעֲשָׂרָה דְּבָרִים נִבְרָא הָעוֹלָם: בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת, בְּכֹחַ וּבִגְעָרָה וּבִגְבוּרָה, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

מר זוטרא בר טוביה

נַקְנִיקִיָּה בְּרֹטֶב בָּצָל

איך עושים נקניקיה כל אחד יודע. אפשר לבשל אותה במים ואפשר לטגן על מחבת. אבל איך מגישים נקניקיה כשנמאס לאכל אותה עם חרדל או קטשופ? כדאי לכם לנסות נקניקיה ברטב בצל בתוך לחמניה. זהו מעדן אמתי גם לקטנים וגם לגדולים.

להכנת רטב בצל צריך לחתך שני בצלים בינוניים לטבעות. (אגב, אם אתם בוכים בשעת חתוך בצל, כדאי לכם ללבש על הפנים מסכת צלילה, ועד שההורים גומרים לצחק, כבר גמרתם לחתך.) אחר כך שמים במחבת כף גדושה מרגרינה ועליה מטגנים את הבצל עד שיקבל צבע חום בהיר. בינתים מכינים כוס מים, שתעמד על יד הכירים. כשהבצל השחים, מוסיפים לו כף קמח, ותוך כדי בחישה ביד אחת, מוסיפים חצי כוס מים ביד השניה. את הדבר הזה צריך לעשות מהר, אחרת יהיו גושים ברטב. מוסיפים מלח ופלפל ומקבלים רטב סמיך, שאותו תשימו בעזרת כף לתוך הלחמניה ואליה תצרפו את הנקניקיה החמה.

אגב, אם תתקשו לאכל את הנקניקיה, סימן ששכחתם להוריד מהפנים את המסכה והשנורקל. אז תורידו – ובתאבון.

דניאלה שמי

גם סידור לילדים צריך להיות בסדר

"הסידור שלי" (הוצאת מאור) הוא נסיון מעניין להוציא סידור לילדים, שיכלול לקט של קטעי תפילה מתאימים לגיל הרך. זהו נסיון לפנות אל הילד בשפתו ולחבב עליו את התפילה. ההקדמות המלומדות של המפקחים ר' עוזריאל דביר ומזל משאט פניני מגלות, שבהכנת הפרויקט נטלו חלק פסיכולוגים ואנשי חינוך; שהצילומים המלווים את התפילות נעשו מגובה עיניו של הילד ומווּנות ראייתו את העולם. צבע הדפים שונה לפי נושאי התפילות: תכלת – לשחרית; צהבהב – לתפילות שבת; ירוק – למזונות. התפילות נדפסו בשלושה גדלים של אותיות, כשההבדל מכוון להמחיש להורים ולמחנכים את השוני בין שלבי הלימוד מבחינה הלכתית. כמעט כל עמוד של תפילה או ברכות מלווה בעמוד עם תמונה (צילומים: אהרן פינטו וגדעון באומפלד). פעוט שזה עתה נעור משנתו בוהה נוכח העמוד של "מודה אני לפניך" – התפילה הראשונה של היום; וזוג ילדים הנהנים מעריך דפיתה עומדים מול ברכת "המוציא לחם מן הארץ".

הכל לכאורה טוב ויפה; אלא שלאחר עיון ב"סידור שלי" אני נאלצת לומר, לצערי: "כוונותיך רצויות אבל מעשיך אינם רצויים". שכן האנשים הרבים שעסקו בהכנתו והשקיעו בו מאמץ ומחשבה, הוציאו מתחת ידם תוצר בעל חותמת מפד"לית מובהקת – במקום ליצור משהו שיהיה טוב לכל ילדי עם ישראל. המוציא לאור מסר לנו אמנם, שרבנים נתנו חותמת (אישור) ל"הסידור שלי", ומי אני שאצא נגד רבנים? ואף על פי כן מצאתי בו כמה גירסאות משונות מאוד לתפילות המקובלות לילדים.

כבר בתפילה הראשונה מצויה השמטה פמיניסטית: נוסח לילדות של התפילה "מודה אני" בקמץ (מוֹדָה אֲנִי), ולשם מה יש צורך להביא בסידור זה, המורכב מקומץ תפילות לילדים, את סדר ההבדלה, למשל? וכי ילדים מבדילים אחרי צאת השבת? הלא זוהי פעולה השמורה למבוגרים בלבד! ועוד מוסיף העורך הערה משונה: "בתקופת שעון הקיץ יתכן שהילדים הושכבו לישון לפני שאביהם ערך הבדלה. בכל מקרה כזה, ודומהו רצוי לומר הבדלה עם הילדים גם ביום א' בבוקר, בתום תפילת שחרית". ערכתי משאל בין כמה וכמה שומרי מצוות, ואיש מהם לא שמע על הבדלה לילדים ביום ראשון בשבוע!

תפילה מיוחדת לראשי חודשים ולחגים היא ה"הלל", וחשוב לחבב אותה על הילדים. אלא שב"הסידור שלי" מצאתי גירסה מקוצרת מאוד. לא נורא, עד שמבחינים שמקדימה אותה ברכה. על פי ההלכה מברכים ברכה לפני ה"הלל" רק כשאומרים את רובו. ההלכה גם מתייחסת בחומרה לנושא ברכה לבטלה. מה המקור לגירסת ה"הלל" של "הסידור שלי" – לא ברור לי. מה שכן ברור לי הוא, שרק ציבור מסוים מאוד יוכל ליהנות מן הסידור הזה. לא יהיו ביניהם ילדים מבתים חילוניים, החסרים הסבר לתפילות, וכנראה גם לא שומרי מצוות סתם, שיסתייגו מן הביצוע. שמה האמיתי של היצירה הזאת צריך להיות, לדעתי, "הסידור המפד"לי שלי". באמונה: האם דווקא ספר־קודש יהודי אוניברסלי כמו סידור תפילות חייב לשאת חותמת מפלגתית, ובפרט כשהוא מיועד לילדים?

שושנה [illegible]

הזדמנות מיוחדת ב"חוות הרהיטים"

החל ממוצאי שבת 16.11.85 ועד לגמר המלאי יוצאים "חוות הרהיטים" במבצע חסר תקדים. 18 מערכות ישיבה יוקרתיות ימכרו ב־40% הנחה ומידית מן המלאי. בנוסף לכך, ימכרו במחירי מבצע מיוחדים פריטים רבים נוספים ביניהם מבחר גדול של כורסאות טלויזיה בבדים בעורות ובטלאים (PATCHES).

מנהל "חוות הרהיטים" מר אברהם ליפסון מסר לנו, כי צפוי הוא להסתערות גדולה מן הציבור על 18 מערכות הישיבה היוקרתיות שימכרו במחירים שלא היו כדוגמתם.

"כל הקודם זוכה" אמר לנו אברהם ליפסון.

"אני משוכנע ש־18 הקונים יעשו את עיסקת חייהם".

ב"חוות הרהיטים" בנוסף למבצע יוצא הדופן תוכל להנות גם מעיצוב אסטטי נדיר ביופיו של אולם התצוגה רחב הידיים.

בין הפריטים הרבים נמצאים דגמים יחודיים ל"חוות הרהיטים" כמו פינות ישיבה מריפוד מטלאים של עור וזמש, כורסאות טלויזיה עם מנגנון הסייה (פטנט בלעדי) רהוט כפרי קולוניאלי ומודרני מזנונים, שידות, ספסלי טלפון ומאות פריטים אחרים – הכל ברמת גימור גבוהה ובעיצוב חדשני.

18 מערכות ישיבה מרהיטי היוקרה של חוות הרהיטים

מכירה מיוחדת במוצ"ש עם צאת השבת עד 22.00 פתוח כל השבוע רצוף כולל יום שלישי 9.00-19.00

40% הנחה אמיתית ובמסירה מידית

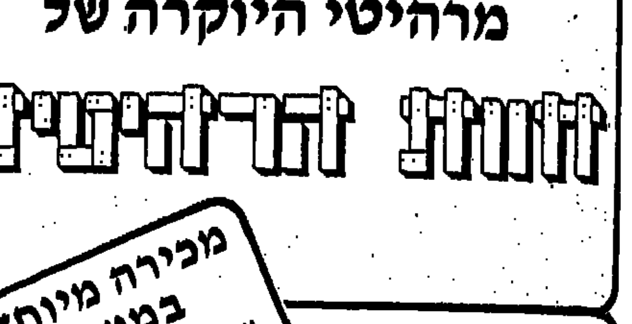

דגם בלעדי של חוות הרהיטים (הזהרו מחיקויים)

המבצע המיוחד כולל 18 מערכות ישיבה ובנוסף לכך פריטים רבים נוספים

מבחר גדול של כורסאות טלויזיה בבדים בעורות ובטלאים (PATCHES)

אנשים מעדיפים את חוות הרהיטים

צומת גהה – רח' אפעל 15 קרית אריה פ"ת טל. 9230138

כל פתרונות האחסון ב"קוב־כל"

"שמנו לנו למטרה, לרכז תחת קורת גג אחד את כל פתרונות האחסון לבית ולעסק" אומר בשיחה אתנו, דוד אביבי, מנכ"ל חברת "קוב־כל".

ואכן תוך כדי עריכת סיור במפעל ובאולם התצוגה החדש של "קוב־כל", אחד הגדולים והמרהיבים בארץ, אפשר להתרשם מהמבחר הענק של ציוד וריהוט מודולרי לבית ולעסק. אנשים רבים הנכנסים לתצוגה של "קוב־כל" במשך היום, בטוחים שזהו ריהוט ביבוא מיוחד, וקשה להם להאמין שזהו ייצור עצמי ישראלי.

חדרי הארונות של "קוב־כל" הפכו כבר לשם דבר. חדרי הארונות הבנויים ממדפים, ממתלים כרום־ניקל, כל זה בשילוב עם קופסיות אחסון וסלסלאות נאות, נותנים חדר ארונות המצליח לנצל ניצול מקסימאלי כל ס"מ מרובע מהשטח.

שיטה זו של חדרי ארונות גלויים לעין, מוזילה את המחיר בצורה משמעותית, וזאת ללא שום פגיעה באיכות ובגימור.

בנוסף לכך יש ב"קוב־כל" מבחר גדול של ספריות עם דלתות זכוכית, נגד אבק, לפי מידות המזמין.

תחום אחר ב"קוב־כל" פונה לכיוון הריהוט לעסקים. מאות בתי עסק בארץ, במיוחד חנויות להלבשה והנעלה משתמשים בהצלחה מזה שנים בציוד של "קוב־כל" שקצת קשה בכתבה אחת לעמוד על המבחר העצום של ציוד וריהוט לעסקים, קופסיות זכוכית, מתלים נעים בכל הגדלים ובכל הצורות, סלסלאות, מתקנים לנעליים, מדפים ועוד.

ציוד זה בנוסף להיותו שימושי מהווה גם מקדם מכירות ראשון במעלה לכל עסק. ב"קוב־כל" הצליחו להגיע לנוסחה הגואלת של עיבוד חומרי גלם מעולים לגימור מושלם, ובמחיר זול יחסית, והכל לפי מידות המזמין.

"אלקל" – רהיטי היבוא מס' 1 בארץ

כל מי שאוהב ריהוט מסוגנן ומיוחד מכיר, ללא ספק, את חברת "אלקל" – מס' 1 בארץ בייבוא רהיטים – ועד היום גם הגדולה ביותר בארץ בתחום זה. מזה 26 שנות קיומה של החברה הרי היא פועלת להחדיר בציבור הלקוחות, שריהוט יהא יפה כאשר יהא חייב להיות חזק, מאסיבי ועמיד, וכך היתה גם לחלוצה בארץ בייבוא רהיטים מרומניה, בולגריה, צ'כיה, הונגריה, הולנד ובלגיה – כאשר במרביתן יש לה בלעדיות מוחלטת. הרהיטים היפהפיים בסגנון כפרי שמייבאת "אלקל" עשויים עץ מאסיבי – בוק או אלון, ולחלק מהם – בעיקר אלה המיובאים מהולנד – ניתנת אחריות של איגוד יצרני הרהיטים בהולנד מזה 15 שנה.

"אלקל" פרושה כיום בכל רחבי המדינה. את רהיטיה המעוצבים להפליא היא משווקת דרך 164 חנויות בארץ וכן ברשת השק"ם והמשביר המרכזי. כל זה בנוסף לארבעת הסניפים של החברה עצמה. כאשר המחסן המרכזי שלה הוא בת"א־יפו, ברח' שלבים 8 (מול החניה לאצטדיון בלומפילד), שהפך לאחרונה לגלריה מהודרת של רהיטים, שני סניפים בירושלים, ברח' שלומציון המלכה ואחד נוסף בנצרת בבית האורתודוכסים.

ל"אלקל" יצאו מוניטין בשרות הלקוחות: זו החברה מס' 1 בנתינת שרות ועל כך גאוותה. כיום יכול כל אדם למצוא את פתרונות הריהוט שלו בין מבחר רהיטי "אלקל" המעולים. אולם אין היא עומדת חלילה על זרי המחמאות ולקפוא על שמריה: בשנה הקרובה מתכננת "אלקל" התרחבות מסועפת, שעיקרה הוא פתיחת 9 סניפים נוספים ברחבי המדינה – דבר שיסייע ויהדק את הקשר בין הלקוחות המרוצים לבין החברה הוותיקה.

מפעלי שיש זקאק.

במפעל שיש אחים זקאק בהנהלת אלי ניתן להשיג כל סוגי שיש במבחר גדול ובצבעים מרהיבים מבחר אריחי ריצוף לאמבטיה עבודה, גנגנוב, מעולים. המפעל נמצא ביפו יפת 71 בואו והווכחו!!!

מכירה מיוחדת
מוגבל במלאי
מיום א' 10.11.85 עד יום ו' 15.11.85
בשעה 8.30–17.00, יום ו' 10.00–13.00

ברהיטים היפים של בת הגר

- סלונים
- מעץ אורן מאסיבי בעיצוב בלעדי
- פינות אוכל מעץ גושני – יפהפיות
- חדרי שינה מאורן פיני בעיצוב בלעדי
- לספריות ומזנונים במבחר מדות
- מערכות מרופדות בהנחות ענק – אספקה מיידית
- חדש! רהוט לצביעה והרכבה עצמית מיוחד לבת הגר!

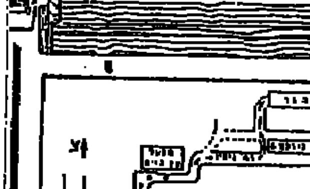

ק.אריה פ"ת
(הכניסה מצומת עץ הזית)
א'–ה' 8.30–17.00, ו' 10.00–13.00
רחובות: "חי" אחד העם 6
ירושלים: "קיט רהיט ועץ" יד חרוצים 16 תלפיות

מפעל לשיש אחים זקאק
מבצע
על כל סוגי גרניט למטבחים ושייש איטלקי לריצוף וחדרי אמבטיה
החל מ־20 $ למ"מ
לבעלי מפעלים לוחות גרניט בכל הצבעים
יפו, רח' יפת 71, 03-838569

KUBB KOL Systems
קוב כל
המבחר הגדול ביותר של חדרי ארונות

חדר ארונות 2 קירות
1.50 × 2.40
של מדפים + תליה
החל מ־
396,000 ש'
כולל מ.ע.מ.

אספקה מהירה!
אפשרות לייעוץ בבית הלקוח
מדפים ★ מתלים ★ סלסלאות נעות ★ הכל לפי מידות הלקוח
המפעל ואולם התצוגה: חיל השריון 92 (בהמשך רח' המסגר לכיוון חולון) טל. 373194, 03-379585

פתוח במוצ"ש מ־17.30 עד 11.00 בלילה
יריד ברהיטי אליהו גלילי
* 40 מערכות סלונים
* מזנונים * חדרי שינה
* פינות אוכל
* חדרי ילדים
פתוח ביום ג' רצוף
תשלומים והנחות גדולות
שי לכל קונה
בהנחות גדולות!!!
חניה במקום

50% הנחה לסלון "רגבי" (שבתמונה)
מחיר מבצע 695,000 ש
רהיטי אליהו גלילי
גבעתיים: רחוב טירקין 13, ככר חן, טלפון: 735125
פתוח כל יום רצוף בין השעות 9 עד 21 (כולל יום ג') ביום ו' מ־9 עד 13.

מדור פרסומי

לבית ולמשפחה

המרהט – אימפריה של רהיטים

חדשות בעדשות

עדשות המגע הולכות וכובשות להן מקום נכבד יותר ויותר בעיני הציבור. אנשים שונים שהכרת בראים לך לפתע צעירים רעננים וספורטיביים יותר. אתה שובר לעצמך את הראש, מה קרה פהו ואז מבין שהשינוי הגדול נוצר בעקבות הסרת משקפי הר־איה. כדי להתמצא בים עד־שות המגע כדאי לבדוק ראשית – וקודם כל – מי הוא היצרן שלהן. בחו"ל – באנגליה למשל – השם "היידרון" הוא שם נרדף לאיכות הגבוהה ביותר: ה"רולס־רויס" של עדשות המגע. "היידרון" זהו שם נרדף לחברה חדשנית ודי־נמית, המפתיעה ללא הרף את מתחריה בחידושים חדשניים ומהפכניים, והיא זו, אשר מתחרית מנסים למעשה "לישר את הקו" לפיה. בארץ ניתן להשיג את עדשות המגע של "היידרון" בשתי סוכנויות בלעדיות בלבד: "עדשות מגע בינלאומיות", ו"המכ־ונים האמריקנים לשיפור הראיה".

לשאלתנו – מדוע זה כך – הוסבר לנו ע"י נציגי החברה בארץ, כי קריטרי־ונים קפדניים ביותר הנחו את חברתם בבואה לבחור סוכנויות שתשווקנה את עדשות המגע שלה בישראל.שניים מהקריטרי־ונים החשובים שהנחו אותה היו: א. הרמה המקצועית של בדיקת ההתאמה והטיפולים הש־ונים. ב. ההפרדה המוחלטת בין הצד המקצועי־אופטי, לבין הצד המסחרי.

לבדיקת ההתאמה נודעת חשיבות רבה מאוד בהסתגלות המוצלחת והמלאה. דבר אחד ברור: בחמש דקות אי־אפשר לע־רוך בדיקת התאמה הראויה לשמה. חצי שעה לפחות זהו זמן המינימום הנחוץ לעריכת בדיקת התאמה מלאה ומקיפה – בדיקה זו חייבת להערך כמובן רק ע"י אופטומטריסטים מיו־מנים, ובעזרת ציוד מתאים. בשתי סוכנויות הנ"ל כל בדיקות ההתאמה נערכות ע"י ד"ר/ אופטומטריס־טים, מומחים להתאמת עד־שות מגע, בעזרת ציוד רפואי חדיש משוכלל ממו־חשב (הכולל מיקרוסקו־פים), הן נערכות כ־12 של־בים, וברור שחולפת מח־צית השעה ולפעמים אפילו יותר.

ב. בשתי סוכנויות אלו קיימת הפרדה מוחלטת בין הצד האופטי – מקצועי לבין הצד המסחרי

אלו הן שתי חברות גדולות, רציניות, בעלות רשת מכונים מפרושים ברחבי הארץ ולהן מדיניות מחירים קבו־עה וברורה, אשר בהן הד"ר/אופטומטריסטים הם אלו שמטפלים, בצד המקצועי אופטי בלבד ואי־לו האסיסטנטיות הן אלו שמטפלות בצד הכספי. כך שלשיקולים המסחריים לא יכולה להיות השפעה על השיקולים האופטיים – מקצועיים.

סיבות רבות הפכו את המרהט לאימפריה כמו שהיא ונשתדל לעמוד על רובן. סיבה ראשונה וחשו־בה מאד – מוניטין. בני משפחת ריחני, הבינו שאם הם רוצים להפוך את הרהי־טים למפעל חיים, הם חיי־בים לספק סחורה טובה ללקוח, ולתת שרות מעו־לה, כדי שלקוח שקנה היום סלון יחזור עוד כמה שנים לקנות מזנון, וכמה שנים אחר־כך לקנות לילדים חדר ילדים. ואכן הנוסחה הזאת פועלת היטב, והלקוחות אצל המרהט הם כמו בני בית, והם נשארים נאמנים, וקונים אך ורק אצל המר־הט.

סיבה חשובה שנייה להצלחה היא המבחר העצ־ום, אין רהיט שלא תמצא במרהט, סלונים, שולחנות סלון, מזנונים, חדרי שינה, ארונות קיר, פינות אוכל חדרי ילדים ועוד ועוד ועוד..., הכל במבחר עצום של דגמים, סגנונות וצב־עים. אין לקוח ויהיה בעל טעם מיוחד כמה שיהיה שלא ימצא את מבוקשו אצל המרהט.

סיבה שלישית להצלחה היא המחיר כמובן, העובדה שהמרהט הוא למעשה מפעל המשווק את תוצרתו, חוסכת ללקוח כסף רב של פער תווך, בנוסף לכך שיטת המכירה של המרהט היא מכירה של כמויות גדו־לות במתח רווחים נמוך, דבר המשתלם בסופו של דבר לכל הצדדים.

המרהט

גדול יצרני הרהיטים

שובר את המחירים

סלונים, שולחנות סלון, מטבחים, חדרי שינה, חדרי ילדים, פינות אוכל, ארונות קיר, מזנונים והכל במחירי שבירה

לדוגמא*

	מחיר רגיל	מחיר מבצע
סלון דגם רותם 3+2+1 במבחר בדריצינס וכותנה, בשלל צבעים מרהיבים	2,100,000 ש'	1,570,000 ש'
סלון 5 כורסאות + פינה דגם כוכב בשלל צבעים	1,230,000 ש'	690,000 ש'
מזנון דגם ארטל, 4 יחידות כולל וטרינה	910,000 ש'	490,000 ש'
מיטה זוגית 1.90 × 1.40 הכוללת 2 שידות + טואלט + מראה	1,450,000 ש'	900,000 ש'

המחירים למבצעים בטבלה הם במזומן וכוללים מ.ע.מ.

אפשרות לתשלומים

מזנון דגם "אלון"

המרהט
תצוגת ענק של 900 מ"ר, באיזור התעשיה החדש ראשל"צ (ליד בית העלמין חולון רח' שפירא 10 טל. 9611899

פתוח בשבת 10.00-21.00
בימי חול 10.00-19.00

אולם תצוגה של שתי קומות ברח' הרצל 131 ת"א (מול בית מרס) טל. 827562 פתוח במוצאי שבת

בת־הגר

"בת־הגר" יצרנית מערכות ריהוט להרחיב את קו השיווק לכל חלקי הארץ.

הקו המקורי של רהיטי "בת־הגר" כבש לו תוך זמן קצר מעריצים מכל שכבות האוכלוסיה הישראלית והיווה גורם להתפתחותה של חברת "בת הגר" כיום.

במקביל יצאה "בת הגר" בקו חדש של רהיטים לצביעה והרכבה עצמית המשלב יוקרה ואיכות עם מחיר זול במיוחד, ועונה לדרישות קהל הצרכנים מכל שכבות האוכלוסיה.

הסגנון של "בת־גר" הוא עיצוב מקורי ובלעדי, עץ משובח, בדי ריפוד מרהיבים, עבודת יד מעולה וגימור קפדני. רק כך יוצרים ריהוט מושלם.

מטבחים יפים פי־6

לנגרים: דלתות עגולות לארונות מטבח ודלתות עץ אלון כפרי

6 מכירה מיוחדת במוצ"ש

שישה נגרים

מטבחים לפי הזמנה (לא סטנדרט)
* מטבחים דגם דקורל
* דגם אלון כפרי
* דגם משולב (אלון עם פורמייקה)
* דגם אפוקסי בשלל צבעים
* דגם לבן אפרפר
* דגם פורנית

חדש! מחלקה מיוחדת לייצור מזנונים בהזמנה במחירי המפעל

(המחירים כולל סטנדרט, דלתות פול או אלון לפי ורישחד) אפשרות להזמנת מטבח מושלם כולל קרמיקה שיש, אינסטלציה, נקודות חשמל כיור, ברזים ועוד.

מפעל: תל־אביב, אוריאל אקוסטה 7 טל. 822406

חנויות תצוגה:
תל־אביב: בן יהודה 41 (פתוח במוצ"ש) טל. 03-225273

רמת־גן: ביאליק 32 (בפסג') טל. 03-738857
חדרה: הנשיא 25 טל. 063-22770

חסכו 100,000 ש' !
עדשות מגע קבועות

Super-Comfort סופר־קומפורט

של "היידרון"

בעלות אחוז מים טבעי להרכבה רצופה כל היום וכל הלילה

במחיר של עדשות מגע רגילות יומ־יומיות וב־3 תשלומים שקליים ללא ריבית והצמדה

50% הנחה
עדשות מגע צבעוניות

של "היידרון"

להחלפה מוחלטת של צבע העיניים

שלמו עבור עדשה אחת וקבלו את השניה בחינם אפשרות ל־3 תשלומים שקליים.

אתם נכנסים עם עיניים שחורות או חומות ויוצאים עם עיניים כחולות ירוקות תכלת או טורקיז

★ והלהיט האחרון ★

עדשות מגע קבועות צבעוניות - עדשות מגע קבועות, להרכבה רצופה כל היום וכל הלילה לשינוי גוון העין

אספקה מיידית של כל סוגי עדשות המגע כולל הצבעוניות

עדשות המגע המותאמות אצלנו עברו את אישור ה־F.D.A מכון התקנים האמריקני למוצרי מזון ורוקחות.

הודעה חשובה
את עדשות המגע הטובות ביותר בעולם של "היידרון" ניתן להשיג בארץ בסוכנויות הבלעדיות בלבד:

אביב יורק. הדוגמן מס' 1 בארץ וחלוץ מרכיבי עדשות המגע הצבעוניות בישראל מרכיב את עדשות המגע הצבעוניות של "היידרון" וממליץ עליהן בכל לב.

עדשות מגע בינלאומיות
תל־אביב דיזנגוף 79, טל. 282276, 290774, 297770, **ראשל"צ** הרצל 59, טל. 03-947253, **חיפה** הרצל 25, טל. 04-645298, **באר־שבע** החסתדרות 79, טל. 057-71355 (כתובתנו חדשה.)

המכונים האמריקנים לשיפור הראיה
תל־אביב אלנבי 116, (פינת רוטשילד) טל. 624667, 621443, **רמת־גן** ביאליק 16 (פינת אורה 2) טל. 729050, **חולון** שדרות קוגל 31 (מול קולנוע רינה), טל. 886213, **ירושלים** הלל 23 (בנין מגדל צמוד למילק בר שטראוס) טל. 02-224667

מדור לבית ולמשפחה
מופיע בקביעות בידיעות־אחרונות

המעוניינים להצטרף נא לפנות לטל. 380286 382987 לגב' יוחנה זיגדון

אלקל רהיטים בע"מ — מהולנד: חדרי שינה וסלונים וסלונים מפוארים - בהנחה גדולה

מבצע לפתיחת התצוגה החדשה - ב"אלקל" זה לא רק תצוגה זו גלריה

פתוח בשבת מצאת השבת

מבצע מיוחד שולחן + 6 כסאות 585,000 ש'

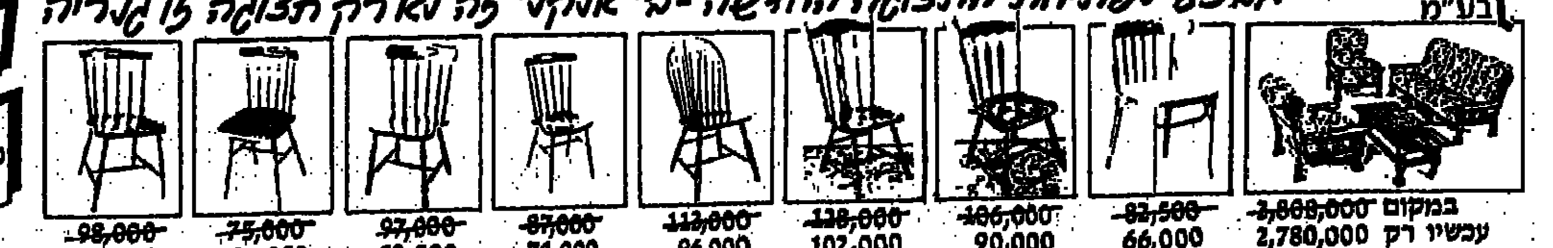

במקום ~~3,808,000~~ עכשיו רק 2,780,000 | ~~82,500~~ 66,000 | ~~106,000~~ 90,000 | ~~128,000~~ 102,000 | ~~112,000~~ 96,000 | ~~87,000~~ 74,000 | ~~97,000~~ 82,500 | ~~75,000~~ 64,000 | ~~98,000~~ 83,000

תצוגה מרכזית בחנות החדשה רח' שלבים 8 (מול מיגרש החניה אצטדיון בלומפילד) טל': 824230, 827949. ירושלים, רח' שלומציון המלכה 9.

קדם את עצמך בשנה החדשה, למד מקצוע או שפה!!!

הנהלת חשבונות

נפתחים קורסים מסוג 1+2; 3 ב־19.11.85

• קורסי ערב מוזרים פעמיים בשבוע במשך 5 חודשים
• קורסי בוקר וערב אינטנסיביים 3 פעמים בשבוע במשך 7 שבועות

כולל לימוד הנה"ח ממוחשבת.

השיטה המשולבת מקצרת את תקופת הלימודים לחצי ומוזילה את שכר הלימוד בשליש

קורס כתבנות או אנגלית חינם לכל נרשם
למד במוסד מוכר

חינם 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 04 665501, 03-228545, 02-221933, 057-32872 גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך פרוספקט והזמנה למבחן התאמה חינם.

• הכנה לבחינות סיום ממשלתיות • קבוצות לימוד קטנות • מרצים מנוסים / לימוד אינטנסיבי • תירגול בעבודה מעשית • השתלמות במיכון • י ב מ

לכבוד מכון ישראלי למינהל ת.ד. 28124 למס 61 ת"א מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימוד הנה"ח
שם ___ כתובת ___ טל ___

פנה למשרדנו הקרוב כל יום בין השעות 9.00-19.30 רצוף

תל־אביב דיזנגוף 115 טל 228545 • בן־יהודה 28 טל 297421	חיפה נורדאו 10 טל 665501	ירושלים רח' יפו 36 מול בית יואל טל 221933	רמת־גן ביאליק 47 טל 728132 (מול קולנוע אורדע)
פתח־תקוה איכילוב 13 טל 913665	כפר סבא רח' עמרמי 3 מול פינגווין טל: 444206	ק. חיים וביאליק העמקים 3 בנין אלקחיני טל 740410	רמלה הרצל 84 בכסו מול בנק לאומי טל 242386
רחובות הרצל 163 טל 453532	ראשל"צ רוטשילד 35 פסג חיים טל 958801	חולון סוקולוב 48 טל 880889	בת ים רוטשילד 18 פינת בלפור טל 584161
נתניה הרצל 24 טל 22404	הרצליה סוקולוב 35 טל 87682	באר שבע החלוץ 86 טל 32872	אשדוד מרכז א' בנין פאן לון טל 35824

מכון ישראלי למינהל

תכנות מחשבים

10 סיבות טובות ללמוד במכון להכשרה מקצועית

1) 5 שפות תכנות במקום 3
2) הכנה לסוג ממשלתי
3) 25 שנות נסיון בהכשרה מקצועית
4) הכוונה לעבודה למסיימים
5) השתלמות באנגלית או בהנהלת חשבונות למעוניינים – ללא תשלום נוסף
6) שעות נוספות רבות של תרגול על גבי מחשבים
7) סידור מיוחד למשרתים במ־לואים.
8) תנאים מיוחדים לחיילים משוחררים
9) בית הספר היחיד בארץ החותם עם הלומדים על הסכם מאושר ע"י חוק חוזים אחידים, דבר המגדיר ושומר את זכויות הלומדים
10) שכר הלימוד הנמוך ביותר בארץ

נפתחים קורסי בוקר וערב
★ קורסי ערב שנתיים – 2 פגישות שבועיות
★ קורסי בוקר חצי שנתיים – 3-4 פגישות שבועיות

התחלת לימודים
בחודשים נובמבר דצמבר.

לימוד 2+3 שפות התיכנות הנפוצות
★ 3 שפות התכנות: BASIC, COBOL, FORTRAN, לקראת בחינות הסמכה תכניתן סוג 1 של משרד העבודה.
★ 2 שפות נוספות ללא תשלום לפי בחירתך PASCAL; R.P.G; PL1.

מבחן פסיכוטכני להתאמת כושר – חינם
הינך מוזמן/מוזמנת למבחן התאמה ולשיחת ייעוץ והדגמה
משרדינו פתוחים בין השעות 9.00-19.30 רצוף

חינם – 24 שעות ביממה
חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-291858, 03-295529, 04-669041, 02-221933, 057-32872 גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך חוברת מדריך ללימוד תכנות מחשבים וחומר הסברה על הקורסים כמו כן תוזמנו לראיון ומבחן התאמה **חינם.**

תעודת המכון להכשרה מקצועית מוכרת
בחינות הסמכה של משרד העבודה לקראת התואר תכניתן 1
עשרות מקומות עבודה קלטו מאות בוגרים של הקורסים השונים במשך 15 שנות פעילות המכון בשטחי מדעי המחשב

קורסים לעובדי מוסדות
להלן רשימת חלק מהמוסדות והמפעלים אשר עובדיהם השתלבו באמצעות המכון
משרד המסחר והתעשיה, המוסד לביטוח לאומי, משרד הבריאות, משרד הקליטה, אוניברסיטת חיפה, איחוד הקבוצות והקיבוצים, פז חברה לנפט, עיריית אשדוד, אלסינט, מרכז תעשית מדע, ביה"ח שערי צדק.

תואר ראשון במדעי המחשב תוך שנתיים נוספות בארה"ב
הקורסים המורחבים להכשרת מתכנתים בכירים מוכרים בארה"ב ע"י מספר אוניברסיטאות. בוגרי הקורסים בעלי הישגים טובים יוכלו להמשיך בארה"ב בשנה שלישית

קורסים למפעילי מחשב.
למדי מקצוע מבוקש תוך שלושה חדשים קורס ערב ובוקר לפי בחירה • לימוד על גבי מחשבים • יעוץ במציאת עבודה

תרגול ועבודה מעשית על גבי מחשבים
חלק מהלימוד מוקדש לעבודה מעשית ותרגול על־גבי מחשבים. ניתוח והרצת תוכניות ע"ג מחשבים מקנים ללומדים נסיון רב ומאפשרים להם להיקלט בהצלחה בעבודה, מיד עם תום לימודיהם.

סידור מיוחד למשרתים במילואים
לומדים המשרתים במילואים משלימים את החומר בקורס מקביל.

יעוץ תעסוקתי לבוגרים
המכון מקיים מחלקה ליעוץ תעסוקתי המסייעת לבוגרים למצוא ולהקלט בהצלחה בעבודה בהתאם לכישוריהם והישגיהם בלימודים.

לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים

לכב' המכון להכשרה מקצועית ת"ד 28125 ת"א. מיקוד 61281 (למס' 111) נא לשלוח לי מדריך ללימוד תכנות מחשבים
שם ___ כתובת ___ גיל ___ טלפון ___

המכון להכשרה מקצועית
25 שנות נסיון יותר מ־100,000 בוגרים.

תל־אביב בן־יהודה בנין אל על חדר 506 טל' 295529	חיפה בלפור 5 פינת נורדאו טל' 669041	ירושלים רח' יפו 36 מול בית יואל טל' 221933	הרצליה סוקולוב 35 פ' בן־גוריון טל' 87682	נתניה הרצל 24 טל' 22404	בת־ים רוטשילד 18 פינת בלפור טל' 584161	רמת־גן ביאליק 47, טל' 726132
באר־שבע החלוץ 86 מול קולנוע שביט טל' 32872	ראשל"צ רוטשילד 35 פסג' חיים טל' 958801	פתח־תקוה איכילוב 13 טל' 913665	רחובות חרצל 163 טל' 453532	רמלה הרצל 84, טל' 242386	חולון סוקולוב 48, טל' 880889	כפר סבא עמרמי 3 מול פינגווין טל' 444206

למדי מקצוע תוך חודש

● מזכירות
● כתבנות
● נקבנות
● תמלילנות
● מפעילות מחשבים

לימודי בוקר, צהריים או ערב לפי בחירה
תל אביב, בן יהודה 28. טל. 297421
תל־אביב דיזנגוף 115 טל 228545
ירושלים, יפו 38, טל 221933
רמת גן, ביאליק 47 טל. 728132 (מול קולנוע אורדע)
חיפה, ביאליק 1 פינת הרצל, טל 664605
ראשל"צ, רוטשילד 35, טל. 958801
פתח־תקוה, איכילוב 13. טל. 913665
בת־ים, רוטשילד 18 פינת בלפור, טל. 584161
הרצליה, סוקולוב 35 פינת בן־גוריון, טל 87682
נתניה, הרצל 24, טל 22404
חולון, סוקולוב 48, טל. 880889
רחובות, הרצל 163. טל. 453532
רמלה, הרצל 84 מעל בל"ל טל. 242386
באר־שבע, החלוץ 86 טל 32872
אשדוד, בית פאן־לון מרכז א' טל 35824
כפר סבא, רח' עמרמי 3 מול פינגווין טל: 444206
פני למשרדנו הקרוב כל יום בין השעות 9.00-19.30 רצוף

מכון ישראלי למינהל

יועצי מס

המקצוע המבוקש היום

נפתחים קורסי ערב
לקראת תעודת הסמכה

★ קורסים רגילים למחוסרי ידע
• קורסים מזורזים למנהלי חשבונות

חינם. 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-295529, 04 665501, 291858, גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך מדריך ליועצי מס **חינם.**

לכבוד המכון הישראלי למינהל ת ד 28124 תל אביב 61281 למס' 50 אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימוד יעוץ מס
שם ___ כתובת ___ טל ___

פרטים והרשמה: בין השעות 09.00-19.00 רצוף
תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל על טל. 291858. | חיפה נורדאו 30 טל. 665501

מכון ישראלי למינהל

עכשיו הזמן ללמוד אנגלית

קורסי ערב, בוקר או שעורים פרטיים
טיפול אישי, משקה חם, לימוד בקבוצה קטנה

★ 12 רמות לימוד
★ קורסים ל־ABC
★ אנגלית לבגרות
★ הכנה ל־TOEFEL

חינם. 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-228545, 04-669041, 02-221933, גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון. ותקבל לביתך פרוספקט והזמנה למבחן התאמה – **חינם.**

★ **אנגלית לתלמיד**
קורסי עזר לתלמידי עממי, חטיבות ותיכון לכל כיתה ורמה פעם – פעמיים בשבוע לאחר הלימודים

★ **קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים**
שכה"ל הוצאה מוכרת ע"י שלטונות המס

שפות נוספות • צרפתית • גרמנית • ספרדית •
הינך מוזמן/מוזמנת לראיון אישי לבדיקה הרמה באנגלית **חינם.**
משרדינו פתוחים כל יום בין השעות 9.00 עד 19.00

תל־אביב דיזנגוף 115 ליד סופר רול טל' 228545	חיפה בלפור 5 פינת נורדאו טל' 669041	ירושלים רחוב יפו 36 מול בית יואל טל' 221933	ראשל"צ רוטשילד 35 פסג' חיים טל' 958801
רמת־גן ביאליק 47 טל' 726132 (מול אורדע)	חולון סוקולוב 48 טל' 880889 (בנין הסופר)	בת ים רוטשילד 18 פינת בלפור טל' 584161	רחובות הרצל 163 טל' 453532
הרצליה סוקולוב 35 פ' בן גוריון טל' 87682	פתח תקוה איכילוב 13 טל' 913665	באר־שבע החלוץ 86 טל' 32872 מול ק. שביט	ק. חיים וביאליק העמקים 3 טל' 740410
אשדוד מרכז א' בנין פאן־לון טל' 35624	רמלה הרצל 84 מול בנק לאומי טל' 242386	נתניה הרצל 24 טל' 22404 (כיכר ציון)	כפר סבא רח' עמרמי 3 מול פינגווין טל. 444206

מכונים אמריקאים לשפות

אנו מציעים לך להיות מזכירה רפואית

פעמיים עד שלוש בשבוע בזמנך הפנוי בשעות הערב או הבוקר בהתאם לבחירתך תוכלי לסיים קורס להכשרת מזכירות רפואיות. הקורסים כוללים לימוד כל הנושאים הקשורים למזכירות כללית ורפואית. הקורסים בשיתוף עם בתי חולים שונים ברחבי הארץ. בוגרות הקורסים תעבורנה השתלמויות בבתי החולים, **הקורסים בפיקוח משרד הבריאות**

חינם! 24 שעות ביממה.
חייגי כבר ברגע זה לטלפון 03-291858; 04-669041; 02-221933 057-32872 גם בלילות ובשבתות תוכלי להתקשר לטלפונים הנ"ל ומסרי את שמך כתובתך ושלחו מיד לביתך עלון מידע וחומר הסברה על הקורסים ותוזמני לראיון ומבחן התאמה
משרדינו פתוחים מידי יום בין השעות 9.00 עד 19.30

תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל על טל 295529	הרצליה סוקולוב 35 טל 87682	ראשל"צ רוטשילד 35 פסג חיים טל 958801	פ"ת איכילוב 13 טל 913665	באר שבע החלוץ 86 טל 32872
כפר סבא רח' עמרמי 3 מול פינגווין טל 444206	חיפה בלפור 5 פינת נורדאו טל 669041	רמלה הרצל 84 מול בנק לאומי טל 242386	בת־ים רוטשילד 18 פינת בלפור טל 584161	חולון סוקולוב 48 טל 880889
רחובות הרצל 163 טל 453532	ירושלים יפו 36 מול בית יואל טל 221933	רמת גן ביאליק 47 טל 726132 (מול קולנוע אורדע)	אשדוד מרכז א' בנין פאן לון טל 35824	נתניה הרצל 24 טל 22404

לכבוד מכון ישראלי למינהל ת ד 28124 למס 99 ת א מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי חינם עלון הסבר
שם ___ כתובת ___ טלפון ___

מכון ישראלי למינהל

גרפיקה

נפתחים קורסי בוקר וערב בתל־אביב
מתקבלים רק בעלי כישרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם

לקבלת פרטים נא לצלצל: 295529, תל־אביב או פנה אישית בין השעות 9.00-19.00 ת א בן יהודה 32. בנין אל על. חדר 807

חינם 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 03 295529 או 291858 גם בלילות ובשבתות מסור את שמך כתובתך ומספר הטלפון ותוזמן לראיון ולמבחן התאמה **חינם.**

לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור ת ד 28124 תל אביב מיקוד 61281 נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שם ___ כתובת ___ טל ___

למד גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

האם אתה מעוניין בגרפיקה וציור? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגרפיקה והציור בביתך בזמנך הפנוי?

ללא תלות בגיל בהשכלה

לכבוד "המכונים האמריקאים להשכלה בכתב" ת ד 28124 תל אביב. למס' 77 מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון לגרפיקה ולציור.
שם ___ גיל: ___
כתובת ___ טלפון ___

אנו מציעים לך להיות

טכנאי שרות וידאו טלויזיה

נפתחים קורסי בוקר וערב לפי בחירה
● מסלול שנתי למחוסרי ידע באלקטרוניקה
● מסלול חצי שנתי לאלקטרונאים
● לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים

רוב הקורס בעבודה מעשית. הכוונה לעבודה למסיימים. משרדינו פתוחים בין השעות 9.00-19.30 רצוף.

תל אביב, הירקון 48 פינת אלנבי | טל 660993
חיפה, ביאליק 17 פינת הרצל | טל 664506

המכון להכשרה מקצועית

למד בגרות בקלות וחסוך $1,000

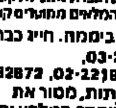

נפתחים קורסים מזורזים לקראת מועדי ינואר 86 ויוני 86 – לימוד בכתב; לימודי ערב או משולב לפי בחירה.

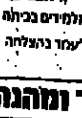

אנו גאים בהישגי תלמידנו יונה שפנר למורה מתמטיקה וקבלה ציון 10 בבחינות הבגרות.

כיתות קטנות, טיפול אישי
מס' התלמידים בקורסים אינו עולה על 12 תלמידים, בניגוד לבתי ספר אחרים בהם לומדים לעיתים מעל 40 תלמידים בכיתה

ערבות להצלחה תלמיד שלמד במכונים ולא עמד בהצלחה בבחינות הבגרות – יוחזר לו שכה"ל במלואו

שיטת הלימוד המשולב
מבוססת על לימוד כיתתי של מקצועות אנגלית ומתמטיקה במסגרת קורסי ערב מזורזים או רגילים ויתר המקצועות ע"י לימוד בהתכתבות גם תלמידים אנגלית ומתמטיקה במסגרת קורסי ערב יקבלו תקצירים המסכמים את חומר הלימוד, בנוסף לשיעורים הכיתתיים

• הכנה לכל מועדי הבגרות
• אפשרות ללימוד מקצועות בודדים
• יעוץ להמשך לימודים באוניברסיטאות ובטכניון
• סידור מיוחד למשרתים במילואים
• 25% הנחה לחיילים.

מבצע הנחות והקלות
שכר הלימוד זול להפליא
אתה משלם 20%-25% משכר הלימוד הנהוג בבתי ספר אחרים לבגרות. לדוגמא: תלמיד הנרשם ל 2 מקצועות בכתב משלם 150,000 שקל במקום 600,000 שקל בבתי ספר אחרים

3 מקצועות חינם
תלמיד הנרשם לקורסי ערב באנגלית ומתמטיקה, זכאי ללמוד 3 מקצועות נוספים בכתב – חינם

חוברת של בחינות ופתרונות חינם!
כל תלמיד מקבל חינם חוברת המכילה קובץ של בחינות בגרות ופתרונותיהם המלאים ממועדים קודמים

חינם! 24 שעות ביממה. חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-297421, 04-669041, 02-221933, 057-32872 גם בלילות ובשבתות, מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך חוברת הסבר — **חינם.**

אתה מוזמן למשרדנו הקרוב אליך בין השעות 9.00-19.00 רצוף

לכ' ת ד 28124 ת"א למס 97 מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי חינם חוברת הסבר
שם ___ כתובת ___ טל ___

קל יותר, זול יותר ומהנה יותר ללמוד בשיטה המשולבת בביתך ו/או בסניפנו הקרוב אליך

תל־אביב בן־יהודה 28 טל. 297421	חיפה בלפור 5 טל. 669041	ירושלים יפו 36 טל. 221933	רמת גן ביאליק 47 טל. 726132	פתח־תקוה איכילוב 13 טל. 913665	בת־ים רוטשילד 18 טל 584161	חולון סוקולוב 48 טל 880889	ראשל"צ רוטשילד 35 טל. 958801	רחובות הרצל 163 טל. 453532	הרצליה סוקולוב 35 טל. 87682	באר־שבע החלוץ 86 טל. 32872	נתניה הרצל 24 טל 22404	רמלה הרצל 84 טל 242386	כפר סבא רח' עמרמי 3 טל: 444206	אשדוד מרכז א' בנין פאן לון טל 35824

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים – 35 שנות נסיון – 95% הצלחה